

Jordbruksstatistisk årsbok 2001

med data om livsmedel

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

JORDBRUK

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. År 2001 med undertiteln: med data om livsmedel, respektive including food statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2003 på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se, och fr.o.m. 2002 på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 2001. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2013

Jordbruksstatistisk årsbok 2001

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics 2001 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2001

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binärningar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapskötsel: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISBN 91-618-1083-5
ISSN 0082-0199

Omslag: Jan-Aage Haaland, Ateljén SCB
Foto: Jan-Peter Lahall, Örebro

Printed in Sweden
Bulls Tryckeriaktiebolag, Halmstad 2001.12

Förord

Jordbruksstatistik årsbok 2001 är den trettio-sjunde årgången sedan starten 1965. Den är kraftigt omarbetad jämfört med utgåvorna för senare år. Årsboken har utökats med viss information om livsmedel, vilken tidigare ingått i "När mat kommer på tal". Däremot har viss statistik för lantbruket, i första hand statistik om skogsbruket och viss statistik som utarbetats av olika branschorganisationer, utgått. Vidare har formatet ändrats till det s.k. statsformatet. Redigeringen av innehållet har också ändrats genom att text och diagram/tabeller i varje kapitel separerats. Synpunkter på innehåll och upplägg mottas tacksamt inför nästa års utgåva.

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för större delen av jordbruksstatistiken. Statistiken produceras förutom av Statistiska

centralbyrån (SCB) av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. Ansvarig för den livsmedelsstatistik som återges är nästan genomgående SCB.

Boken har tagits fram inom SCB:s program för Lantbrukets ekonomi och produktion med Lars Hedqvist som huvudredaktör. För den tekniska framtagningen av boken svarar Jan Andersson, Charlotta Olsson och Lea Wedén. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån i november 2001

Svante Öberg
Generaldirektör

Gunnar Larsson
Programchef

Förfrågningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll kan i första hand ställas till Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson och Rolf Selander vid SCB:s avdelning för miljö och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2001 is substantially revised compared to earlier editions. It has been extended with information on food while statistics on forestry and some statistics on agriculture have been removed. The book has also got a smaller format.

The Table of Contents is translated into English and so are the headings of all tables.

On page 21 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. There is also a Swedish-English list of terms with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Inquiries for the content of the Yearbook can be made to Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson and Rolf Selander at the Department of Environment and Regional Statistics at Statistics Sweden in Örebro.

The postal address is SCB, 701 89 Örebro. Telephone +46 19 17 60 00.

Innehåll

Sida	
3	Förord
4	Innehåll
5	Teckenförklaring och förkortningar
6	Tabellförteckning
21	1 Summary
29	2 Jordbrukets struktur
43	3 Åkerarealens användning
55	4 Skördar
69	5 Trädgårdsodling
77	6 Husdjur
103	7 Arbetskraft inom jordbruket
111	8 Produktionsmedel inom jordbruket
121	9 Stödåtgärder
137	10 Jordbrukets ekonomi
157	11 Ekologisk produktion
165	12 Jordbrukets miljöpåverkan
187	13 Jordbruket i EU
201	14 Internationella uppgifter om jordbruk
213	15 Industriproduktion m.m.
229	16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
247	17 Konsumtion av livsmedel
261	18 Livsmedelskvalitet
265	19 Priser på livsmedel
273	20 Internationella uppgifter om livsmedel
Bilagor	
287	1 Lantbruksregistret
289	2 Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
293	3 Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
297	4 Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn
302	5 Varuklassificering enligt SITC/KN
310	Swedish-English Vocabulary

Contents

Page	
3	Preface
4	Contents
5	Symbols and abbreviations
6	List of tables
21	1 Summary
29	2 The structure of agriculture
43	3 Utilization of arable land
55	4 Yields and crop production
69	5 Horticulture
77	6 Livestock
103	7 Labour force in agriculture
111	8 Production means in agriculture
121	9 Support
137	10 Economics
157	11 Organic farming
165	12 Impacts from agriculture on environment
187	13 Agriculture in the European Union
201	14 International data on agriculture
213	15 Manufacturing
229	16 Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
247	17 Consumption of foodstuffs
261	18 Quality of food
265	19 Prices on food
273	20 International data on food
Appendices	
287	1 The Farm Register
289	2 Regional break down of the agriculture statistics
293	3 Quality and the organisation of the agricultural statistics
297	4 Definition of the food sector
302	5 Classification on commodities according to SITC/KN
310	Swedish-English Vocabulary

Teckenförklaring

–	Intet finns att redovisa
0	Mindre än hälften av den använda enheten
0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
..	Uppgift ej tillgänglig, redovisas ej av sekretesskäl eller alltför osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma
ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	"

En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara

Symbols

–	Magnitude nil
0	Magnitude less than half of unit employed
0,0	Magnitude less than half of unit employed
..	Data not available
.	Category not applicable
ha	Hectares
tkr	Thousands of kronor
mkr	Millions of kronor
milj. kr	"

Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row

Lista över vissa förkortningar

<i>A-index</i>	<i>Avräkningsprisindex</i>	<i>PPI</i>	<i>Producentprisindex</i>
<i>BNP</i>	<i>Bruttonationalprodukt</i>	<i>PPP</i>	<i>Purchasing Power Parities</i>
<i>CFAR</i>	<i>Centrala företags- och arbetsställe- registret</i>	<i>PR-index</i>	<i>Prisregleringsprisindex</i>
<i>CN</i>	<i>Combined Nomenclature</i>	<i>RAMS</i>	<i>Registerbaserad sysselsättnings- statistik</i>
<i>ENS</i>	<i>Europeiska Nationalräkenskapssystemet</i>	<i>SEK</i>	<i>Svenska kronor</i>
<i>EFTA</i>	<i>European Free Trade Association</i>	<i>SITC</i>	<i>Standard International Trade Classification</i>
<i>EU</i>	<i>Europeiska Unionen</i>	<i>SLU</i>	<i>Sveriges Lantbruksuniversitet</i>
<i>FDB</i>	<i>Företagsdatabasen</i>	<i>SLV</i>	<i>Statens livsmedelsverk</i>
<i>FoB</i>	<i>Folk- och bostadsräkningen</i>	<i>SM</i>	<i>SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden</i>
<i>GATT</i>	<i>General Agreement on Tariffs and Trade</i>	<i>SNA</i>	<i>System of National Accounts</i>
<i>HS</i>	<i>Harmonized Commodity Description and Coding System</i>	<i>SNI</i>	<i>Standard för svensk näringsgrens- indelning</i>
<i>ICP</i>	<i>International Comparison Project</i>	<i>SNV</i>	<i>Statens naturvårdsverk</i>
<i>KN</i>	<i>Kombinerade nomenklaturen</i>	<i>SNR</i>	<i>Svenska nationalräkenskapssystemet</i>
<i>KPI</i>	<i>Konsumentprisindex</i>	<i>SOS</i>	<i>Sveriges officiella statistik</i>
<i>KSLA</i>	<i>Kungliga Skogs- och lantbruks- akademien</i>	<i>SOU</i>	<i>Statens offentliga utredningar</i>
<i>LBR</i>	<i>Lantbruksregistret</i>	<i>ÅRSYS</i>	<i>Årlig regional sysselsättningsstatistik</i>
<i>LRF</i>	<i>Lantbrukarnas Riksförbund</i>		
<i>PM-index</i>	<i>Produktionsmedelsprisindex</i>		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ **2. Jordbrukets struktur**

Page *The structure of agriculture*

33	Figur 2A	Total åkerareal länsvis 2000
<i>Total area of arable land by county</i>
33	Figur 2B	Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2000
<i>Average area of arable land per holding by county</i>
34	Figur 2C	Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 1999
<i>Characteristic type of farming by county</i>
35	Tabell 2.1	Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2000 ¹
<i>Number of holdings by size group</i>
36	Tabell 2.2	Antal företag och areal åker efter bruksform 1999 ¹
<i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
37	Tabell 2.3	Åkerareal efter storleksgrupp 1999 ¹
<i>Area of arable land by size group</i>
38	Tabell 2.4	Antal husdjur av olika slag 2000
<i>Number of different kinds of livestock</i>
39	Tabell 2.5	Antal företag med husdjur av olika slag 2000
<i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
40	Tabell 2.6	Antal företag efter driftsinriktning 1999
<i>Number of holdings by type of farming</i>
41	Tabell 2.7	Andel företag efter driftsinriktning länsvis 1999, procent
<i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
42	Tabell 2.8	Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 1999
<i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>

3. Åkerarealens användning

Utilization of arable land

45	Figur 3A	Åkerarealens användning 2000
<i>Use of arable land</i>
45	Figur 3B	Antal företag med odling av vissa grödor 2000
<i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
46	Figur 3C	Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2000
<i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
46	Figur 3D	Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2000
<i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>

- 47 **Tabell 3.1** Arealen av olika ägoslag 1999¹ samt areal åkermark 2000¹, hektar
Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2000
- 48 **Tabell 3.2** Åkerarealens användning 1995–2000, hektar
Use of arable land
- 49 **Tabell 3.3** Spannmål 2000¹. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 50 **Tabell 3.4** Baljväxter 2000. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation
- 51 **Tabell 3.5** Oljväxter 2000. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 52 **Tabell 3.6** Vall och grönfoder 2000. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 53 **Tabell 3.7** Potatis och sockerbeter 2000. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation
- 54 **Tabell 3.8** Träda, outnyttjad mark m.m. 2000. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas

4. Skördar

Yields and crop production

- 59 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2000, 1 000 ton
Total production of cereals
- 59 **Figur 4B** Total sköd av matpotatis och sockerbeter 1990–2000, 1 000 ton
Total production of table potatoes and sugar beet
- 60 **Tabell 4.1** Spannmål 2000. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare
- 61 **Tabell 4.2** Spannmål 2000. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production
- 62 **Tabell 4.3** Ärtor 2000. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Peas. Yield per hectare and total production
- 63 **Tabell 4.4** Oljväxter 2000. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 64 **Tabell 4.5** Potatis och sockerbeter 2000. Skörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production
- 65 **Tabell 4.6** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbeter 1994/1995–2000/2001 respektive 1994–2000, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet
- 66 **Tabell 4.7** Normskördar 2000, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling*Horticulture*

- 71 **Tabell 5.1** Växthus- och bänkårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999
Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises
- 72 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–1999
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises
- 73 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland 1999
Outdoors cultivation of horticultural plants
- 74 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1981–1999
Outdoors cultivation
- 75 **Tabell 5.5** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkård 1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 76 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkård 1984–1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur*Livestock*

- 81 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2000
Number of cattle
- 81 **Figur 6B** Antal svin 1970–2000
Number of pigs
- 82 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of cattle
- 82 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of pigs
- 83 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2000
Number of fowls and chickens
- 83 **Figur 6F** Antal får 1970–2000
Number of sheep
- 84 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of fowls
- 84 **Figur 6H** Fårens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of sheep
- 85 **Tabell 6.1** Antal djur av olika slag 1980–2000¹
Number of livestock

86	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin och höns 1980–2000 ¹ <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs and fowls</i>
86	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2000 <i>Average size of herd</i>
87	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2000 <i>Number of cattle</i>
88	Tabell 6.5	Antal företag med nötkreatur 2000 <i>Number of holdings with cattle</i>
89	Tabell 6.6	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
90	Tabell 6.7	Antal får 2000 <i>Number of sheep</i>
91	Tabell 6.8	Antal får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of sheep by size of herd</i>
92	Tabell 6.9	Antal företag med får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of holdings with sheep by size of herd</i>
93	Tabell 6.10	Antal svin 2000 <i>Number of pigs</i>
94	Tabell 6.11	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
95	Tabell 6.12	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
96	Tabell 6.13	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
97	Tabell 6.14	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>
98	Tabell 6.15	Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek samt antal kycklingar av värpras 2000 <i>Number of fowls (chickens not included) by size of herd and number of laying hens</i>
99	Tabell 6.16	Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2000 <i>Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd</i>
100	Tabell 6.17	Antal hästar vid företag med mer än 2 hektar åker 1991–2000 <i>Number of horses at holdings with at least 2 hectares of arable land</i>
100	Tabell 6.18	Antal uppfödare av räv och mink samt antal avelshonor 1994/95–1999/2000 <i>Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals</i>

10 *Tabellförteckning*

- 101 **Tabell 6.19** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bihonung under perioden 1995–2000
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey
- 102 **Tabell 6.20** Antal renar och antal renskötselföretag vid samebyar 2000
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

- 105 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 1999 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work
- 106 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2000
Age distribution of holders
- 107 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 108 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU
- 109 **Tabell 7.5** Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)
Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

- 115 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2000
Number of delivered tractors
- 115 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1995–2000, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector
- 116 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2000
Number of pre-tested buildings for livestock
- 117 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 1998/99 och 1999/2000, ton
Total quantity of state certified seed

- 118 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket 1992–2000. Kvantitet verksam substans och värde
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value
- 119 **Tabell 8.6** Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1995/96–1999/2000, milj. kg
Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 119 **Tabell 8.7** Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1995–1999, 1 000 ton
Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials incl. in these mixtures
- 120 **Tabell 8.8** Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1995–1999, 1 000 ton
Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures

9. Stödåtgärder

Support

- 128 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1996–2000¹, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 129 **Tabell 9.2** Arealersättningar samt generella djurbidrag utbetalade t.o.m. augusti 2001 för stödåret 2000, 1 000 kr
Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines
- 130 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag utbetalt t.o.m. augusti 2001 samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2000, 1 000 kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 131 **Tabell 9.4** Registrerade arealer (augusti 2001) för vissa miljöstöd avseende år 2000, hektar
Areas for environmental support
- 132 **Tabell 9.5** Miljöstöd för stödåret 2000 utbetalade t.o.m. augusti 2001, 1 000 kr
Environmental support
- 134 **Tabell 9.6** Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsel företag 2000
Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding
- 135 **Tabell 9.7** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning 1996–1999, 1 000 kr
Granted investment support to processing and marketing
- 136 **Tabell 9.8** Stöd och ersättningar till rennäringen 1994/95–2000, 1 000 kr
Support and compensation to reindeer breeding

10. Jordbrukets ekonomi*Economics*

- 144 **Figur 10A** Jordbrukets prisindex 1995–2000 (1995=100)
Agricultural price indices
- 145 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till faktorpris 1985–1998 enligt SNA 68. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to SNA.68. Current prices
- 146 **Tabell 10.2** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 1998 och 1999. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours.
- 150 **Tabell 10.3** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1991–1992 samt 1995–1998, kr per brukare inklusive maka/make
The farmers' assessed net receipts from different sources of income
- 151 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade inkomst av näringsverksamhet, tjänst m.m. 1998 länsvis. Totalbelopp, medeltal per brukare inklusive maka/make respektive procent
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture), employment etc. by county. Totals, average per holder incl. spouse and percentages respectively
- 152 **Tabell 10.5** Jordbrukets prisindex 1995–2000 (1995=100)
Agricultural price indices
- 153 **Tabell 10.6** Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1995–2000, kr
Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products
- 154 **Tabell 10.7** Indextal för delposter i avräkningsprisindex 1997–2000 (1995=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 154 **Tabell 10.8** Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2000, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land
- 155 **Tabell 10.9** Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2000 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices
- 155 **Tabell 10.10** Priser på jordbruksmark¹ 1993–1999, 1 000 kr per hektar
Prices on agricultural land
- 156 **Tabell 10.11** Försålda lantbruksenheter¹ 2000
Sold agricultural units

11. Ekologisk produktion*Organic farming*

- 159 **Tabell 11.1** KRAV-kontrollerad åkerareal samt total åkerareal 2000
KRAV controlled arable land and total arable land
- 160 **Tabell 11.2** KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2000, hektar
KRAV certified areas for different crops and groups of crops
- 161 **Tabell 11.3** Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2000
Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings
- 162 **Tabell 11.4** Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 1999, hektar
Areas of certain KRAV controlled horticultural plants
- 163 **Tabell 11.5** Yta KRAV-godkänd växthusodling 2000, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses
- 164 **Tabell 11.6** Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 1997
Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification

12. Jordbrukets miljöpåverkan*Impacts from agriculture on environment*

- 172 **Figur 12A** Utnyttjad areal betesmark i riksområden 1989–99¹
Utilized grazing land in major regions
- 172 **Figur 12B** Andel utnyttjad betesmark med miljöstödd, hela riket
Percentage utilized grazing land with environment support
- 172 **Figur 12C** Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket 1985–2000, 1 000 ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector
- 173 **Figur 12D** Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture
- 173 **Figur 12E** Kvävebelastning på havet¹ från åkermark i Götaland och Svealand, 1 000 ton
Pressure on the sea of nitrogen from arable land in Götaland and Svealand
- 173 **Figur 12F** Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet under 1990-talet
Pressure on water of phosphorus from human activities during the 1990:ies
- 173 **Figur 12G** Bruttobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet under 1990-talet
Pressure on the sea of nitrogen from human activities during the 1990.ies
- 174 **Figur 12H** Ammoniavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture
- 174 **Figur 12I** Kadmium i åkermark, tillförsel och bortförsel per år
Cadmium in arable land, supply and removal
- 174 **Figur 12J** Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

174	Figur 12K	Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark <i>Liming per hectare utilized arable land</i>
175	Figur 12L	Bekämpningsmedel i jordbruket, genomsnittlig hektardos 1990–2000 <i>Pesticides in agriculture, mean dose per hectare</i>
175	Figur 12M	Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1990–2000 <i>Pesticides in agriculture, number of doses per hectare</i>
176	Figur 12N	Andel behandlad areal med bekämpningsmedel, totalt <i>Percentage treated area with pesticides</i>
176	Figur 12O	Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl)</i>
176	Figur 12P	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl)</i>
176	Figur 12Q	Jordbrukets utsläpp av klimatgaser 1998 <i>Emission of climate gases from agriculture</i>
177	Tabell 12.1	Totalt ansluten areal i det svenska miljövårdsprogrammet samt måluppfyllelse förhållande till femårsbesluten för perioden 1996–2000, hektar <i>Total area included in the Swedish environment programme and target fulfilment of objectives</i>
178	Tabell 12.2	Utnyttjad åkerareal, handels- och stallgödslade arealer samt djurantal 1999 <i>Utilized arable land, arable land treated with commercial fertilizers and manure and number of livestock</i>
179	Tabell 12.3	Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 1999 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>
181	Tabell 12.4	Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser) <i>Nitrogen- and phosphorus balances for arable land</i>
182	Tabell 12.5	Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance</i>
184	Tabell 12.6	Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1999/2000. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops. Treated crop area, per cent and active substance</i>

13. Jordbruket i EU*Agriculture in the European Union*

- 190 **Tabell 13.1** Sysselsättning fördelad på sektorer 1999, 1 000 personer och procent
Civilian employment by sector of activity
- 191 **Tabell 13.2** Total areal och jordbruksareal 1999, 1 000 hektar
Total and agricultural area
- 192 **Tabell 13.3** Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1997
Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings
- 193 **Tabell 13.4** Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 1999
Harvested area and production of some of the most import crops
- 195 **Tabell 13.5** Skörd av vissa grönsaker 1999, 1 000 ton
Production of selected fresh vegetables
- 196 **Tabell 13.6** Antal nötkreatur i maj/juni 1999, 1 000-tal
Number of bovines
- 197 **Tabell 13.7** Antal svin, får och getter i december 1999, 1 000 tal
Number of pigs, sheep and goats
- 198 **Tabell 13.8** Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1997, 1 000-tal
Structure of dairy cow holdings
- 199 **Tabell 13.9** Animalieproduktion 1999, 1 000 ton
Production of animal products
- 200 **Tabell 13.10** Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 1998, kg per person respektive procent
Human consumption and self sufficiency for certain food products

14. Internationella uppgifter om jordbruk*International data on agriculture*

- 202 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 1999¹, 1 000 hektar
Use of arable land in different countries
- 204 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 1999¹, 1 000 ton
Crop production in different countries
- 206 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 1999¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries
- 208 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 1999¹
Livestock production in different countries
- 210 **Tabell 14.5** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 1999¹
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

15. Industriproduktion m.m.*Manufacturing*

- 218 **Figur 15A** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 1999, 1 000 ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 219 **Figur 15B** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 1999
Number of employees in food manufacturing
- 220 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2000¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 221 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2000¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs
- 221 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2000¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 221 **Tabell 15.4** Antal slaktade kycklingar 1995–2000¹, 1 000-tal
Number of slaughtered chickens
- 221 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning av ägg 1995–2000¹, 1 000 ton
Eggs delivered to wholesalers
- 222 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt¹ 1995–2000², ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 222 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1995–2000¹
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein
- 223 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1995–2000, 1 000 ton
Disposition of milk delivered to dairies
- 223 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2000, 1 000 ton
Dairy production and production of milk powder
- 224 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92
- 226 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1996–1999, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 227 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka inom olika livsmedelsbranscher 1998 och 1999 enligt SNI 92
Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 92

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel*Imports and exports of agricultural products and food*

- 233 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1993–2000, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 235 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1993–2000, milj. kr.
Varugruppering enligt SITC
*Imports and exports of agricultural products and foodstuffs.
Specification according to SITC*
- 236 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1995–2000, milj. kr,
insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 238 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1995–2000, 1 000 ton,
insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 240 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur, ton resp. 1 000 kr, insamlade värden¹
Imports and exports of livestock, collected data
- 241 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel, milj. kr, insamlade värden¹
Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data
- 243 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste
avsändningsländerna 2000, milj. kr, insamlade värden¹
Varugruppering enligt SITC
*Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch,
collected data. Specification according to SITC*
- 245 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste
mottagarländerna 2000, milj. kr, insamlade värden¹
Varugruppering enligt SITC
*Exports of agricultural products by the most important countries of
destination, collected data. Specification according to SITC*

17. Konsumtion av livsmedel*Consumption of foodstuffs*

- 250 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna
i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1993–2000
*Private consumption of food and beverages according to the National
Accounts, per cent of total consumption expenditures*
- 250 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2000 enligt national-
räkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter
*Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to
the National Accounts, percentages, provisional data*
- 251 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person

- 254 **Tabell 17.2** Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, milj. kr
Consumption of food, million SEK
- 257 **Tabell 17.3** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 258 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 1999 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 258 **Tabell 17.5** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 1999, milligram. Preliminära uppgifter
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data
- 259 **Tabell 17.6** Privat konsumtion efter ändamål 1993–2000 enligt nationalräkenskaperna (SNR), löpande priser, milj. kr
Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices
- 260 **Tabell 17.7** Privat konsumtion efter ändamål 1993–2000 enligt nationalräkenskaperna (SNR), fasta priser, index (1993=100)
Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelskvalitet

Quality of food

- 263 **Figur 18A** Andel prov med högst förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 1999, procent
Products with highest rate of pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals, percentages
- 264 **Figur 18B** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–1999. Inhemska respektive importerade produkter, procent
The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

19. Priser på livsmedel

Prices on food

- 268 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2000 (1980=100)
Consumer Price Index
- 269 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods

- 270 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP¹, skuggindex² (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 272 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)
Price index numbers in the food sector
- 20. Internationella uppgifter om livsmedel**
International data on food
- 277 **Figur 20A** Index¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1998 (Sverige=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries
- 278 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2000 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland
- 279 **Tabell 20.1** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 1998, procent
Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries
- 280 **Tabell 20.2** Index¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1998 (Sverige=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries
- 282 **Tabell 20.3** Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 1998 för EU-länderna och de nordiska länderna (Sverige=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (Sweden=100)
- 284 **Tabell 20.4** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna vissa år under 1990-talet (OECD=100)
Comparative price levels for total private consumption some years in the 1990-ties
- 285 **Tabell 20.5** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs
- 286 **Tabell 20.6** Mervärdesskattesatser inom EU den 1 maj 2001, procent
VAT rates in EU-countries at 1st May 2001, per cent

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the National Board of Forestry.

Information on food such as food manufacturing, trade and consumption until 1999 has been presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). The 2001 version of the food statistics is included in this edition of the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these will be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years and so on should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Milj. kr = million SEK

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and lefthand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2001 refer to the year of 2000 or the production year

1999/00. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the five previous years.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. In 2000, the total number of agricultural holdings with more than 2 hectares of arable land was around 77 000. The average area of arable land at these farms was 35 hectares.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1998	1999	2000
All holdings	85 307	80 119	76 798
2,1– 5,0 ha	13 563	11 344	11 784
5,1– 10,0 ha	16 442	15 229	14 110
10,1– 20,0 ha	17 451	16 656	15 453
20,1– 30,0 ha	9 827	9 295	8 717
30,1– 50,0 ha	11 845	11 445	10 624
50,1–100,0 ha	11 188	10 969	10 652
100,1– ha	4 991	5 181	5 458

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 3 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 59 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises where more than 1 600 hours of labour are required is about 23 000. More than half of the holdings requires

less than 800 hours of labour. More than a third of all farms falls into the class small farms, i.e. with a labour requirement of less than 400 standard man-hours a year.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the plains in the south of Sweden there is a large number of cropping farms and mixed farms. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. More than 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern and central Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being barley which is often used as feed for cattle and pigs. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beet are grown in the counties of Skåne, Halland, Blekinge, Kalmar and Gotland.

In 2000, the arable land amounted to 2.7 million hectares. The arable land by crop is found in the table below.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1998	1999	2000
Total arable land	2 784	2 747	2 706
Wheat	398	275	402
Rye	35	25	35
Barley	445	482	411
Oats	311	306	296
Mixed grain	94	66	86
Potatoes	34	33	33
Sugar beet	59	60	56
Leys,			
other fodder	985	980	921
Oilseed	70	110	59
Other crops	98	81	82
Fallow, untilled			
arable land	255	330	327

The total crop production in 2000 is estimated to 5.7 million tonnes of cereals, 129 000 tonnes of oilseed crops, 654 000 tonnes of table potatoes and 326 000 tonnes of potatoes for processing.

Compared to the average for the previous five years (1995–1999), the yields per hectare diverge as follows: winter wheat + 30 %, winter rye + 13 %, spring barely – 13 % and oats + 3 %. For potatoes comparisons with earlier years are uncertain due to changes in the data collection methods in 1999.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne in the south is 5 340 kg/ha and in Västerbotten in the north it is 1 710 kg/ha.

Total production and average yields are shown in the next table.

Crop production 2000

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Wheat	2 400	5 980
Rye	187	5 430
Barley	1 634	5 100
Oats	1 151	3 960
Mixed grain	298	4 110
Potatoes	980	29 790
Sugar beet	2 602	46 900
Oilseed	129	..

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2000, there were dairy cows on 17 % of all farms. There is an average of 34 cows/herd.

There are roughly 4 800 pig farms in Sweden. Around 95 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1998	1999	2000
Cattle	1 738	1 713	1 684
Dairy cows	449	449	428
Suckler cows	170	165	167
Heifers, bulls, steers, calves	1 119	1 100	1 089
Sheep and lambs	421	437	432
Pigs	2 286	2 115	1 918
Boars, sows	260	224	206
Other pigs	2 026	1 891	1 712
Poultry of laying breed	7 516	7 850	7 324

The structure within sheep-rearing has had great stability during the last ten years. Egg production is dominated by few but large flocks. Around 90 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is shown below.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1998	1999	2000
Cattle	36 594	33 978	32 063
Dairy cows	14 859	13 963	12 678
Suckler cows	15 307	14 254	13 861
Sheep (lambs excl.)	8 638	8 209	8 041
Pigs	7 267	6 014	4 809
Fowls (chickens excl.)	6 825	6 441	5 678
With none of the above animals	38 800	36 800	33 300

*Brief description by chapter***Chapter 2 Structure of the enterprises**

Since 1968, SCB has carried out an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings in different size groups are given in table 2.1. owned and leased holdings and on the number of holdings and the area of arable land in diffe-

rent size groups are given in Tables 2.2–2.5. In Tables 2.8 and 2.9, information can be found on the number of holdings and the area of arable land in different size groups distributed by category of holder.

Data on the number of holdings and arable land in different size groups of arable land are given in table 2.1 and 2.3 respectively. Figures refer to holdings with at least 2 hectare of arable land. Table 2.2 gives data – however for 1999 – on number of farms and arable land owned or leased.

Data on animal breeding are given in Tables 2.4–2.6.

Information on the number of holdings by type of farming and labour required is shown in the Tables 2.5–2.8.

Chapter 3 Use of arable land

In the Tables 3.2–3.8 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops. In Table 3.1 data are given on different types of land in 1999.

Chapter 4 Crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, peas, oilseed crops and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares of arable land. The statistics are presented in the Tables 4.1–4.5.

The statistics are mainly based on interviews with farmers. For potatoes, however, the yield levels are based on mail inquiries to a sample of farmers and for sugar beet data have been delivered by the Danisco Sugar Co. AB. Due to changes in the 1999 data collection methods for potatoes comparisons with earlier years should be made with great caution.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys. Data on the total production of sugar beet are supplied by the Danisco Sugar Co. AB.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by The Swedish Starch Producers and the Danisco Sugar Co. AB respectively.

Standard yields are calculated every year

for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (Table 4.7).

Chapter 5 Horticultural cultivation

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in The Farm Register. The statistics in the Tables 5.1–5.6 are entirely based on the horticultural censuses, which have been performed every third year since 1981, the latest one referring to 1999.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in the Tables 5.1–5.2. Data on outdoors cultivation of different plants are given in Tables 5.3–5.4 and on cultivation in greenhouses and frames in the Tables 5.5–5.6.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in the Tables 6.1–6.3 (cattle), 6.1–6.3 and 6.7–6.9 (sheep), 6.1–6.3 and 6.10–6.14 (pigs), 6.1–6.3 and 6.15–6.16 (fowls). Data on other animals such as horses, minks, bees and reindeer are presented in the Tables 6.17–6.20.

Statistics on the number of organically bred animals, obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas. In connection with the Population and Housing Census in 1985, new statistics on regional employment were started. These statistics are based on administrative data and are published yearly. Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in Table 7.1.

The Farm Register provides data on the age

distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (Table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in the Tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work Unit) are given. These statistics are also provided by the Farm Register.

In Table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture also provides data on the number of pre-tested buildings for livestock (Table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish State Seed Testing Institute, which annually reports statistics on state certified seed (Table 8.4).

The Swedish Board of Agriculture makes an annual survey on the sale of pesticides in agriculture and horticulture. Data in this survey are supplied by manufacturers and importers (Table 8.5).

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (Table 8.6).

Information on the consumption of feeding stuff is annually compiled by the Swedish Board of Agriculture (Tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Agricultural support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In the Tables 9.1–9.3 and 9.8 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in the Tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in Table 10.1.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB makes an annual farm economics survey. The 1999 study is based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from the survey are presented in the Table 10.2.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in the Tables 10.3–10.4.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index. (Tables 10.5 and 10.7)

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (Table 10.6).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (Tables 10.8–10.9).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (Table 10.10).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (Table 10.11).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on organic farming and horticulture and on the number of organically bred animals are obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming. The statistics on organic cultivation either show KRAV controlled areas (Tables 11.1 and 11.3) or areas/crops certified for organic cultivation (Tables 11.2 and 11.4–11.5). In table 11.3 also data on the number of cultivators on KRAV certified holdings are given. The number of KRAV certified animals and animals qualifying for

certification is shown in Table 11.6.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

Data on impacts from agriculture on environment have been compiled by SCB together with the Federation of Swedish Farmers (LRF). The basic data for the information given have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency and the National Chemicals Inspectorate.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is obtained from Eurostat; Agriculture – Statistical yearbook 1999. The book contains data produced by the different national statistics offices or the statistical services of the ministries on the basis of harmonised methodologies.

Civilian employment by sector of activity is shown in Table 13.1.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in Table 13.2. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in Table 13.3.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in Table 13.4.

Harvested production of selected fresh vegetables, berries and fruits are shown in Tables 13.5.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in Tables 13.6–13.7.

Production of animal products is shown in Table 13.8.

Human consumption and self sufficiency for certain food products are shown in Table 13.9.

Chapter 14 International statistics on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from the statistics published annually by The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and The Organization for Economic Co-

operation and Development (OECD). These statistics include information on utilized areas (Table 14.1), harvested production of different crops (Table 14.2), number of livestock (Table 14.3), livestock production (Table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (Table 14.5).

Chapter 15 Food manufacturing

The statistics in the Tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by The Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association (Tables 15.7–15.8).

The statistics in the Tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products are produced by SCB.

The statistics in Table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 External trade

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 on data on internal EU trade are collected by inquires to importers and exporters (The Intrastat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.3. Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In Table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made

for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intrastat system. The tables 16.2–16.7 reflect collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs. The identification of this group of products is based on similar compilations which recently were made by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 17 Consumption of food stuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In 2000 the calculations were limited to total consumption, mainly due to worsened quality in the data used for the calculations (i.e. production data and data on imports and exports). In Table 17.1 figures are presented for 1999 on consumption per head of different foodstuffs and in Table 17.2 on consumption in million SEK.

The Swedish Board of Agriculture also has made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (Table 17.3), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (Table 17.4) and of vitamins, iron, calcium, and fibres (Table 17.5). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in Tables 17.6–17.7

Chapter 18 Food quality

Statistics on food quality are normally not produced on a regular basis. However, data on pesticide residues in food of plant origin are calculated every year by the National Food Administration which makes it possible to create time series.

Figure 18A shows for all products examined the levels of residues found and to what extent the limit values have been exceeded.

Figure 18B shows the frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables with division on domestic and imported products. The frequency of exceeded limit values for residues amounts to about 3–4 % since the middle of the 1980:ies with very small dispersions from this average level. The findings are mainly limited to imported products. For the national products the level is much lower (less than one per cent).

Chapter 19 Prices of food stuffs

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in Table 19.2 for the period 1980–2000. In Table 19.1 mean retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In Table 19.3 price index numbers for the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International comparisons on food

The comparisons between different countries on consumption, price levels and price development for different kinds of foodstuffs are almost entirely based on Purchasing Power Parities for 1998. The basic statistics are presented by Eurostat. Table 20.1 shows to what extent the individual private consumption goes to food and Table 20.2 differences between countries in consumed volumes per head of different foodstuffs. Table 20.3 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and Table 20.5 the price development. Table 20.4 shows the general development of prices in different countries. These statistics are based on data from OECD.

In Table 20.6 Vat rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1 The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains records on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

The farm register has included the following types of enterprises:

- a) enterprises with at least 2,1 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2,1 hectares of arable land (including enterprises without arable land) which include real estate assessed as agricultural real estate
- c) enterprises with large stocks of livestock
- d) enterprises with horticultural production of a certain size.

Until 1999 data on enterprises of types a), c), and d) were collected from the holders by mail each year, while data for enterprises of type b) were collected only for certain years.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey. The sample for the 1998 inquiry was drawn from the 1997 register and amounted to 18 % of the total number of farms. These data covered areas of various crops, area for horticultural

plants on open ground and in greenhouses and the number of livestock of various kinds.

For the year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Geographical divisions

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The division into counties has been revised in 1997 and 1998. In 1997 the counties of Kristianstad and Malmöhus were merged to Skåne county and in 1998 the counties of Göteborg and Bohus, Skaraborg and Älvsborg were merged to Västra Götaland county.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Agricultural statistics quality and organization

Different aspects of quality is discussed in the first part. In the second part, the organisation of the agricultural statistics is presented.

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various

agencies, the most important ones being Statistics Sweden (SCB) and the Swedish Board of Agriculture.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI (based on NACE, rev.1) has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/KN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign are based (Chapter 15 and 16).

2 Jordbrukets struktur

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens och åkerarealens fördelning efter storleksgrupper hektar åker och efter bruksform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas antal djur och antal företag med olika slags djur samt företagens driftsriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas delvis på uppgifter för 1999.

Företag och bruksförhållanden

Det totala antalet företag med mer än 2,0 hektar åker år 2000 var 76 800. Sedan 1996 har antalet företag minskat med 13 700 (Tabell 2.1).

Antalet helt ägda företag utgör något mindre än hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 1999 den högsta andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet (Tabell 2.2).

Andelen delvis arrenderade företag 1999 utgjorde 40 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 52 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 1999 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 76 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 15 % i grupperna över 50,0 hektar.

Arealer

Den totala åkerarealen år 2000 var 2,7 miljoner hektar. År 1999 svarade de helt ägda företagen för 25 % och de delvis arrenderade för 55 % av åkerarealen (Tabellerna 2.1–3).

Sedan 1996 har antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar åkermark och ökat i storleksgruppen över 100 hektar.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Västernorrlands och Norrbottens län där omkring hälften av företagen fanns i detta storleksintervall år 2000.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Svealands slättbygder med Södermanlands län (18 %) och Östergötlands län (16 %) främst.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen år 2000, som var 2,7 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,7 miljoner hektar eller 63 %. Motsvarande andel av antalet företag var 21 %. Västra Götalands län följt av Skåne län har de största åkerarealerna i landet.

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2000 för Södermanlands län med 60,2 hektar, Östergötlands län med 56,1 hektar, Uppsala län med 54,5 hektar och Västmanlands län med 53,0 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 19,3 hektar, Västernorrlands län med 20,3 hektar samt Jämtlands län med 21,8 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 35,2 hektar, närmare ett hektar mer än 1999.

Husdjur

Antalet djur av olika slag samt antalet företag med olika djurslag framgår av **tabellerna 2.4–5**.

Samtliga djurslag hade fram till år 2000 gått ned i antal sedan 1996. Nedgången var störst för svin som minskade med 18 %. I övrigt var minskningen – med undantag för hönsen, som endast minskade marginellt – i storleksordningen 6–8 %.

Antalet företag med husdjur minskade också, men betydligt mer än antalet djur. Här var nedgången i storleksordningen 20 % eller mer vilket tyder på att storleksrationaliseringen inom djurhållningen varit ansevärd under perioden. Mer detaljerade uppgifter om strukturen i djurhållningen redovisas i kapitel 6.

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Ungefär 14 000 företag var växtodlingsföretag år 1999 (de flesta av dessa var jordbruksväxtföretag), 30 500 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 5 000 var blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel) (**Tabell 2.6**).

Drygt 30 000 jordbruksföretag klassificeras som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Dessa företag – 38 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning.

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var 50 % av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar dominerade husdjursskötsel. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (58 %) (**Tabell 2.7**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar "Mälarlandskapen".

Mer än hälften av de svenska jordbruksföretagen, närmare 45 000, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**Tabell 2.8**).

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk ca 23 000. Endast ca 8 000 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året).

Om statistiken

Företag, arealer, brukningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Uppgifter inhämtas från företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Fr.o.m. 1996 ingår – till skillnad mot tidigare – även företag med mer än 2,0 hektar åkermark men med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åker i redovisningen.

Vissa år insamlas dessutom uppgifter från trädgårdsföretag och från företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark). En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 1.

De år då företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark) ingår i registreringen kallas uppgiftsinsamlingen lantbruksräkning. Dessa år erhålls en fullständig arealredovisning för hela lantbruket. Den senast genomförda lantbruksräkningen avsåg 1992.

För år 2000 har uppgifter om brukningsform inte kunnat sammanställas, vilket sammanhänger med ändringar i metoden för datainsamling år 2000 (se bilaga 1).

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Uppgifter om jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – belyser graden av specialisering inom jordbruket. De ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

En pågående översyn av typologisystemet har medfört att uppgifter om driftsinriktning ännu inte kan lämnas för år 2000. Av den anledningen sker redovisningen i det följande för 1999.

Typologidata

Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata får man inte genom direkt datainsamling, utan genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbets-

behov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0001: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999: Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandarden NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Företag

Med företag menas inom jordbruk, skogsbruk, husdjurskötsel samt frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten.

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan an-

vändas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

I grova drag råder följande relationer gentemot den ägoslagsindelning som gällde före 1981:

Åkermark motsvarar den tidigare klassen åker.

Betesmark motsvarar dels hela den tidigare klassen kultiverad betesmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Skogsmark motsvarar dels hela den tidigare klassen skogsmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Annan mark motsvarar den tidigare klassen övrig mark.

Effekterna av den ändrade klassificeringen torde vara små beträffande åkermark och skogsmark vid företag med mer än 2,0 hektar åkermark under eget bruk. Större delen av den tidigare klassen annan gräsbärande mark har 1981 redovisats som betesmark och endast en mindre del har överförs till skogsmark.

Annan publicering

Uppgifter om företag och brukningsförhållanden, arealer samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0101, JO 10 SM 0102 och JO 20 SM 0101.

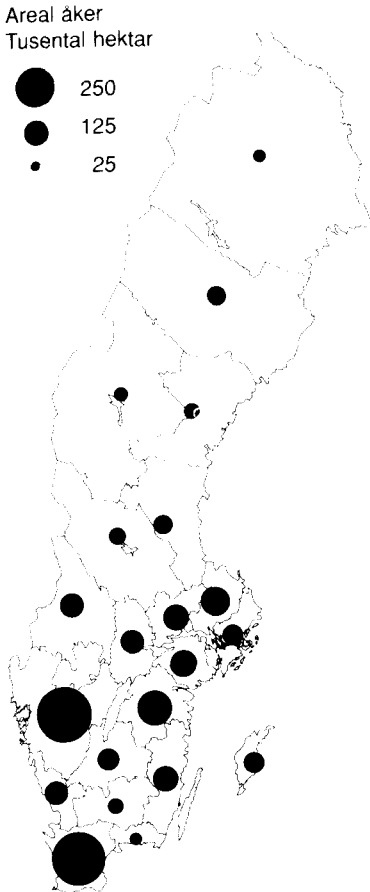
Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter från lantbruksräkningarna har publicerats i Lantbruksräkningen 1971, 1976 och 1981. Uppgifter från Lantbruksräkningen 1988 har redovisats i Statistiska meddelanden J 13 SM 9002 och J 33 SM 9001 och Lantbruksräkningen 1992 i Statistiska meddelanden J 13 SM 9302.

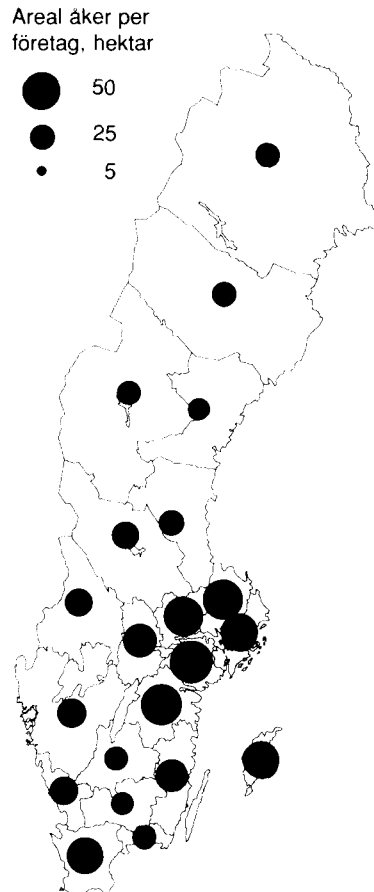
Typologidata har publicerats årligen fr.o.m. årgång 1984 av SCB i Statistiska meddelanden serie J och fr.o.m. 2000 i serie JO, senast JO 35 SM 0001.

Figur 2A
Total åkerareal länsvis 2000
Total area of arable land by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2B
Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2000
Average area of arable land per holding by county

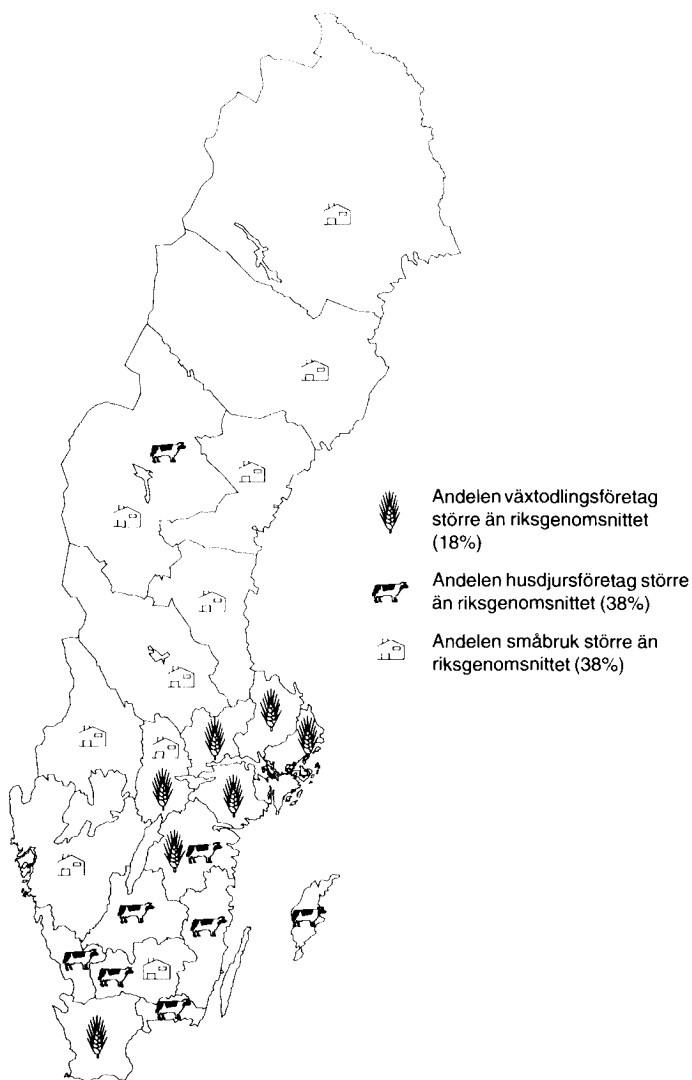

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2C

Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 1999

Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1

Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2000¹

Number of holdings by size group

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa	Åker per företag, hektar
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0		
<i>Län</i>									
Stockholms	183	260	383	233	247	286	233	1 825	47,9
Uppsala	190	270	430	328	503	671	383	2 775	54,5
Södermanlands	189	261	384	207	306	428	387	2 162	60,2
Östergötlands	349	416	541	384	600	836	599	3 725	56,1
Jönköpings	805	928	877	477	518	385	89	4 079	22,7
Kronobergs	663	720	561	273	290	198	40	2 745	18,8
Kalmar	465	583	663	450	568	599	221	3 549	35,9
Gotlands	163	168	252	194	368	450	199	1 794	48,0
Blekinge	307	335	314	129	202	129	37	1 453	23,0
Skåne	1 233	1 449	1 947	1 173	1 457	1 560	1 057	9 876	46,5
Hallands	571	714	868	511	550	458	182	3 854	30,1
Västra Götalands	2 443	3 113	3 529	1 853	2 107	1 796	872	15 713	30,7
Värmlands	835	974	805	370	435	387	220	4 026	27,5
Örebro	357	430	472	315	387	438	250	2 649	40,7
Västmanlands	144	213	399	309	446	527	301	2 339	53,0
Dalarnas	453	448	501	285	311	274	80	2 352	26,1
Gävleborgs	452	605	690	352	394	309	69	2 871	24,8
Västernorrlands	607	677	544	241	227	224	54	2 574	20,3
Jämtlands	469	456	383	206	212	181	43	1 950	21,8
Västerbottens	533	658	606	272	320	354	91	2 834	25,3
Norrbottnens	373	432	304	155	176	162	51	1 653	23,1
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	486	588	985	718	985	1 241	875	5 878	57,8
Gmb	800	940	1 338	886	1 324	1 399	655	7 342	44,5
Gns	809	1 150	1 799	1 122	1 573	1 715	1 168	9 336	48,5
Ss	1 007	1 360	2 067	1 423	1 944	2 431	1 645	11 877	52,7
Gsk	4 604	5 418	5 132	2 563	2 621	1 879	508	22 725	22,6
Ssk	1 457	1 764	1 574	791	879	772	293	7 530	26,6
Nn	1 540	1 673	1 552	750	766	677	168	7 126	23,0
Nö	1 081	1 217	1 006	464	532	538	146	4 984	24,6
<i>Hela riket</i>									
2000	11 784	14 110	15 453	8 717	10 624	10 652	5 458	76 798	35,2
1999	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969	5 181	80 119	34,3
1998	13 563	16 442	17 451	9 827	11 845	11 188	4 991	85 307	32,6
1997	14 273	17 179	18 066	10 127	12 249	11 268	4 864	88 026	31,8
1996	14 730	17 816	18 701	10 607	12 587	11 350	4 697	90 488	31,1

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2

Antal företag och areal åker efter brukningsform 1999¹

Number of holdings and area of arable land by type of holding

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	788	460	608	1 856	17 702	33 611	37 757	89 070
Uppsala	1 169	555	1 115	2 839	36 491	42 419	73 384	152 293
Södermanlands	941	476	750	2 167	32 503	37 419	60 946	130 868
Östergötlands	1 473	922	1 380	3 775	48 683	64 195	96 710	209 587
Jönköpings	1 628	656	1 933	4 217	16 145	18 221	60 401	94 767
Kronobergs	1 161	304	1 328	2 793	10 171	6 899	36 895	53 965
Kalmar	1 343	568	1 650	3 561	26 980	23 377	78 497	128 854
Gotlands	676	208	982	1 866	16 227	11 847	58 422	86 496
Blekinge	720	160	614	1 494	8 550	5 371	20 748	34 669
Skåne	4 771	1 598	3 903	10 272	116 528	114 222	233 911	464 660
Hallands	1 973	488	1 573	4 034	32 688	21 273	64 434	118 395
Västra Götalands	8 406	1 743	6 052	16 201	144 787	73 353	269 974	488 113
Värmlands	2 495	390	1 442	4 327	34 335	16 693	61 761	112 789
Örebro	1 223	317	1 109	2 649	27 592	15 606	65 273	108 470
Västmanlands	1 190	391	808	2 389	37 147	30 160	56 882	124 189
Dalarnas	962	244	1 198	2 404	11 483	9 077	41 387	61 948
Gävleborgs	1 321	200	1 487	3 008	13 486	5 444	53 987	72 917
Västernorrlands	1 524	176	1 204	2 904	11 358	4 463	39 251	55 072
Jämtlands	1 052	186	940	2 178	8 338	5 733	30 579	44 649
Västerbottens	1 534	245	1 499	3 278	12 456	9 865	52 165	74 486
Norrbottnens	1 052	138	717	1 907	9 369	4 401	26 902	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 605	1 154	2 389	6 148	82 573	89 658	167 419	339 649
Gmb	3 373	989	3 280	7 642	75 732	60 820	190 527	327 078
Gns	4 712	1 394	3 516	9 622	127 619	97 798	227 003	452 420
Ss	5 562	2 199	4 343	12 104	161 679	163 136	301 660	626 475
Gsk	10 701	2 874	9 706	23 281	123 355	79 925	310 850	514 130
Ssk	3 921	809	3 058	7 788	48 355	30 585	121 452	200 392
Nn	3 693	558	3 556	7 807	30 535	16 156	117 433	164 123
Nö	2 835	448	2 444	5 727	23 169	15 571	83 922	122 662
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 10,0	20 221	2 500	3 852	26 573	116 298	15 583	26 502	158 382
10,1 – 20,0	8 481	1 889	6 286	16 656	122 355	27 910	93 741	244 007
20,1 – 50,0	6 228	2 645	11 867	20 740	194 034	87 435	396 940	678 409
50,1 – 100,0	1 834	1 910	7 225	10 969	123 878	135 445	503 045	762 368
Över 100,0	638	1 481	3 062	5 181	116 450	287 276	500 039	903 765
<i>Hela riket</i>								
1999	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1998	41 246	11 077	32 984	85 307	709 001	562 177	1 512 577	2 783 755
1997	42 736	11 753	33 537	88 026	728 701	575 241	1 494 631	2 798 574
1996	44 153	12 339	33 996	90 488	752 053	582 223	1 477 258	2 811 534
1995	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.3
Åkerareal efter storleksgrupp 1999¹
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	671	2 080	5 681	6 086	10 532	20 811	43 209	89 070
Uppsala	655	2 074	6 744	8 856	20 912	50 441	62 612	152 293
Södermanlands	564	2 024	5 865	5 463	13 212	30 639	73 101	130 868
Östergötlands	1 090	3 314	8 415	10 450	24 906	61 053	100 360	209 587
Jönköpings	2 938	7 224	14 143	12 498	22 124	25 420	10 421	94 767
Kronobergs	2 268	5 509	9 205	7 162	11 988	13 535	4 298	53 965
Kalmar	1 447	4 395	10 675	10 851	24 376	43 066	34 044	128 854
Gotlands	629	1 245	4 309	4 984	16 185	32 139	27 005	86 496
Blekinge	1 107	2 731	4 584	3 949	7 898	8 603	5 798	34 669
Skåne	4 134	11 749	30 885	31 355	63 691	113 126	209 722	464 660
Hallands	2 012	5 887	14 182	13 132	22 638	33 497	27 047	118 395
Västra Götalands	8 687	24 765	54 987	48 209	88 142	128 310	135 013	488 113
Värmlands	3 415	8 216	12 568	10 186	17 671	28 338	32 396	112 789
Örebro	1 205	3 170	7 334	8 257	15 549	32 790	40 164	108 470
Västmanlands	488	1 676	6 076	8 732	18 267	37 232	51 718	124 189
Dalarnas	1 712	3 266	7 474	7 199	12 770	19 956	9 571	61 948
Gävleborgs	1 731	4 850	10 384	9 582	16 695	20 816	8 859	72 917
Västernorrlands	2 714	6 004	8 912	6 514	9 923	14 281	6 724	55 072
Jämtlands	2 023	4 037	6 183	5 245	9 161	12 939	5 061	44 649
Västerbottens	2 376	6 749	9 973	7 313	14 059	23 902	10 114	74 486
Norrbottnens	1 660	3 892	5 431	4 187	7 500	11 473	6 528	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 697	4 703	16 029	18 708	43 244	90 946	164 322	339 649
Gmb	2 790	7 643	21 435	23 600	56 731	100 213	114 666	327 078
Gns	2 937	8 951	27 590	30 271	66 151	125 730	190 790	452 420
Ss	3 386	10 879	31 875	38 144	80 914	178 198	283 078	626 475
Gsk	15 907	42 816	81 820	66 472	108 810	129 275	69 031	514 130
Ssk	5 514	13 705	24 326	20 822	36 258	55 415	44 352	200 392
Nn	6 533	14 439	24 142	19 736	32 906	45 979	20 389	164 123
Nö	4 758	11 723	16 792	12 457	23 184	36 612	17 137	122 662
<i>Hela riket</i>								
2000 ²	43 780	104 774	224 457	215 019	415 572	742 556	959 826	2 705 984
1999	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368	903 765	2 746 929
1998	51 681	124 320	256 710	243 919	464 441	775 465	867 220	2 783 755
1997	54 392	129 803	265 554	251 114	479 814	777 542	840 356	2 798 574
1996	56 141	134 909	275 112	263 248	493 524	781 526	807 075	2 811 534

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

2) År 2000 kan åkerarealen efter storleksgrupp bara redovisas för riket.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4
Antal husdjur av olika slag 2000
Number of different kinds of livestock

Område;	Antal				
	Nötkreatur	Varav mjölkkor	Får (exkl. lamm)	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	28 366	6 521	15 907	20 546	162 265
Uppsala	53 603	13 556	14 480	58 576	85 972
Södermanlands	57 193	14 062	18 214	67 819	239 945
Östergötlands	113 588	28 453	30 986	114 739	1 051 050
Jönköpings	136 686	34 798	20 144	27 143	80 380
Kronobergs	71 563	15 834	14 211	16 652	62 099
Kalmar	147 571	41 279	30 913	91 611	445 719
Gotlands	64 506	16 648	58 177	53 593	134 643
Blekinge	34 499	6 243	11 189	45 134	98 603
Skåne	234 573	49 926	38 705	579 435	1 365 000
Hallands	99 632	26 766	16 602	247 456	604 769
Västra Götalands	287 531	74 079	63 025	299 547	721 806
Värmlands	51 631	12 131	19 167	52 205	41 803
Örebro	45 059	11 288	10 842	38 385	81 374
Västmanlands	29 820	7 755	8 572	55 547	107 034
Dalarnas	39 574	10 862	12 524	8 258	49 747
Gävleborgs	44 377	11 834	11 840	12 468	54 660
Västernorrlands	35 877	10 070	10 017	8 542	108 493
Jämtlands	37 403	11 492	9 314	3 902	27 031
Västerbottens	47 395	15 951	9 040	20 394	106 814
Norrbottnens	23 320	8 073	8 065	10 062	40 448
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	106 190	27 218	14 148	489 723	1 102 470
Gmb	275 999	70 052	93 956	379 468	995 279
Gns	188 504	51 211	31 949	346 454	1 272 097
Ss	217 098	53 611	66 756	276 657	649 831
Gsk	588 672	138 405	136 802	249 397	1 029 927
Ssk	114 584	27 926	34 403	34 505	307 176
Nn	115 431	33 258	33 460	25 271	164 856
Nö	77 289	25 940	20 460	30 539	148 019
<i>Hela riket</i>					
2000	1 683 767	427 621	431 934	1 917 917	5 669 655
1999	1 712 920	448 520	437 249	2 115 213	5 647 509
1998	1 738 496	449 130	421 189	2 286 030	5 361 748
1997	1 780 823	467 981	442 102	2 351 201	5 724 509
1996	1 790 240	466 265	469 035	2 348 754	5 708 518

1) Uppgiften för riket baseras på djurräkningen i juni medan länsiffifrona grundas på enkätundersökning i september. Detta har lett till avvikelse mellan summa länsuppgifter och totalen för riket.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5
Antal företag med husdjur av olika slag 2000
Number of holdings with different kinds of livestock

Område;	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	630	179	304	55	191
Uppsala	946	383	280	165	191
Södermanlands	806	326	282	101	221
Östergötlands	1 675	699	423	155	279
Jönköpings	2 867	1 000	444	157	487
Kronobergs	1 695	501	290	118	274
Kalmar	2 235	1 007	411	187	341
Gotlands	970	518	463	149	120
Blekinge	886	283	194	130	118
Skåne	3 847	1 198	733	1 402	692
Hallands	1 934	700	392	735	257
Västra Götalands	5 915	2 372	1 461	771	1 181
Värmlands	966	371	473	100	224
Örebro	958	360	231	106	182
Västmanlands	617	133	152	97	134
Dalarnas	820	444	278	73	194
Gävleborgs	1 077	477	285	98	182
Västernorrlands	942	441	268	55	137
Jämtlands	770	392	213	44	114
Västerbottens	1 112	623	299	90	113
Norrbottens	397	269	213	21	46
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 822	660	346	1 069	345
Gmb	3 886	1 725	953	873	533
Gns	3 020	1 337	627	592	534
Ss	3 799	1 357	1 219	541	869
Gsk	12 619	4 298	2 705	1 249	2 240
Ssk	2 594	1 011	821	162	514
Nn	2 621	1 292	815	203	452
Nö	1 701	995	603	120	191
<i>Hela riket</i>					
2000	32 063	12 676	8 089	4 809	5 678
1999	33 978	13 963	8 247	6 014	6 441
1998	36 594	14 859	8 657	7 267	6 825
1997	38 531	15 788	9 411	8 431	8 340
1996	40 318	16 464	9 701	9 648	8 696

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6
Antal företag efter driftsinriktning 1999
Number of holdings by type of farming

Driftsinriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	12 474
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	536
Frukt och bär	557
Blandad växtodling	694
Summa växtodling	14 261
Nötkreatur	24 428
Får och getter	1 654
Svin	1 923
Fjäderfå	290
Blandad husdjursskötsel	2 207
Summa husdjursskötsel	30 502
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 018
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 175
Summa blandat jordbruk	5 193
Småbruk ¹	30 479
<i>Samtliga</i> ²	
1999	80 435
1998	85 599
1997	88 389
1996	90 854
1995	87 682

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Företag med minst 2,1 hektar åkermark eller stor djurbesättning
 (Se kapitel 6).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7

Andel företag efter driftsinriktning länsvis 1999, procent

Percentage of holdings by type of farming and county

Län	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
Stockholms	29	24	10	36	100	1 864
Uppsala	34	29	11	26	100	2 853
Södermanlands	27	33	10	30	100	2 178
Östergötlands	27	40	10	23	100	3 808
Jönköpings	4	62	2	32	100	4 222
Kronobergs	3	57	2	38	100	2 799
Kalmar	10	60	5	25	100	3 577
Gotlands	16	53	12	19	100	1 873
Blekinge	12	48	9	31	100	1 505
Skåne	31	36	10	24	100	10 380
Hallands	12	49	6	33	100	4 061
Västra Götalands	16	35	6	43	100	16 246
Värmlands	13	24	5	58	100	4 330
Örebro	26	27	8	39	100	2 657
Västmanlands	41	18	9	31	100	2 396
Dalarnas	15	33	5	48	100	2 405
Gävleborgs	12	35	4	49	100	3 009
Västernorrlands	7	31	3	59	100	2 905
Jämtlands	6	40	2	52	100	2 179
Västerbottens	8	34	3	54	100	3 280
Norrbottnens	13	26	3	58	100	1 908
<i>Hela riket</i>						
1999	18	38	6	38	100	80 435
1998	17	38	7	38	100	85 599
1997	16	38	7	39	100	88 389
1996	15	39	7	38	100	90 854
1995	15	42	8	36	100	87 682

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.8**Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 1999***Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture*

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning			Småbruk	Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk		
- 799	6 554	6 294	1 562	30 479	44 889
800 - 1 599	3 926	6 971	1 508	-	12 405
1 600 - 2 399	1 493	3 957	798	-	6 248
2 400 - 3 199	783	3 806	469	-	5 058
3 200 - 3 999	432	3 134	280	-	3 846
4 000 - 5 599	432	3 559	284	-	4 275
5 600 -	641	2 781	292	-	3 714
<i>Samtliga</i>					
1999	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1998	14 937	32 328	5 956	32 378	85 599
1997	14 070	34 018	6 095	34 206	88 389
1996	13 922	35 424	6 581	34 927	90 854
1995	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över jordbruksarealens uppdelning på olika ägoslag samt över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Ägoslag

Den totala arealen på jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åker var 7,6 milj. hektar år 1999. Merparten var skogsmark (3,7 milj. ha) och åkermark (2,7 milj. ha).

Den ökning av ägoslagsarealen mellan 1995 och 1996 som indikeras i **tabell 3.1** (drygt 300 000 hektar) beror i huvudsak på att företag med mer än 2 hektar åkermark men med mindre än 0,3 hektar utnyttjad är med i statistiken fr.o.m. 1996. Dessa företag var tidigare undantagna från statistiken. Arealen åkermark på dessa företag har de senaste åren varit runt 25 000 hektar.

Åkerarealens minskning med 1,5 % mellan 1999 och 2000 kan till en del förklaras av ändringar i metoderna för datafångst fr.o.m. år 2000 (se bilaga 1).

I sammanhanget bör nämnas att landets totala landareal är 41,1 milj. hektar varav en betydande del utgörs av fjällområden ej lämpliga för jordbruksproduktion.

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2000 framgår översiktligt av **figurerna 3A och 3B** och **tabell 3.2**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Spannmål (Tabell 3.3)

Spannmålsarealen, ungefär 45 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2000 till 1 228 900 hektar vilket innebar en ökning med närmare 7 % sedan 1999. För ökningen svarade i första hand de höstsådda grödorna. Exempelvis ökade

höstvetearealen med närmare 70 %. Det bör dock påpekas att arealen höstsådda grödor var relativt låg 1999. Odlingen av vårsådda grödor minskade däremot vilket bidrog till att den odlade arealen av *havre* och *korn* minskade mellan de båda åren.

Vete och *råg* odlades år 2000 på totalt 436 000 hektar varav merparten avsåg höstvete. Av övriga spannmålsgrödor, 793 000 hektar, svarade *korn* för 52 % av arealen, *havre* för 37 % och *rågvete* och *blandsäd* för vardera drygt 5 %.

Baljväxter (Tabell 3.4)

Den totala baljväxtarealen år 2000 var 37 000 hektar, en minskning med drygt 6 % sedan 1999. Merparten av baljväxtarealen upptas av ärter och åkerbönor.

Oljeväxter (Tabell 3.5)

Arealen *raps* och *rybs* minskade med 37 %, dock från en relativt hög nivå 1999. Jämfört med 1998 var minskningen bara 12 %. Minskningen svarade våroljeväxterna för. Arealen *vårraps* gick sålunda ned med 61 % och arealen *vårrybs* med 59 % medan arealen *höstraps* ökade med 27 %.

Odlingen av *oljelin* minskade med 69 % under perioden och arealen uppgick år 2000 till 11 000 hektar.

Vall och grönfoderväxter (Tabell 3.6)

Vall och grönfoderväxter är de arealmässigt största grödorna. De odlas också av flest antal företag. Arealen vall och grönfoderväxter minskade dock år 2000, med 8 %. Till en del torde minskningen kunna förklaras av att vall och grönfoderväxter i viss utsträckning ha hamnat som ospecificerad åker, vilket i sin tur hänger

samman med ändringar i metoderna för datafångst fr.o.m. år 2000 (se bilaga 1).

I de fyra nordligaste länen utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen.

Potatis och sockerbetor (Tabell 3.7)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2000 till 33 000 hektar, ungefär densamma som 1999. *Sockerbetsarealen*, 55 000 hektar år 2000, minskade med 7 %. Odlingen av stärkelsepotatis är främst förlagd till Skåne och Blekinge och sockerbetor till Skåne och Gotland.

Träda, outnyttjad åker m.m. (Tabell 3.8)

Trädesarealen minskade med närmare 9 % mellan 1999 och 2000. Minskningen torde delvis kunna förklaras av att obrukad areal av olika slag tidigare år redovisats som träda.

Om statistiken

Ägoslag

Vid lantbruksräkningarna har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Den senaste lantbruksräkningen avsåg år 1992. Vid lantbruksregistreringen i juni varje år har erhållits underlag till en årlig ägoslagsstatistik för mark på företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m.

år 2000 har dock medfört att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen fortsättningsvis bara kommer att kunna tas fram intermittent.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning erhålls årligen genom Lantbruksregistret. År 1999 och 2000 har uppgifter erhållits för samtliga företag med minst 2,1 hektar åkermark. År 1999 erhöles uppgifter på blankett direkt från jordbrukarna medan uppgifterna för år 2000 till övervägande delen inhämtats via Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1. Där beskrivs också närmare de ändrade förutsättningarna för statistiken fr.o.m. år 2000.

Annan publicering

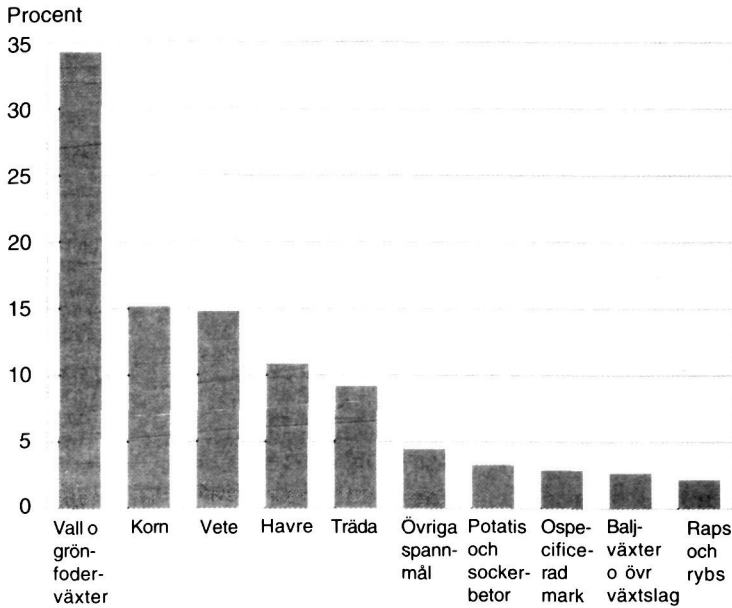
Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0102.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 3A
Åkerarealens användning 2000

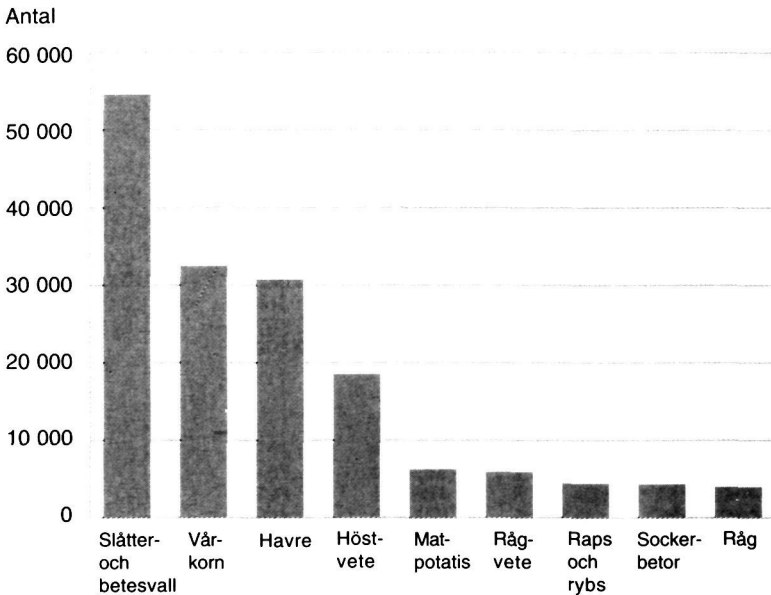
Use of arable land

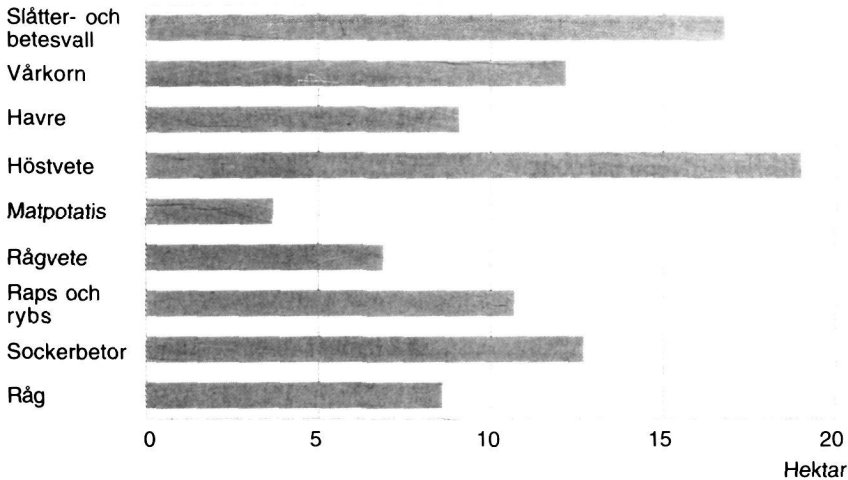
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3B
Antal företag med odling av vissa grödor 2000

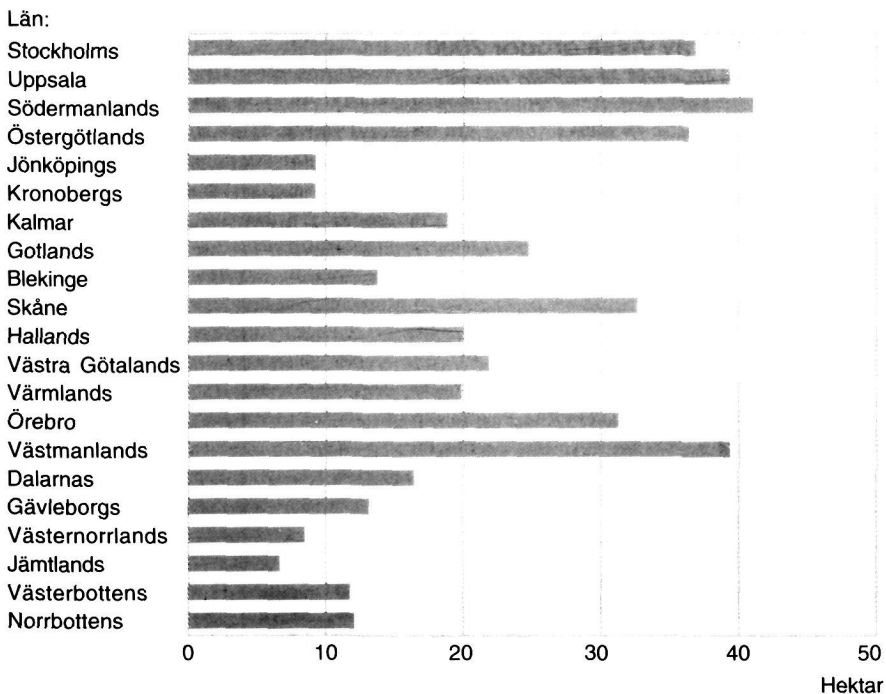
Number of holdings with cultivation of certain crops

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3C**Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2000***Cultivation of certain crops, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D**Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2000***Cultivation of cereals, areas per holding*

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1

Arealen av olika ägoslag 1999¹ samt areal åkermark 2000¹, hektar*Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2000*

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område; storleksgrupp	1999					2000
	Åker- mark, hektar	Betes- mark, hektar	Skogs- mark, hektar	Annan mark, hektar	Summa	Åker- mark, hektar
<i>Län</i>						
Stockholms	89 070	13 626	92 672	15 733	211 101	87 370
Uppsala	152 293	18 172	115 592	14 200	300 258	151 366
Södermanlands	130 868	17 886	137 611	19 366	305 731	130 238
Östergötlands	209 587	48 999	183 472	27 110	469 168	208 862
Jönköpings	94 767	42 847	206 556	34 977	379 147	92 502
Kronobergs	53 965	21 016	144 195	25 103	244 279	51 634
Kalmar	128 854	57 970	210 787	33 094	430 705	127 457
Gotlands	86 496	15 390	68 161	21 223	191 270	86 176
Blekinge	34 669	11 155	74 234	6 987	127 044	33 370
Skåne	464 660	56 424	123 346	22 448	666 878	459 433
Hallands	118 395	15 792	90 842	21 835	246 863	116 052
Västra Götalands	488 113	68 685	444 281	119 594	1 120 673	482 049
Värmlands	112 789	8 872	237 185	24 476	383 321	110 632
Örebro	108 470	8 836	125 817	14 793	257 917	107 712
Västmanlands	124 189	9 252	132 037	11 569	277 046	123 933
Dalarnas	61 948	6 369	141 770	11 534	221 620	61 281
Gävleborgs	72 917	5 329	256 673	17 941	352 860	71 295
Västernorrlands	55 072	6 428	240 037	33 144	334 682	52 234
Jämtlands	44 649	6 333	252 323	93 096	396 402	42 557
Västerbottens	74 486	4 145	253 760	63 911	396 301	71 631
Norrbottens	40 672	3 625	202 846	70 314	317 456	38 200
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	339 649	18 337	37 996	11 300	407 282	337 634
Gmb	327 078	80 544	187 867	46 837	642 325	322 688
Gns	452 420	49 241	193 335	37 358	732 353	452 148
Ss	626 475	66 008	587 358	74 010	1 353 851	621 975
Gsk	514 130	181 383	1 037 441	201 056	1 934 011	499 473
Ssk	200 392	23 787	471 155	49 450	744 783	196 573
Nn	164 123	18 154	692 256	98 234	972 768	158 550
Nö	122 662	9 696	526 787	184 204	843 348	116 943
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1 – 5,0	43 524	19 857	352 371	91 631	507 383	43 780
5,1 – 10,0	114 858	37 969	573 993	121 684	848 505	104 774
10,1 – 20,0	244 007	60 832	702 071	128 413	1 135 323	224 457
20,1 – 30,0	230 210	48 808	420 223	75 530	774 771	215 019
30,1 – 50,0	448 199	81 387	552 188	90 964	1 172 737	415 572
50,1 – 100,0	762 368	109 048	605 728	108 126	1 585 270	742 556
100,1 –	903 765	89 248	527 619	86 100	1 606 732	959 826
<i>Hela riket</i>						
2000						2 705 984
1999	2 746 929	447 149	3 734 193	702 449	7 630 720	
1998	2 783 755	448 855	3 928 340	755 657	7 916 607	
1997	2 798 574	449 651	3 997 400	773 998	8 019 622	
1996	2 811 534	446 458	4 077 481	798 687	8 134 160	
1995	2 766 641	425 219	3 843 789	764 453	7 800 102	

1) Fr.o.m. 1996 ingår även företag med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerarealens användning 1995–2000, hektar

Use of arable land

Gröda	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Spannmål ¹	1 104 500	1 216 200	1 268 700	1 282 800	1 153 200	1 228 900
därav vete	261 400	334 600	344 200	398 000	275 400	401 600
korn	453 400	468 600	482 900	445 000	482 000	411 200
havre	278 300	283 600	315 500	311 500	305 700	295 500
Baljväxter	21 200	27 200	42 700	58 600	39 700	37 300
Vall och grönfoderväxter ¹	1 058 900	1 019 700	1 006 000	985 400	980 200	920 800
Potatis	35 000	36 600	35 800	33 700	32 800	32 900
Socketbetor	57 500	59 200	60 500	58 700	59 900	55 500
Raps och rybs	104 600	65 400	63 600	54 600	75 900	48 200
Övriga växtslag ²	46 400	49 900	52 100	54 700	75 600	55 000
Träda	278 600	268 700	204 400	193 000	270 700	247 700
Ospecificerad åkermark ³						79 700
Ej utnyttjad åkermark	59 800	68 500	64 900	62 300	59 000	
Summa åkermark	2 766 600	2 811 500	2 798 600	2 783 800	2 746 900	2 706 000

- 1) I spannmålsarealen år 2000 ingår vissa arealer stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att sköras som grönfoder.
- 2) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning.
- 3) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.3

Spannmål 2000¹. Arealer och antal företag med odling

Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar									Antal företag med odling
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd ¹	Summa spann- måls- areal ¹	
<i>Län</i>										
Stockholms	15 813	1 229	1 030	163	12 141	10 507	611	1 051	42 545	1 154
Uppsala	28 114	4 335	1 973	415	36 947	13 181	836	2 137	87 937	2 234
Södermanlands	27 129	3 336	1 346	122	14 863	18 113	1 848	1 541	68 297	1 660
Östergötlands	54 688	3 332	3 828	754	19 681	17 331	4 277	3 583	107 476	2 951
Jönköpings	990	76	40	94	8 376	10 173	1 883	2 517	24 148	2 569
Kronobergs	295	52	78	47	4 312	6 379	1 564	971	13 697	1 472
Kalmar	11 515	757	1 210	2 849	15 609	6 923	4 988	1 424	45 275	2 400
Gotlands	8 042	1 379	1 342	1 591	16 253	2 106	4 113	593	35 419	1 431
Blekinge	2 169	1 103	425	275	4 488	1 749	1 155	213	11 577	836
Skåne	90 660	15 360	13 597	4 362	83 051	19 019	4 051	2 235	232 336	7 099
Hallands	9 657	1 782	596	169	22 578	14 419	3 801	1 859	54 859	2 744
V:a Götalands	69 901	5 593	6 889	671	42 660	94 231	8 571	10 466	238 983	10 919
Värmlands	4 582	723	351	347	14 757	17 093	554	1 137	39 543	1 992
Örebro	9 990	5 503	965	63	17 763	22 998	1 449	910	59 642	1 908
Västmanlands	18 239	3 500	682	61	26 021	24 623	535	1 418	75 079	1 905
Dalarnas	1 040	249	133	165	15 877	5 317	29	1 062	23 873	1 444
Gävleborgs	372	47	37	391	15 060	7 322	141	2 390	25 759	1 946
Västernorrlands	2	2	9	183	6 626	789	120	2 617	10 347	1 223
Jämtlands	2	7	3	40	2 631	322	6	2 904	5 913	887
Västerbottens	-	-	-	139	13 993	1 804	111	3 373	19 420	1 663
Norrbottens	-	2	-	96	4 541	1 146	87	925	6 797	560
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	76 944	12 892	7 002	2 473	66 952	20 692	4 769	1 976	193 700	5 163
Gmb	37 142	6 641	8 878	6 322	56 148	10 738	10 470	1 630	137 969	5 802
Gns	110 544	7 670	9 599	1 057	43 209	78 184	8 610	7 425	266 298	7 957
Ss	101 740	18 075	6 063	945	112 008	94 476	5 186	6 936	345 430	8 917
Gsk	19 167	1 873	2 015	946	47 074	56 481	9 443	11 567	148 566	13 215
Ssk	7 626	1 185	913	437	31 173	25 877	1 859	3 309	72 380	4 343
Nn	37	27	62	573	23 049	6 105	193	7 668	37 714	3 828
Nö	-	2	-	244	18 614	2 992	198	4 816	26 866	2 387
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1 – 5,0	307	56	108	63	1 364	1 751	99	240	3 988	1 935
5,1 – 10,0	1 862	239	422	260	6 339	7 680	553	1 092	18 447	5 399
10,1 – 20,0	10 211	1 212	1 465	828	25 085	26 850	2 151	3 536	71 338	10 491
20,1 – 30,0	13 874	1 726	1 869	883	30 081	27 124	2 714	3 951	82 222	7 359
30,1 – 50,0	35 137	4 008	3 980	1 973	63 814	50 412	6 048	8 997	174 369	9 821
50,1 – 100,0	89 732	11 488	8 957	3 652	120 290	83 778	12 226	14 926	345 051	10 290
Över 100,0	202 078	29 635	17 732	5 338	151 254	97 949	16 936	12 585	533 507	5 384
<i>Hela riket</i>										
2000	353 201	48 364	34 533	12 997	398 227	295 544	40 728	45 328	1 228 922	50 679
1999	209 641	65 777	24 507	11 883	470 104	305 658	32 586	33 022	1 153 178	51 472
1998	359 024	39 021	34 617	15 949	429 011	311 467	66 751	26 972	1 282 812	..
1997	299 594	44 588	29 416	15 272	467 628	315 465	66 473	30 247	1 268 683	..
1996	292 170	42 392	33 558	22 061	446 503	283 588	61 694	34 230	1 216 196	..
1995	222 304	39 076	39 693	26 220	427 155	278 322	44 577	27 124	1 104 471	..

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljaväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4

Baljväxter 2000. Arealer och antal företag med odling

Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Ärtor, åkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	1 166	123	–	–	–	–	1 166
Uppsala	2 508	286	–	–	–	–	2 508
Södermanlands	2 842	252	–	–	–	–	2 842
Östergötlands	4 629	464	5	..	–	–	4 633
Jönköpings	133	31	–	–	–	–	133
Kronobergs	44	16	–	–	–	–	44
Kalmar	831	118	–	–	831	118	1 662
Gotlands	945	170	–	–	–	–	945
Blekinge	153	25	–	–	–	–	153
Skåne	3 825	496	6 155	385	1	..	9 981
Hallands	1 384	223	260	26	3	..	1 648
Västra Götalands	4 183	621	2 104	150	–	–	6 287
Värmlands	1 113	123	–	–	–	–	1 113
Örebro	1 323	169	–	–	0	..	1 323
Västmanlands	2 384	293	–	–	–	–	2 384
Dalarnas	245	43	–	–	–	–	245
Gävleborgs	178	38	–	–	–	–	178
Västernorrlands	5	5	–	–	–	–	5
Jämtlands	1	..	–	–	–	–	1
Västerbottens	2	..	–	–	–	–	2
Norrbottens	1	..	–	–	–	–	1
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	3 564	431	5 582	361	4	..	9 150
Gmb	2 966	470	563	38	831	118	4 360
Gns	7 488	849	2 109	151	–	–	9 597
Ss	10 618	1 150	–	–	–	–	10 618
Gsk	1 654	369	271	16	–	–	1 925
Ssk	1 568	212	–	–	0	..	1 568
Nn	31	22	–	–	–	–	31
Nö	4	5	–	–	–	–	4
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	94	59	–	–	4	2	97
5,1– 10,0	288	122	18	3	3	1	309
10,1– 20,0	962	291	73	9	7	3	1 042
20,1– 30,0	892	277	154	17	26	8	1 072
30,1– 50,0	2 709	563	560	63	112	26	3 381
50,1– 100,0	6 741	1 024	1 724	164	332	56	8 796
Över 100,0	16 207	1 159	5 996	306	352	25	22 555
<i>Hela riket</i>							
2000	27 892	3 495	8 525	562	835	121	37 252
1999	30 053	3 718	8 752	558	872	130	39 676
1998	49 150	5 649	8 524	549	938	128	58 612
1997	32 742	4 162	9 028	635	921	131	42 691
1996	17 713	2 540	8 821	621	690	98	27 224
1995	11 959	1 871	8 578	..	709	..	21 246

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.5

Oljev växter 2000. Arealer och antal företag med odling

Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar					Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrys	Areal hektar			Antal företag	
<i>Län</i>									
Stockholms	253	643	304	727	1 928	139	728	62	
Uppsala	190	1 726	212	1 305	3 434	305	1 061	101	
Södermanlands	472	764	376	1 546	3 157	208	851	50	
Östergötlands	5 226	2 188	116	1 525	9 055	735	2 909	253	
Jönköpings	72	39	–	5	116	22	51	12	
Kronobergs	5	27	–	48	80	10	4	..	
Kalmar	1 233	176	6	99	1 513	163	312	49	
Gotlands	745	393	21	351	1 510	219	187	35	
Blekinge	59	144	3	–	205	31	60	4	
Skåne	13 909	2 543	57	100	16 609	1 447	907	86	
Hallands	182	462	15	377	1 036	149	83	19	
Västra Götalands	2 446	1 435	94	2 007	5 983	656	2 096	274	
Värmlands	1	23	25	157	206	31	207	32	
Örebro	75	542	58	519	1 194	127	375	64	
Västmanlands	0	994	109	771	1 875	176	735	86	
Dalarnas	–	1	–	181	183	30	74	8	
Gävleborgs	–	3	–	73	76	15	21	7	
Västernorrlands	0	2	–	–	3	5	–	–	
Jämtlands	–	2	–	–	2	3	–	–	
Västerbottens	–	3	–	–	3	6	–	–	
Norrbottnens	–	2	–	–	2	..	–	–	
<i>Produktionsområde</i>									
Gss	10 724	1 969	42	383	13 117	1 144	634	56	
Gmb	5 030	1 316	41	362	6 750	768	653	99	
Gns	6 973	3 359	138	3 175	13 645	1 251	4 195	416	
Ss	985	4 643	1 070	4 874	11 572	959	3 732	357	
Gsk	902	646	84	470	2 102	264	883	141	
Ssk	255	170	20	523	969	110	561	78	
Nn	0	4	–	4	9	9	2	..	
Nö	–	4	–	–	4	7	–	–	
<i>Storleksgrupp åker, hektar</i>									
2,1– 5,0	38	9	–	15	62	23	60	31	
5,1– 10,0	86	59	4	65	214	73	304	84	
10,1– 20,0	459	273	27	264	1 023	268	708	149	
20,1– 30,0	719	366	48	356	1 489	332	694	121	
30,1– 50,0	2 222	1 096	146	935	4 400	759	1 265	191	
50,1– 100,0	5 899	2 814	275	2 279	11 267	1 390	2 050	243	
Över 100,0	15 446	7 495	895	5 878	29 714	1 630	5 579	323	
<i>Hela riket</i>									
2000	24 870	12 112	1 395	9 791	48 168	4 475	10 660	1 142	
1999	19 626	31 273	1 206	23 784	75 890	6 198	34 172	2 921	
1998	23 159	16 705	1 470	13 238	54 571	5 391	15 056	1 362	
1997	22 888	19 475	1 787	19 432	63 582	6 225	9 534	1 106	
1996	21 737	18 976	811	23 869	65 394	6 679	7 407	879	
1995	56 084	23 311	1 587	23 661	104 643	..	4 288	..	

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6

Vall och grönfoder 2000. Arealer och antal företag med odling

Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Grönfoder ¹		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	22	14	26 178	1 328	111	6	26 311
Uppsala	32	22	33 953	1 935	104	8	34 089
Södermanlands	33	12	32 970	1 607	408	28	33 411
Östergötlands	77	27	51 593	2 848	984	90	52 653
Jönköpings	66	48	60 918	3 622	16	..	61 000
Kronobergs	29	26	33 233	2 380	3	..	33 265
Kalmar	238	61	62 238	3 093	36	6	62 512
Gotlands	404	85	34 164	1 515	95	17	34 663
Blekinge	86	28	13 179	1 144	6	..	13 271
Skåne	1 306	213	87 655	6 913	3 469	249	92 430
Hallands	571	86	40 861	3 019	415	41	41 847
Västra Götalands	116	64	153 318	10 703	1 578	120	155 012
Värmlands	86	44	47 507	2 559	173	18	47 765
Örebro	18	10	26 784	1 818	426	40	27 227
Västmanlands	23	12	20 247	1 487	576	43	20 845
Dalarnas	50	28	28 002	1 675	21	5	28 074
Gävleborgs	98	31	36 420	1 992	4	3	36 522
Västernorrlands	38	30	32 913	1 614	7	3	32 958
Jämtlands	139	55	31 439	1 332	0	..	31 578
Västerbottens	42	20	40 885	1 805	13	6	40 940
Norrbottens	3	3	22 851	915	21	..	22 875
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	801	117	37 915	3 897	2 877	223	41 593
Gmb	1 377	252	106 873	6 026	760	73	109 010
Gns	81	31	84 576	5 811	2 300	188	86 957
Ss	128	71	143 952	8 211	1 696	130	145 776
Gsk	627	238	287 762	18 936	569	45	288 958
Ssk	155	66	88 690	5 351	217	25	89 063
Nn	238	110	98 255	4 712	12	8	98 505
Nö	72	40	69 281	3 069	34	8	69 387
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	27	41	17 694	5 470	3	4	17 724
5,1– 10,0	63	74	51 077	8 740	4	3	51 145
10,1– 20,0	193	134	108 819	11 243	95	22	109 107
20,1– 30,0	192	92	99 326	6 859	101	27	99 618
30,1– 50,0	464	178	178 118	8 653	337	58	178 920
50,1– 100,0	986	221	267 132	9 021	1 794	205	269 911
Över 100,0	1 554	178	195 139	4 687	6 131	371	202 824
<i>Hela riket</i>							
2000	3 478	918	917 305	54 673	8 465	690	929 249
1999	21 867	4 671	958 318	60 943	8 165	770	988 351
1998	21 935	5 319	963 486	65 239	9 013	930	994 434
1997	24 443	5 519	981 509	67 395	8 470	852	1 014 422
1996	22 268	5 552	997 454	70 187	7 854	953	1 027 576
1995	23 999	..	1 034 937	71 340	7 822	1 037	1 066 758

1) Inkl. majs. År 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljväxtblandningar under spannmål.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7

Potatis och sockerbetor 2000. Arealer och antal företag med odling*Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse ¹		Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	145	134	–	–	–	–
Uppsala	328	182	60	..	–	–
Södermanlands	200	106	–	–	–	–
Östergötlands	1 809	244	5	..	–	–
Jönköpings	390	374	–	–	–	–
Kronobergs	272	227	20	5	–	–
Kalmar	550	241	869	88	1 969	134
Gotlands	790	137	58	5	4 734	459
Blekinge	118	164	2 751	241	1 009	129
Skåne	7 257	902	4 991	417	47 008	3 496
Hallands	3 011	483	220	25	764	153
Västra Götalands	3 761	1 140	299	29	–	–
Värmlands	748	179	3	..	–	–
Örebro	970	255	2	..	–	–
Västmanlands	166	89	2	..	–	–
Dalarnas	738	280	1	..	–	–
Gävleborgs	446	309	1	6	–	–
Västernorrlands	308	352	–	–	–	–
Jämtlands	202	188	2	..	–	–
Västerbottens	586	201	9	3	–	–
Norrbottens	815	131	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	6 633	873	1 145	143	38 817	2 728
Gmb	4 597	728	7 162	574	16 292	1 667
Gns	4 811	573	303	28	–	–
Ss	2 015	685	64	4	–	–
Gsk	1 753	1 689	603	89	375	70
Ssk	996	516	3	..	–	–
Nn	1 369	904	4	8	–	–
Nö	1 436	381	9	4	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	168	353	5	8	29	16
5,1– 10,0	449	777	33	18	177	71
10,1– 20,0	1 267	1 270	179	62	1 355	401
20,1– 30,0	1 614	884	331	79	2 286	456
30,1– 50,0	2 781	1 042	1 220	181	5 948	887
50,1– 100,0	6 393	1 183	2 670	253	15 749	1 415
Över 100,0	10 939	801	4 855	226	29 940	1 124
<i>Hela riket</i>						
2000	23 610	6 310	9 293	827	55 484	4 370
1999	24 422	8 517	8 391	868	59 881	4 578
1998	25 133	9 803	8 567	872	58 737	4 858
1997	26 732	11 699	9 081	969	60 459	4 947
1996	27 577	13 009	9 060	1 011	59 223	5 074
1995	27 630	13 371	7 371	916	57 518	5 143

1) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8

Träda, outnyttjad mark m.m. 2000. Arealer, hektar

Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ¹	Annan obrukad åker	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	778	179	577	10 323	2 689	87 370
Uppsala	2 261	71	460	17 371	1 786	151 366
Södermanlands	2 042	144	794	16 999	1 498	130 238
Östergötlands	1 361	510	554	26 350	1 546	208 862
Jönköpings	0	115	176	3 367	3 006	92 502
Kronobergs	46	46	152	1 807	2 200	51 634
Kalmar	103	988	436	9 123	2 145	127 457
Gotlands	11	648	213	6 165	832	86 176
Blekinge	24	719	97	2 059	1 329	33 370
Skåne	2 788	4 109	1 462	31 576	7 978	459 433
Hallands	131	665	528	8 822	2 439	116 052
Västra Götalands	795	1 043	1 476	54 131	12 184	482 049
Värmlands	498	167	516	12 146	7 721	110 632
Örebro	2 056	256	507	12 129	2 032	107 712
Västmanlands	1 505	108	389	19 413	1 432	123 933
Dalarnas	332	133	311	4 360	2 958	61 281
Gävleborgs	103	75	471	2 962	4 682	71 295
Västernorrlands	53	105	348	1 834	6 273	52 234
Jämtlands	–	83	126	502	4 148	42 557
Västerbottens	155	51	439	4 435	5 592	71 631
Norrbottnens	35	176	414	1 862	5 225	38 200
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 295	3 226	1 277	24 082	2 965	337 634
Gmb	1 392	3 548	947	24 811	5 198	322 688
Gns	1 795	1 180	1 109	58 201	4 057	452 148
Ss	8 751	815	2 819	81 074	9 309	621 975
Gsk	734	828	1 568	31 087	20 091	499 473
Ssk	848	287	959	17 603	11 337	196 573
Nn	73	278	910	4 532	15 121	158 550
Nö	191	227	860	6 343	11 618	116 943
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	51	163	133	1 119	20 181	43 780
5,1– 10,0	335	373	570	5 024	27 394	104 774
10,1– 20,0	854	771	1 154	15 714	19 946	224 457
20,1– 30,0	965	711	915	17 184	5 920	215 019
30,1– 50,0	1 720	1 338	1 520	34 687	4 022	415 572
50,1– 100,0	2 823	2 820	2 632	70 499	1 895	742 556
Över 100,0	8 330	4 214	3 524	103 507	339	959 826
<i>Hela riket</i>								
2000	15 079	10 389	10 447	247 734	79 696	2 705 984
1999	14 311	13 565	5 376	270 735	..	33 331	25 649	2 746 929
1998	14 533	13 080	2 999	192 951	..	31 973	30 296	2 783 755
1997	15 564	14 600	3 978	204 388	..	33 754	31 106	2 798 574
1996	16 236	14 962	3 476	268 680	..	36 637	31 888	2 811 534
1995	13 575	14 952	10 014	278 633	..	37 397	22 419	2 766 641

1) Arealer som ej kunnat fördelas per gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

Kapitel 4 innehåller information om hektar- och totalskördar samt normskördar för olika grödor. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas dock i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

Sommaren 2000 präglades av regn och brist på värme i hela landet. Framförallt i delar av Mellansverige och Norrland påverkade detta grödorna negativt. I södra Sverige var förutsättningarna däremot goda för skörden.

Hektarskördar

Spannmål (Tabell 4.1)

Framförallt i Gävleborgs och Västernorrlands län men även i Örebro och Dalarnas län samt i övriga delar av Norrland bidrog den regniga sommaren till att hektarskördarna genomgående blev låga. Det förekom både helt obärgade arealer och arealer med försämrat skördeutbyte. I de fem nordligaste länen var hektarskörden av *vårkorn* mellan 15 och 40 % lägre än motsvarande genomsnitt för de senaste fem åren.

I södra Sverige var hektarskördarna överlag normala eller högre än femårsgenomsnittet. Exempel på stora jordbrukslän med skördenivåer över femårsgenomsnittet var Skåne, Östergötlands och Kalmar län.

En tendens för hela landet var att *havre* klarade sig bättre än *vårkorn* om man jämför med respektive grödas femårsgenomsnitt.

Höstråg gav hög avkastning i många län, exempelvis 15 % högre än femårsgenomsnittet i Skåne och 6 % högre i Västra Götalands län. På riksnivå var hektarskörden 10 % högre än femårsgenomsnittet.

Hektarskörden av *höstvete* var på riksnivå i paritet med genomsnittet för senaste femårsperiod.

Ärter (Tabell 4.3)

Hektarskörden av ärter var 10 % lägre än genomsnittet för de senaste fyra åren, dvs. de år då ärter ingått i skördeuppskattningarna. Ärter är en gröda som brukar ta skada av hög vattenmättnadsgrad i jorden. Andelen helt obärgad areal beräknades till ca 5 % på riksnivå.

Oljeväxter (Tabell 4.4)

Höstraps gav hög skörd i alla län där grödan odlades. På riksnivå var hektarskörden 28 % högre än genomsnittet för de senaste fem åren.

Skörden av *oljelin* har för 2000 beräknats till 800 kg per hektar. Av de tillfrågade odlarna hade 30 % inte skördat linet i slutet av november och andelen obärgad areal beräknades till 47 % på riksnivå. De hektarskördar som redovisas i tabellen är ett genomsnitt för både skördad och oskördad areal. Eftersom antalet odlare är begränsat och variationen i skördeutfallet är stort blir hektarskördeberäkningen något osäker.

Potatis och sockerbetar (Tabell 4.5–6)

Hektarskörden av *matpotatis* var för riket 26 700 kg/ha. Götaland hade hektarskördar på ungefär samma nivå som 1999 medan Svealand och Norrland, Norrbottens län undantaget, hade avsevärt lägre skördar än 1999.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden för riket beräknades till 38 700 kg/ha vilket var obetydligt mer än skörden 1999.

Medelstärkelsehalten för potatis framgår av **tabell 4.6**. Vid sammanvägningen av stärkelsehalten till riksnivå har hänsyn tagits till

den mängd potatis som mottagits.

Enligt uppgifter från Danisco Sugar AB var 2000 års skörd av *sockerbetor* 46 900 kg/ha för riket, vilket var 7 % mer än genomsnittet för de senaste fem åren.

Totalskördar

Totalskördarna av olika grödor är förutom av skörden per hektar beroende av odlingens omfattning och andelen obärgad areal.

Vete och råg (Tabell 4.2)

Totalskörden av *höstvete* uppgick år 2000 till nästan 2,2 miljoner ton och är den största som uppmätts. I första hand beror detta på en kraftig ökning av den odlade arealen, som år 2000 översteg genomsnittet för senaste femårsperiod med närmare 30 %.

En allt större andel av höstvetet utgörs av s.k. *fodervete* som här har inräknats i totalskörden.

Den totala skörden av *vårvete*, 245 000 ton, var 4 % högre än femårsgenomsnittet.

Totalskörden av *höstråg* uppgick till 187 000 ton vilket var 19 % mer än genomsnittet för senaste femårsperiod. Motsvarande ökning av den odlade arealen var 8 %.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (Tabell 4.2)

Skörden av *vårkorn* har beräknats till 1,6 miljoner ton vilket med 13 % understeg genomsnittet för de fem föregående åren. I första hand sammanhänger detta med en minskning av den odlade arealen.

Totalskörden av *havre* – 1,2 miljoner ton – var 3 % över femårsgenomsnittet. Skörden av *höstkorn* blev nästan 61 000 ton. Totalskörden av *rågvete* och *blandsäd* har uppskattats till 187 000 respektive 110 000 ton.

Ärter (Tabell 4.3)

Ärter ingår för femte året i skördeuppskattningarna. Totalskörden har minskat med närmare 25 % jämfört med genomsnittet för de fyra senaste åren, i första hand beroende på en minskning av den odlade arealen.

Oljeväxter (Tabell 4.4)

Totalskördarna av *raps* och *rybs* har för år 2000 uppskattats till 122 000 ton, vilket är en minskning med 17 % jämfört med femårsgenomsnittet.

Av *höstraps* bärgades 81 000 och av *vår-raps* 23 000 ton. Jämfört med den senaste femårsperioden har skörden av höstraps ökat och vårraps minskat. Totalskördarna av *vår-rybs* och *höstrybs* har beräknats till 15 000 respektive 2 000 ton.

Totalskörden av *oljelin* har beräknats till 8 000 ton.

Potatis och sockerbetor (Tabell 4.5)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till sammanlagt 654 000 ton. Den för matpotatisen redovisade totalskörden är betydligt lägre än tidigare år vilket delvis torde sammanhånga med ändringar i datainsamlingsmetoden 1999 (se vidare under *Om statistiken*).

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 326 000 ton, vilket var obetydligt mer än 1999 års skörd.

Enligt Danisco Sugar AB blev 2000 års totalskörd av sockerbetor nästan 2,6 miljoner ton – i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördeuppskattningar

Under mer än 35 år har de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av slåttervall, spannmål och potatis. Av besparings-skäl har man under de senaste åren genomfört successiva förändringar i beräkningsmetoderna. Med början 1995 infördes ett nytt skördestatistiskt system baserat på en kombination av en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare och objektiva mätningar av skörden på provtytor i 32 av rikets 106 skördeområden (SKO). En beskrivning av de objektiva skördeuppskattningarna i spannmål, slåttervall och potatis finns i Jordbruksstatistisk

årsbok 1998.

Skördestatistiken för *spannmål, örter och oljeväxter* baseras fr.o.m. 1998 enbart på intervjuer med jordbrukare. Uppgifter om skörd av *slättervall* har inte samlats in sedan 1998.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Danisco Sugar AB. För *oljeväxterna* har uppgifter tidigare erhållits från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor men fr.o.m. 1995 ingår oljeväxterna i skördeuppskattningarna.

Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser bakåt bara bör göras med 1999.

Omfattning

För 2000 års intervjuundersökning i spannmål, oljeväxter och örter uttogs genom sannolikhetsurval totalt ca 4 200 undersökningsenheter (UE) fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden i vilka praktiskt taget ingen odling av spannmål, örter eller oljeväxter förekommer. En UE motsvarar i regel ett jordbruksföretag. Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtas uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna, skörden av oljeväxter samt ärtskörden. Med örter avses kokörter och foderörter till mognad.

För 2000 års skördeuppskattning i potatis uttogs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval 1 348 matpotatisodlare och 174 odlare av stärkelsepotatis.

Bearbetning

I intervjuundersökningen inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål och örter omräknas uppgiven kvantitet till 15,0 procents vattenhalt och för oljeväxter till 9,0 procents. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras med UE:s areal av grödan. Arealuppgiften är i regel densamma som redovisats för företaget i Lantbruksregistret, LBR (som fr.o.m. år 2000 baseras på det vid Jordbruksverket förda stödregistret

IACS).

I postenkäten om potatisskörden inhämtades uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal.

Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. bortsortering och lagringsförluster ytterligare förluster som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Skattningen av hektarskörd görs i båda undersökningarna för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. På basis av hektarskörden och arealuppgifter från Lantbruksregistret har bärgad totalskörd beräknats.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, örter och oljeväxter avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Endast sådana företag ingår i urvalet för intervjuundersökningen om skörd av spannmål, örter och oljeväxter. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag med minst 2,1 hektar åkermark.

Undersökningen om skörd av spannmål, örter och oljeväxter har genomförts på 95 % av de uttagna företagen. Bortfallet beror främst på att uttagna företag har upphört. Vägran att medverka i undersökningarna var begränsad till endast 2,6 % av antalet utvalda företag.

Svarsbortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 12 respektive 8 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis).

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. De arealuppgifter som utnyttjas är dock uppgivna arealer före skörd vilka ibland avviker från faktiskt skördade arealer. Exempelvis har rätt stora arealer som enligt Lantbruksregistret (IACS) uppgivits som blandsäd och örter, skördats som grönfoder och vidare har i viss utsträckning potatis för stärkelse skördats som matpotatis. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och skördade arealer, till vilka också kan räknas smärre fel i IACS, har bidragit till att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). I nedanstående tablå visas arealstatistikens uppgifter för

olika grödor och skördestatistikens samt den procentuella skillnaden dem emellan.

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Areal- statistiken	Skörde- statistiken	
Höstvete	353 201	353 020	-0,1
Vårvete	48 364	48 150	-0,4
Höstråg	34 533	34 520	0,0
Höstkorn	12 997	11 940	-8,1
Vårkorn	398 227	396 790	-0,4
Havre	295 544	290 820	-1,6
Rågvete	40 728	40 960	0,6
Blandsäd	45 326	31 770	-29,9
Ärter	27 892	25 390	-9,0
Höstraps	24 870	24 870	0,0
Vårrops	12 112	11 520	-4,9
Höstrybs	1 395	1 400	0,4
Vårrys	9 791	9 790	0,0
Oljelin	10 660	10 310	-3,3
Matpotatis	23 610	24 490	3,7
Stärkelsepotatis	9 293	8 410	-9,5

Normskördar

SCB beräknar årligen normskördar för följande grödor som omfattas av skördeuppskattningarna: höstvete, vårvete, råg, vårkorn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrys, matpotatis samt potatis för stärkelse. Förutom dessa grödor ingår även sockerbeter i beräkningarna. Med normskörd menas den skörd, som man

kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeuppskattningarna (leveransuppgifter för sockerbeter) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret.

Normskördarna används bl.a. som underlag vid rådgivning till lantbrukare, driftsekonomiska beräkningar och vid värderingar vid intrång.

Annan publicering

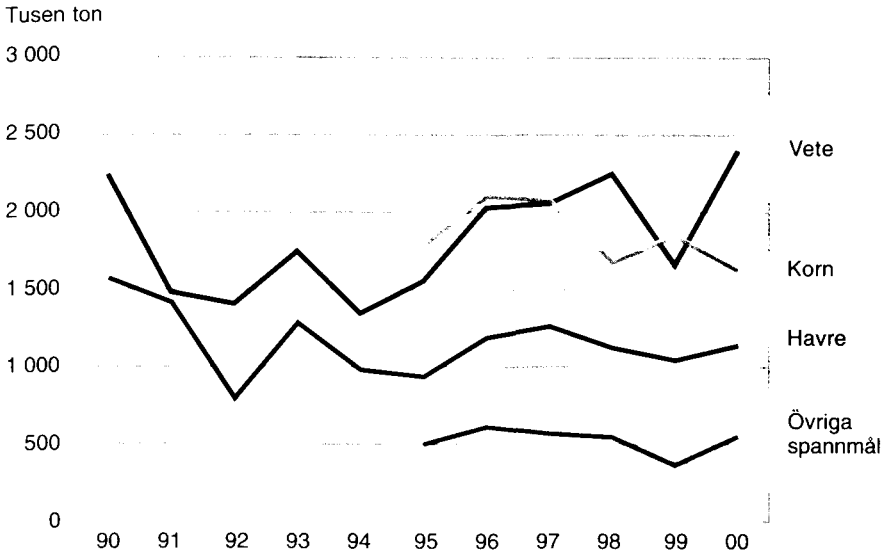
Definitiva resultat från SCB:s skördeuppskattningar rörande hektar- och totalskördar redovisas av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 0101. Redovisning sker här också av obärgade arealer.

Normskördar publiceras årligen i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2000 i JO 15 SM 0001.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

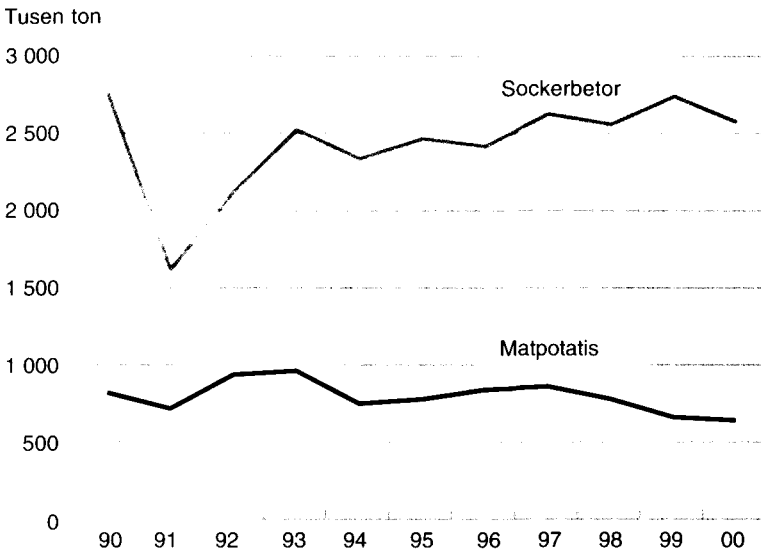
Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A
Totalskördar av spannmål 1990–2000, 1 000 ton
Total production of cereals

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 4B
Total skörd av matpotatis och sockerbeter 1990–2000, 1 000 ton
Total production of table potatoes and sugar beet

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 4.1
Spannmål 2000. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	5 560	4 210	4 350	..	4 050	4 260	4 930	..
Uppsala	5 410	4 620	4 180	–	4 160	4 550	4 200	3 200
Södermanlands	5 200	4 120	4 500	..	4 090	4 140	4 600	3 050
Östergötlands	6 140	4 880	4 980	..	4 760	4 650	4 950	3 690
Jönköpings	5 200	2 970	2 950	3 770	..
Kronobergs	–	3 440	3 990	4 050	..
Kalmar	5 910	5 330	4 400	4 270	4 110	4 090	4 690	..
Gotlands	4 930	4 370	3 980	4 160	4 150	3 790	4 220	..
Blekinge	6 640	4 210	4 740	4 750	..
Skåne	7 680	6 560	6 610	5 990	5 490	5 340	5 250	..
Hallands	5 870	5 410	..	–	4 400	4 360	4 840	4 400
Västra Götalands	5 650	4 250	5 100	..	3 660	3 780	4 780	3 810
Värmlands	4 280	3 160	3 890
Örebro	4 800	4 150	3 840	–	3 410	3 460	3 840	..
Västmanlands	5 100	3 650	3 710	4 100
Dalarnas	3 250	–	2 680	3 320
Gävleborgs	–	2 100	2 060
Västernorrlands	..	–	–	–	1 310
Jämtlands	–	–	..	–	1 860
Västerbottens	–	–	–	–	1 710
Norrbottnens	–	–	–	–	1 880
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	7 690	6 580	7 040	6 230	5 620	5 200	5 300	4 600
Gmb	6 450	5 990	5 540	4 610	4 590	4 490	4 620	..
Gns	5 980	4 560	5 070	5 880	4 410	4 240	5 110	4 210
Ss	5 230	4 180	4 130	..	3 900	4 110	4 340	3 120
Gsk	4 910	3 940	4 960	..	3 500	3 350	4 140	3 280
Ssk	5 020	3 790	4 030	–	2 800	3 240	3 680	3 160
Nn	..	–	..	–	1 830	1 660	..	1 110
Nö	–	–	–	–	1 760	2 060	..	1 890
<i>Hela riket</i>								
2000	6 100	5 100	5 430	5 090	3 970	3 960	4 600	3 470
1999	6 320	5 060	4 790	4 930	3 820	3 450	4 730	2 820
1998	5 740	4 820	4 640	5 360	3 730	3 650	4 600	2 920
1997	6 210	5 350	4 810	4 970	4 390	4 120	4 920	3 700
1996	6 270	5 680	5 040	4 580	4 600	4 320	5 180	3 950
1995	6 260	4 980	5 310	5 370	3 960	3 480	5 130	2 540

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.2
Spannmål 2000. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	88 000	5 200	4 500	..	49 200	44 700	3 000	..
Uppsala	152 200	20 000	8 200	..	153 100	59 800	3 500	5 700
Södermanlands	141 000	13 700	6 100	..	60 800	73 300	8 500	4 300
Östergötlands	336 000	16 200	19 100	..	93 600	77 600	21 200	11 400
Jönköpings	5 100	24 100	29 100	7 100	..
<i>Kronobergs</i>								
Kalmar	68 000	4 000	5 300	12 200	64 200	26 200	23 400	..
Gotlands	39 600	6 000	5 300	6 500	66 600	7 300	17 400	..
Blekinge	14 400	18 400	8 200	5 500	..
Skåne	695 300	100 700	89 800	26 100	454 200	100 700	21 300	..
<i>Hallands</i>								
Hallands	56 700	9 600	98 800	62 900	18 400	6 900
<i>Västra Götalands</i>								
Västra Götalands	394 700	23 400	35 100	..	155 200	353 300	40 900	35 600
<i>Värmlands</i>								
Värmlands	19 600	45 600	63 900
<i>Örebro</i>								
Örebro	48 000	22 800	3 700	..	60 600	79 600	5 600	..
<i>Västmanlands</i>								
Västmanlands	92 900	12 800	96 500	100 600
<i>Dalarnas</i>								
Dalarnas	3 100	42 900	17 400
<i>Gävleborgs</i>								
Gävleborgs	31 400	13 800
<i>Västernorrlands</i>								
Västernorrlands	8 900
<i>Jämtlands</i>								
Jämtlands	5 000
<i>Västerbottens</i>								
Västerbottens	24 100
<i>Norrbottnens</i>								
Norrbottnens	8 400
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	591 200	84 800	49 300	16 400	374 700	107 000	25 300	7 800
Gmb	239 500	39 700	49 100	30 300	256 400	47 300	48 400	..
Gns	661 200	34 500	48 700	6 500	189 800	328 800	44 000	27 300
Ss	532 300	75 500	25 100	..	436 500	384 800	22 400	17 800
Gsk	93 700	7 300	10 000	..	162 400	184 000	39 100	31 300
Ssk	38 000	4 400	3 700	..	87 500	82 000	6 700	7 400
Nn	42 200	9 200	..	1 300
Nö	32 900	4 800	..	3 400
<i>Hela riket</i>								
2000	2 154 500	245 400	187 300	60 700	1 573 700	1 151 100	187 300	110 300
1999	1 325 800	333 100	117 400	58 600	1 793 900	1 055 100	154 200	93 200
1998	2 060 700	188 000	160 500	85 400	1 601 500	1 136 200	307 400	78 700
1997	1 822 400	233 800	138 700	74 400	2 011 900	1 274 300	320 800	109 800
1996	1 793 800	236 100	165 700	99 300	2 014 100	1 199 800	312 900	132 400
1995	1 363 000	190 800	206 400	137 900	1 654 800	946 700	223 900	67 500

1) Avser bärgad skörd vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.3
Ärter 2000. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton

Peas. Yield per hectare and total production

Område	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>		
Stockholms	2 490	2 800
Uppsala	2 850	6 600
Södermanlands	2 450	6 600
Östergötlands	3 350	15 000
Jönköpings
<i>Kronobergs</i>		
Kalmar	2 620	1 900
Gotlands	2 800	2 600
Blekinge
Skåne	3 570	12 800
<i>Hallands</i>		
Västra Götalands	2 330	8 100
Värmlands	1 240	1 200
Örebro	1 700	2 100
Västmanlands	1 730	3 900
<i>Dalarnas</i>		
Gävleborgs
Västernorrlands	–	..
Jämtlands	–	..
Västerbottens	–	..
<i>Norrbottnens</i>		
Norrbottnens	–	..
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	3 540	11 100
Gmb	2 970	8 500
Gns	2 940	19 900
Ss	2 240	22 200
Gsk	2 790	3 000
Ssk	1 840	2 700
Nn	–	..
Nö	–	..
<i>Hela riket</i>		
2000	2 660	67 400
1999	2 720	81 800
1998	1 780	87 700
1997	3 490	114 300
1996	3 850	68 300

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.4

Oljeväxter 2000. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton*Oilseed crops. Yield per hectare and total production*

Område	Höstraps		Våraps		Höstrybs		Vårrys		Oljelin	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>										
Stockholms	1 660	1 000	1 500	1 100
Uppsala	2 130	3 500	1 820	2 400	880	800
Södermanlands	1 730	1 200	1 430	2 200
Östergötlands	3 070	16 100	2 000	3 800	1 540	2 300	1 160	3 400
Jönköpings	-	..	-	..	-	..
Kronobergs	-	-
Kalmar	2 850	3 500	-
Gotlands	3 100	2 300
Blekinge	-
Skåne	3 480	48 400	2 300	5 800	1 670	1 500
<i>Hallands</i>										
V:a Götalands	3 100	7 600	1 670	2 300	1 670	3 400	320	700
Värmlands	-	-
Örebro	1 310	700
Västmanlands	1 760	1 700	1 490	1 100
<i>Dalarnas</i>										
Gävleborgs	-	..	-	..	-
Västernorrlands	-	..	-	..	-	..	-
Jämtlands	-	..	-	..	-	..	-	..	-	..
Västerbottens	-	..	-	..	-	..	-	..	-	..
<i>Norrbottnens</i>										
-	-	..	-	..	-	..	-	..	-	..
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	3 530	37 800	2 220	4 300
Gmb	3 280	16 500	2 390	3 100	700	400
Gns	3 320	23 200	1 900	6 300	1 650	5 200	950	3 900
Ss	2 750	2 700	1 950	8 100	1 770	1 900	1 540	7 500	690	2 400
Gsk
Ssk	-	480	300
Nn	-	..	-	..	-	..	-
Nö	-	..	-	..	-	..	-	..	-	..
<i>Hela riket</i>										
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1999	2 860	56 200	2 040	63 800	1 880	2 300	1 670	39 800	950	32 500
1998	2 990	69 300	1 950	32 500	1 630	2 400	1 460	19 300	420	6 400
1997	2 300	52 600	1 840	35 800	1 510	2 600	1 540	30 000	1 280	12 200
1996	2 290	49 900	2 200	41 800	1 680	40 200	1 340	9 900
1995	2 300	129 100	1 570	36 600	1 200	28 400	-	-

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.5

Potatis och sockerbeter 2000. Skörd, kg/ha och total skörd, ton*Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production*

Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse		Sockerbeter	
	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	-	-	-	-
Uppsala	16 940	6 600	-	-	-	-
Södermanlands	-	-	-	-
Östergötlands	26 750	48 400	-	..	-	-
Jönköpings	25 160	9 800	-	-	-	-
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	24 170	13 300	47 700	93 900
Götlands	28 040	23 800	-	..	44 300	209 700
Blekinge	37 010	100 100	47 700	48 100
Skåne	32 830	254 100	40 140	181 000	47 100	2 215 500
<i>Hallands</i>						
Västra Götalands	31 750	99 700	-	..	44 800	34 200
Värmlands	28 060	108 500
Örebro	19 500	14 600	-	..	-	-
Västmanlands	13 330	12 900	-	..	-	-
Västmanlands	-	..	-	-
<i>Dalarnas</i>						
Gävleborgs	17 790	13 100	-	..	-	-
Västernorrlands	8 660	3 900	-	..	-	-
Jämtlands	-	..	-	-
Västerbottens	-	..	-	-
Västerbottens	8 820	5 200	-	-
Norrbottnens	15 360	12 500	-	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	32 660	226 900
Gmb	30 950	154 900	39 070	263 900
Gns	28 650	140 600
Ss	16 580	34 400	-	..	-	-
Gsk	25 430	44 600
Ssk	14 570	14 500	-	..	-	-
Nn	12 860	17 600	-	..	-	-
Nö	12 500	17 900	-	-
<i>Hela riket</i>						
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1999 ¹⁾	28 820	675 200	37 620	315 600	46 400	2 752 600
1998 ¹⁾	34 720	792 500	47 440	406 400	43 400	2 570 800
1997 ¹⁾	35 640	874 300	37 420	339 800	44 200	2 639 100
1996 ¹⁾	33 210	853 200	38 370	347 700	41 100	2 430 000
1995 ¹⁾	31 280	791 500	38 330	282 300	43 600	2 478 500

1) Avser odlingar om minst 0,5 ha.

Källa: Jordbruksverket och SCB samt Danisco Sugar AB.

Tabell 4.6

**Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1994/1995–
2000/2001 respektive 1994–2000,
procent**

*Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beet*

År	Medel- stärkelse- halt, %	År	Socket- halt %
2000/2001	19,5	2000	17,6
1999/2000	19,1	1999	17,5
1998/99	19,0	1998	17,5
1997/98	19,0	1997	17,5
1996/97	18,7	1996	17,5
1995/96	18,8	1995	18,3
1994/95	17,6	1994	16,5

Källa: Jordbruksverket och SCB
samt Sveriges Stärkelseproducenters
förening och Danisco Sugar AB.

Tabell 4.7
Normskördar 2000, kg/ha
Standard yields per hectare

Län	Spannmål ¹⁾		Råg	Korn	Havre
	Höst- vete	Vår- vete			
Stockholms	5 996	4 442	4 719	4 321	3 732
Uppsala	5 944	4 643	4 464	4 462	3 975
Södermanlands	6 140	4 335	4 606	4 297	3 721
Östergötlands	6 519	4 904	5 412	4 601	3 840
Jönköpings	4 724	–	3 552	2 982	2 846
Kronobergs	4 909	–	4 503	3 219	3 264
Kalmar	5 927	4 564	3 681	3 571	3 471
Gotlands	5 061	3 845	4 385	3 788	3 193
Blekinge	6 482	6 525	4 293	3 997	4 220
Skåne	7 608	5 773	5 872	5 172	3 542
Hallands	6 066	4 555	4 157	4 137	3 908
Västra Götalands	6 124	4 310	5 357	4 047	3 652
Värmlands	5 372	3 535	–	3 182	3 119
Örebro	6 286	5 085	4 433	4 390	3 827
Västmanlands	5 729	4 064	4 302	4 323	3 713
Dalarnas	4 693	–	–	3 445	3 496
Gävleborgs	–	–	–	2 807	2 736
Västernorrlands	–	–	–	2 106	1 988
Jämtlands	–	–	–	2 059	2 548
Västerbottens	–	–	–	2 253	2 153
Norrbottnens	–	–	–	2 365	2 788
<i>Hela riket</i>					
2000	6 446	5 059	5 204	4 137	3 658
1999	6 503	5 017	5 103	4 153	3 710
1998	6 592	5 021	5 010	4 136	3 714
1997	6 477	5 151	4 705	4 153	3 897
1996	6 393	5 078	4 600	4 103	3 882
1995	6 262	5 014	4 461	5 053	3 853

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljevaxter 9 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.7 (forts.)

Län	Oljeväxter ¹				Mat- potatis	Potatis för stjär- kelse	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			
Stockholms	–	1 561	1 706	1 473	–	–	–
Uppsala	–	1 895	1 823	1 654	22 767	–	–
Södermanlands	2 394	1 538	1 824	1 494	–	–	–
Östergötlands	2 542	1 745	1 487	1 366	37 658	–	–
Jönköpings	2 078	1 094	–	957	28 074	–	–
Kronobergs	–	1 153	–	1 030	39 253	–	–
Kalmar	2 377	1 437	–	1 147	32 623	41 501	44 860
Gotlands	2 166	1 395	1 330	1 296	29 665	–	42 833
Blekinge	2 312	1 795	–	–	26 173	40 935	45 288
Skåne	2 720	1 644	–	1 627	43 529	40 500	46 625
Hallands	–	1 656	–	1 494	37 151	–	45 103
Västra Götalands	2 323	1 760	–	1 467	35 230	–	–
Värmlands	–	1 646	–	1 325	29 043	–	–
Örebro	–	1 870	1 980	1 601	30 183	–	–
Västmanlands	–	1 762	1 292	1 551	21 245	–	–
Dalarnas	–	–	–	1 210	26 613	–	–
Gävleborgs	–	–	–	1 504	18 164	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–	14 541	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	16 383	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	18 769	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	17 994	–	–
<i>Hela riket</i>							
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1999	2 638	1 657	1 474	1 431	35 598	40 665	46 637
1998	2 681	1 607	1 523	1 420	34 910	39 706	46 686
1997	2 735	1 680	1 622	1 533	31 832	37 613	46 838
1996	2 752	1 679	1 682	1 542	31 817	37 651	46 985
1995	2 777	1 699	1 724	1 555	31 900	37 754	46 762

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljeväxter 9 %.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

– *Frilandsarealer*

– *Växthus- och bänkgårdsytor*

– *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*

Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11

Sammanfattning

År 1999 bedrevs enligt trädgårdsräkningen 2000 trädgårdsodling vid ca 3 200 företag i landet. Frilandsodling förekom på 73 procent av företagen på en sammanlagd areal av 12 200 hektar. Växthusodling förekom på 1 300 företag med en sammanlagd yta av 3,3 milj. m² (**Tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst följt av arealen för matlök (**Tabell 5.3**).

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen upptog morötter och jordgubbar mer än en tredjedel. Morötter odlades av 500 och jordgubbar av 771 företag.

Växthusodlingen av köksväxter dominerades på köksväxtsidan av tomater och gurka. Bland snittblommorna användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**Tabell 5.5**).

Både antalet företag och den odlade ytan i växthus/bänkgård har minskat under senare år. Ytan för köksväxter har dock ökat något sedan 1996, med ca 8 procent (**Tabell 5.6**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med

trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor vid lantbruksregistreringen

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 genom lantbruksregistreringen i juni. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering görs. LBR-insamlingen syftar enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts för 1985, 1991 och 1996 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar avses ske växelvis vart tredje år.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 1997 har publicerats i J 10 SM 9703 och från trädgårdsräkningen 2000 i JO 36 SM 0001.

Trädgårdsräkningen 2000 är tillgänglig på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande den ekologiskt odlade trädgårdsarealen redovisas fortlöpande av KRAV (se kapitel 11) som publicerar statistiken på sin webbplats www.krav.se.

Tabell 5.1

Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999
Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Bänkgård, plasttunnlar		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000 m ²	Antal företag	Yta, 1 000 m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
– 2,0	2 474	794	20	41	212	203	890
2,1– 5,0	292	144	4	11	557	282	351
5,1– 10,0	171	71	3	7	779	259	288
10,1– 20,0	124	79	2	4	1 484	369	393
20,1– 30,0	26	44	–	–	1 044	218	235
30,1– 50,0	60	44	1	3	1 420	295	304
50,1–100,0	52	48	14	7	3 197	409	419
100,1–	75	40	2	4	3 541	311	319
<i>Hela riket</i>							
1999	3 273	1 264	44	77	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	– ²	– ²	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	81	174	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	– ²	– ²	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	97	287	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	– ²	– ²	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	160	517	11 898	3 961	4 907

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

2) Bänkgårdsytan redovisas inte vid trädgårdsinventeringar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–1999***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises*

	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Växthus							
yta, m ²	3 545 382	3 369 751	3 345 207	3 281 512	3 356 624	3 394 191	3 273 226
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264
Bänkgård							
yta, m ²	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²	44 424
antal	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²	77
Friland							
yta, m ²	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346
Totalt							
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199

1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland 1999
Outdoors cultivation of horticultural plants

Avser frilandsodlingar om minst 0,3 hektar.

Figures refer to outdoors cultivation of at least 0.3 hectares.

Växtslag	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>			
Gurka	293,3	13 276	159
Blomkål	340,5	6 028	105
Vitkål	447,3	19 842	201
Salladskål	69,3	1 194	47
Matlök	790,7	35 283	313
Purjolök	138,2	3 245	105
Morötter	1 755,8	84 308	500
Rödbetor	303,2	14 400	162
Isbergssallat	686,7	19 325	138
Annan sallat	38,6	538	42
Majs	83,8	524	87
Kålrötter	196,6	5 945	154
Övriga köksväxter	1 005,6	..	478
Summa köksväxter	6 149,6	..	1 158
<i>Frukt</i>			
Äpple	1 530,7	18 006	296
Päron	184,7	1 159	133
Plommon	101,2	388	148
Körsbär	194,8	196	73
Summa frukt	2 011,4	..	365
<i>Bär</i>			
Jordgubbar	2 707,3	12 520	771
Hallon	116,6	118	156
Svarta vinbär	415,4	478	186
Övriga bär	118,9	159	56
Summa bär	3 358,3	..	949
<i>Blommor</i>	47,1	6 156 ¹	97
<i>Plantskolor</i>	615,8	24 284 ¹	181

1) Blommor och plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: Jorbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–1999
Outdoors cultivation

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter							
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 790	6 257	6 572	6 150
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158
Frukt							
areal, hektar	3 039	3 110	3 116	2 390	2 334	2 231	2 011
antal företag	620	623	558	503	460	425	365
Bär							
areal, hektar	2 562	2 991	3 240	3 139	3 439	3 733	3 358
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949
Snittblommor							
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47
antal företag	267	231	200	156	200	168	97
Plantskola							
areal, hektar ¹	750	793	737	706	740	761	615
antal företag	327	310	303	246	230	194	181

1) Exklusive 30–50 ha containerodling.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.5

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1999

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Växtslag	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000 st.	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>			
Tomater	557 254	19 307 ¹	301
Gurka	621 253	23 339 ¹	258
Melon	22 793	155 ¹	34
Kruksallat	22 760	8 196	8
Huvud-, annan sallat	87 020	3 106	25
Kryddväxter	21 779	11 023	22
Jordgubbar	34 250	82 ¹	17
Övriga köksväxter	85 879		61
Summa köksväxter	1 452 988		462
<i>Snittblommor</i>			
Rosor	92 023	13 303	23
Krysanthemum	24 997	679	56
Alstroemeria	5 195	794	8
Övriga snittblommor	38 133	2 495	28
Summa snittblommor	160 348	17 271	90
<i>Krukväxter</i>			
Begonia		7 891	248
Krysanthemum		2 925	42
Cyklamen		1 335	142
Julstjärna		6 646	273
Pelargon		10 647	537
Saint paulia		2 463	27
Kalanchoe		3 166	30
Impatiens		1 793	227
Primula		1 302	58
Marguerite		1 965	246
Gröna växter		1 387	113
Övriga krukväxter		6 991	280
Summa krukväxter		48 511	608
<i>Lökblommor</i>			
Tulpaner		101 614	259
Narcisser		2 080	193
Hyacinter		596	71
Övriga lökblommor		384	30
Summa lökblommor		104 675	283
<i>Övrigt</i>			
Utplanteringsväxter		63 101	705
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		176 556	203

1) Tomater, gurka, melon och jordgubbar redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000 st.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.6**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–1999***Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames*

	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter						
yta, 1 000 m ²	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349	1 453
antal företag	739	641	566	607	517	462
Snittblommor						
yta, 1 000 m ²	534	399	309	266	185	160
antal företag	424	341	228	211	134	90
Krukväxter						
kvantitet, 1 000 st	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511
antal företag	834	812	697	765	630	608
Löklommar						
kvantitet, 1 000 st	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145 ¹
antal företag	641	587	467	487	383	380
Utplanteringsväxter						
kvantitet, 1 000 st	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101
antal företag	.. ²	970	846	916	779	705
Sticklingar och småplantor						
kvantitet, 1 000 st	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556
antal företag	.. ³	586	326	709	216	203

1) Uppgifter för både löklommar/snitt och i kruka.

2) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

3) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplantor totalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, svin, höns samt om biodling, pälsdjursuppfödning och rennäring. För hästar lämnas enbart summariska uppgifter.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med drygt 250 000 djur. Minskningen skedde främst under 1980-talet. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med närmare 230 000 djur. Nedgången var kraftigast under andra hälften av 1980-talet och början av 1990-talet och kan ses mot bakgrund av det tvåprissystem för mjölk som infördes 1986. Sedan 1995 har minskningen i såväl antalet mjölkkor som antalet företag med mjölkkor avtagit men antalet djur har ändå minskat med 54 000 djur (11 %).

Antalet *kor för köttproduktion* har mer än fördubblats sedan 1980 och uppgick 2000 till 167 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. Sedan 1996 har antalet varit i stort sett oförändrat. Antalet företag med kor för köttproduktion ökade från 12 000 år 1980 till knappt 14 000 år 2000.

Får fanns år 2000 vid 8 100 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 21 %.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2000 till 198 000 och antalet *lamm* till 234 000 djur. Antalet lamm kan dock ha underskattats något beroende på att en del fårägare, i bidrags-sammanhang, bara redovisat tackorna. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 40 000 djur. Ökningen var kraftigast fram till mitten av 1990-talet varefter en viss nedgång skett.

Antalet *svin*, som år 2000 uppgick till 1,9 milj. djur, har minskat med närmare en tredjedel sedan 1980. Minskningen var kraftigast under 1980-talet. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med drygt 80 %.

Antalet *höns* ökade under den första hälften av 1980-talet men har därefter minskat. Andelen höns vid företag med högst 2,0 hektar åker har ökat från knappt 33 % 1980 till knappt 40 % år 2000.

Jordbruksföretag utan djur

År 2000 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 33 300 eller 43 % av samtliga företag. År 1980 var motsvarande siffror, för företag med mer än 2,0 hektar åker, 32 000 respektive 27 % (**Tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–5)

I juni år 2000 fanns 77 100 företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar. Mjölkkor fanns vid 12 700 av dessa företag (16 %) och nötkreatur vid 32 100 företag (42 %). Nötkreaturen vid företag med högst 2,0 hektar åkermark utgjorde 0,3 % av det totala antalet nötkreatur.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkko-företag med drygt två tredjedelar, till ca 14 000 år 2000. Nedgången, som var mest markerad under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåprissystemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Under hela 1980-talet skedde en omfördelning av antalet nötkreatur från mindre besättningar till större. Strukturuomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt även under 1990-talet. Alla besättningsstorlekar under 50 mjölkkor har minskat under perioden. Det största antalet mjölkkor, 172 000, fanns i besättningar med mellan 25 och 49 mjölkkor.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt drygt 30 % av landets nötkreatur.

Andelen företag med nötkreatur är högst i Smålandslänen där närmare två tredjedelar av företagen har nötkreatur. Motsvarande andel i riket är drygt 42 % mot 48 % 1995.

Kalvarna har minskat i antal sedan 1995, vilket till en del torde förklaras av att EU under perioden lämnat bidrag för att stimulera utslaktning av kalvar.

Den genomsnittliga mjölkko-besättningen var 33,7 djur år 2000 mot 14,9 djur år 1980. För köttko-besättningarna var motsvarande genomsnitt 12,1 respektive 5,7 djur.

Får

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 7–9)

Får fanns år 2000 vid 8 000 företag. Totalt fanns i riket 198 000 tackor och baggar och 234 000 lamm.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Nästan vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 11 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler. Samtidigt som antalet företag med får minskat kraftigt sedan 1980 har en förskjutning skett mot större be-

sättningar.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De två län som har flest får är Västra Götalands och Gotlands län.

Drygt vart tionde jordbruksföretag har får. Andelen får-företag är högst på Gotland där vart fjärde företag har får.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) var 24,7 djur år 2000 mot 15,9 djur 1980.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 10–14)

I augusti år 2000 fanns svin vid 4 800 företag (6 % av samtliga företag).

Sedan 1995 har uppgifter om antal ännu ej betäckta gyttor insamlats. 1995 samredovisades de med "Övriga svin, 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisades de med suggorna. En effekt av den ändrade redovisningen är att antalet redovisade suggor förändrades kraftigt mellan åren 1995 och 1996.

De kraftiga förändringarna i antalet suggor och galtar vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhängande med uppbyggnaden av leasing-system för suggor. Leasingsystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasing-system en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

År 2000 fanns 21 000 suggor och galtar och 108 000 övriga svin vid företag med högst 2,0 hektar åkermark. Det innebär att 10 % av samtliga svin fanns vid företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning.

Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne.

Endast 3 % av suggorna och galtarna finns i Norrland. Två tredjedelar av djuren återfinns i besättningar med minst 100 suggor och galtar.

Närmare hälften av företagen med slaktsvin har mellan 10 och 50 hektar åkermark. Endast 18 % har mer än 100 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har knappt 60 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 5 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Närmare 60 % av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 98 % av företagen minst 2 hektar åkermark. Närmare 40 % av företagen har minst 50 hektar åkermark.

Mer än vart tionde företag har minst 100 suggor och galtar. Som nämnts återfinns två tredjedelar av djuren hos denna grupp av företag.

Figur 6B visar att det totala antalet svin sjönk under 1980-talet men att antalet under 1990-talet varit konstant men med tendens till minskning de senaste åren.

Mellersta Sveriges skogsbygder, Götalands skogsbygder och Nedre Norrland är de tre områden som har högst andel småföretag. Omkring tre fjärdedelar av företagen har här färre än 100 slaktsvin.

Närmare 95 % av suggorna och galtarna finns vid företag med 20 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 49 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2000 bestod av 56 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 278 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Höns

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 15–16)

1 augusti år 2000 fanns höns vid 5 700 företag och kycklingar av värpras vid 700 företag.

Närmare 40 % av hönsen finns på företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har en dryg fjärdedel av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten (4 % av totala antalet företag med höns). Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns. De län som har flest värphöns är Östergötlands, Skåne, Västra Götalands och Hallands län. Hälften av landets värphöns finns i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (91 %) finns vid företag med mer än 5 000 höns. Motsvarande andel 1995 var 87 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 49 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns vara 1 000 djur år 2000 mot 252 djur 1980. För kycklingar av värpras vara motsvarande siffror 2 300 respektive 517.

Övriga djur

Uppgifter om antal hästar (**tabell 6.17**) vid företag med minst 2,1 hektar åkermark har genom åren samlats in intermittent. Antalet uppgick år 2000 till 89 000 djur. Antalet hästar som redovisats till Lantbruksregistret bedöms vara mindre än hälften av det totala antalet hästar. Enligt en särskild utredning vid SCB år 2000 uppgår det totala antalet hästar till närmare 300 000.

Antalet *minkar* (avelshonor) redovisades 1999/2000 till 275 000 mot 250 000 i mitten av 1990-talet (**tabell 6.18**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2000 till 12 000 mot drygt 13 000 år 1995. Skörden av honung har minskat från närmare 2 200 ton 1995 till 1 100 ton år 2000 (**tabell 6.19**).

Antalet *renar* uppgick år 2000 till 221 000 mot 284 000 år 1994 (**tabell 6.20**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åker-

mark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gäller för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Åren 1996–1998 baserades husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare är liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Statistiken för 1996–1998 bör därför utnyttjas med viss försiktighet. Studier rörande den tidsmässiga utvecklingen fram till 1999 och framåt bör därför främst utgå från 1995. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga I.

År 2000 har uppgifter tagits in på annat sätt. Till grund för statistiken över får, hästar, svin och höns ligger uppgifter från en postenkät i september månad. Redovisningen avser förhållandena den 1 augusti. För nötkreatur och svin hade dessförinnan genomförts en urvalsundersökning (djurräkning) i juni. Statistiken över nötkreatur baseras på denna räkning eftersom insamlingen i september inte var heltäckande. Uppgifter om antalet svin i riket har också hämtats från djurräkningen eftersom juniuppgifterna ger bättre jämförbarhet med uppgifterna för tidigare år. För andra djurslag anses smärre avvikelser i räkningstidpunkt mellan olika år ha mindre betydelse.

Annan djurskötsel

Statistik rörande *pälsdjurskötsel* utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

Sveriges Biodlarens Riksförbund utarbetar utifrån postenkäter statistik över biodlingen.

Uppgifter om *rennäringen* vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet renar hämtade från Jordbruksverket via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0101.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter om pälsdjurskötsel är hämtade ur en årlig redovisning från Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

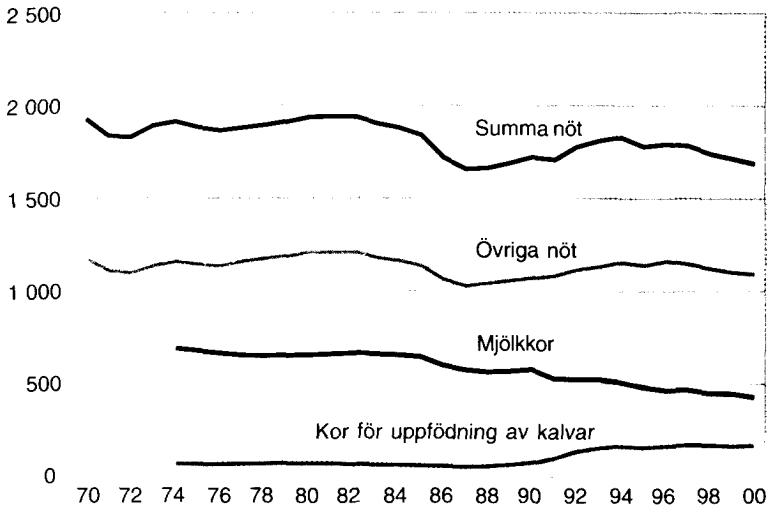
Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlarens Riksförbund.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar 1998 är hämtade från underlag vid Jordbruksverket.

Figur 6A
Antal nötkretur 1970–2000

Number of cattle

Tusental

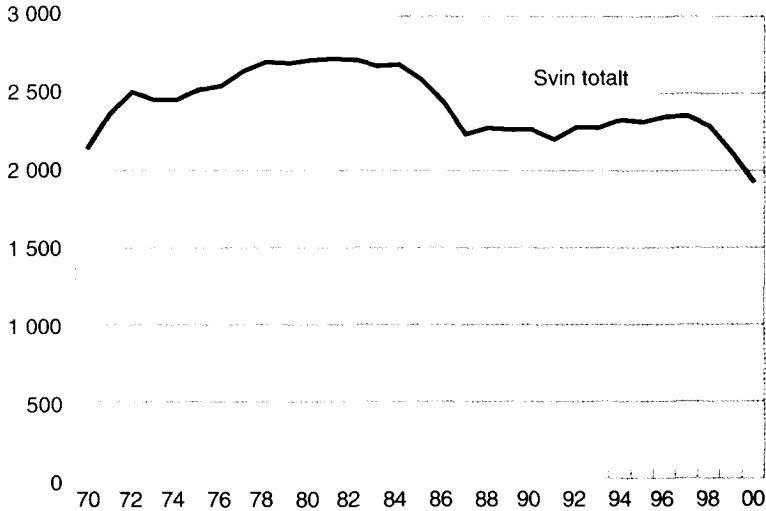

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6B
Antal svin 1970–2000

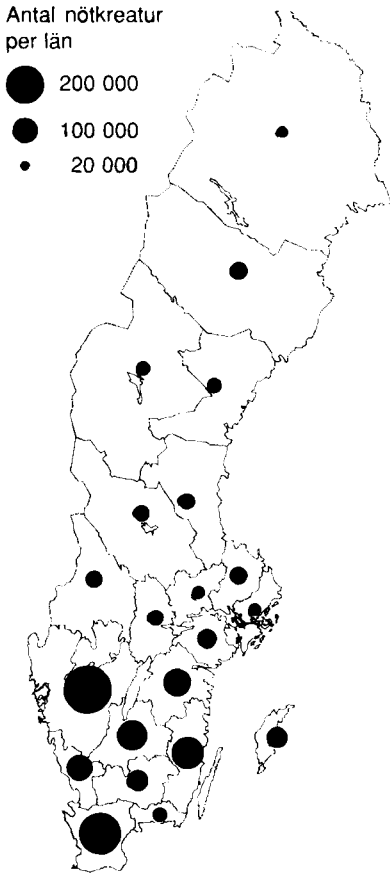
Number of pigs

Tusental

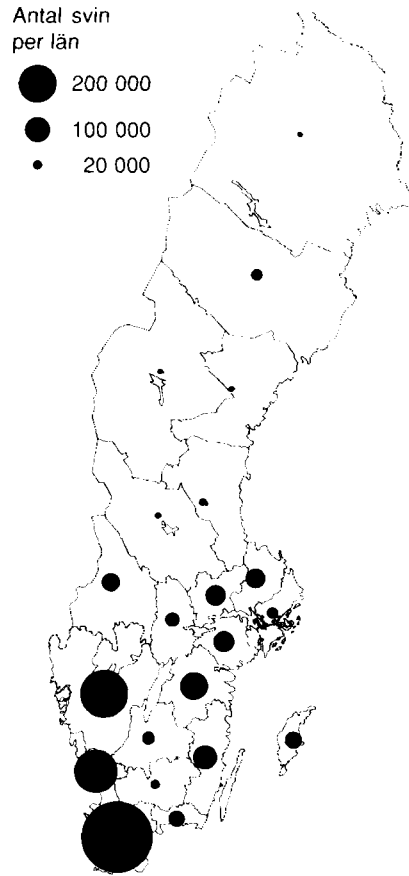
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of cattle

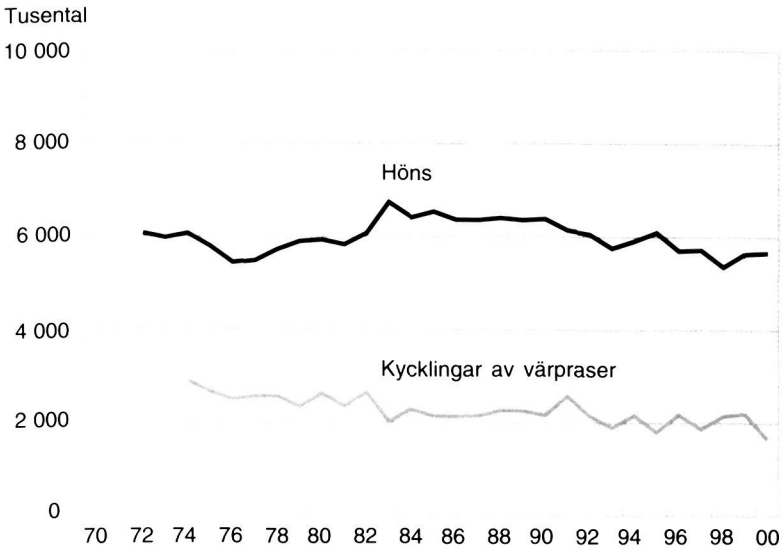
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of pigs

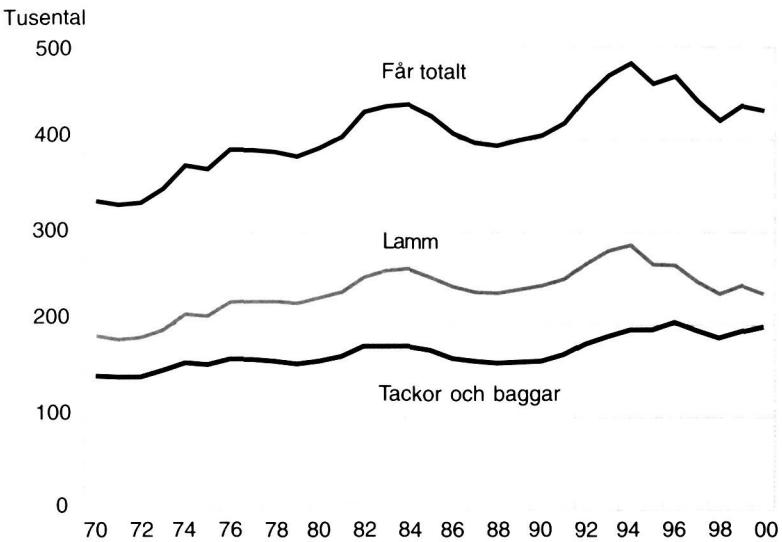
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2000
Number of fowls and chickens

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

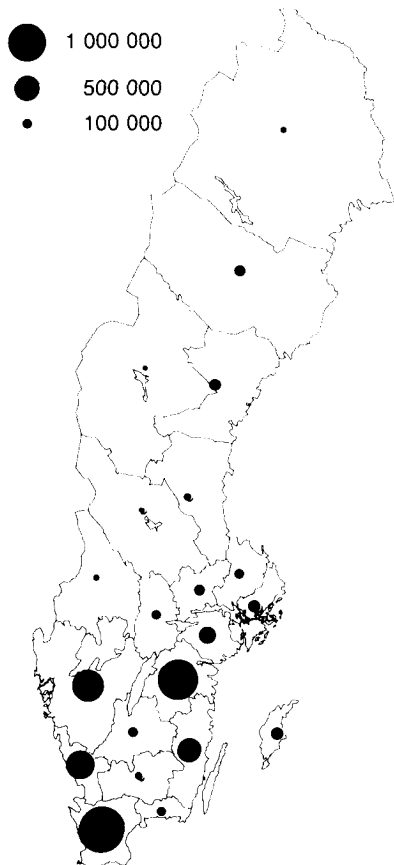
Figur 6F
Antal får 1970–2000
Number of sheep

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of fowls

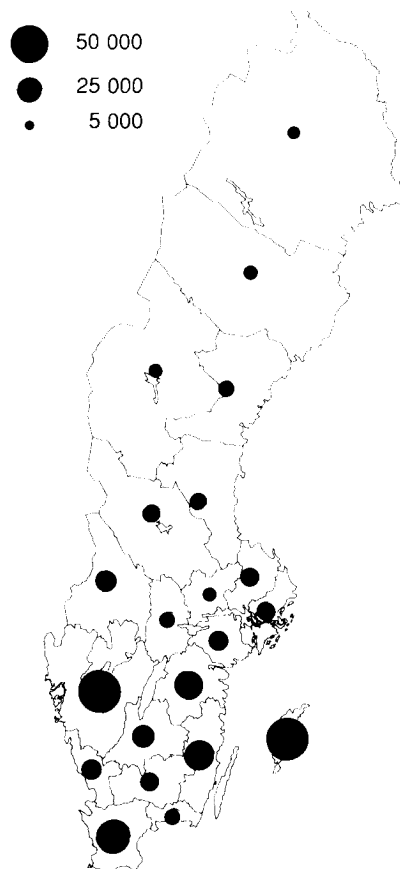
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2000
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB,
Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2000¹
Number of livestock

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1998	1999	2000
Kor för mjölkproduktion	655 738	645 706	576 409	482 118	449 130	448 520	427 621
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	59 227	74 544	157 128	169 926	164 801	167 277
Övriga nöt 1 år och däröver	613 818	569 626	543 458	595 521	610 724	600 130	588 686
Kalvar under 1 år	594 550	562 642	524 032	542 328	508 716	499 469	500 183
Summa nötkreatur	1 935 022	1 837 201	1 718 443	1 777 095	1 738 496	1 712 920	1 683 767
Tackor och baggar	161 043	173 334	161 178	195 439	186 707	193 644	198 268
Lamm	230 586	251 644	243 621	266 410	234 482	243 605	233 666
Summa får	391 629	424 978	404 799	461 849	421 189	437 249	431 934
Galtar	11 932	10 946	8 591	7 595	4 772	4 175	4 161
Suggor	278 249	249 248	221 092	237 355	255 361	220 205	201 896
Övriga svin 20 kg och däröver ²	1 253 804	1 127 036	1 024 820	1 299 843	1 292 885	1 239 480	1 145 856
Övriga svin 20 kg och därunder ³	1 170 212	1 112 843	1 009 440	768 843	733 012	651 353	566 004
Summa svin	2 714 197	2 500 073	2 263 943	2 313 137	2 286 030	2 115 213	1 917 917
Höns	5 937 152	6 548 298	6 391 943	6 100 270	5 361 748	5 647 509	5 669 655
Kycklingar av värpras	2 635 620	2 159 298	2 175 676	1 811 509	2 154 682	2 202 333	1 654 063
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 707 596	8 567 619	7 911 779	7 516 430	7 849 842	7 323 718

1) T.o.m. 1985 är endast nöt och får vid företag med mer än 2 hektar åkermark medräknade.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

3) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin och höns 1980–2000¹***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs and fowls*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1998	1999	2000
Kor för mjölkproduktion	44 143	35 063	25 921	17 743	14 859	13 963	12 676
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 310	10 883	17 069	15 307	14 254	13 861
Övriga nöt 1 år och däröver	42 696	39 160	34 499	32 231	30 457
Kalvar under 1 år	41 986	36 542	31 491	29 189	27 733
Nötkreatur	70 503	58 872	47 292	41 990	36 594	33 978	32 063
Får (exkl. lamm)	10 125	10 536	9 688	9 985	8 638	8 209	8 041
Svin	26 122	19 937	14 301	10 753	7 267	6 014	4 809
Höns	23 603	17 531	12 900	9 593	6 825	6 441	5 678
Kycklingar av värpras	1 875	1 405	916	829	715
Utan nötkreatur, får, svin eller höns	32 258	35 443	36 695	33 560	38 800	36 800	33 300

1) T.o.m. 1985 är endast företag med mer än 2 hektar medräknade.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2000***Average size of herd*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1998	1999	2000
Kor för mjölkproduktion	14,9	18,4	22,2	27,2	30,2	32,1	33,7
Kor för uppfödning av kalvar	5,7	5,7	6,8	9,2	11,1	11,6	12,1
Nötkreatur	27,4	31,2	36,3	42,3	47,5	50,4	52,5
Får (exkl. lamm)	15,9	16,5	16,7	19,6	21,6	23,6	24,7
Suggor och galtar ¹	15,1	17,7	21,2	30,8	50,4	54,5	56,3
Övriga svin ^{1, 2}	81	95	119	157	228	252	278
Höns	252	374	495	636	790	880	1 000
Kycklingar av värpras	517	796	1 160	1 289	2 400	2 700	2 300

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Övriga svin".

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2000
Number of cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	6 521	3 663	10 184	10 985	7 197	28 366
Uppsala	13 556	5 145	18 701	18 478	16 424	53 603
Södermanlands	14 062	6 295	20 357	19 750	17 086	57 193
Östergötlands	28 453	11 749	40 202	39 007	34 379	113 588
Jönköpings	34 798	13 484	48 282	47 288	41 116	136 686
Kronobergs	15 834	8 109	23 943	26 018	21 602	71 563
Kalmar	41 279	11 126	52 405	51 453	43 713	147 571
Gotlands	16 648	5 829	22 477	22 764	19 265	64 506
Blekinge	6 243	5 799	12 042	12 135	10 322	34 499
Skåne	49 926	35 462	85 388	80 000	69 185	234 573
Hallands	26 766	8 177	34 943	34 500	30 189	99 632
Västra Götalands	74 079	26 126	100 205	103 923	83 403	287 531
Värmlands	12 131	5 056	17 187	18 510	15 934	51 631
Örebro	11 288	4 354	15 642	15 068	14 349	45 059
Västmanlands	7 755	3 403	11 158	9 604	9 058	29 820
Dalarnas	10 862	3 323	14 185	13 134	12 255	39 574
Gävleborgs	11 834	3 791	15 625	15 156	13 596	44 377
Västernorrlands	10 070	2 493	12 563	13 423	9 891	35 877
Jämtlands	11 492	2 394	13 886	12 797	10 720	37 403
Västerbottens	15 951	1 007	16 958	16 970	13 467	47 395
Norrbottens	8 073	..	8 565	7 723	7 032	23 320
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	27 218	11 136	38 355	35 989	31 845	106 190
Gmb	70 052	28 936	98 987	95 459	81 551	275 999
Gns	51 211	15 660	66 874	64 431	57 197	188 504
Ss	53 611	22 767	76 376	75 103	65 617	217 098
Gsk	138 405	66 194	204 591	210 251	173 838	588 672
Ssk	27 926	12 300	40 224	40 027	34 333	114 584
Nn	33 258	8 283	41 544	40 630	33 257	115 431
Nö	25 940	2 001	27 947	26 796	22 545	77 289
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	1 651	1 386	1 246	4 282
2,1– 5,0	364	4 334	4 643	4 929	4 708	14 285
5,1– 10,0	1 956	10 074	11 909	15 927	12 983	40 833
10,1– 20,0	14 726	29 824	44 236	54 432	43 981	142 679
20,1– 30,0	32 858	22 172	54 909	59 118	49 780	163 824
30,1– 50,0	99 994	32 214	132 298	129 515	108 669	370 469
50,1– 100,0	166 916	38 979	206 238	194 343	163 631	564 164
Över 100,0	109 755	29 077	139 012	129 035	115 186	383 231
<i>Hela riket</i>						
2000	427 621	167 277	594 898	588 686	500 183	1 683 767
1999	448 520	164 801	613 321	600 130	499 469	1 712 920
1998	449 130	169 926	619 056	610 724	508 716	1 738 496
1997	467 981	169 009	636 991	613 945	529 888	1 780 823
1996	466 265	164 115	630 381	616 860	542 999	1 790 240
1995	482 118	157 128	639 246	595 521	542 328	1 777 095

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal företag med nötkreatur 2000

Number of holdings with cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Samt- liga kor	Kvigor, tjurar o. stutar	Kalvar under 1 år	Samtliga företag med nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	179	343	501	617	506	630
Uppsala	383	397	752	900	818	946
Södermanlands	326	397	694	796	730	806
Östergötlands	699	629	1 282	1 489	1 526	1 675
Jönköpings	1 000	1 181	2 102	2 629	2 420	2 867
Kronobergs	501	910	1 356	1 637	1 430	1 695
Kalmar	1 007	971	1 909	2 206	2 106	2 235
Gotlands	518	295	779	957	813	970
Blekinge	283	556	797	857	781	886
Skåne	1 198	2 040	3 073	3 624	3 203	3 847
Hallands	700	978	1 635	1 845	1 700	1 934
Västra Götalands	2 372	2 527	4 698	5 582	5 085	5 915
Värmlands	371	402	744	913	841	966
Örebro	360	425	753	924	776	958
Västmanlands	133	..	514	578	419	617
Dalarnas	444	299	684	789	737	820
Gävleborgs	477	370	816	1 026	986	1 077
Västernorrlands	441	271	697	917	832	942
Jämtlands	392	199	582	729	695	770
Västerbottens	623	239	831	1 063	961	1 112
Norrbottnens	269	..	302	380	366	397
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	660	915	1 522	1 713	1 628	1 822
Gmb	1 725	1 716	3 297	3 760	3 368	3 886
Gns	1 337	1 090	2 349	2 737	2 663	3 020
Ss	1 357	1 788	3 035	3 674	3 118	3 799
Gsk	4 298	6 023	9 872	11 979	10 795	12 619
Ssk	1 011	1 198	2 124	2 450	2 282	2 594
Nn	1 292	805	2 025	2 522	2 366	2 621
Nö	995	326	1 275	1 623	1 511	1 701
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	25	36	25	36
2,1– 5,0	87	920	1 007	1 189	1 028	1 534
5,1– 10,0	309	1 947	2 221	3 021	2 257	3 366
10,1– 20,0	1 171	3 723	4 782	6 272	5 436	6 624
20,1– 30,0	1 745	1 976	3 621	4 374	4 021	4 514
30,1– 50,0	3 788	2 345	5 864	6 658	6 432	6 909
50,1– 100,0	4 110	1 997	5 750	6 329	6 090	6 463
Över 100,0	1 456	940	2 231	2 576	2 445	2 617
<i>Hela riket</i>						
2000	12 676	13 861	25 500	30 457	27 733	32 063
1999	13 963	14 254	27 226	32 231	29 189	33 978
1998	14 859	15 307	29 227	34 499	31 491	36 594
1997	15 788	16 093	30 675	36 286	33 616	38 531
1996	16 464	16 545	31 653	37 848	35 148	40 318
1995	17 743	17 069	33 249	39 160	36 542	41 990

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2000
Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkcor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	3 698	1 334	..	6 521
Uppsala	..	3 010	5 542	2 792	2 112	13 556
Södermanlands	..	2 091	5 098	3 680	3 187	14 062
Östergötlands	..	2 417	11 788	5 828	8 247	28 453
Jönköpings	584	5 554	15 054	8 092	..	34 798
Kronobergs	..	3 124	7 220	3 412	..	15 834
Kalmar	..	3 661	16 089	10 262	10 864	41 279
Gotlands	..	3 533	6 372	3 398	3 067	16 648
Blekinge	..	1 758	2 842	1 042	..	6 243
Skåne	..	5 996	18 528	8 754	16 176	49 926
Hallands	..	4 121	9 473	7 215	5 820	26 766
Västra Götalands	1 388	13 110	33 538	13 878	12 166	74 079
Värmlands	435	2 022	3 679	3 037	2 958	12 131
Örebro	..	2 534	4 162	1 772	2 743	11 288
Västmanlands	2 777	1 559	..	7 755
Dalarnas	..	3 169	3 742	2 085	1 545	10 862
Gävleborgs	..	4 350	4 343	1 885	..	11 834
Västernorrlands	..	3 582	3 290	1 664	..	10 070
Jämtlands	..	3 062	4 394	2 538	..	11 492
Västerbottens	473	5 141	6 402	2 864	..	15 951
Norrbottens	..	1 763	3 902	8 073
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	..	3 985	10 013	5 905	7 290	27 218
Gmb	541	8 375	25 380	15 826	19 929	70 052
Gns	473	5 027	21 610	11 116	12 984	51 211
Ss	266	7 969	21 931	11 917	11 527	53 611
Gsk	2 703	25 084	60 077	27 942	22 600	138 405
Ssk	697	6 957	10 335	5 074	4 862	27 926
Nn	1 157	10 194	11 815	6 634	3 458	33 258
Nö	883	7 988	10 772	3 854	2 444	25 940
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0
2,1- 5,0	298	364
5,1- 10,0	1 127	1 956
10,1- 20,0	3 051	8 219	14 726
20,1- 30,0	1 323	18 896	12 255	32 858
30,1- 50,0	857	33 422	56 917	7 563	..	99 994
50,1- 100,0	..	13 778	85 751	49 013	18 352	166 916
Över 100,0	15 424	30 915	62 761	109 755
<i>Hela riket</i>						
2000	6 747	75 578	171 934	88 268	85 094	427 621
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1998	8 622	95 077	197 582	78 060	69 789	449 130
1997	8 855	106 126	205 652	77 921	69 428	467 981
1996	11 198	112 997	209 562	72 476	60 032	466 265
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	57 686	482 118

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7
Antal får 2000
Number of sheep

Område; storleksgrupp	Tackor och baggar	Lamm	Summa får
<i>Län</i>			
Stockholms	7 002	8 905	15 907
Uppsala	6 324	8 156	14 480
Södermanlands	8 379	9 835	18 214
Östergötlands	13 959	17 027	30 986
Jönköpings	9 067	11 077	20 144
Kronobergs	6 290	7 921	14 211
Kalmar	14 054	16 859	30 913
Gotlands	26 165	32 012	58 177
Blekinge	5 215	5 974	11 189
Skåne	18 151	20 554	38 705
Hallands	8 077	8 525	16 602
Västra Götalands	28 898	34 127	63 025
Värmlands	9 085	10 082	19 167
Örebro	5 011	5 831	10 842
Västmanlands	3 956	4 616	8 572
Dalarnas	5 746	6 778	12 524
Gävleborgs	5 466	6 374	11 840
Västernorrlands	4 884	5 133	10 017
Jämtlands	4 129	5 185	9 314
Västerbottens	4 408	4 632	9 040
Norrbottnens	4 002	4 063	8 065
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	7 044	7 104	14 148
Gmb	42 699	51 257	93 956
Gns	14 633	17 316	31 949
Ss	30 135	36 621	66 756
Gsk	62 187	74 615	136 802
Ssk	15 837	18 566	34 403
Nn	15 800	17 660	33 460
Nö	9 933	10 527	20 460
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>			
0,0– 2,0	2 205	2 345	4 550
2,1– 5,0	22 867	25 910	48 777
5,1– 10,0	32 244	37 688	69 932
10,1– 20,0	41 626	49 431	91 057
20,1– 30,0	25 426	30 745	56 171
30,1– 50,0	27 682	32 473	60 155
50,1– 100,0	29 792	35 574	65 366
Över 100,0	16 426	19 500	35 926
<i>Hela riket</i>			
2000	198 268	233 666	431 934
1999	193 644	243 605	437 249
1998	186 707	234 482	421 189
1997	194 948	247 154	442 102
1996	203 338	265 697	469 035
1995	195 439	266 410	461 849

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8

Antal får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 2000*Number of sheep by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	404	1 952	2 321	2 325	7 002
Uppsala	457	1 596	1 857	2 414	6 324
Södermanlands	396	1 857	1 607	4 519	8 379
Östergötlands	449	2 618	3 092	7 800	13 959
Jönköpings	713	2 973	1 989	3 392	9 067
Kronobergs	398	1 948	1 536	2 408	6 290
Kalmar	357	2 609	3 349	7 739	14 054
Gotlands	210	2 418	3 820	19 717	26 165
Blekinge	253	1 106	1 432	2 424	5 215
Skåne	1 262	3 937	3 636	9 316	18 151
Hallands	781	2 175	1 724	3 397	8 077
Västra Götalands	2 724	8 253	7 727	10 194	28 898
Värmlands	844	3 103	2 722	2 416	9 085
Örebro	380	1 394	1 358	1 879	5 011
Västmanlands	205	908	1 061	1 782	3 956
Dalarnas	481	1 866	1 418	1 981	5 746
Gävleborgs	515	1 740	1 402	1 809	5 466
Västernorrlands	475	1 714	1 339	1 356	4 884
Jämtlands	428	1 257	948	1 496	4 129
Västerbottens	584	2 304	946	574	4 408
Norrbottnens	355	1 365	1 116	1 166	4 002
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	715	1 567	1 514	3 248	7 044
Gmb	892	4 868	7 265	29 674	42 699
Gns	1 089	3 322	3 318	6 904	14 633
Ss	1 795	7 450	8 092	12 798	30 135
Gsk	4 118	17 102	15 304	25 663	62 187
Ssk	1 462	5 412	4 467	4 496	15 837
Nn	1 458	5 201	4 013	5 128	15 800
Nö	1 142	4 171	2 427	2 193	9 933
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	3	48	-	2 154	2 205
2,1- 5,0	4 157	12 000	4 487	2 223	22 867
5,1- 10,0	3 221	12 995	10 649	5 379	32 244
10,1- 20,0	2 255	11 028	13 371	14 972	41 626
20,1- 30,0	997	3 807	5 120	15 502	25 426
30,1- 50,0	889	3 922	5 679	17 192	27 682
50,1- 100,0	796	3 125	4 568	21 303	29 792
Över 100,0	353	2 168	2 526	11 379	16 426
<i>Hela riket</i>					
2000	12 671	49 093	46 400	90 104	198 268
1999	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1998	14 763	55 623	40 384	75 937	186 707
1997	17 135	54 981	45 885	76 948	194 948
1996	18 604	54 964	49 984	79 786	203 338
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439

Källa: jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9**Antal företag med får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 2000***Number of holdings with sheep by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med får
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	78	125	69	30	302
Uppsala	93	105	54	26	278
Södermanlands	80	114	50	38	282
Östergötlands	86	161	92	81	420
Jönköpings	149	195	61	36	441
Kronobergs	86	131	48	23	288
Kalmar	74	168	98	70	410
Gotlands	38	148	109	168	463
Blekinge	47	78	44	24	193
Skåne	288	255	108	74	725
Hallands	155	147	53	34	389
Västra Götalands	561	549	230	114	1 454
Värmlands	158	210	78	25	471
Örebro	77	89	39	25	230
Västmanlands	41	59	32	19	151
Dalarnas	86	123	42	24	275
Gävleborgs	104	116	41	23	284
Västernorrlands	93	117	40	17	267
Jämtlands	84	84	28	17	213
Västerbottens	112	150	28	8	298
Norrbottens	67	91	34	15	207
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	161	107	46	29	343
Gmb	183	304	212	250	949
Gns	234	214	100	72	620
Ss	360	480	241	132	1 213
Gsk	844	1 128	457	262	2 691
Ssk	279	356	129	54	818
Nn	278	350	120	63	811
Nö	218	276	73	29	596
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	..	4	-	28	33
2,1- 5,0	812	811	141	25	1 789
5,1- 10,0	632	845	326	75	1 878
10,1- 20,0	461	712	390	200	1 763
20,1- 30,0	200	246	149	157	752
30,1- 50,0	194	252	168	165	779
50,1- 100,0	179	204	132	162	677
Över 100,0	78	141	72	79	370
<i>Hela riket</i>					
2000	2 556	3 215	1 378	891	8 041
1999	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1998	2 990	3 640	1 215	794	8 638
1997	3 569	3 620	1 391	793	9 372
1996	3 806	3 562	1 504	807	9 678
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10
Antal svin 2000
Number of pigs

Område; storleksgrupp	Galtar	Suggor	Övriga svin		Summa svin
			20 kg och däröver	Under 20 kg	
<i>Län</i>					
Stockholms	19	1 970	15 692	2 865	20 546
Uppsala	119	6 421	30 264	21 772	58 576
Södermanlands	75	6 933	37 729	23 082	67 819
Östergötlands	142	10 633	73 781	30 183	114 739
Jönköpings	71	3 418	15 076	8 578	27 143
Kronobergs	75	2 075	9 824	4 678	16 652
Kalmar	145	9 066	50 726	31 674	91 611
Gotlands	79	6 211	30 065	17 238	53 593
Blekinge	68	2 244	35 026	7 796	45 134
Skåne	1 208	58 058	343 462	176 707	579 435
Hallands	584	23 870	146 287	76 715	247 456
Västra Götalands	576	30 300	167 940	100 731	299 547
Värmlands	71	5 119	32 740	14 275	52 205
Örebro	47	3 540	25 832	8 966	38 385
Västmanlands	68	6 373	29 852	19 254	55 547
Dalarnas	26	857	4 267	3 108	8 258
Gävleborgs	46	1 069	7 671	3 682	12 468
Västernorrlands	26	1 093	4 081	3 342	8 542
Jämtlands	24	403	2 389	1 086	3 902
Västerbottens	81	2 055	12 954	5 304	20 394
Norrbottnens	9	957	8 119	977	10 062
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	926	46 570	298 383	143 844	489 723
Gmb	679	34 865	228 730	115 194	379 468
Gns	535	31 180	210 071	104 668	346 454
Ss	361	28 421	162 413	85 462	276 657
Gsk	788	30 328	131 405	86 876	249 397
Ssk	74	5 674	17 346	11 411	34 505
Nn	101	2 590	14 331	8 249	25 271
Nö	95	3 037	21 098	6 309	30 539
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	228	20 509	108 278	49 497	178 512
2,1– 5,0	135	915	4 945	3 401	9 396
5,1– 10,0	121	4 282	10 241	7 619	22 263
10,1– 20,0	360	9 165	24 847	31 913	66 285
20,1– 30,0	338	13 365	36 806	39 508	90 017
30,1– 50,0	611	24 774	117 348	93 549	236 282
50,1– 100,0	966	45 021	272 341	150 817	469 145
Över 100,0	800	64 634	508 971	185 709	760 114
<i>Hela riket</i>					
2000 ¹	4 161	201 896	1 145 856	566 004	1 917 917
1999	4 175	220 205	1 239 480	651 353	2 115 213
1998	4 772	255 361	1 292 885	733 012	2 286 030
1997	5 782	268 704	1 312 673	764 043	2 351 201
1996	6 922	273 106 ²	1 303 413 ²	765 313	2 348 754
1995	7 595	237 355 ²	1 299 843 ²	768 344	2 313 137

1) Statistiken för riket baseras på uppgifter från djurräkningen i juni.

2) 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin över 20 kg". Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar". Se även sidan 78.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek 2000
Number of sows and boars by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar					Summa
	1– 19	20– 49	50– 99	100– 199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	2 229	7 077	10 022	10 309	17 859	47 496
Gmb	1 973	4 023	6 931	10 590	12 027	35 544
Gns	930	1 930	4 726	9 514	14 615	31 715
Ss	998	1 565	3 058	7 106	16 055	28 782
Gsk	3 346	4 621	5 497	5 117	12 535	31 116
Ssk	226	337	714	862	3 609	5 748
Nn	300	389	686	527	789	2 691
Nö	277	517	724	370	1 244	3 132
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	7	127	911	2 711	16 981	20 737
2,1– 5,0	386	274	216	174	–	1 050
5,1– 10,0	917	540	282	122	2 542	4 403
10,1– 20,0	2 521	2 409	1 929	1 627	1 039	9 525
20,1– 30,0	1 813	3 231	3 504	1 564	3 591	13 703
30,1– 50,0	2 368	5 599	6 999	6 831	3 588	25 385
50,1– 100,0	1 793	6 096	11 540	13 584	12 974	45 987
Över 100,0	474	2 183	6 977	17 782	38 018	65 434
<i>Hela riket</i>						
2000	10 279	20 459	32 358	44 395	78 733	186 224
1999	13 453	25 437	38 474	44 644	102 372	224 380
1998	19 912	31 635	46 789	53 067	108 730	260 133
1997	20 390	40 670	58 007	49 908	105 509	274 485
1996	27 054	49 005	58 930	280 028
1995	31 724	55 139	63 852	39 580	54 655	244 950

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12
Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 2000
Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	13 039	26 599	49 053	57 440	152 252	298 383
Gmb	9 545	18 675	34 014	33 702	132 794	228 730
Gns	5 519	9 748	22 222	37 985	134 597	210 071
Ss	4 871	8 832	22 887	22 377	103 446	162 413
Gsk	12 503	16 429	19 574	16 024	66 875	131 405
Ssk	1 266	1 715	4 221	2 027	8 117	17 346
Nn	1 889	1 496	4 563	2 478	3 905	14 331
Nö	1 098	1 635	5 720	2 943	9 702	21 098
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	314	2 550	10 844	7 785	86 785	108 278
2,1– 5,0	1 519	1 080	1 246	–	1 100	4 945
5,1– 10,0	2 485	884	721	1 585	4 566	10 241
10,1– 20,0	9 512	4 457	4 056	2 621	4 201	24 847
20,1– 30,0	8 432	9 127	10 487	3 810	4 950	36 806
30,1– 50,0	11 755	23 977	28 832	19 432	33 352	117 348
50,1– 100,0	11 773	28 828	54 884	61 947	114 909	272 341
Över 100,0	3 940	14 226	51 184	77 796	361 825	508 971
<i>Hela riket</i>						
2000	49 730	85 129	162 254	174 976	611 688	1 083 777
1999	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1998	88 860	145 387	222 697	166 643	669 298	1 292 885
1997	97 782	144 504	234 197	201 573	634 617	1 312 673
1996	120 573	155 031	251 445	187 554	588 809	1 303 413
1995	1 187 990 ¹

1) Svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13

Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 2000*Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar					Summa företag med suggor och galtar
	1–	20–	50–	100–	Över	
	19	49	99	199	199	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	296	218	144	79	38	775
Gmb	291	126	96	79	27	619
Gns	149	57	67	68	26	367
Ss	163	48	43	50	28	332
Gsk	596	147	76	38	27	884
Ssk	55	10	10	6	5	86
Nn	60	11	11	4	..	88
Nö	41	14	11	3	3	72
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	4	4	13	19	26	66
2,1– 5,0	98	9	3	..	–	111
5,1– 10,0	209	17	4	..	3	234
10,1– 20,0	459	77	28	12	3	579
20,1– 30,0	271	100	50	12	8	441
30,1– 50,0	323	176	100	52	9	660
50,1– 100,0	232	189	163	104	35	723
Över 100,0	55	59	97	126	72	409
<i>Hela riket</i>						
2000	1 651	631	458	325	156	3 223
1999	2 240	796	547	328	208	4 119
1998	2 945	947	662	388	217	5 158
1997	3 242	1 264	838	371	219	5 935
1996	4 159	1 500	853	7 110
1995	4 878	1 729	934	301	116	7 958

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14

Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 2000

Number of holdings with fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1–	100–	250–	500–	Över	
	99	249	499	749	749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	431	158	138	95	96	918
Gmb	357	111	96	56	87	707
Gns	201	59	63	62	92	477
Ss	229	56	63	37	74	459
Gsk	696	109	56	27	45	933
Ssk	94	11	11	3	7	126
Nn	144	9	13	4	4	174
Nö	66	11	17	5	4	103
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	8	15	31	13	43	110
2,1– 5,0	141	7	3	–	..	152
5,1– 10,0	246	6	..	3	3	260
10,1– 20,0	528	28	13	4	5	578
20,1– 30,0	361	63	32	6	4	466
30,1– 50,0	431	145	82	33	24	715
50,1– 100,0	392	177	154	103	97	923
Över 100,0	111	83	140	127	232	693
<i>Hela riket</i>						
2000	2 218	524	457	289	409	3 897
1999	2 872	707	566	302	462	4 909
1998	3 404	899	624	274	463	5 665
1997	4 242	910	659	338	441	6 591
1996	5 028	991	710	313	412	7 455
1995	8 276 ¹

1) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek samt antal kycklingar av värpras 2000*Number of fowls (chickens not included) by size of herd and number of laying hens*

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns	Antal kycklingar av värpras
	1–	50–	200–	Över		
	49	199	4 999	4 999		
<i>Län</i>						
Stockholms	2 698	1 795	8 530	149 242	162 265	4 040
Uppsala	2 617	1 608	7 225	74 522	85 972	8 970
Södermanlands	3 113	1 869	14 530	220 433	239 945	93 507
Östergötlands	3 354	1 621	56 025	990 050	1 051 050	318 408
Jönköpings	7 012	2 250	14 348	56 770	80 380	47 733
Kronobergs	3 824	730	15 445	42 100	62 099	84 767
Kalmar	5 411	655	3 270	436 383	445 719	244 223
Gotlands	1 615	50	23 878	109 100	134 643	37 237
Blekinge	1 482	645	10 745	85 731	98 603	85 185
Skåne	8 717	3 548	28 200	1 324 535	1 365 000	202 044
Hallands	2 504	1 515	37 000	563 750	604 769	120 023
Västra Götalands	16 676	7 737	84 063	613 330	721 806	261 763
Värmlands	2 994	720	20 489	17 600	41 803	1 550
Örebro	2 131	2 223	11 470	65 550	81 374	101 398
Västmanlands	1 604	1 333	30 097	74 000	107 034	645
Dalarnas	2 637	1 210	1 800	44 100	49 747	3 649
Gävleborgs	2 737	485	438	51 000	54 660	949
Västernorrlands	1 733	460	2 800	103 500	108 493	139
Jämtlands	1 294	697	1 500	23 540	27 031	355
Västerbottens	1 020	850	10 144	94 800	106 814	37 409
Norrbottnens	448	100	3 900	36 000	40 448	69
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 445	2 280	40 150	1 056 595	1 102 470	75 090
Gmb	7 510	1 568	37 343	948 858	995 279	518 169
Gns	6 469	4 045	99 163	1 162 420	1 272 097	470 516
Ss	11 718	7 725	81 841	548 547	649 831	166 341
Gsk	31 865	10 098	90 428	897 536	1 029 927	337 512
Ssk	7 009	3 337	13 790	283 040	307 176	47 281
Nn	5 730	2 048	8 838	148 240	164 856	1 573
Nö	1 875	1 000	14 344	130 800	148 019	37 581
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	108	100	54 282	2 193 728	2 248 218	633 098
2,1– 5,0	14 155	3 698	15 425	117 540	150 818	79 581
5,1– 10,0	15 804	5 421	27 662	346 976	395 863	245 399
10,1– 20,0	19 162	7 199	43 380	140 335	210 076	84 300
20,1– 30,0	9 500	4 163	33 130	129 600	176 393	43 710
30,1– 50,0	8 529	5 710	61 060	331 630	406 929	91 199
50,1– 100,0	6 945	4 000	92 783	475 145	578 873	147 233
Över 100,0	1 418	1 810	58 175	1 441 082	1 502 485	329 543
<i>Hela riket</i>						
2000	75 621	32 101	385 897	5 176 036	5 669 655	1 654 063
1999	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509	2 202 333
1998	95 712	42 741	504 692	4 718 602	5 361 748	2 154 682
1997	115 137	56 645	535 168	5 017 559	5 724 509	1 881 407
1996	125 479	70 561	601 233	4 911 246	5 708 518	2 188 722
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270	1 811 509

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16

Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 2000

Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	153	20	9	9	191
Uppsala	160	20	8	3	191
Södermanlands	180	23	10	8	221
Östergötlands	192	17	18	52	279
Jönköpings	448	26	8	5	487
Kronobergs	252	11	6	5	274
Kalmar	312	10	5	14	341
Gotlands	98	..	12	9	120
Blekinge	97	8	7	6	118
Skåne	595	43	19	35	692
Hallands	188	17	17	35	257
Västra Götalands	997	92	50	42	1 181
Värmlands	206	9	7	..	224
Örebro	138	29	8	7	182
Västmanlands	100	17	14	3	134
Dalarnas	173	15	..	4	194
Gävleborgs	169	8	..	3	182
Västernorrlands	126	6	..	4	137
Jämtlands	100	10	3	..	114
Västerbottens	95	7	6	5	113
Norrbottens	40	4	46
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	256	26	23	40	345
Gmb	455	22	23	33	533
Gns	377	47	42	68	534
Ss	697	94	51	27	869
Gsk	2 015	121	49	55	2 240
Ssk	444	43	11	16	514
Nn	410	28	6	8	452
Nö	165	9	8	9	191
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	6	..	20	92	119
2,1– 5,0	1 018	44	10	8	1 080
5,1– 10,0	1 080	66	19	6	1 171
10,1– 20,0	1 168	89	29	10	1 296
20,1– 30,0	560	53	23	12	648
30,1– 50,0	501	68	38	26	633
50,1– 100,0	393	48	50	36	527
Över 100,0	93	21	24	66	204
<i>Hela riket</i>					
2000	4 819	390	213	256	5 678
1999	5 449	478	242	272	6 441
1998	5 746	501	327	251	6 825
1997	6 987	725	353	275	8 340
1996	7 266	812	333	286	8 696
1995	7 952	945	410	286	9 593

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17
Antal hästar vid företag med mer än 2 hektar åker 1991–2000

Number of horses at holdings with at least 2 hectares of arable land

Område; storleksgrupp	Hästar antal
2000	88 621
1999	79 710
1998	–
1997	87 477
1996	–
1995	82 938
1994	85 628
1993	–
1992	–
1991	76 785

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18
Antal uppfödare av rävar och mink samt antal avelshonor 1994/95–1999/2000

Number breeders of minks and foxes and number of breeding animals

År	Antal uppfödare av				Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och räv	Räv	Summa upp- födare	Mink	Räv
1999/2000	185	4	5	194	275 000	700
1998/1999	189	4	6	199	275 000	750
1997/1998	190	5	8	203	270 000	1 500
1996/1997	190	7	10	207	270 000	2 500
1995/1996	190	8	12	210	260 000	3 500
1994/1995	190	8	12	210	250 000	3 500

Källa: Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.19**Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1995–2000**

Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av bioning 1 000 kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinterförluster	
2000	11 726	42 586	3 673	1 088
1999	12 099	44 919	6 276	1 394
1998	12 362	44 855	4 038	774
1997	12 274	49 584	6 421	1 426
1996	13 038	54 277	8 852	1 422
1995	13 316	57 284	4 688	2 184

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.20**Antal renar och antal renskötselföretag vid samebyar 2000***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal				
	Same- byar	Före- tag	Ren- ägare	Renar ¹	Renar/ företag
Jämtlands län					
Fjällsamebyar	12	100	282	44 809	448
Västerbottens län					
Samebyar	7	108	317	54 231	502
Norrbottnens län					
N:a fjällsamebyar	9	332	1 264	51 209	154
S:a fjällsamebyar	6	253	764	31 290	124
Skogssamebyar	9	122	890	28 033	230
Koncessions- samebyar	8	15	1 008	11 592	773
<i>Hela riket</i>					
2000	51	930	4 525	221 164	238
1999	51	934	4 522	220 107	236
1998	51	932	4 654	227 150	244
1997	51	943	4 698	238 567	253
1996	51	978	4 815	240 951	246
1995	51	..	4 806	253 300	..
1994	51	972	4 746	283 841	292

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.

Källa: Jordbruksverket.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbetande inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Uppgifter lämnas vidare om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbetande

År 1999 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, 78 000 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav 60 000 inom jordbruk. Detta innebär 2,0 respektive 1,5 % av samtliga förvärvsarbetande personer. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras för Gotlands län med 7,5 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (Tabell 7.1).

Företagarnas åldersfördelning

Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 50–54 år. 18 % är 65 år eller äldre och 8 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år (Tabell 7.2).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkraV

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkraV, uppgick 1999 till totalt till 177 000 personer, vilket framgår av tabell 7.3. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 133 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren, eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person uppgick till 24 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 20 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 74 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltidssysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. År sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (Tabell 7.4).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 106 000 (67 %) och kvinnorna 51 000 (33 %). Räknat i arbetskraftsenheter blir skillnaden ännu större. Männen svarade för 75 % av dessa (Tabell 7.4).

Närmare hälften av samtliga sysselsatta redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagen har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning vet vi att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid (Tabell 7.5).

Kvinnornas andel minskar i timgrupper med stigande timantal. I högsta timgruppen finns t.ex. endast ca 5 700 kvinnor redovisade jämfört med ca 29 000 män (tabell 7.5).

Om statistiken

Förvärvsarbetande

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (tidigare benämnd årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS) om antal förvärvsarbetande i jordbruk med binäringar år 1999. Resultaten avser förvärvsarbetande i åldern 16 år och äldre vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november 1999.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1995 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. taxeringsbanden och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 1999. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar. RAMS anses å andra sidan något underskatta antalet förvärvsarbetande inom jordbruk (se kapitel 15).

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid företag med mer än 2 hektar åkermark. Som företagare i Lantbruksregistret rä-

nas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

I anslutning till uppgiftsinsamlingen för lantbruksregistret har SCB för åren 1995, 1997 och 1999 genomfört särskilda sysselsättningsundersökningar anpassade till EU:s krav. Resultat från 1999 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbetande enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön.

Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning (årligen sedan 1968) publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 34 SM 0101. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkrav har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast J 30 SM 0001.

SM-publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Tabell 7.1

**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 1999
 efter arbetsplatsens belägenhet**
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jord- bruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvin- nor	Summa	Därav jord- bruk ¹	Män	Kvin- nor	Samt- liga	Därav jord- bruk ¹
Län								
Stockholms	2 775	1 098	3 873	3 379	0,6	0,2	0,4	0,4
Uppsala	2 225	647	2 872	2 234	3,9	1,1	2,5	1,9
Södermanlands	1 889	607	2 496	2 080	3,6	1,3	2,5	2,1
Östergötlands	3 763	861	4 624	3 708	4,0	1,1	2,6	2,1
Jönköpings	2 807	761	3 568	2 626	3,4	1,1	2,3	1,7
Kronoberg	1 784	506	2 290	1 522	3,9	1,3	2,8	1,8
Kalmar	3 390	787	4 177	3 312	6,4	1,7	4,2	3,3
Gotlands	1 392	417	1 809	1 751	11,2	3,6	7,5	7,3
Blekinge	1 373	396	1 769	1 418	4,0	1,3	2,7	2,2
Skåne	8 864	3 115	11 979	11 126	3,6	1,4	2,6	2,4
Hallands	2 896	1 037	3 933	3 431	5,3	2,0	3,7	3,3
Västra Götalands	8 291	2 438	10 729	9 108	2,3	0,8	1,6	1,4
Värmlands	2 147	509	2 656	1 607	3,6	0,9	2,3	1,4
Örebro	2 034	484	2 518	1 849	3,3	0,9	2,1	1,6
Västmanlands	1 723	502	2 225	1 852	2,9	1,0	2,0	1,7
Dalarnas	2 488	609	3 097	1 453	4,0	1,1	2,6	1,2
Gävleborgs	2 343	624	2 967	1 774	3,7	1,1	2,5	1,5
Västernorrlands	2 174	490	2 664	1 347	3,9	1,0	2,5	1,3
Jämtlands	2 061	428	2 489	1 282	7,3	1,6	4,5	2,3
Västerbottens	2 168	562	2 730	1 625	3,8	1,0	2,5	1,5
Norrbottens	1 699	339	2 038	1 022	3,0	0,7	1,9	1,0
Hela riket	60 286	17 217	77 503	59 506	2,9	0,9	2,0	1,5

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2000
Age distribution of holders

Storleksgrupp; produktions- område	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25- 34	35- 44	45- 49	50- 54	55- 59	60- 64	Över 64		
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1- 5,0	64	706	1 875	1 318	1 547	1 655	1 274	3 098	247	11 784
5,1- 10,0	71	880	2 401	1 634	1 894	1 945	1 595	3 337	353	14 110
10,1- 20,0	96	965	2 734	1 749	2 163	2 180	1 735	3 374	457	15 453
20,1- 30,0	62	598	1 740	1 128	1 255	1 165	1 031	1 429	309	8 717
30,1- 50,0	53	800	2 366	1 447	1 672	1 507	1 163	1 147	469	10 624
50,1- 100,0	44	815	2 591	1 542	1 555	1 451	928	694	1 032	10 652
100,1-	15	313	1 062	714	660	546	336	208	1 604	5 458
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	20	388	1 067	704	744	765	560	960	670	5 878
Gmb	50	610	1 469	886	944	903	722	1 208	550	7 342
Gns	62	594	1 779	1 104	1 303	1 219	945	1 670	660	9 336
Ss	47	661	2 279	1 477	1 709	1 691	1 218	1 862	933	11 877
Gsk	121	1 589	4 446	2 834	3 101	2 932	2 452	4 472	778	22 725
Ssk	52	493	1 397	953	1 127	1 103	786	1 324	295	7 530
Nn	26	451	1 414	941	1 113	1 050	823	1 041	267	7 126
Nö	27	291	918	633	705	786	556	750	318	4 984
<i>Hela riket</i>										
2000	405	5 077	14 769	9 532	10 746	10 449	8 062	13 287	4 471	76 798
1999	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1998	363	5 436	15 491	10 507	12 049	10 177	8 673	17 323	5 288	85 307
1997	410	6 013	16 244	10 945	12 324	9 924	8 781	17 930	5 455	88 026
1996	425	6 386	16 825	11 340	12 348	9 730	8 938	18 328	6 174	90 488

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3

**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999
i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU**
*Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups
and number of working hours expressed in annual work units AWU*

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
	Personer	AWU	Stadigvarande sysselsatta Personer	AWU	Tillfälligt sysselsatta Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	2 975	1 249	1 127	706	429	104	4 531	2 059
Uppsala	4 833	2 242	858	530	541	72	6 232	2 844
Södermanlands	3 523	1 638	1 059	742	620	95	5 202	2 475
Östergötlands	6 110	2 980	1 819	1 197	1 162	158	9 091	4 335
Jönköpings	7 448	3 283	813	464	671	70	8 932	3 817
Kronobergs	4 799	2 013	370	213	347	33	5 516	2 259
Kalmar	6 212	3 192	1 215	881	1 863	182	9 290	4 256
Gotlands	3 255	1 790	623	441	412	61	4 290	2 292
Blekinge	2 445	1 122	425	272	1 292	134	4 162	1 528
Skåne	16 725	8 061	5 028	3 666	5 201	730	26 954	12 457
Hallands	6 559	3 013	1 596	1 078	1 269	167	9 444	4 258
Västra Götaland	26 619	10 678	3 474	2 071	2 525	350	32 618	13 098
Värmlands	6 989	2 165	743	403	763	75	8 495	2 643
Örebro	4 438	1 802	707	444	489	58	5 634	2 304
Västmanlands	3 994	1 626	738	452	409	48	5 141	2 125
Dalarnas	4 068	1 527	556	333	346	43	4 970	1 903
Gävleborgs	4 978	1 908	578	304	460	50	6 016	2 261
Västernorrlands	4 826	1 633	516	262	355	34	5 697	1 929
Jämtlands	3 658	1 390	482	265	400	41	4 540	1 695
Västerbotten	5 432	1 856	799	467	401	46	6 632	2 368
Norrbottens	2 918	1 008	503	284	260	45	3 681	1 337
Hela riket	132 824	56 172	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4**Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Antal företag	Personer				Arbetskraftsenheter			
		Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i> 75 619									
Företagare		68 332	7 594	75 916	43	35 378	2 512	37 889	51
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar		19 885	37 023	56 908	32	6 674	11 609	18 283	25
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)		6 155	1 765	7 890	4	3 787	828	4 616	6
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)		13 714	8	1 441	2
Totalt		154 428	87	62 229	84
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i> 5 491									
Stadigvarande sysselsatta		11 313	4 826	16 139	9	8 139	2 719	10 858	15
Tillfälligt sysselsatta		6 501	4	1 156	1
Totalt		22 640	13	12 013	16
Samtliga sysselsatta	81 407	177 068	100	74 242	100

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5

Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)*Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)*

	Timmar per år i jordbruket. Personer					Totalt
	1–	450–	900–	1 350–	1 800–	
	449	899	1 349	1 799		
Män						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	26 184	10 656	7 407	4 767	19 308	68 322
– Makor/sambor till företagare	2 270	665	349	157	441	3 882
– Övriga familjemedlemmar	10 167	2 047	1 059	685	2 045	16 003
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	4 042	1 691	1 630	2 456	7 619	17 438
<i>Samtliga¹</i>	42 663	15 059	10 445	8 065	29 413	105 645
Kvinnor						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	591	1 700	1 946	1 939	1 418	7 594
– Makor/sambor till företagare	19 508	4 620	2 771	1 674	3 007	31 578
– Övriga familjemedlemmar	4 324	483	296	112	230	5 445
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	2 282	919	964	889	1 537	6 591
<i>Samtliga¹</i>	30 916	7 010	4 622	2 994	5 666	51 208
Båda könen						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	30 988	11 644	7 998	5 086	20 200	75 916
– Makor/sambor till företagare	21 776	5 285	3 120	1 831	3 448	35 460
– Övriga familjemedlemmar	14 491	2 530	1 355	797	2 275	21 448
<i>Övriga sysselsatta stadigvarande</i>	6 324	2 610	2 594	3 345	9 156	24 029
<i>Samtliga¹</i>	73 579	22 069	15 067	11 059	35 079	156 853

1) P.g.a. avrundning överensstämmer inte alltid en summering över rader och kolumner med redovisade totaler.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om Jordbruksverkets förprovning av byggnader. Dessutom redovisas statistik rörande försäljningen till jordbruket av bekämpningsmedel och handelsgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och handelsgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades 4 000 traktorer till det svenska jordbruket under år 2000, vilket var oförändrat antal sedan 1999. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 76,6 kilowatt. Sedan 1990 har det genomsnittliga effektuttaget på inköpta traktorer ökat med runt 25 % (**Tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick till 1 673 milj. kr. I fasta priser har värdet av traktorinköpen ökat med knappt 40 % sedan 1995 (**Tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 2 350 milj. kr under 2000. Dominerande var redskap för skörd och tröskning som uppgick till 640 milj. kr. eller 27 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap exklusive traktorer. I fasta priser har jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap ökat med 11 % sedan 1995 (**Tabell 8.2**).

Förprovning av byggnader

Under 2000 förprovades flest byggnader i Västra Götalands län följt av Kalmar län och Jönköpings län. Förprovningarna avser vanligtvis byggnader för mjölkproduktion (**Tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Statens utsädeskontrolls uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades ca 193 800 ton utsäde av fröburna växtslag och ca 29 100 ton potatis under 1999/2000. Under samma period importerades närmare 5 000 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel under perioden 1992–2000. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel, såväl volymmässigt som värdemässigt. För samtliga slag av bekämpningsmedel gäller att kvantiteterna varierar mellan enskilda år under perioden. Den statliga prisregleringsavgift som infördes 1986 på jordbrukskemikalier avskaffades i december 1992.

Förekomsten av olika slags preparat inom varje grupp av bekämpningsmedel och tillkomsten av nya medel på marknaden gör det svårt att tolka kvantitetsuppgifterna. Övergång till

mer verksamma substanser och/eller ändrade koncentrationer kan medföra att en förbättrad effekt erhålls utan att detta avspeglar sig i kvantitetssiffrorna.

Uppgifterna om värde i **tabell 8.5** baseras på Jordbruksverkets sammanställning av prisuppgifter från återförsäljare. Då mängduppgiften avser försäljning till återförsäljare utgör försäljarnas lagerhållning en osäkerhetskälla.

Uppgifter gällande trädgårdsodlingen saknas för senare år. Fr.o.m. 1997 gör Jordbruksverket även beräkningar för trädgårdsnäringen. Tidigare uppgifter från Lantbrukets utredningsinstitut visade en användning i den kommersiella trädgårdssektorn som motsvarade ca 5 % av användningen inom jordbruket. Enligt Jordbruksverkets beräkningar för 1998, uppgick användningen inom trädgårdsnäringen till knappt 4 % av användningen inom jordbruket. År 1998 såldes till trädgårdsnäringen 59 ton växtskyddsmedel till ett värde av 32,3 milj. kr.

Handelsgödsel

Tabell 8.6 visar den totala försäljningen av handelsgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Observera att redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

Av tabellen framgår att användningen av enkla handelsgödselmedel totalt är betydligt större än användningen av sammansatta medel. Bland de rena kvävegödselmedlen utgörs 46 % av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), 33 % av kalkkamonsalpeter/Axan (27–28 % kväve) samt 15 % av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 26-4 (26 % kväve, 4 % fosfor) dominerande i gruppen NP-medlen, medan PK 11-21, NK 20-15 samt NPK 20-4-8 är dominerande i övriga grupper.

Statistiken visar en tendens till minskad försäljning av gödselmedel under senare år som dock kan vara tillfällig. Nedgången 1999 torde delvis kunna förklaras av minskad höstsådd

och att EU:s krav på outnyttjad areal höjts.

Fodermedel

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Förbrukningen av kraftfoder i Sverige har ökat kraftigt sedan 1960-talet. Orsak till ökningen är främst en ökad intensitet i animalieproduktionen men även i viss mån en minskad grovfoderproduktion (**Tabell 8.7**).

Som framgår av **tabell 8.8** används drygt 50 % av den totala produktionen av foderblandningar (ca 2 400 tusen ton år 1999) till nötkreatur. Ca 24 % används till svin och 20 % till fjäderfä.

Av de använda råvarorna till foderblandningar för fjäderfä dominerar brödsäd – en skillnad från de övriga djurslagen – samt fodersäd.

Spannmål är den dominerande råvaran i blandningarna för svin.

Bland råvarorna till nötkreatursblandningarna dominerar sockerprodukter, raps och soja samt spannmål.

Vid tolkningen av uppgifterna i tabell 8.7 bör beaktas att användningen av köpfoderblandningar påverkas av den aktuella tillgången på fodersäd och för nötkreatur också av grovfodertillgången.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermitent. Den senast genomförda totalundersökningen avsåg 1997 medan undersökningar fram t.o.m. 2000 varit urvalsundersökningar.

Undersökningen grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av byggnader

Djurstallar får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att byggnaden från början har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall eller en anläggning ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt, eller när en byggnad som förut använts på något annat sätt börjar utnyttjas som djurstall. Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddförordningen.

Länsstyrelsen förprovar djurstallet med hjälp av ritningar eller dylikt, och besiktigar stallet när det är färdigbyggt för att kontrollera att granskningsunderlaget har följts vid byggandet.

Stallar som totalt innehåller färre än 10 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän, 20 rävar eller 50 minkar behöver inte förprovas.

Statistik rörande förprovning av byggnader sammanställs fortlöpande av jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen. För denna gäller följande:

Utsäde av lantbruksväxter måste vara certifierat för att få släppas ut på marknaden. För köksväxtutsäde gäller krav på certifiering eller märkning som godkänt standardutsäde. Utsäde som har certifierats i annat land inom EES-området får importeras och säljas i Sverige utan krav på ny certifiering.

Certifiering av utsäde utförs av Statens utsädeskontroll. Certifiering av fröburna växtslag får också utföras av fristående juridisk person som har förklarats behörig av Jordbruksverket.

Beslut om certifiering grundas på kontroll av generationssamband, officiell fältbesiktning, officiell provtagning, analys av frövaruspektive knölkvalitet samt kontroll av sort-

renhet och sortäktighet.

Certifiering innebär att utsädet godkänns för olika typer av användningar, t.ex. som förädlarsäde, stamutsäde, certifikatutsäde och basutsäde.

Statistik rörande utsädescertifieringen sammanställs av Statens utsädeskontroll.

Fodermedel

I Jordbruksverkets foderstatistik redovisas tillverkade och importerade kvantiteter av foder för olika djurslag. Uppdelning sker på råvaru-användning, dvs. vilka råvaror som används i tillverkningen. I statistiken ingår inte foder som tillverkas på gårdsnivå eller importeras för eget bruk.

En liten del av foderbehovet täcks av importerade varor. Importen utgörs främst av proteinrika fodermedel som ingår i foderblandningar.

Fodermedlen kan indelas i grovfoder (hö, grönfoder m.m.) och kraftfoder (spannmål, proteinfodermedel m.m.). En annan indelningsgrund är efter fodermedlets ursprung; vegetabiliska och animaliska (fiskmjöl, köttmjöl m.m.). Dessutom används mindre mängder av mineralfodermedel och vitaminfodermedel.

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energiinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Annan publicering

Uppgifter om *traktorer och skördetröskor* i jordbruket har redovisats intermittent av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0001

Jordbrukarnas *investeringar i maskiner och redskap* år 2000 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Uppgifter om *förprovningar av jordbrukets byggnader* redovisas varje år i Jordbruksverkets verksamhetsstatistik.

Uppgifter om *certifierat utsäde* publiceras i Meddelanden från Statens utsädeskontroll (tidigare Statens centrala frökontrollanstalt).

Uppgifter om *bekämpningsmedel i jordbruket* publiceras varje år av SCB i Statistiska meddelanden, senast MI 31 SM 0101 och 0102. Publikationerna för senare är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Kemikalieinspektionens webbplats (www.scb.se respektive www.kemikalieinspektionen.se).

Statistik över *förbrukningen av handelsgödsel i jordbruket* har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Foderstatistik för 1999 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Djur och veterinärfrågor.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2000
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
2000	4 000	76,6
1999	4 000	81,4
1998	3 600	69,1
1997	3 839	72,3
1996	3 600	74,1
1995	2 900	69,0
1994	2 512	64,5
1993	1 550	62,3
1992	2 000	59,8
1991	2 722	60,1
1990	3 988	60,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1995–2000, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	1 079	1 395	1 515	1 448	1 764	1 673
Övriga tillhörande gruppen traktorer	3	3	4	2	3	21
Jordbearbetningsredskap	152	173	220	194	182	224
Redskap för sådd, spridning m.m.	184	214	259	238	238	234
Redskap för skörd och tröskning	433	520	655	689	706	640
Vagnar	41	65	78	78	92	94
Torkar, kvarnar, silor m.m.	119	126	157	174	200	206
Potatis och rotfruktsredskap	100	140	69	57	82	77
Transportredskap och lastapparater ¹	170	169	203	236	282	292
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	110	90	98	107	118	164
Stallutrustningar	342	329	237	301	291	309
Bevattningsutrustningar	28	34	25	25	25	14
Diverse	56	48	52	57	78	75
Summa	2 817	3 303	3 572	3 606	4 061	4 023
<i>2000 års priser</i>						
Traktorer	1 198	1 535	1 645	1 554	1 881	1 673
Övriga maskiner och redskap	2 117	2 284	2 443	2 537	2 684	2 350
Summa ²	3 315	3 819	4 088	4 091	4 565	4 023

1) Exklusive vagnar.

2) Inklusive skattning med ledning av undersökning 1976.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3**Antalet förprovade djurstallar under 2000***Number of pre-tested buildings for livestock*

Område	Mjölkkor	Di-kor	Övriga nöt	Suggor	Slakt-svin	Övriga svin	Övriga djur ¹
<i>Län</i>							
Stockholms	7	2	6	1	–	–	20
Uppsala	8	1	18	–	–	3	9
Södermanlands	7	7	20	2	1	2	19
Östergötlands	32	23	57	5	2	–	22
Jönköpings	62	48	111	1	–	2	10
Kronobergs	13	29	29	–	–	–	6
Kalmar	65	17	49	5	6	1	32
Gotlands	23	19	34	7	4	–	12
Blekinge	4	13	–	2	–	1	5
Skåne	20	18	47	16	12	4	35
Hallands	39	12	41	11	7	7	18
Västra Götalands	75	19	103	19	9	15	34
Värmlands	10	5	13	1	4	1	9
Örebro	13	4	6	2	1	–	8
Västmanlands	8	6	15	–	1	–	14
Dalarnas	9	2	8	–	1	–	11
Gävleborgs	3	4	12	–	–	–	7
Västernorrlands	7	5	1	1	2	–	4
Jämtlands	17	6	14	1	–	–	17
Västerbottens	29	–	18	4	4	1	4
Norrbottnens	15	–	4	–	–	–	5
<i>Hela riket</i>							
2000	466	240	606	78	54	37	301
1999	518	205	536	49	50	16	191
1998	754	163	552	130	82	36	192
1997	446	143	449	177	173	72	214
1996	319	129	291	216	80	39	165
1994/95	926	107	224	240	116	43	87

1) Hästar, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 1998/99 och
1999/2000, ton

Total quantity of state certified seed

Utsädeslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	1998/99	1999/00	1998/99	1999/00
Stråsäd				
Höststråsäd	53 404	66 289	942	749
Vårstråsäd	122 030	112 946	7 118	630
Foderväxter				
Baljväxter	6 704	7 969	2 830	1 210
Gräs	3 060	4 573	2 013	1 938
Övr. foderväxter	4	7	31	14
Betor	253	414	296	282
Olje- och fiberväxter	1 174	1 579	898	145
Köksväxter	7	1	–	–
<i>S:a fröburna växtslag</i>	186 636	193 778	14 128	4 968
Potatis	33 455	29 078	.. ¹	–

1) Tillförlitliga uppgifter om import av utsädespotatis saknas.

Källa: Statens utsädeskontroll.

Tabell 8.5**Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket 1992–2000.****Kvantitet verksam substans och värde***Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value*

Bekämpningsmedel	Totalt	därav			
		insekts- medel	svamp- medel ¹	betnings- medel ²	ogräs- medel ³
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>					
2000	1 652	17	186	52	1 364
1999	1 698	57	260	63	1 285
1998	1 629	27	226	74	1 302
1997	1 609	15	187	75	1 332
1996	1 529	13	175	78	1 263
1995	1 224	17	133	67	1 007
1994	1 961	40	280	90	1 551
1993	1 464	15	242	76	1 131
1992	1 512	29	426	90	967
<i>Värde, milj. kr</i>					
2000 ⁴	–	–	–	–	–
1999 ⁵	–	–	–	–	–
1998	735,4	46,4	155,8	84,6	448,6
1997	720,9	38,7	123,0	72,5	485,8
1996	682,7	40,3	120,2	69,2	452,2
1995	589,1	32,1	85,5	54,5	416,4
1994	752,7	90,6	84,6	64,5	512,9
1993	562,2	45,9	62,8	57,7	395,3
1992	619,1	78,6	89,9	64,1	386,5

1) Inklusive micronäringsämnen och baljväxtbakterier.

2) Förbrukning huvudsakligen inom utsädesbranschen.

3) Inklusive medel för tillväxtreglering.

4) Genomförd undersökning ännu ej publicerad.

5) Ingen undersökning gjordes.

Källa: Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket.

Tabell 8.6

Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1995/96–1999/2000, milj. kg

Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1999/2000
<i>Enkla gödselmedel</i>					
Kvävegödsel	555,9	599,0	607,3	498,4	571,0
Fosforgödsel	4,2	4,1	4,1	2,9	2,5
Kaliumgödsel	8,0	8,1	8,4	7,8	8,6
Svavelgödsel	–	0,4	0,5	0,5	0,8
<i>Sammansatta gödselmedel</i>					
NP-gödsel	56,4	63,7	56,7	57,0	45,2
PK-gödsel	62,6	60,4	59,5	38,2	39,1
NK-gödsel	13,0	12,4	10,7	9,3	11,9
NPK-gödsel	266,6	280,1	288,8	267,6	274,9
Totalt	966,7	1 028,2	1 036,0	881,8	954,0

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7

Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1995–1999, 1 000 ton

*Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials
incl. in these mixtures*

Råvara	1995	1996	1997	1998	1999
Havre, korn	460	432	308	288	268
Råg, vete	394	406	436	422	523
Annan spannmål	115	131	180	193	116
Kvarnprodukter	189	196	175	167	170
Kokos	38	28	16	7	5
Raps, rybs, senap	239	265	291	278	293
Soja	307	335	276	332	352
Ärter, åkerbönor, lupiner	6	18	43	50	66
Andra vegetabiliska proteinfoder	109	111	132	119	120
Köttfodermjöl	25	27	25	25	26
Fiskmjöl	11	14	18	10	10
Fetter	56	53	52	54	55
Andra animaliska proteinprodukter	7	10	6	6	8
Betmassa, melass	231	227	249	235	221
Mineralråvaror	71	76	76	76	74
Övriga råvaror	189	178	174	194	146
Summa	2 447	2 507	2 457	2 456	2 453

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8**Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1995–1999, 1 000 ton***Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures*

Råvara	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Blandningar för fjäderfä</i>					
Havre, korn	111,9	97,1	68,1	53,3	40,5
Råg, vete	177,2	179,8	188,0	171,9	200,2
Annan spannmål	37,9	37,4	42,3	49,7	26,7
Kvarnprodukter	19,1	18,6	16,6	16,3	17,9
Raps, rybs, senap	17,1	22,8	28,8	25,6	26,4
Soja	79,5	85,6	83,6	90,1	85,9
Ärter, åkerbönor, lupiner	2,3	7,4	17,6	17,0	22,0
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	3,5	6,3	9,2	6,5	2,3
Köttfodermjöl	7,8	7,7	7,4	6,9	10,3
Fiskmjöl	3,7	5,0	6,4	3,1	2,9
Andra animaliska					
proteinfoder	13,5	11,6	12,1	13,8	13,4
Mineralråvaror	28,8	29,6	30,9	31,9	28,7
Övriga råvaror	20,0	22,9	23,7	21,0	18,8
Summa	522,3	531,8	534,7	507,1	496,0
<i>Blandningar för svin</i>					
Havre, korn	189,6	184,6	140,6	122,4	102,0
Råg, vete	121,7	131,6	130,4	121,4	150,1
Annan spannmål	55,8	54,6	72,8	69,6	35,0
Kvarnprodukter	87,2	82,0	78,7	76,9	69,0
Raps, rybs, senap	60,7	73,5	79,7	66,0	55,2
Soja	69,5	73,0	52,5	60,6	56,4
Ärter, åkerbönor, lupiner	2,9	8,9	22,7	29,0	32,8
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	12,7	9,8	14,2	8,8	8,3
Köttfodermjöl	14,6	13,2	12,9	11,8	9,2
Fiskmjöl	6,8	8,4	9,9	6,1	6,4
Andra animaliska					
proteinfoder	10,1	8,5	8,4	7,9	6,2
Mineralråvaror	21,0	24,4	22,4	22,5	19,9
Övriga råvaror	38,0	31,2	35,3	35,0	28,0
Summa	690,6	703,7	680,5	638,2	578,5
<i>Blandningar för nötkreatur</i>					
Havre, korn	148,0	137,8	89,6	102,0	115,6
Råg, vete	83,9	79,1	97,5	111,1	155,5
Annan spannmål	16,5	32,5	59,3	67,8	48,6
Kvarnprodukter	75,6	84,5	70,1	62,1	71,0
Kokos	37,7	28,2	15,5	7,1	4,6
Raps, rybs, senap	160,5	168,2	181,1	185,4	208,7
Soja	156,8	175,4	138,1	177,5	202,9
Ärter, åkerbönor, lupiner	0,6	1,4	2,8	4,2	10,6
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	92,9	94,6	107,9	102,8	108,7
Köttfodermjöl, fiskmjöl	–	–	–	–	–
Fetter	30,6	30,5	28,9	29,9	33,4
Andra animaliska					
proteinfoder	6,5	5,7	5,3	5,5	7,4
Betmassa, melass	215,5	209,6	228,5	212,1	202,1
Mineralråvaror	20,0	20,7	21,0	19,8	23,8
Övriga råvaror	130,1	120,6	109,3	113,8	95,7
Summa	1 175,2	1 188,8	1 154,9	1 201,1	1 288,6
<i>Blandningar för häst m.fl.</i>	58,4	83,0	86,7	109,8	90,1

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansie-

ras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. arealersättningar, djurbidrag, regionala stöd samt miljöstöd och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**Tabell 9.8**).

Många av stöden till det svenska jordbruket är delvis finansierade av Sverige och vissa helt, t.ex. de nationella stöden till jordbruket i norra Sverige. Mer detaljerad information lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Arealersättningar

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta producentpriser. I Sverige representerar arealersättningarna ca hälften av de totalt utbetalade direktstöden. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,737 milj. hektar, varav 130 000 hektar avser gräsensilage. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades t.o.m. 1999 i genomsnitt 91 % av basarealen. I och med att ersättning för odling av gräsensilage infördes år 2000 steg utnyttjandegraden till 100 %.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gräsensilage. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 2000 var kravet 10 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor + uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Högst 50 % av den totala arealen får vara uttagen areal. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energigrödor.

Av **tabell 9.2** framgår att under 2000 utbetalades ca 3 479 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningarna skedde i Skåne län följt av Västra Götalands län.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigar till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha år 2000.

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige har fått

bidragsrätter för 250 000 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. Slaktbidrag får beviljas för maximalt drygt 500 000 storboskap och knappt 30 000 kalvar. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mer extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Generella djurbidrag utbetalade t.o.m. 31 augusti 2001 redovisas i **tabell 9.2**. Totalt utbetalades 934 milj. kr. De största utbetalningarna skedde i Västra Götalands län följt av Skåne län.

Mer än en tredjedel av djurbidragen avsåg det s.k. *handjursbidraget*. Detta lämnas för tjurar med en slaktvikt på minst 185 kg och stutar som uppnått en ålder av nio månader (22 månader för två bidrag per djur). Stödbeloppet varierade mellan ca 1 050 och 2 100 kr per djur.

Am- och dikobidraget representerade ungefär en femtedel av de totalt utbetalade djurbidragen under 2000. Det uppgick till ca 1 400 kr per djur. För att bidrag skall utgå krävs att jordbrukaren har minst tre am- eller dikor.

Extensifieringsbidrag utgår som ett extra bidrag till producenter som får am- och dikobidrag eller handjursbidrag. För att erhålla extensifieringsbidrag krävs att djurtätheten understiger 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Extensifieringsbidraget uppgick år 2000 till ca 870 kr per bidrag. En dryg fjärdedel av de totalt utbetalade djurbidragen år 2000 var extensifieringsbidrag.

Slaktbidraget var nytt år 2000 och representerade 14 % av de totalt utbetalade djur-

bidragen för år 2000. Det lämnas för nötkreatur som vid slaktstillfället är åtta månader eller äldre. Det lämnas också för kalvar som vid slakt är äldre än en månad men yngre än sju månader och vars slaktvikt är lägre än 152,5 kg.

Tackbidraget uppgick år 2000 till ca 200 kr per djur, med ett tillägg av 60 kr inom stöd-områdena. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå. År 2000 representerade det 3 % av de totalt utbetalade djurbidragen.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 1 750 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs- och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 574 milj. kronor i kompensationsbidrag för år 2000 vilket utgjorde 8 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2000.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för sugor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Tabell 9.3 visar att det nationella stödet till norra Sverige under år 2000 uppgick till 289 milj. kr, vilket var 4 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2000. Mer än 90 % av stöden lämnades för mjölk. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöstöd

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Det tidigare miljöprogrammet upphörde att gälla den 31 december 1999 och det har därför inte varit möjligt att under år 2000 gå in i miljöstödsåtaganden enligt detta program. Fr.o.m. år 2000 ingår miljöstöden i miljö- och landsbygdsprogrammet som gäller för perio-

den 2000–2006. Flertalet nya miljöstödd kan sökas fr.o.m. 2001. Endast miljöstödd för ekologisk produktion och miljöstödd för bevarande av värdefulla kulturmiljöer i renskötselområdet gick att söka redan år 2000.

I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2000, dvs. huvudsakligen stöd enligt det tidigare programmet. I **tabell 9.4** visas storleken av de arealer för vilka miljöstödd söktes för år 2000.

Öppet odlingslandskap

Miljöstödd för bevarande av ett öppet odlingslandskap utgick till slåttervall, betesvall och naturbetesmark. Syftet med stödet är att stimulera användningen av jordbruksmark på ett sätt som förbättrar eller upprätthåller landskapet och förhindrar omfattande nedläggning av åkermark. I några områden i norra Sverige lämnas stödet endast till jordbruksföretag som bedriver mjölk- eller köttproduktion med nötkreatur, får eller getter.

Jordbrukaren söker stödet för en femårsperiod och marken måste skötas enligt bestämda villkor. För vall på åkermark gäller bl.a. att kemisk bekämpning inte får förekomma och för naturbetesmark får bl.a. vare sig gödning, kalkning eller kemisk bekämpning förekomma. Stödets storlek varierar mellan olika regioner, där stödet är störst i norra Sverige. För vall på åkermark varierade stödet i skilda stödområden mellan 400 och 2 050 kr och stödet till naturbetesmark varierade mellan 1 000 och 2 050 kr per hektar.

Tabell 9.5 visar att stödet för år 2000 uppgick till 582 milj. kr, vilket var 8 % av de totala direktstöden. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Västerbottens län.

Miljöstödd för ekologisk odling

Miljöstödd för ekologisk odling är ett arealbaserat miljöstödd som lämnas för jordbruksgrödor och frilandsodlade trädgårdsgrödor på åkermark. För att stöd skall utgå måste en rad villkor följas. Sverige delas in i två regioner och stödet per hektar utgick antingen med 900 kr eller med 1 600 kr per hektar. Stödet kan även sökas för ekologisk djurhållning (föret-

sätter ekologisk växtodling). Det lämnas då i form av ett högre stöd för ekologiskt odlad vall och grönfoddergrödor (600 kr/ha).

Tabell 9.5 visar att stödet för ekologisk odling för år 2000 uppgick till 395 milj. kr, vilket var 5 % av de totala direktstöden. Stödet har ökat varje år sedan 1996, med totalt närmare 120 %. De i särklass mesta stöden till ekologisk odling för år 2000 utgick till Västra Götalands län.

Miljöstödd för att bevara utrotningshotade husdjursraser

Miljöstöden för bevarande av utrotningshotade husdjursraser uppgick till 3,4 milj. kr år 2000 enligt **tabell 9.5**, dvs. de utgjorde en mycket liten andel av de totala direktstöden.

Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden (Tabell 9.5)

Syftet med stöden är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden genom att slåtterängar och betesmarker sköts på ett sådant sätt att deras representativa flora och fauna bevaras samtidigt som kulturmiljövärdena bevaras och tydliggörs.

Betesmark och slåtterängar

Betesmark och slåtterängar delas in i klasser och stödet varierar mellan 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för betesmark och mellan 1 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för slåtterängar. Tabellen visar att stöden år 2000 uppgick till 333 respektive 14 milj. kr vilket totalt var knappt 5 % av de totala direktstöden. De mesta stöden utgick till Kalmar län följt av Skåne län.

Kulturmiljöstödd

För kulturmiljöstödet poängsätts värdefulla landskapselement t.ex. stenmurar, solitärträd, alléer och odlingsrösen som finns på åkermarken. Stödet uppgick år 2000 till 173 milj. kr. De mesta stöden utgick till Skåne län, Västra Götalands län och Kalmar län.

Stöd till miljökänsliga områden (Tabell 9.5)

I Götaland och Svealand lämnas miljöstödd för

anläggning och återställande av våtmarker och småvatten på åker- och betesmark. Jordbrukaren gör ett 20-årigt åtagande och stödbeloppet är 4 800 respektive 2 800 kr per hektar och år de första fem åren och 2 500 respektive 500 kr per per år resten av perioden. Stödet uppgick år 2000 till 8,5 milj. kr.

I Götaland och Svealand lämnas också stöd för *anläggning av extensiv vall och skydds-zoner* utmed vattendrag utanför områden där miljöstödet för öppet odlingslandskap lämnas. Åtagandet är femårigt och stödbeloppet är 1 500 kr per hektar och år för extensiv vall och 3 300 kr per hektar och år för skydds-zoner. Stödet uppgick år 2000 till 6,3 milj. kr.

I Götaland lämnas stöd till *fånggrödor*. Stödbeloppet år 2000 var 900 kr per hektar. Totalt utbetalades 9,1 milj. kr för år 2000.

Stöd till flerårig vallodling (Tabell 9.5)

Syftet med stödet för flerårig vallodling är att främja en miljövänlig markanvändning. Övergången till spannmålsodling skall hejdas till förmån för bibehållen och ökad vallodling.

Stödet kan lämnas för slåtter- och betesvall i hela landet. Den areal som omfattas av beslutet kan flyttas runt i växtföljden men ett krav är att den anlagda vallen skall ligga obruten i minst två vintrar för att stöd skall utgå.

För år 2000 betalades 433 milj. kr i stöd för flerårig vallodling, vilket var 6 % av de totala direktstöden.

Stöd till odling av bruna bönor på Öland (Tabell 9.5)

Stödet till odling av bruna bönor på Öland utgick med 2 700 kr per hektar. Totalt utbetalades 2,2 milj. kr till odlingen år 2000.

Resurshushållande konventionellt jordbruk (Tabell 9.5)

Under 1998 infördes ett nytt miljöstöd för resurshushållande konventionellt jordbruk. Stödet syftar till att minska växtnäringsläckage och användningen av bekämpningsmedel inom jordbruket. Stödet ska också stimulera till kompetenshöjning inom området. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela lan-

det. Det årliga stödbeloppet är 100–225 kr per hektar. Extra stöd lämnas för resurshushållande sockerbetsodling på Gotland. Stödet uppgick år 2000 till 94 milj. kr varav en tredjedel gick till Skåne.

Återskapande av slåtterängar

Under 1998 infördes också ett miljöstöd som syftar till att återskapa 1 000 ha slåtterängar. Området skall ha en dokumenterad historia som slåtteräng och får inte uppfylla kriterierna för miljöstöd för bevarande av biologisk mångfald i slåtterängar. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela landet. Det årliga stödbeloppet är 2 600–3 650 kr per hektar. Stödet uppgick år 2000 till 3,1 milj. kr varav en dryg tredjedel gick till Norrbottens län.

Kulturmiljöer i renskötselområdet

Syftet med stödet är att tydliggöra och bevara spåren av samisk tradition, arbete och liv. Ersättning ges för skötsel av renvallar och renhägn som är förknippade med äldre renskötsel. Stödet för år 2000 hade inte betalats ut t.o.m. augusti 2001.

Strukturstöd

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsel-företagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län. I rationaliserings-syfte kan länsstyrelserna köpa fastigheter och sälja till jordbrukare som är i behov av tillskottsmark för att förbättra strukturen. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och ande-

len tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet.

Till strukturstöden kan även räknas de stöd som fr.o.m. 1995 lämnas till företag med verksamhet inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter.

Fr.o.m. år 2000 kan också utgå s.k. projektstöd för att främja utvecklingen av landsbygden. Det finansieras både av EU-medel och nationella medel. Någon statistik över dessa stöd har ännu inte sammanställts.

Investeringsstöd (Tabell 9.6)

Investeringsstödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. I södra och mellersta Sverige ingår stödet i Sveriges program för landsbygdsutveckling år 2000–2006. Syftet är att stimulera investeringar som gynnar miljön, djurmiljön, arbetsmiljön och livsmedelshygienen samt konkurrensförmågan och sysselsättningen vid lanbruksföretagen. Stödet lämnas för fasta investeringar med högst 480 000 kr per företag och fyraårsperiod. Av stödet betalas 25 % av EU och 75 % av Svenska staten.

I norra Sverige ingår investeringsstödet i strukturfondsprogrammen för mål 1¹ och betalas till 75 % av EU. Syftet med stödet är i huvudsak samma som i södra Sverige. Stödet varierar mellan högst 800 000 och 1 200 000 kr per företag och fyraårsperiod. Det högre beloppet kan utgå till företag i kustområdena i Gävleborgs och Västernorrlands län.

EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion, särskilt svinproduktion.

Totalt beviljades 360 investeringsstöd till ett sammanlagt belopp av 86 milj. kr för år 2000. En stor del av stöden avsåg nya lösdriftsladugårdar för mjölkkor.

Startstöd (Tabell 9.6)

Startstöd kan lämnas till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renkötsföretag. Reglerna för stöd, som är lika i hela landet, ändrades den 1 januari 2000 varvid bl.a. åldersgränsen höjdes från 35 till 40 år. Stödet lämnas med en startpremie om högst 100 000 kr plus en räntesubvention om högst 100 000

kr efter två år. Stödet ingår i samma program som investeringsstödet (se ovan) och finansieras på samma sätt av EU respektive Sverige. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering om sökanden är under 40 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning och försörjning.

Under år 2000 beviljades 121 startpremier till ett sammanlagt belopp av 12,1 milj. kr.

Mjölproduktion är den dominerande driftsriktningen och förekommer vid drygt hälften av företagen. Det är viktigt att påpeka att de stöd som redovisas i tabellen enbart avser de startpremier som beviljats det första året. Formellt beslut om utbetalning av räntesubventionen fattas efter ca två år.

Stöd till investeringar för förädling och avsättning (Tabell 9.7)

Syftet med stödet är att främja en konkurrenskraftig förädlingsindustri. Stödet riktas i första hand till investeringar i första förädlingsledet. Tabellen visar beviljade stöd under perioden 1996–1999 uppdelat på stödberättigande sektorer.

I samband med att en ny programperiod inleddes år 2000 skedde en del förändringar vad gäller stödets handläggning. Stödet handläggs numera av respektive länsstyrelse i områden som omfattas av mål 1¹ i Sverige, vilket medfört att någon samlad statistik inte kan redovisas här. Totalt uppgick det stöd som beviljats av Jordbruksverket år 2000 till 51,8 milj. kr.

1) Mål 1 i Sverige omfattar följande områden: Norrbottens och Västerbottens län, Jämtlands och Västernorrlands län, kommunen Torsby i Värmlands län, kommunen Ljusdal i Gävleborgs län, kommunerna Malung, Orsa, Vansbro och Älvdalen och samhällena Venjan och Våmhus i Dalarnas län.

Prisstöd m.m. till rennärings

Utöver de stöd till rennärings i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel.

Efter Tjernobylyolyckan betalades ersättning till rennärings för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I siffran ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att

i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.8** redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkrings för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de *år för vilka stöd utgått*. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som *utbetalats eller beviljats under olika kalenderår* i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för perioden 2001-01-01–2001-12-31, April 2001. I Jordbruksstatistisk Årsbok 2000 lämnas en mer detaljerad beskrivning av de olika stöden än vad som skett ovan.

Tabell 9.1**Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1996–2000¹, milj. kr***Disbursed direct support to the agricultural holdings*

	1996	1997	1998	1999	2000
<i>Arealersättning</i>	3 731	3 653	3 652	3 368	3 479
<i>Djurbidrag, generella</i>	777	753	677	628	934
Handjursbidrag	395	378	379	362	330
Am- och dikobidrag	210	246	244	231	196
Tackbidrag	29	27	38	35	31
BSE	143	85	–	–	–
Kalvslaktbidrag	1	16	15	–	–
Slaktbidrag	–	–	–	–	129
Extensifieringsbidrag ²	–	–	–	–	249
<i>Regionala stöd</i>	837	887	888	875	863
Kompensationsbidrag	574	594	595	586	574
Nationellt stöd norra Sverige	265	293	293	289	289
<i>Miljöstöd</i>	1 236	1 631	1 936	2 053	2 055
Öppet odlingslandskap	564	568	607	613	582
Ekologisk odling	180	236	290	352	395
Flerårig vallodling	–	412	423	440	433
Biologisk mångfald o. kulturmiljövården					
Betesmarker	206	205	319	332	333
Slätterängar	11	11	14	14	14
Kulturmiljö	246	182	177	176	173
Miljökänsliga områden					
Våtmarker och småvatten	2	4	6	7	9
Extensiv vall, skyddszoner	3	5	6	6	6
Fånggrödor	2	2	7	9	9
Resurshållande konventionellt jordbruk	–	–	80	94	94
Återskapande av slätterängar	–	–	2	3	3
Odling av bruna bönor på Öland	2	2	3	2	2
Utrotningshotade djurraser	3	3	3	4	3
NOLA, landskapsvård	18	–	–	–	–
Kulturmiljöstöd för renskötselområdet	–	–	–	1	0
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	6 579	6 924	7 152	6 923	7 331

1) För perioden 1996–1999 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2000 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. augusti år 2001.

2) Åren 1996–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2

Arealersättningar samt generella djurbidrag utbetalade t.o.m. augusti 2001 för stödåret 2000, 1 000 kr*Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines*

Län	Areal- ersätt- ningar	Djurbidrag					Summa djur- bidrag
		Am- o. diko- bidrag	Tack- bidrag	Han- djurs- bidrag	Slakt- bidrag	Extensi- fierings- bidrag	
Stockholms	125 595	4 268	955	4 282	1 784	4 324	15 613
Uppsala	245 364	5 982	899	11 071	4 534	8 394	30 880
Södermanlands	208 408	7 166	1 141	12 095	4 220	9 821	34 442
Östergötlands	393 860	13 973	2 331	24 780	9 266	20 500	70 851
Jönköpings	59 310	13 584	1 448	28 542	11 092	23 595	78 260
Kronobergs	33 362	10 031	1 099	16 452	5 658	14 436	47 677
Kalmar	128 565	13 059	2 435	28 052	10 593	21 895	76 034
Gotlands	93 655	6 709	4 660	13 824	4 914	8 155	38 262
Blekinge	31 542	6 742	788	6 435	2 548	6 168	22 681
Skåne	701 479	43 002	2 693	43 035	18 518	33 815	141 063
Hallands	144 567	9 840	1 068	18 725	7 428	9 953	47 015
Västra Götalands	637 724	30 950	4 276	58 888	23 656	40 217	157 988
Värmlands	91 630	6 742	1 259	10 522	3 734	9 322	31 579
Örebro	157 892	4 700	739	9 064	3 546	5 425	23 473
Västmanlands	204 925	3 376	531	5 562	2 461	3 874	15 803
Dalarnas	54 729	4 196	946	7 335	3 127	5 735	21 340
Gävleborgs	54 477	3 970	828	8 847	3 206	6 506	23 357
Västernorrlands	27 098	2 593	738	5 753	2 099	4 269	15 451
Jämtlands	17 566	3 043	654	4 765	2 181	4 403	15 047
Västerbottens	47 874	1 258	605	7 968	3 191	5 164	18 186
Norrbottens	19 799	392	526	3 868	1 669	2 492	8 946
<i>Hela riket</i>							
2000	3 479 420	195 578	30 615	329 865	129 426	248 465	933 949
1999	3 368 000	230 520	35 062	362 222	–	–	627 804
1998	3 651 472	244 248	38 378	379 169	–	–	677 095 ¹
1997	3 653 165	246 255	26 829	378 344	–	–	752 786 ²
1996	3 730 539	209 636	28 624	394 507	–	–	776 509 ³

Anm. Under åren 1996–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

1) Inkl. slaktdjursbidrag på 15 300 tkr.

2) Inkl. BSE-bidrag på 85 158 tkr och slaktdjurbidrag på 16 200 tkr.

3) Inkl. BSE-bidrag på 142 742 tkr och slaktdjursbidrag på 1 000 tkr.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3**Kompensationsbidrag utbetalt t.o.m. augusti 2001 samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2000, 1 000 kr***Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Län	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter potatis, ägg bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
Stockholms	984	–	–	–	–
Uppsala	5 485	–	–	–	–
Södermanlands	145	–	–	–	–
Östergötlands	7 098	–	–	–	–
Jönköpings	47 329	–	–	–	–
Kronobergs	21 850	–	–	–	–
Kalmar	35 314	–	–	–	–
Gotlands	8 718	–	–	–	–
Blekinge	4 818	–	–	–	–
Skåne	16 428	–	–	–	–
Hallands	10 200	–	–	–	–
Västra Götalands	57 864	–	–	–	–
Värmlands	47 199	432	3 300	173	3 904
Örebro	10 484	–	–	–	–
Västmanlands	2 150	–	–	–	–
Dalarnas	38 489	538	4 160	75	4 773
Gävleborgs	61 908	842	20 738	1 654	23 234
Västernorrlands	47 484	1 296	36 412	2 870	40 578
Jämtlands	46 413	1 217	62 230	1 055	64 502
Västerbottens	70 177	2 628	87 957	5 642	96 226
Norrbottens	33 589	2 444	51 652	1 800	55 897
<i>Hela riket</i>					
2000	574 125	9 397	266 448	13 269	289 114
1999	585 645	10 171	266 345	12 542	289 058
1998	595 021	11 225	268 330	13 174	292 729
1997	593 930	12 766	267 742	12 610	293 118
1996	574 144	13 441	241 849	9 766	265 056

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4

Registrerade arealer (augusti 2001) för vissa miljöstöd avseende år 2000, hektar
Areas for environmental support

	Öppet odlingslandskap			Ekolo- gisk odling	Biologisk mångfald		Fler- årig vallodling
	Vall på åker	Betes- mark	Sum- ma		Betes- marker	Slätter- ängar	
<i>Län</i>							
Stockholms	9 962	3 620	13 582	13 153	5 211	49	22 329
Uppsala	35 201	1 024	36 225	12 740	773	51	38 520
Södermanlands	18 363	851	19 213	10 072	904	390	20 442
Östergötlands	14 012	4 564	18 577	15 522	8 014	64	28 237
Jönköpings	9 078	1 918	10 997	19 782	10 513	322	28 319
Kronobergs	28 578	13 999	42 577	21 433	26 292	150	45 211
Kalmar	57 358	31 313	88 671	15 743	6 238	176	56 255
Götlands	31 049	17 807	48 855	8 621	2 903	166	30 528
Blekinge	52 258	17 923	70 181	13 135	43 659	647	58 502
Skåne	31 111	4 560	35 671	10 191	15 495	283	30 929
Hallands	6 034	3 499	9 533	2 572	6 822	54	11 422
Västra Götalands	28 226	12 623	40 848	20 660	29 094	1 037	74 280
Värmlands	15 628	6 099	21 727	11 120	6 660	58	36 497
Örebro	90 939	31 426	122 365	58 929	19 269	275	134 278
Västmanlands	40 064	4 283	44 347	19 454	533	31	41 979
Dalarnas	13 520	2 380	15 900	11 148	4 840	114	22 718
Gävleborgs	7 049	1 275	8 324	11 413	4 448	279	15 713
Västernorrlands	23 934	3 687	27 621	9 755	4 355	147	24 735
Jämtlands	29 870	2 832	32 702	16 813	1 802	48	32 270
Västerbottens	26 357	1 520	27 876	20 059	863	82	29 554
Norrbottens	26 827	3 383	30 209	20 635	4 166	152	29 169
<i>Hela riket</i>							
2000	595 417	170 584	766 001	342 946	202 855	4 576	811 886
1999	614 697	180 422	755 119	306 743	206 477	4 775	808 753
1998	590 330	183 159	787 089	250 250	196 799	4 692	773 684
1997	563 396	188 113	751 509	196 258	175 805	4 382	723 308
1996	538 705	183 600	722 305	162 312	170 871	4 230	..

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5**Miljöstöd för stödåret 2000 utbetalade t.o.m. augusti 2001, 1 000 kr***Environmental support*

	Öppet odlings- landskap	Ekolo- gisk odling	Bevarande av utrot- ningshotade husdjurs- raser	Biologisk mångfald, värdefulla kulturmiljöer		
				Slätter- ängar	Betes- marker	Värdefulla natur- och kultur- miljöer
<i>Län</i>						
Stockholms	6 764	18 965	120	151	8 109	6 106
Uppsala	9 576	19 960	111	159	12 820	4 543
Södermanlands	5 197	29 885	52	965	19 149	5 590
Östergötlands	23 181	31 150	119	572	42 681	18 023
Jönköpings	50 112	14 808	43	650	11 404	12 167
Kronobergs	29 010	8 663	60	782	4 925	7 605
Kalmar	36 971	15 741	120	1 903	67 319	22 496
Gotlands	15 729	13 110	119	1 478	23 746	1 735
Blekinge	5 312	3 665	119	176	13 384	3 909
Skåne	21 584	29 629	204	2 397	49 850	25 671
Hallands	11 047	15 883	84	298	11 442	12 143
Västra Götalands	64 270	68 657	303	755	32 848	23 329
Värmlands	36 668	16 797	213	108	761	1 578
Örebro	8 666	12 792	78	389	8 125	10 491
Västmanlands	3 920	15 708	51	710	6 995	3 452
Dalarnas	25 014	8 934	308	513	6 691	3 972
Gävleborgs	44 932	14 898	141	157	2 846	1 656
Västernorrlands	42 522	17 502	126	257	1 210	1 505
Jämtlands	48 556	18 044	300	512	5 816	2 633
Västerbottens	61 227	10 996	292	133	1 119	1 932
Norrbottnens	31 517	8 792	130	1 079	1 444	2 125
<i>Hela riket</i>						
2000	581 774	394 580	3 091	14 145	332 685	172 662
1999	612 818	352 016	3 461	14 366	331 705	175 509
1998	607 001	289 511	3 081	14 437	318 827	176 830
1997	568 308	235 970	2 805	11 216	205 130	182 449
1996	563 776	179 832	2 457	10 865	205 678	245 767

Anm. I summa miljöstöd 1996 ingår 18 milj. kr NOLA, landskapsvård.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5 (forts.)

	Miljökänsliga områden			Flerårig vall- odling	Bruna bönor	Resurs- hållande konven- tionellt jordbruk	Återska- pande av slätter- ängar	Kultur- miljöstöd för ren- skötsel- området	Summa miljöstöd
	Våt- marker, små- vatten	Extensiv vall och skydds- zoner	Fång- grödor						
<i>Län</i>									
Stockholms	129	307	–	11 503	–	1 565	–	–	53 718
Uppsala	232	412	–	14 235	–	4 008	214	–	66 271
Södermanlands	1 072	492	–	14 315	–	2 079	102	–	78 898
Östergötlands	660	539	722	23 031	–	8 664	214	–	149 556
Jönköpings	219	18	260	28 707	–	2 323	22	–	120 733
Kronobergs	159	8	383	15 848	–	428	95	–	67 967
Kalmar	727	83	206	29 920	2 217	4 870	227	–	182 799
Gotlands	824	31	40	15 561	–	6 256	70	–	78 699
Blekinge	–	105	74	5 727	–	609	21	–	33 102
Skåne	675	1 895	1 216	37 773	–	31 447	11	–	202 353
Hallands	494	398	3 370	18 624	–	5 627	140	–	79 550
Västra Götalands	2 552	704	2 854	70 681	–	11 499	43	–	278 495
Värmlands	297	70	–	29 197	–	3 189	6	–	88 883
Örebro	61	317	–	13 859	–	2 390	7	–	57 174
Västmanlands	435	899	–	8 418	–	3 167	314	–	44 071
Dalarnas	5	16	–	17 070	–	1 077	162	–	63 762
Gävleborgs	–	–	–	17 450	–	553	221	–	82 855
Västernorrlands	–	–	–	14 941	–	315	39	–	78 418
Jämtlands	–	–	–	15 031	–	1 337	32	–	92 262
Västerbottens	–	–	–	20 033	–	2 122	–	–	97 855
Norrbottnens	–	–	–	10 694	–	576	1 168	–	57 526
<i>Hela riket</i>									
2000	8 542	6 295	9 126	432 619	2 217	94 100	3 109	0	2 054 946
1999	7 189	6 345	9 404	439 450	2 419	94 079	2 733	1 055	2 054 548
1998	5 830	5 743	6 734	423 128	2 626	80 257	1 512	–	1 937 515
1997	4 247	4 621	1 915	411 845	2 447	–	–	–	1 632 950
1996	2 202	2 581	2 248	–	2 109	–	–	–	1 237 511

Tabell 9.6
**Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-,
 trädgårds- och renskötselföretag 2000**

*Granted investment support to holdings in agriculture,
 horticulture and reindeer breeding*

	Investeringsstöd		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000 kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000 kr
<i>Län</i>				
Stockholms	3	253	5	500
Uppsala	–	–	6	600
Södermanlands	–	–	4	400
Östergötlands	11	1 434	19	1900
Jönköpings	17	4 312	3	300
Kronobergs	20	2 636	1	100
Kalmar	28	3 382	7	700
Gotlands	5	163	7	700
Blekinge	8	1 656	3	300
Skåne	31	3 858	12	1200
Hallands	14	3 386	5	500
Västra Götalands	29	3 584	–	–
Värmlands	11	1 819	–	–
Örebro	3	517	5	500
Västmanlands	2	104	–	–
Dalarnas	9	2 019	2	00
Gävleborgs	10	2 055	2	200
Västernorrlands	22	8 554	7	700
Jämtlands	34	11 360	19	1900
Västerbottens	67	22 726	6	600
Norrbottens	36	12 633	8	800
<i>Produktionsinriktning</i>				
Växtodling jordbruk		5 428	28	2800
Trädgårdsodling		2 683	3	300
Fruktodling		–	–	–
Annan odling		722	–	–
Mjolkproduktion		62 527	64	6400
Nötköttsproduktion		5 121	17	1 700
Smågrisproduktion		717	4	400
Slaktsvinproduktion		1 011	–	–
Integrerad svinproduktion		2 290	–	–
Fjäderfäproduktion		1 403	1	100
Äggproduktion		1 763	–	–
Renskötsel		1 200	1	100
Övrig djurproduktion		1 366	2	200
Övrigt		221	1	100
<i>Hela riket</i>				
2000	360 ¹	86 451	121 ¹	12 100
1999	1 297	152 214	266	12 685
1998	1 229	143 478	182	8 116
1997	585	67 803	155	6 680
1996	–	–	162	7 019

1) P.g.a. att EU:s regler för stöden dröjde blev antalet beviljade stöd år 2000 onormalt lågt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7**Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning
1996–1999, 1 000 kr***Granted investment support to improved processing and marketing*

	1996	1997	1998	1999
Nöt- och griskött	1 787	47 511	21 498	14 708
Mjök och mjökprodukter	135	68 395	35 360	23 190
Fågelkött		24 527	6 002	9 863
Frukt, bär och grönsaker		26 447	3 851	5 020
Potatis		16 127	1 218	9 026
Blommor och plantor		2 952	259	1 125
Renkött		466	92	60
Skog	2 275		3 458	1 660
Totalt	4 197	186 425	71 738	64 652

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.8
Stöd och ersättningar till rennäringen 1994/95–2000, 1 000 kr
Support and compensation to reindeer breeding

Typ av stöd	1994/ 1995	1995/ 1996	1997	1998	1999	2000
Prisstöd, tkr	28 800	22 671 ¹	21 270	14 601	13 150	14 297
Övriga medel för främjande av rennäringen	11 017	16 625 ²	9 115	9 410	18 700	14 834
Ersättning p.g.a. Tjernobyloylyckan	20 514	21 099 ²	14 387	10 820	14 647	9 682
Ersättning för rov- djursrivna renar	21 769	24 000 ³	30 000	30 000	35 000	35 000
Ersättning för tåg- dödade renar	3 025 ⁴	2 296 ³	2 718	3 556	3 175	2 326
Ersättning för vägtrafik- dödade renar	4 075 ⁴	4 647 ³	3 719	3 911	3 751	3 296

1) Avser 12-månadersperioden 1/7 1995 – 30/6 1996.

2) Avser 18-månadersperioden 1/7 1995 – 31/12 1996.

3) Avser kalenderåret 1996.

4) Avser kalenderåret 1995.

Källa: Jordbruksverket.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukssektorn i dess helhet och sektorns roll i samhälls-ekonomi. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per familj redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarfamiljernas inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lanbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i national- räkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 1998 till 18,5 miljarder kr. vilket motsvarade 1,1 % av BNP. Sedan mitten av 1980-talet har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m 1993 (**Tabell 10.1**).

Sektorskalkyler för jordbruket

Fram t.o.m. 1999 utförde Jordbruksverket årliga beräkningar av jordbrukssektorns totala intäkter, kostnader och driftsöverskott. Dessa beräkningar har fr.o.m. 2000 ersatts av s.k. EAA-kalkyler för jordbruket, som ingår i EU:s statistiksystem. Resultat från dessa kommer att publiceras i slutet av 2001 varför ingen redovisning kan lämnas här. Resultat enligt sektorskalkylerna har redovisats i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000 (se även nedan under Om statistiken).

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, inventariehyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i gruppen kan således inte helt tillskrivas pris- och/eller kvantitetsförändringar för jordbruksväxter.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.2** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto.

I tabellen sker även redovisning för skogsbruket. Intäkterna avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsförrådet.

Det kan konstateras att det endast är mjölk- och växtodlingsföretagen som redovisat ett i genomsnitt positivt resultat för jordbruket 1999 och att resultatet är sämre än för 1998. Övriga djurföretag – främst de med svin – har redovisat ett negativt resultat men med viss förbättring jämfört med 1998. Resultaten för 1998 förbättras avsevärt om skogsbruket tas med i beräkningen men blir ändå negativt för djurföretagen.

Jordbrukarfamiljernas inkomster

I **tabell 10.3** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter för jordbrukare (inkl. maka/make) i olika storleksgrupper av jordbruksföretag.

I **tabell 10.4** återfinns med uppdelning på län totalbeloppen för jordbrukarfamiljernas (brukare och maka/make) inkomster av näringsverksamhet och tjänst samt summa förvärvs- och kapitalinkomst. Medelvärde för den senare variabeln redovisas också liksom fördelningen på olika inkomstslag. De nya reglerna om räntefördelning är den huvudsakliga förklaringen till den stora ökningen mellan 1992 och 1995 av andelen Överskott av kapital och motsvarande minskning av andelen för Näringsverksamhet (Se vidare Jordbrukarfamiljernas inkomster i avsnittet om statistiken).

Av **tabell 10.4** framgår att jordbrukarfamiljerna i Västerbottens län hade den högsta genomsnittliga förvärvs- och kapitalinkomsten, 282 700 kr, vilket var 9 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Stockholms, Västernorrlands, Örebro och Västmanlands län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 222 500 kr, vilket var 15 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Hallands, Blekinge och Jämtlands län.

Näringsverksamhetens andel av Summa förvärvs- och kapitalinkomst varierade mellan 26 % (Gotlands län) och 10 % (Värmlands län).

Prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser sjunkit med runt 10 % sedan 1995 medan kostnaderna för att ta fram olika produkter stigit nästan lika mycket. Sämst har avräkningspriserna utvecklats för animalierna där man kan notera en 13-procentig minskning (**Tabell 10.5**). Prisutvecklingen i detaljledet, som varit förhållandevis måttlig, påverkas till en del av sänkningen av matmomsen sedan 1995 (se kapitel 19).

I **tabell 10.6** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Något helt entydigt mönster är svårt att se i tabellen. I allmänhet har dock priserna på produktionsmedel som dieselolja och handelsgödsel gått upp under det senaste året, medan jordbrukarnas avräkningspriser för producerade produkter i flertalet fall gått ned.

I **tabell 10.7** visas indextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 1995 har varit rätt så splittrad men nästan genomgående negativ. Exempelvis har avräkningspriset på matpotatis nästan halverats under perioden.

Arrendepriser

Jordbruksarrendena har ökat kontinuerligt under senare år. Jämför **tabell 2.2**.

Jordbruksverkets arrendeprisundersökning visar att antalet arrenden per företag med arrenden i genomsnitt var 2,6 år 1997. Antalet var störst i Norra Sverige och lägst i Väst-sverige. Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tabell nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 1999 och 2000:

Område	Län	1999, %	2000, %
Sydsverige	K,M	5	5
Västsverige	N,O	15	15
Småland med öarna	F,G,H	12	13
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T	7	7
Norra Mellansverige	S,W	44	43
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	71	70
Hela riket		16	16

Sammanställningen avser enbart marknadsmässiga arrenden, dvs. släktarrenden och arrenden genom självägda bolag ingår inte. Gratisarrendena är vanligast i Norra Sverige där 70 % av arrendena var gratis 2000. Lägst var andelen i Sydsverige (5 %).

I **tabell 10.8** redovisas de genomsnittliga arrendepriserna år 2000 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset 969 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och 1 051 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt drygt 100 kronor högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade Sydsverige var avsevärt högre än i Norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med 22 %. Kraftigast var ökningen mellan 1996 och 1997 då de steg med närmare 7 % (**Tabell 10.9**).

Priset på jordbruksmark

Priset på jordbruksmark (åker- och betesmark) skiljer sig kraftigt mellan olika regioner. I det jordbruksdominerade Sydsverige är de i genomsnitt runt tio gånger högre än i Norrland. Priserna har i kronor räknat legat i stort sett stilla i Norrland sedan början av 1990-talet, medan de i t.ex. Götalands södra slättbygder ökat med närmare 15 000 kr per hektar. I genomsnitt för riket har markpriserna ökat med runt 5 000 kr eller med drygt 50 % sedan 1993. Ökningen var kraftigast under periodens senare del. Sålunda steg de med drygt 40 %

mellan 1995 och 1999 (**Tabell 10.10**).

Det bör understrykas att prisstatistiken bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraftiga variationen mellan olika år kan i viss utsträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2000 redovisades totalt 3 000 köp av fastigheter för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskilling av 1 009 000 kr. Ett ovägt medelvärde för köpeskillingskoefficienten var 2,09, dvs. i genomsnitt översteg köpeskillingen taxeringsvärdet med 109 % (**Tabell 10.11**).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k. bruttonationalprodukten. Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 92 (standard för svensk näringsgrensindelning 1992). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renskötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till faktorpris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagens driftsöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras på jordbrukets sektorskalkyl.

EAA – ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

Fram t.o.m. 1999 har den s.k. *sektorskalkylen* utgjort den officiella statistiken avseende jordbrukssektorns intäkter, kostnader och driftsöverskott. Inom EU finns en motsvarande kalkyl, Economic Accounts for Agriculture (EAA). Medlemsländerna ansvarar för beräkningarna avseende det egna landet och överlämnar beräkningarna till EU:s statistikkontor, Eurostat, som sammanställer dessa. EAA avseende Sverige, som beräknas av Jordbruksverket, utgör fr.o.m. 2000 officiell statistik avseende jordbrukssektorns intäkter, kostnader och nettoresultat. Beräkningarna avses bl.a. visa produktionsutvecklingen i jordbrukssektorn.

EAA följer principen att produktion av alla jordbruksvaror skall medräknas och avsikten med kalkylen är att beräkna alla intäkter och kostnader som är hänförliga till sektorn för att kunna upprätta en resultaträkning. Värdet av alla produkter som finns med på en lista över jordbruksprodukter ingår, oavsett på vilken typ av företag de produceras, och oavsett kostnaderna för denna produktion. EAA visar således jordbrukets och inte jordbrukarnas produktion. Jordbrukarnas intäkter från annan verksamhet som t.ex. skogsbruk eller anställning ingår därför inte.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

Jämfört med sektorskalkylen innebär EAA-kalkylen för Sveriges del en utvidgning med i huvudsak följande verksamheter:

1. Intern omsättning och användning av egenproducerade produkter i verksamheten, t.ex. fodermedel.
2. Trädgårdsodling under glas, renskötsel, bi-odling, pälsdjursuppfödning, hästavel samt

maskinstationsverksamhet.

3. Vidareförädlingsverksamhet av jordbruksprodukter eller sidoverksamhet vars kostnader inte kan särskiljas från kostnaderna för den rena jordbruksverksamheten. För Sveriges del gäller detta enbart maskintjänster utanför sektorn, t.ex. snöröjning åt den egna kommunen.

Statistik enligt EAA redovisas inte här. Publicering kommer att ske på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. Där kommer också att lämnas en detaljerad redovisning av beräkningsmetoderna.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att

snabbt komma upp i den av EU angivna urvalsstorleken. I kommande undersökningsårgångar kommer urvalet att successivt förnyas.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. Undersökningsresultaten för 1999 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996. Även efter 1996 kan dock jämförbarheten störas av omläggningarna i urvalssystemet.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarfamiljernas inkomster

Fr.o.m. inkomståret 1991 baseras statistiken över Jordbrukarnas nettointäkter m.m. helt på en sambearbetning av lantbruksregistret (LBR) och SCB:s inkomst- och förmögenhetsregister (IoF). För inkomståren 1993 och 1994 har inga undersökningar genomförts.

Stora förändringar i taxeringsstatistiken blev följden av den stora skattereformen som genomfördes åren 1990 och 1991. Många inkomstbegrepp förändrades och jämförbarheten med tidigare år försämrades. Från att tidigare ha funnits sex inkomstslag som tillsammans bildade inkomstbegreppet *Samman-*

räknad inkomst finns numera endast tre inkomstslag: *Inkomst av tjänst*, *Inkomst av näringsverksamhet* och *Inkomst av kapital*. Inkomst av tjänst och näringsverksamhet bildar efter avdrag för allmänna avdrag och förlustavdrag det nya inkomstbegreppet *Taxerad förvärvsinkomst*, medan *Inkomst av kapital* särredovisas i taxeringsstatistiken. Tidigare användes ofta *Sammanräknad inkomst* för jämförelser över tiden. För åren efter skatteomläggningen redovisas *Summa förvärvs- och kapitalinkomst*, som i stort sett motsvarar tidigare års *Sammanräknad inkomst*, men det är trots detta svårt att jämföra inkomster före och efter skattereformen. Skatteomläggningen medförde nämligen också att inkomster som tidigare betraktades som skattefria numera behandlas som skattepliktiga inkomster. Många inkomsttagare har i inkomststatistiken därför fått större mätbara inkomster, trots att man i många fall redan tidigare erhöll dessa inkomster utan att de då ingick i statistiken.

Även under de senaste åren har reglerna för inkomstbeskattningen ändrats. För jordbrukarna är det speciellt de till inkomståret 1994 införda reglerna om positiv och negativ räntefördelning respektive avsättning till expensionsmedel, som påverkat inkomstredovisningen. Helt kort kan sägas att positiv räntefördelning innebär att en schablonmässigt beräknad ränta på ett underlag, som i princip utgörs av eget kapital i näringsverksamheten, får dras av i näringsverksamheten och i stället tas upp som kapitalinkomst. De nya reglerna om räntefördelning är den huvudsakliga förklaringen till den i **tabell 10.4** redovisade stora ökningen mellan 1992 och 1995 av andelen *Överskott av kapital* i *Summa förvärvs- och kapitalinkomst* och motsvarande minskning av andelen för *Näringsverksamhet*.

Undersökningen om jordbrukarnas nettointäkter m.m. genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag.

Prisindex

Jordbruksverket beräknar och publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jord-

brukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2000 publiceras indexserierna med 1995 som basår. I samband härmed har en anpassning skett till Eurostats motsvarande indexserier.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är 1995. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–3 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–3 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU. Nuvarande vikter baseras på normerade värden avseende produktion, konsumtion och inköp under budgetåret 1993/94. Innehållsmässigt har serierna 1 och 2 fr.o.m. 1995 utvidgats till att även omfatta trädgårdsnäringens produkter.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket, med undantag för lejt arbete. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, avskrivning, underhåll och ränta på lånat kapital. I samband med EU-inträdet 1995 infördes även produktionsmedel för trädgårdsnäringen i indexberäkningarna. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på beräkningsunderlaget till jordbrukets sektorskalkyl. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de pri-

ser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i sektorskalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Fram t.o.m. 1994 ingick i denna indexserie enbart de produkter som omfattades av den dåvarande svenska jordbruksregleringen. Inom EU ingår trädgårdsnäringen i jordbrukssektorn, varför A-index fr.o.m. 1995 utvidgats till att omfatta prisutvecklingen även på dessa produkter. Dock publiceras även en delserie av A-index som endast innehåller de tidigare ingående produkterna. Vägningstalen i A-index grundas på s.k. normkalkyler, vilka utarbetas inom Jordbruksverket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård. Priserna inkluderar inte de numera mycket betydelsefulla produktbundna direktstöden till jordbruksproduktionen (t.ex. areal- och djurbidrag).

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Utöver de index som redovisas i **tabell 10.5** beräknar Jordbruksverket bl.a. två delserier av det officiella konsumentprisindex (KPI), den

ena serien för ej jordbruksreglerade livsmedel och den andra för prisutvecklingen totalt exklusive jordbruksreglerade livsmedel.

Fram t.o.m. 1999 beräknade Jordbruksverket även *Primärförädlingsprisindex (PR-index)*, vilken mätte prisutvecklingen i det led den tidigare svenska jordbruksprisregleringen verkade och för de produkter som ingick i denna reglering.

Arrendepriiser

Arrendepriisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2000 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt lantbruksregistret arrenderade åker. Medelfelet i de siffror som presenteras i **tabell 10.8** är vid ett 95-procentigt konfidensintervall mycket stora, mellan 8 % och 66 %.

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.10** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5 – 6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte

heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För varje köp har uppskattats värdet av jordbruksmarken genom antagandet att denna andel av det totala priset är detsamma som jordbruksmarkens andel av taxeringsvärdet för den köpta egendomen.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.11** utgör kvoten mellan köpeskilling och basvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 1998 års allmänna fastighetstaxering. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

Jordbruksekonomiska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 0001. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Jordbruksekonomiska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats

www.scb.se.

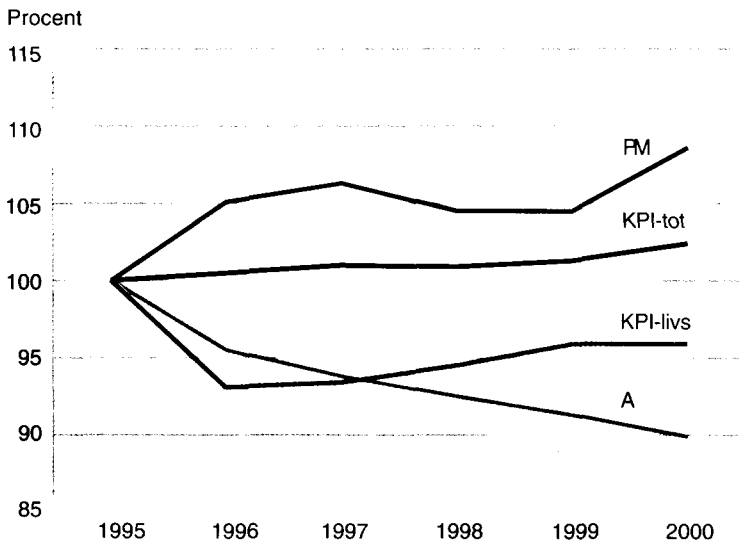
Jordbrukarfamiljernas inkomster: Statistiska meddelanden, Nettointäkter m.m. för jordbrukare 1998, JO 42 SM 0001.

Prisindex: Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet. Jordbruksverket Månadsstatistik. Statistiken är numera tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Arrende- och markpriser: Utveckling av arrende-, mark- och fastighetspriser i jordbruket. Jordbruksverket, Rapport 2000:8. Rapporten finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 0101.

Figur 10A
Jordbrukets prisindex 1995–2000 (1995=100)
Agricultural price indices

Källa: Jordbruksverket.

PM = Produktionsmedelsprisindex
KPI-tot = Konsumentprisindex
KPI-livs = Konsumentprisindex för livsmedel
A = Avräkningsprisindex

Tabell 10.1
Jordbrukets bidrag till bruttonational-
produkten till faktorpris 1985–1998
enligt SNA 68. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by
agriculture according to SNA.68. Current
prices

År	Totala brutto- nationalproduk- ten till faktorpris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlings- värde till faktorpris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
1998	1 650 636	18 497	1,1
1997	1 598 624	17 733	1,1
1996	1 555 974	17 556	1,1
1995	1 535 234	19 513	1,3
1994	1 432 960	15 814	1,1
1993	1 339 631	16 969	1,3
1992	1 285 290	15 158	1,2
1991	1 263 231	15 355	1,2
1990	1 189 785	18 347	1,5
1989	1 088 535	16 268	1,5
1988	980 655	15 102	1,5
1987	895 137	13 491	1,5
1986	834 416	14 205	1,7
1985	767 430	13 463	1,8

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Tabell 10.2

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 1998 och 1999. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag

Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 1998				JEU 1999			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	411 147	943 451	130 260	52 322	438 459	976 074	87 451	40 321
Animalier	11 117	24 894	929 761	895 393	15 390	11 436	833 512	855 352
Övrigt	75 444	101832	87 984	122 651	87 616	142 746	86 278	120 727
Summa intäkter	497 707	1 070 177	1 148 005	1 070 366	541 464	1 130 256	1 007 241	1 016 401
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	155 072	352 203	335 392	302 436	156 988	340 314	292 231	294 729
Underhåll	39 880	85 441	62 755	62 195	47 207	92 899	71 368	61 986
Övrigt	95 282	142 247	247 192	229 445	112 801	189 839	239 251	224 103
Summa kostnader	290 235	579 891	645 339	594 076	316 996	623 052	602 849	580 818
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto								
	207 472	490 286	502 666	476 290	224 468	507 204	404 392	435 583
Arbetskostnader	5 233	45 558	19 031	28 813	4 852	41 628	14 857	25 671
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto								
	202 239	444 728	483 635	447 477	219 616	465 575	389 534	409 912
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader	20 642	34 147	42 643	32 250	21 793	32 231	40 612	30 753
Byggnadsinvent.	24 282	35 265	87 862	74 609	16 655	18 258	71 188	62 521
Markinvent. och markanlägggn.	957	2 283	755	1 179	1 246	1 772	2 275	863
Maskiner och redskap	74 017	131 119	85 252	89 015	70 679	147 215	75 070	88 209
Summa avskrivningar	119 897	202 814	216 512	197 053	110 373	199 476	189 146	182 346

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.2 (forts.)

	JEU 1998				JEU 1999			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Mjök	
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	26 402	72 745	24 467	22 711	25 636	89 902	19 251	21 263
Resultat före räntenetto	55 940	169 169	242 656	227 713	83 607	176 197	181 137	206 303
Räntenetto	33 173	71 479	77 002	38 589	46 472	86 198	61 583	32 085
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	22 767	97 690	165 654	189 124	37 135	89 999	119 554	174 218
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	24 088	43 400	44 250	83 025	31 723	38 001	29 110	72 096
Kostnader	3 479	7 335	9 210	10 659	2 791	4 694	2 254	6 237
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	20 609	36 065	35 040	72 366	28 932	33 307	26 856	65 859
Arbetskostnader	27	955	1 146	1 904	212	1 766	778	796
Avskrivningar på maskiner och redskap	1 688	823	1 459	2 206	1 619	755	1 091	1 742
Resultat före räntenetto	18 893	34 287	32 435	68 255	27 100	30 786	24 987	63 320
Räntenetto	8 970	7 161	13 004	20 810	5 150	8 093	14 282	17 929
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	9 923	27 126	19 431	47 445	21 951	22 693	10 706	45 391
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	32 690	124 816	185 085	236 569	15 184	67 306	108 848	128 827

Tabell 10.2 (forts.)

	JEU 1998			JEU 1999		
	Riket			Riket		
	Mjök	Kötttdjur	Svin	Mjök	Kötttdjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
<i>Intäkter</i>						
Vegetabilier	37 781	56 549	271 834	23 082	38 582	242 957
Animalier	378 566	115 824	681 160	333 853	143 572	814 293
Övrigt	109 024	133 326	69 553	107 990	95 209	74 541
Summa intäkter	525 371	305 699	1 022 546	464 925	277 363	1 131 791
<i>Kostnader</i>						
Förnödenheter	135 115	84 573	462 389	124 080	76 408	457 738
Underhåll	32 353	31 800	55 681	35 753	33 038	64 274
Övrigt	125 638	88 231	227 723	123 867	82 622	234 038
Summa kostnader	293 106	204 604	745 792	283 700	192 068	756 050
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto	232 264	101 095	276 754	181 225	85 295	375 741
Arbetskostnader	3 592	3 108	18 170	3 127	2 847	17 925
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	228 672	97 987	258 584	178 097	82 447	357 816
<i>Avskrivningar</i>						
Ekonomibyggnader	24 069	23 355	63 199	22 979	29 000	69 379
Byggnadsinventarier	38 178	50 984	225 606	38 063	47 889	206 674
Markinventarier och markanl.	1 499	239	1 860	993	150	1 545
Maskiner och redskap	55 100	45 275	81 253	112 380	126 308	357 626
Summa avskrivningar	118 846	119 853	371 918	112 380	126 308	357 626

Tabell 10.2 (forts.)

	JEU 1998			JEU 1999		
	Riket			Riket		
	Mjök	Köttdjur	Svin	Mjök	Köttdjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
Arrendekostnader	9 628	11 032	23 120	5 895	6 158	19 842
Resultat före räntenetto	100 198	-32 898	-136 453	59 823	-50 019	-19 562
Räntenetto	14 897	19 729	126 715	8 382	20 955	109 588
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	85 301	-52 627	-263 169	51 440	-70 974	-129 240
Skogsbruket						
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	54 078	50 414	64 862	67 505	75 500	41 379
Kostnader	3 602	5 011	1 998	16 983	19 594	4 204
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	50 476	45 403	62 864	50 522	55 906	37 175
Arbetskostnader	331	77	2 829	668	352	374
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 259	3 959	2 513	2 266	2 669	1 554
Resultat före räntenetto	47 886	41 367	57 521	47 588	52 885	35 247
Räntenetto	7 224	8 548	26 033	5 988	17 992	24 013
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	40 663	32 819	31 488	41 600	34 893	11 234
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	125 964	-19 808	-231 681	93 040	-36 081	-118 006

Tabell 10.3**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1991–1992 samt 1995–1998, kr per brukare inklusive maka/make***The farmers' assessed net receipts from different sources of income*

Storleksgrupp hektar åker	1991	1992	1995	1996	1997	1998
Näringsverksamhet						
2,1– 5,0	11 800	10 600	9 100	9 000	9 700	10 700
5,1– 10,0	17 200	14 400	11 600	11 400	12 300	13 100
10,1– 20,0	32 600	28 400	19 900	19 300	20 000	20 300
20,1– 30,0	58 400	51 600	39 600	38 800	40 600	41 400
30,1– 50,0	86 300	78 300	66 300	65 900	69 500	70 800
50,1– 100,0	106 400	96 300	93 200	95 800	103 800	108 000
100,1– 200,0	117 200	103 000	107 800	116 400	126 500	131 100
200,1–	121 200	98 400	111 400	120 500	129 700	129 500
Samtliga	50 300	44 800	39 200	38 400	41 600	43 500
Tjänst						
2,1– 5,0	175 100	184 300	213 700	222 200	227 900	236 000
5,1– 10,0	163 000	172 900	201 900	210 700	218 300	226 500
10,1– 20,0	141 400	150 100	179 200	187 900	194 200	201 500
20,1– 30,0	113 700	123 200	147 800	155 200	163 300	170 300
30,1– 50,0	92 600	97 900	118 100	123 500	129 800	137 300
50,1– 100,0	84 600	90 000	101 100	104 200	107 200	111 400
100,1– 200,0	88 400	93 600	101 700	102 700	105 400	109 400
200,1–	94 300	107 900	115 700	115 200	112 200	111 000
Samtliga	130 800	138 800	162 500	171 300	176 800	183 200
Taxerad förvärvsinkomst¹						
2,1– 5,0	184 300	192 700	220 200	228 300	234 500	243 400
5,1– 10,0	177 500	185 100	210 900	219 200	227 400	236 200
10,1– 20,0	171 100	176 300	196 700	204 500	211 300	218 600
20,1– 30,0	169 500	172 800	185 400	191 600	201 200	208 700
30,1– 50,0	176 300	174 300	182 300	187 200	196 900	205 600
50,1– 100,0	187 700	184 000	192 200	197 800	208 600	217 000
100,1– 200,0	200 900	192 800	206 700	216 500	229 200	237 600
200,1–	204 200	199 300	221 600	230 700	238 900	237 600
Samtliga	178 200	181 400	199 300	207 100	215 600	223 700
Summa förvärvs- och kapitalinkomst²						
2,1– 5,0	200 500	208 100	239 800	250 200	257 500	266 500
5,1– 10,0	194 100	200 700	233 500	243 900	253 400	261 600
10,1– 20,0	188 200	192 200	224 900	235 200	242 900	250 300
20,1– 30,0	185 800	188 200	220 900	231 000	240 400	247 800
30,1– 50,0	192 000	188 700	223 400	233 700	242 300	251 500
50,1– 100,0	205 800	200 500	240 400	254 800	262 300	271 000
100,1– 200,0	228 000	216 400	267 500	288 400	297 600	306 100
200,1–	260 500	246 200	311 200	320 100	336 200	317 700
Samtliga	195 400	197 400	232 100	243 500	252 100	260 400

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

2) Beräknad som summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst samt överskott av kapital. 1990 och tidigare lika med sammanräknad inkomst.

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

Tabell 10.4

Jordbrukarnas taxerade inkomst av näringsverksamhet, tjänst m.m. 1998 länsvis. Totalbelopp, medeltal per brukare inklusive maka/make respektive procent

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture), employment etc. by county. Totals, average per holder incl. spouse and percentages respectively

Län	Inkomst av		Summa förvärvs- och kapitalinkomst ¹					
	närings- verk- samhet, mkr	tjänst, mkr	mkr	kr per brukare	Andel i procent			Över- skott av kapital m.m.
					närings- verk- samhet	Tjänst Totalt	Därav pension, livränta m.m.	
Stockholms	86	324	488	277 400	18	66	15	16
Uppsala	169	487	763	264 700	22	64	12	14
Södermanlands	155	382	574	264 500	20	67	13	13
Östergötlands	224	611	987	260 100	23	62	13	15
Jönköpings	227	840	1 245	266 400	18	67	13	14
Kronobergs	118	561	803	258 400	15	70	16	15
Kalmar	228	562	962	250 700	24	58	13	18
Gotlands	110	253	423	222 500	26	60	15	14
Blekinge	54	272	384	241 800	14	71	15	15
Skåne	539	1 750	2 700	265 700	20	65	14	15
Hallands	173	685	988	235 800	17	69	15	13
Västra Götalands	665	3 249	4 463	256 400	15	73	15	12
Värmlands	129	1 035	1 284	261 100	10	81	18	9
Örebro	124	532	753	274 500	17	71	14	13
Västmanlands	125	462	670	273 600	19	69	11	12
Dalarnas	94	505	680	262 000	14	74	15	12
Gävleborgs	133	608	834	256 900	16	73	14	11
Västernorrlands	103	719	911	275 300	11	79	17	10
Jämtlands	103	475	634	249 200	16	75	16	9
Västerbottens	128	838	1 075	282 700	12	78	17	10
Norrbottnens	68	493	605	265 000	11	82	20	7
Hela riket 1998	3 715	15 643	22 226	260 400	17	70	15	13
1997	3 671	15 615	22 264	252 100	16	70	15	13
1996	3 521	15 682	22 297	243 500	16	70	15	13
1995	3 501	14 505	20 716	232 100	17	70	15	13
1992	4 221	13 073	18 590	197 400	23	70	15	7
1991	4 824	12 542	18 743	195 400	26	67	14	7

1) Beräknad som summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

Tabell 10.5
Jordbrukets prisindex 1995–2000 (1995=100)
Agricultural price indices

Index	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Produktionsmedelsprisindex						
Löpande utgifter	100,0	106,0	107,2	104,6	104,3	108,8
Kostnader för investerings- varor och -tjänster	100,0	101,6	102,8	104,3	105,3	107,7
Totalt	100,0	105,1	106,3	104,5	104,5	108,6
Avräkningsprisindex						
Vegetabilier	100,0	92,8	89,4	92,5	95,6	87,3
Animalier	100,0	96,8	96,0	92,5	89,0	91,2
Totalt	100,0	95,5	93,8	92,5	91,3	89,9
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel						
Vegetabilier	100,0	96,9	95,4	95,9	102,1	102,2
Animalier	100,0	99,9	104,2	101,4	101,8	102,6
Totalt	100,0	98,9	100,0	99,4	102,0	102,5
Konsumentprisindex för jord- bruksreglerade livsmedel						
Vegetabilier	100,0	91,3	89,4	91,0	96,5	95,8
Animalier	100,0	94,0	94,3	94,1	93,9	95,1
Totalt	100,0	93,1	92,6	93,1	94,9	95,4
Konsumentprisindex						
Livsmedel	100,0	93,1	93,4	94,5	95,9	95,9
Totalt	100,0	100,5	101,0	100,9	101,3	102,4

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.6
Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1995–2000, kr

Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products

Varuslag	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Traktorer, kr/st	330 000	372 000	388 000	396 000	456 000	..
Drivmedel, kr/100 liter						
Dieselolja	329	454	453	427	445	572
Handelsgödselmedel, kr/100 kg						
Kalksalpeter, 15,5 % N	137	136	129	127	121	127
Kalkammonsalpeter, 28,0 % N	207	207	196	190	180	184
Superfosfat, P 20	233	223	217	222	227	231
Supra PK 11–21	213	208	202	202	202	204
Supra NPK 17– 4–13	238 ¹	227 ¹	229	214	213	220
Supra NPK 21–4–7	223 ²	221 ²	212	213	209	214
Vegetabilier, kr/100 kg						
Vete ³	118	111	104	100	102	97
Råg ³	110	102	99	95	97	91
Korn ³	111	101	96	92	93	88
Havre ³	107	102	95	89	93	87
Potatis för stärkelse	56	51	52	55	51	50
Sockerbetor	42	39	39	41	39	38
Vetekli	127	128	124	118	115	123
Melass	126	131	130	119	101	101
Animalier, kr/100 kg						
Kött av						
Storboskap	2 295	1 955	1 861	1 952	1 819	1 829
Mellankalv	2 502	2 092	1 740	1 808	2 101	1 850
Mindre kalv	1 638	1 101	520	191	122	115
Häst	607	576	649	716	743	702
Får och lamm	1 890	1 883	1 884	1 875	1 954	1 778
Slaktsvin	1 325	1 262	1 323	1 037	964	1 182
Fjäderfä ⁴	773	738	678	685	668	663
Mejerimjök	308	312	307	304	303	303
Ägg	776	741	782	827	752	784

1) T.o.m. juni 1996 NPK 8–6–12.

2) T.o.m juni 1996 NPK 20–4–8.

3) Genomsnittspris vid leveransort för vara av normalkvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt.

Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

4) Fram t.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7
Indextal för delposter i avräkningsprisindex
1997–2000 (1995=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	1995	1997	1998	1999	2000
Spannmål	100,0	84,8	81,4	84,8	77,5
Matpotatis	100,0	49,5	61,1	110,3	53,5
Potatis för stärkelse	100,0	90,6	95,9	89,7	87,6
Sockerbetor	100,0	102,7	106,7	101,9	99,9
Oljeväxter	100,0	66,4	113,2	78,0	91,9
Mjök	100,0	100,2	99,5	99,6	99,8
Ägg	100,0	100,8	101,7	92,3	97,7
Storboskap	100,0	78,7	83,1	73,0	71,0
Kalv	100,0	78,0	78,9	82,3	70,8
Får och lamm	100,0	92,3	83,5	76,8	70,0
Gris	100,0	100,2	82,4	77,0	87,4
Köksväxter	100,0	98,9	100,5	90,6	102,6
Fruktar och bär	100,0	116,1	112,3	86,7	71,9
Blommor och plantskoleväxter	100,0	101,2	103,5	99,8	100,6

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8
Genomsnittliga arrendepreiser för jordbruksmark med och utan
gratisarrenden samt för åkermark 2000, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepreiser för		
		jordbruksmark		åkermark
		inkl.gratis- arrenden kr/ha	exkl.gratis- arrenden kr/ha	inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	1 750	1 785	2 106
Västsverige	N,O	1 060	1 145	1 223
Småland med öarna	F,G,H,I	715	743	885
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	882	905	934
Norra Mellansverige	S,W,X	458	606	485
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	204	381	203
Hela riket		969	1 051	1 079

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2000 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Sydsverige	K,M	100	102	106	113	114	116	119
Västsverige	N,O,	100	100	110	112	115	118	124
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	107	116	121	126	133
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	107	113	122	125	121
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	113	124	124	129	139
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	103	103	103	107	115
Hela riket		100	102	107	114	117	120	122

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Priser på jordbruksmark¹ 1993–1999, 1 000 kr per hektar
Prices on agricultural land

Produktions- område	Pris per hektar (vägt medelvärde)							Antal försäljn. 1999	Försåld areal, ha 1999
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1998		
Gss	24,9	26,2	25,8	29,9	37,5	40,4	39,2	264	4 207
Gmb	13,7	16,7	13,8	15,2	15,4	20,3	20,9	259	3 862
Gns	11,7	12,7	13,3	13,4	14,5	15,8	19,0	344	6 267
Ss	8,0	8,3	8,7	8,3	9,1	12,1	11,9	327	5 195
Gsk	8,5	8,8	9,1	10,2	10,4	11,4	11,7	1 018	8 219
Ssk	5,8	4,9	5,1	6,6	6,5	5,5	7,2	313	1 933
Nn	2,4	2,8	2,9	2,6	2,7	3,1	3,2	433	2 276
Nö	2,3	2,4	2,2	2,4	2,6	3,0	3,2	288	1 754
Hela riket	10,1	10,9	10,8	11,6	12,8	14,6	15,4	3 246	33 713

1) Avser både åker- och betesmark

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Försålda lantbruksenheter¹ 2000
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej slätköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Basvärde medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskilling-koefficient ² , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	64	2 501	901	2,88
Uppsala	59	1 300	573	2,24
Södermanlands	55	1 791	679	2,80
Östergötlands	82	1 711	734	2,34
Jönköpings	127	1 591	799	2,14
Kronobergs	130	1 076	587	1,99
Kalmar	93	1 206	675	2,00
Gotlands	51	817	360	2,40
Blekinge	66	1 029	518	2,26
Skåne	386	1 313	622	2,20
Hallands	146	1 435	683	2,11
Västra Götalands	549	1 001	488	2,12
Värmlands	246	612	335	1,96
Örebro	91	725	352	2,07
Västmanlands	46	1 488	795	2,03
Dalarnas	133	470	268	1,90
Gävleborgs	113	642	363	1,90
Västernorrlands	181	467	286	1,89
Jämtlands	149	659	377	1,87
Västerbottens	164	590	343	1,93
Norrbottnens	93	482	252	2,04
Hela riket	3 024	1 009	498	2,09

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter från KRAV om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning.

Statistik rörande miljöstödd för ekologisk odling redovisas i kapitel 9.

Sammanfattning

Ekologiskt odlade arealer

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. Två kontrollföreningar svarar för sådana garantier, KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling), vilka sinsemellan ställer något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpnings- och gödselmedel utan även att biodynamiska preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhalla livsmedel med hög kvalitet. Båda organisationerna svarar för viss statistik rörande den ekologiska odlingens omfattning. I det följande återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV.

Tabell 11.1 redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal, se nedan) i landet med uppdelning på län. De högsta andelarna redovisas för de mellansvenska länen samt för Gotlands och Jämtlands län. Den lägsta andelen har Skåne där endast 1,9 % av åkerarealen är ekologiskt odlad. Genomsnittet för landet är 5,1 %. Andelen har ökat kontinuerligt sedan 1991 då

endast 1,1 % av åkerarealen var ekologiskt odlad.

Tabell 11.2 har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Närmare 90 % av denna areal upptas av vall och spannmål. Av den totala åkerarealen är ungefär 80 % vall och spannmål.

Tabell 11.3 redovisas antalet odlare på KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2000 till 3 305 jordbrukare varav 319 var karensodlare. Anslutningen har ökat kontinuerligt sedan 1997. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar permanent bete (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se nedan). Arealen permanent bete uppgick år 2000 till drygt 29 000 hektar (**Tabell 11.2**).

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av trädgårdsväxter, frukt och bär på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen (avseende 1999) delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Relativt sett har denna odling ungefär samma omfattning som den har på jordbrukssidan (jämför trädgårdsarealer enligt kapitel 5).

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade fram till 1999 men gick ned år 2000, med 14 %. Totalt representerar den ekologiska odlingen i växthus ungefär 5 % av den totala växthusytan (jämför växthusytan enligt kapitel 5).

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att försä djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Observera dock att redovisningen avser 1997.

EU-stöd för ekologisk odling

Utöver de ekologiskt odlade arealer och växt-husytor som redovisas nedan finns viss areal som omfattas av särskilda EU-stöd för ekologisk odling utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9.

Om statistiken

Statistiken rörande den ekologiska odlingen i landet tas fortlöpande fram av kontrollföreningen KRAV, till vilken odlare med intresse för ekologisk odling kan ansluta sig. Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

Det första året en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Detta år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Permanent beten

Betesmark som ej är lämplig att plöja och, därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll. Permanent beten motsvarar närmast betesmark i den officiella jordbruksstatistiken.

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Tabell 11.1

KRAV-kontrollerad åkerareal samt total åkerareal 2000*KRAV controlled arable land and total arable land*

	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	5 656	87 370	6,5
Uppsala	10 836	151 366	7,2
Södermanlands	10 352	130 238	7,9
Östergötlands	10 814	208 862	5,2
Jönköpings	4 736	92 502	5,1
Kronobergs	2 777	51 634	5,4
Kalmar	3 894	127 457	3,1
Gotlands	6 291	86 176	7,3
Blekinge	946	33 370	2,8
Skåne	8 583	459 433	1,9
Hallands	6 355	116 052	5,5
Västra Götalands	29 444	482 049	6,1
Värmlands	7 574	110 632	6,8
Örebro	4 770	107 712	4,4
Västmanlands	7 762	123 933	6,3
Dalarnas	3 115	61 281	5,1
Gävleborgs	4 813	71 295	6,8
Västernorrlands	2 556	52 234	4,9
Jämtlands	3 294	42 557	7,7
Västerbottens	1 409	71 631	2,0
Norrbottens	963	38 200	2,5
<i>Hela riket</i>			
2000	136 940	2 705 984	5,1
1999	122 571	2 746 929	4,5
1998	102 554	2 783 755	3,7
1997	96 810	2 798 574	3,5
1996	91 754	2 811 534	3,3
1995	69 871	2 766 641	2,5
1994	44 392	2 780 077	1,6
1993	34 836	2 779 729	1,3
1992	32 855	2 767 942	1,2
1991	31 432	2 789 997	1,1

Källa: KRAV.

Tabell 11.2

KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2000, hektar*KRAV certified areas for different crops and groups of crops*

	Summa godkänd jord- bruks- areal	Varav						
		Spann- mål	Vall	Potatis och socker- betor	Olje- växter	Trädg.- prod., frukt och bär	Träda och grön- gödsl.	Perma- nent bete ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	6 358	1 737	2 914	7	6	16	464	1 166
Uppsala	10 778	4 078	3 870	24	30	15	995	1 717
Södermanlands	9 433	3 369	3 614	5	139	6	727	1 534
Östergötlands	11 585	2 965	4 609	34	184	21	649	3 087
Jönköpings	5 811	1 067	2 817	6	41	1	80	1 792
Kronobergs	3 683	581	1 622	10	–	8	52	1 394
Kalmar	5 934	1 142	1 938	18	12	13	148	2 651
Gotlands	8 339	1 775	2 947	223	113	81	301	2 890
Blekinge	1 197	167	499	24	3	17	49	436
Skåne	8 409	1 896	2 820	423	167	157	404	2 510
Hallands	6 109	1 855	2 685	164	29	90	275	990
Västra Götalands	28 746	9 219	11 111	158	364	102	2 379	5 300
Värmlands	7 073	2 026	3 618	71	19	40	675	590
Örebro	4 782	1 603	1 983	14	10	29	333	756
Västmanlands	6 824	2 959	2 046	3	69	31	808	884
Dalarnas	2 914	798	1 566	63	9	58	135	275
Gävleborgs	4 877	1 446	2 608	93	2	26	200	479
Västernorrlands	2 580	481	1 694	25	–	10	36	333
Jämtlands	3 078	438	2 242	34	–	8	61	289
Västerbottens	1 180	220	800	27	0	12	51	69
Norrbottens	835	184	468	73	–	15	64	25
Totalt	140 525	40 006	58 471	1 500	1 195	759	8 888	29 167
1999	117 543	32 005	49 109	1 386	1 202	629	7 008	25 773
1998	110 618	31 506	50 245	1 345	1 003	811	5 264	20 196
1997	105 646	29 761	49 642	1 192	774	856	4 640	18 307

1) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Källa: KRAV.

Tabell 11.3

Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2000*Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings*

	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV			KRAV		
	Godk	Karens	Summa	Godk	Karens	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	6 358	610	6 968	97	8	105
Uppsala	10 778	2 124	12 902	170	23	193
Södermanlands	9 433	2 847	12 280	148	20	168
Östergötlands	11 585	2 838	14 423	194	21	215
Jönköpings	5 811	970	6 781	108	13	121
Kronobergs	3 683	624	4 307	77	4	81
Kalmar	5 934	1 026	6 960	93	6	99
Gotlands	8 339	1 358	9 697	151	18	169
Blekinge	1 197	261	1 458	32	2	34
Skåne	8 409	3 179	11 588	206	33	239
Hallands	6 109	1 331	7 440	188	11	199
Västra Götalands	28 746	7 002	35 748	725	79	804
Värmlands	7 073	1 165	8 238	149	10	159
Örebro	4 782	917	5 699	113	12	125
Västmanlands	6 824	2 182	9 006	134	30	164
Dalarnas	2 914	548	3 462	78	7	85
Gävleborgs	4 877	437	5 314	126	8	134
Västernorrlands	2 580	348	2 928	61	4	65
Jämtlands	3 078	536	3 614	77	7	84
Västerbottens	1 180	264	1 444	32	2	34
Norrbottnens	835	153	988	27	1	28
<i>Hela riket</i>						
2000	140 525	30 720	171 245	2 986	319	3 305
1999	117 702	37 356	155 058	2 668	557	3 225
1998	110 619	16 122	126 741	2 545	298	2 843
1997	105 646	12 023	117 669	2 477	224	2 701

Källa: KRAV.

Tabell 11.4

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 1999, hektar

Areas of certain KRAV controlled horticultural plants

	Konserv- ärter	Lök	Morot	Peppar- rot	Röd- betor	Vit- kål	Frukt	Jord- gubbar	Övriga bär
<i>Län</i>									
Stockholms	–	0,6	1,4	–	0,2	0,3	2,1	0,5	0,9
Uppsala	–	1,0	1,0	–	0,1	–	–	0,9	–
Södermanlands	30,8	0,1	0,3	–	–	0,4	–	0,3	0,2
Östergötlands	–	0,8	7,3	–	–	0,7	0,8	8,0	0,2
Jönköpings	–	–	0,2	–	–	–	–	1,9	1,0
Kronobergs	–	0,8	0,3	–	–	0,3	0,2	2,0	0,2
Kalmar	–	4,9	2,2	–	–	–	0,5	3,7	0,8
Gotlands	–	7,1	23,3	–	4,0	–	0,6	0,6	0,5
Blekinge	–	–	0,8	–	–	–	1,0	12,2	–
Skåne	28,8	18,2	37,1	–	7,4	3,5	12,7	9,5	0,3
Hallands	62,8	4,1	19,1	10,6	11,1	1,9	1,3	3,4	–
Västra Götalands	20,9	1,7	19,6	–	0,4	9,8	0,4	17,0	3,5
Värmlands	10,5	1,0	0,5	–	0,0	1,5	1,0	3,6	0,3
Örebro	–	0,7	3,5	–	0,1	–	1,3	2,7	–
Västmanlands	–	0,3	–	–	–	3,0	15,6	2,2	0,3
Dalarnas	–	0,1	0,4	–	–	0,4	0,1	7,4	–
Gävleborgs	1,0	–	5,8	–	–	1,3	–	11,0	0,0
Västernorrlands	–	–	0,0	–	–	–	–	2,2	–
Jämtlands	–	0,5	0,1	–	–	–	–	0,6	0,1
Västerbottens	–	–	2,1	–	–	0,2	–	–	2,0
Norrbottens	–	0,1	1,7	–	–	1,1	–	–	–
<i>Hela riket</i>	154,8	42,0	126,8	10,6	23,4	24,3	37,5	89,5	10,2

Källa: KRAV.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2000, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

	Tomat	Gurka	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>				
Stockholms	2 041	500	2 051	4 592
Uppsala	1 140	467	781	2 388
Södermanlands	700	130	760	1 590
Östergötlands	1 107	838	2 997	4 942
Kronobergs	801	50	317	1 168
Gotlands	3 795	365	548	4 708
Blekinge	600	380	0	980
Skåne	1 983	193	2 020	4 196
Hallands	680	1 670	600	2 950
Västra Götalands	4 184	2 388	19 121	25 693
Värmlands	942	812	1 772	3 526
Örebro	845	296	1 515	2 656
Västmanlands	4 160	580	911	5 651
Dalarnas	3 201	2 021	2 063	7 285
Gävleborgs	1 028	534	6 069	7 631
Västernorrlands	384	182	0	566
Jämtlands	436	310	1 540	2 286
Västerbottens	0	0	2 200	2 200
Norrbottens	200	15	0	215
<i>Hela riket</i>				
2000	28 227	11 731	45 265	85 223
1999	31 241	17 510	50 333	99 084
1998	38 083	19 590	30 734	88 407
1997	30 695	18 260	35 727	84 682

Källa: KRAV.

Tabell 11.6

Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 1997*Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification*

Område	Mjolk- kor	Di- och amkor	Öv- riga nöt	Getter, mjölk- får	Tack- or	Lamm	Suggor	Öv- riga svin	Värp- höns	Slakt- kyck- lingar	Öv- rigt
<i>Län</i>											
Stockholms	650	461	1 257	3	527	843	58	181	850	20	18
Uppsala	1 323	523	2 473	–	441	911	54	892	1 237	–	17
Södermanlands	533	542	1 725	–	484	564	71	1 151	350	–	14
Östergötlands	565	588	1 975	–	491	818	2	15	4 558	–	13
Jönköpings	674	354	1 780	–	190	425	–	10	–	–	6
Kronobergs	449	393	1 423	–	165	472	30	403	80	–	9
Kalmar	409	381	1 285	–	613	931	42	721	1 675	–	21
Gotlands	435	265	1 037	–	932	1 431	27	308	1 673	–	16
Blekinge	–	74	137	–	53	124	–	–	–	–	1
Skåne	517	429	1 250	–	415	645	10	138	4 879	300	212
Hallands	773	348	1 547	–	529	961	48	465	51	–	25
Göteborgs o. Bohus	489	499	1 559	–	409	608	13	102	30	–	5
Älvsborgs	825	450	2 245	25	919	1 504	11	129	4 585	–	30
Skaraborgs	1 069	1 006	3 580	5	289	448	60	1 118	7 650	27 500	8
Värmlands	544	335	1 252	–	291	510	7	67	11 100	–	8
Örebro	307	278	908	–	160	272	12	132	2 740	–	2
Västmanlands	310	256	771	25	233	597	16	220	20	–	16
Dalarnas	220	232	625	–	46	72	2	31	1 500	–	2
Gävleborgs	478	132	962	–	444	795	26	392	2 835	–	16
Västernorrlands	290	80	461	92	341	725	–	–	10	–	46
Jämtlands	143	157	515	290	363	656	–	–	–	–	106
Västerbottens	199	37	321	25	29	48	4	98	–	–	9
Norrbottnens	–	16	26	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>											
1997	11 202	7 836	29 114	465	8 364	14 360	493	6 573	45 823	27 820	600
1996	10 834	6 439	25 562	516	7 666	13 974	357	5 217	15 192	36 669	1 087
<i>Djur i karens</i>											
1997	318	838	2 027	38	1 789	1 130	169	142	1 623	82	265
1996	980	2 204	5 647	5	3 271	1 741	262	718	3 036	400	–

Källa: KRAV.

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöeffekter av bekämpningsmedels- och gödselmedelsanvändning samt av jordbrukets användning av energi.

Redovisningen baseras i huvudsak på rapporten Miljöredovisning för svenskt jordbruk 2000, vilken utarbetats av SCB tillsammans med LRF.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande försäljningen av gödsel- och bekämpningsmedel – redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning, redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Odlingslandskapet med dess ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Förändringar inom jordbruket under senare decennier har dock satt spår i landskap och livsmiljöer. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enformigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat något. Arealen är dock fortfarande lägre än i slutet av 1980-talet.

För att den biologiska mångfalden i ängs- och hagmarkerna ska kunna bevaras och stärkas krävs att markerna hävdas, dvs. betas eller slås enligt vissa metoder. De särskilda stöd som införts till skötseln av den biologiska mångfalden i slåtterängar och betesmarker och

för bevarande av ett öppet odlingslandskap syftar till att markerna får en traditionell hävd som gynnar flora och fauna.

Figur 12B visar att mer än 80 % av de ca 450 000 hektaren utnyttjad betesmark omfattas av miljöstödd.

Tabell 12.1 visar hur miljöstöden arealmässigt är fördelade på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen för perioden fram till 2000 uppnåtts. Det framgår att anslutningen till de miljöstödd som har till syfte att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden generellt är mycket god och att arealmålen för stöd till slåtterängar och kulturmiljöer redan har uppnåtts.

Anslutningen till de stöd som syftar till att minska växtnäring förlusterna (våtmarker och småvatten, extensiv vall och skydds zoner samt fånggrödor) är däremot förhållandevis låg. Bidragande orsaker till detta kan vara högt uppsatta mål samt att ersättningsnivåerna uppfattats som låga av lantbrukarna.

Målet för den ekologiska produktionen år 2000 att 10 % av landets åkerareal skall vara ekologiskt odlad var uppnått redan 1999.

Den tendens till minskad anslutning mellan 1999 och 2000, som kan konstateras för flertalet stöd, beror i huvudsak på att ett antal odlare varje år av olika anledningar lämnar

stöden och att någon nyanslutning, med vissa undantag, inte varit möjlig under 2000. Att jordbrukare lämnat stöden har tidigare dolts av den nyanslutning som samtidigt skett

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Jordbrukets inköp av kväve minskade under 1999 med 13 % jämfört med 1998. Nedgången följdes dock av en uppgång år 2000 med 6 %. Den låga försäljningen 1999 är svår att förklara men torde delvis bero på minskad höstsådd och att EU:s krav på uttagen areal ökat från 5 till 10 % av ersättningberättigad areal, vilket minskat behovet av kväve. Ökningen mellan 1999 och 2000 kan förklaras av ökade arealer höstsådda grödor.

Per hektar utnyttjad areal är förändringarna i försäljningen sedan mitten av 1980-talet endast marginella.

Det statliga miljömålet på en minskad försäljningsnivå av kväve med 20 % från mitten av 1980-talet nåddes inte helt utan uppgick enligt diagrammet till ca 15% (**Figur 12C**).

År 1999 gödslades totalt 75 % av åkerarealen med handelsgödsel och 34 % med stallgödsel. Andelen handelsgödslad areal var störst i de södra delarna av landet och i slättbygdsområdena medan andelen stallgödslad areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogs- och mellanbygder samt i norra Sverige. Där var stallgödselandelens ungefär lika stor som handelsgödselandelens (**Tabell 12.2**).

Den totala tillförseln av handels- och stallgödsel till grödor som skördades 1999 uppgick enligt **tabell 12.3** till 204 000 ton kväve i växttillgänglig form, 40 000 ton fosfor och 124 000 ton kalium. Detta är för alla tre näringsämnena en nedgång jämfört med 1997 års undersökning, men för kväve och kalium mindre ökning sedan 1995. Omkring 85 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom handelsgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, ca 55 respektive 70 %, skedde med stallgödsel.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hus-

håll. Enligt **figur 12D** spreds 1998 runt 56 000 ton torrsbstans av slam på jordbruksmark (inkl. energiskog). En viss minskning i spridningen kan noteras för senare år, främst p.g.a. den debatt som förs om att skadliga ämnen tillförs marken via slam.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.4** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil-surface metod. Tillförsel av kväve till åkern sker genom handels-, stall- och betesgödsel (efter ammoniakavgång i stall, lagring och spridning), slam, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförseln består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsel utgör överskottet.

Både kväve- och fosforöverskotten i växtodlingen har på riksnivå minskat något mellan 1995 och 1997 och effektiviteten i kväveutnyttjandet ökat. Det minskade överskottet beror dels på att tillförseln sjunkit något, dels på att bortförseln ökat genom att arealen utnyttjad åker stigit. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsel med skördeprodukter i procent av total näringsstillförsel.

Kväveläckage

Vattnet som rinner genom marken fungerar som ett lösningsmedel och nitratkväve som är den kväveform som utlakas är vattenlösligt. Därför har man i vår del av världen där det regnar mer än det avdunstar, ett naturligt läckage av kväve. När vi tar marken i anspråk för att producera livsmedel och börjar röra i den med olika redskap, gödsla den m.m. stiger läckaget.

Det övergripande svenska miljökvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Eftersom jordbruket står för knappt hälften av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet har jordbrukets andel en central betydelse för hur miljökvalitetsmålet skall uppnås.

Figur 12E visar på en läckageminskning mellan 1985 och 1997 på ca 25 % i Götaland och Svealand. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spann-

målsodling under perioden (se kapitel 3) men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits upp av grödan. På vägen mot havet stannar en del av läckaget från åkermarken kvar i mark och vattendrag eller försvinner till luften som kväveoxider eller ren kvävgas. Den del som efter denna retention hamnar i havet benämns i figur 12E nettobelastning.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12F** visar bruttobelastningen av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för en dryg tredjedel av den totala belastningen.

Bruttobelastningen av kväve till havet framgår av **figur 12G**. Här betyder jordbruket närmare hälften av den totala belastningen.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel liksom vid spridning av både handels- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillingen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallet är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer huvuddelen från stallgödsel (**Figur 12H**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med ungefär 5 % mellan 1997 och 1999, främst beroende på minskat djurantal men även förbättrad lagrings- och spridningsteknik.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör dock ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kad-

mium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Enligt det svenska miljömålet skulle utsläppet av kadmium till naturmiljön minska med 70 % mellan 1985 och 1995. **Figur 12I** visar att den totala tillförseln av kadmium minskat kraftigt sedan 1980-talet, vilket främst beror på sänkta halter i handelsgödseln (se nedan) men även på lägre fosforgödsling och slamanvändning. Den största tillförseln kommer nu från luftnedfallet.

Av **figur 12J** framgår att kadmiumhalterna i fosforgödselmedel halverats sedan 1995. Även halterna i slam, som är ungefär dubbelt så höga som i gödselmedlen, har minskat kraftigt men inte lika mycket som i fosforgödselmedlen.

Kalkningens omfattning framgår att **figur 12K**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Bekämpningsmedel

Jordbrukets användning av bekämpningsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönskade ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbruket bekämpningsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande. Av den totala bekämpningsmedelsanvändningen svarar jordbruket för ca 20 % medan industrin står för huvuddelen (75 %).

De bekämpningsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar bekämpningsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av bekämpningsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

Det övergripande svenska miljö kvalitetsmålen för bekämpningsmedelsanvändningen inom jordbruket innebär bl.a. följande:

- Användningen uttryckt i mängd aktiv substans skall under perioden 1996–2001

vara högst 25 % av användningen 1981–1985

- Genomsnittligt antal doser per hektar åker skall fram till 2001 minska med 10 % från mitten av 1990-talets nivå.
- Den del av landets odlade areal som behandlas per säsong ska minska med 10 % fram till 2001 jämfört med mitten av 1990-talet.

Den areal som behandlats med bekämpningsmedel minskade i början av 1990-talet för att sedan åter öka något (**Figur 12N**). Nedgången berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 1998 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i gröddfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har Skåne, Östergötland och mälardalslänen (**Tabell 12.5**).

Betydande skillnader i bekämpningsmedels användningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal användes ogräsmedel på närmare 70 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 20 %.

Huvuddelen av *ogräsmedlen*, nästan två tredjedelar, förbrukas i spannmålsodling som år 2000 omfattade 45 % av åkerarealen. Den den största hektardosen (ca 3,1 kg/ha) av ogräsmedel tillförs sockerbetsodlingen. Över 60 % av *insektsmedlen* används i spannmålsgrödorna.

Swampmedelsanvändningen är starkt koncentrerad till spannmåls- och potatisodlingarna, vardera med över 40 % av totalförbrukningen. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser, ca 3,1 kg/ha (**Tabell 12.6**).

Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **figur 12L** redovisas beräknat antal försålda doser sedan början av 1990-talet. För varje preparat har den

lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Det framgår att det helt övervägande antalet försålda doser är avsedda för ogräsbekämpning i stråsäd.

Antalet doser per hektar åker har ökat med 30 % sedan mitten av 1990-talet. Denna utveckling är inte i linje med om en reducering med 10 % fram till 2001 (**Figur 12M**).

Effekter av energianvändning i jordbruket

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Klimatgaser nedan).

Enligt de svenska miljömålen skall utsläppen av svaveldioxid minska med 25 % och utsläppen av kväveoxider med minst 55 % fram till 2010 räknat från 1995 års nivå.

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan 1989 och uppgick 1998 till ca 200 ton. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Efter 1993 har minskningstakten avtagit (**Figur 12O**). Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas.

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Jordbruket står för 7 % av de totala kväveoxidutsläppen i Sverige. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens förhållandevis höga andel av de totala utsläppen. **Figur 12P** visar att variationerna i utsläppen varit stora under senare år och att stora minskningar av utsläppen krävs för att målet skall kunna nås 2010.

Klimatgaser

Utsläpp av s.k. klimatgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket släpper främst ut tre typer av klimatgaser nämligen koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Enligt förslag från den svenska klimatkommittén skall utsläppen av växthusgaser i Sverige år 2005 vara oförändrade jämfört med 1990 års nivå. Fram till 2008–2012 skall en tvåprocentig minskning ske för att 2050 vara halverad jämfört med 1990 års nivå.

De totala utsläppen i Sverige av klimatgaser uppgår till 75 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Av dessa svarar jordbruket (exklusive CO₂ från mark) för 12 % eller 9 milj. ton. Totalt i landet är koldioxid den mest dominerande (**Figur 12Q**).

Det är viktigt att påpeka att den mest dominerande källan av koldioxid från mulljordar inte omfattas av nuvarande statistik.

Lustgas

Det svenska jordbrukets utsläpp av lustgas, dikväveoxid, uppgår till knappt 5 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta motsvarar ca 7 % av de totala utsläppen av växthusgaser. En viss minskning i utsläppen inträffade mellan 1998 och 1999 men det har understrukits att statistiken är osäker. Bl.a. bidrar minskad gödselgiva till minskad avgång av lustgas.

Metan

Metan bildas i husdjurens magar samt i gödsel

och i Sverige härrör utsläppen främst från nötkreatur. Metangasavgången har minskat något under senare år. Den uppgår till drygt 3 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Det är i dagsläget inte känt hur avgången skall kunna minska ytterligare vid sidan av att minska antalet djur.

Koldioxid

Av Sveriges totala utsläpp av koldioxid från fossila bränslen svarar jordbruket för ca 2 %. Utsläppen från jordbruket uppgick 1998 till drygt 1 milj. ton. Sedan slutet av 1980-talet har utsläppen minskat med ca 10 %. Den största utsläppskällan, odling av mulljordar, beräknas därutöver ge en avgång på i storleksordningen 4 milj. ton koldioxid.

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Statistiken har avsett företag med mer än 2,1 hektar åker. Omläggningar i systemet för lantbruksregistreringen (se bilaga 1) har medfört att uppgifter om betesmarken fortsättningsvis inte kommer att föreligga varje år.

Statistik rörande miljöstöden sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Uppgifter om användningen av såväl handelsgödsel som stallgödsel insamlas intermitterant av SCB i telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. I 1999 års undersökning intervjuades 3 400 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, vilken genomförs vartannat år (se kapitel 8). I

beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversitetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMHI.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schabloner för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Statistik rörande upplagring av kadmium i åkermark bygger på uppgifter från olika källor vilka sammanställts vid SCB. Särskilt uppgifterna om bortförda mängder med grödor är osäkra eftersom variationen är stor.

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har hämtats från leverantörerna.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning av reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på uralsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt

en årlig postenkät från SCB till de största tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Bekämpningsmedel

Uppgifter om försäljningen av bekämpningsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Därmed erhålls också ett mått på hur stor yta som kan besprutas med den sålda mängden. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat.

SCB har också intermittent genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska bekämpningsmedel till olika grödor. Vid tolkningen av resultaten från dessa undersökningar måste man komma ihåg att behovet av att använda bekämpningsmedel varierar kraftigt mellan olika år p.g.a. väderlekens inverkan på betingelserna för t.ex. insektsangrepp.

Effekter av energianvändning i jordbruket

Beräkningarna grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till svenska emissionsdata och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Annan publicering

Redovisningen i detta kapitel baseras till största delen på underlag till *Miljöredovisning för svenskt jordbruk 2000*, Stockholm 2001, vilken i huvudsak tagits fram av SCB på uppdrag av LRF. Underlaget är dels statistik fram-

ställd inom SCB:s miljöstatistik, dels statistik utarbetad av eller i samråd med andra myndigheter. I rapporten sker detaljerade hänvisningar till använda källor, vilka i huvudsak återfinns inom följande ämnesområden/motsvarande:

Statistiska meddelanden (SCB):

Jordbruksarealer:

JO 10 SM

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM

Belastning på haven:

MI 29 SM

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM

Bekämpningsmedel i jordbruket:

MI 31 SM

Utsläpp till luft av ammoniak:

MI 37 SM

Miljöräkenskaper:

MI 53 SM

Andra statistikproducenter

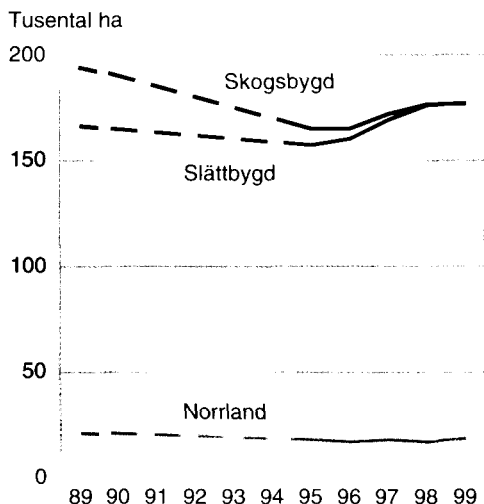
Jordbruksverket, Verksamhetsstatistik för perioden 2000-01-01–2000-12-31.

Klimatkommittén, SOU 2000:23.

Naturvårdsverket, Rapport 4730 och 4735.

Figur 12A
Utnyttjad areal betesmark i riks-
områden 1989-99¹

Utilized grazing land in major regions

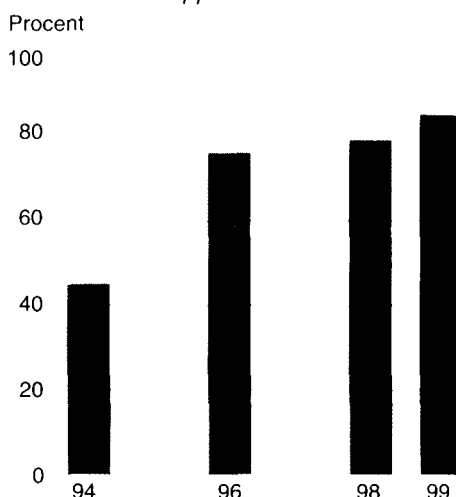

1) Företag med mer än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 12B
Andel utnyttjad betesmark¹ med
miljöstöd, hela riket

Percentage utilized grazing land with environment support

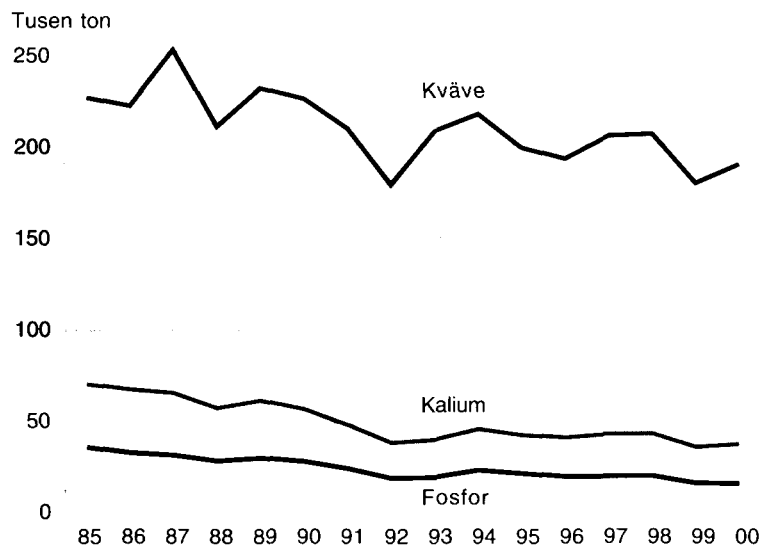

1) Totalt utnyttjad ca 45 000 ha, inkl. areal på skogsföretag och alvarmark.

Källa: Jordbruksverket.

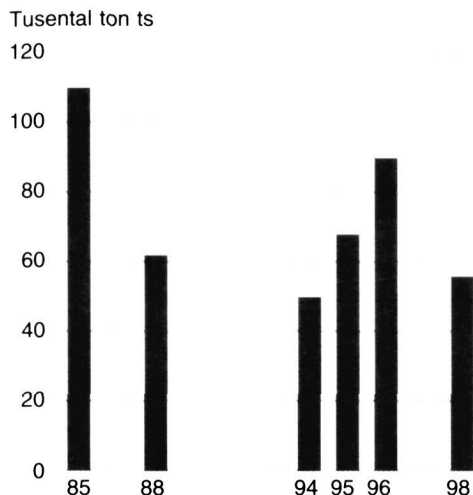
Figur 12C
Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och
trädgårdsbruket 1985-2000, 1 000 ton

Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

Källa: Jordbruksverket.

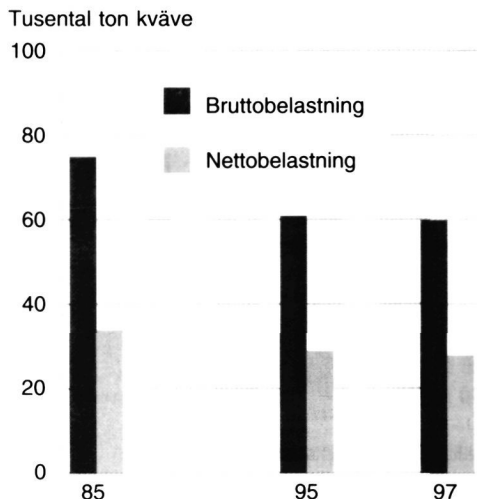
Figur 12D
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

Källa: Naturvårdsverket och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12E
Kvävebelastning på havet¹ från åkermark i Götaland och Svealand, 1 000 ton

Pressure on the sea of nitrogen from arable land in Götaland and Svealand

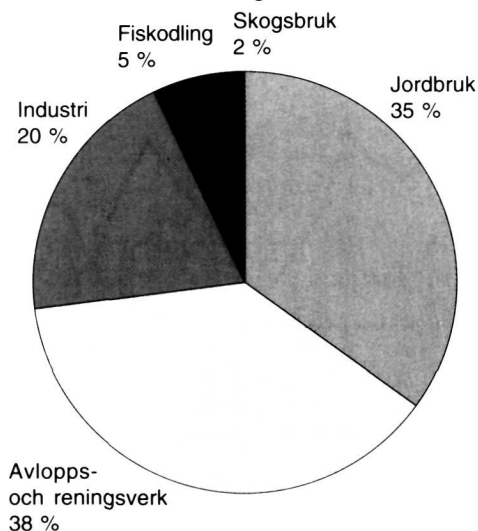

1) Från mänsklig verksamhet efter självrening (retention) under vägen till havet.

Källa: Naturvårdsverket.

Figur 12F
Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet under 1990-talet

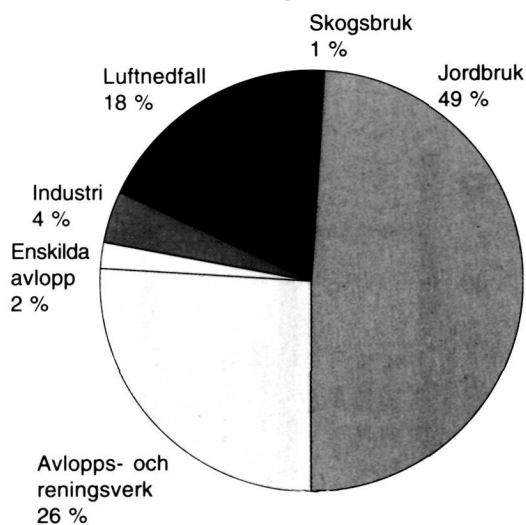
Pressure on water of phosphorus from human activities during the 1990:ies

Källa: Naturvårdsverket.

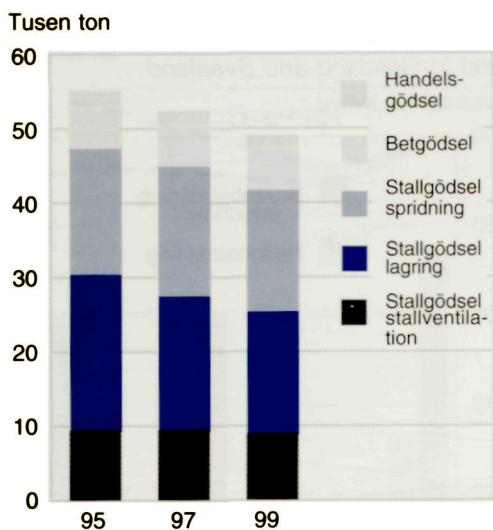
Figur 12G
Bruttobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet under 1990-talet

Pressure on the sea of nitrogen from human activities during the 1990:ies

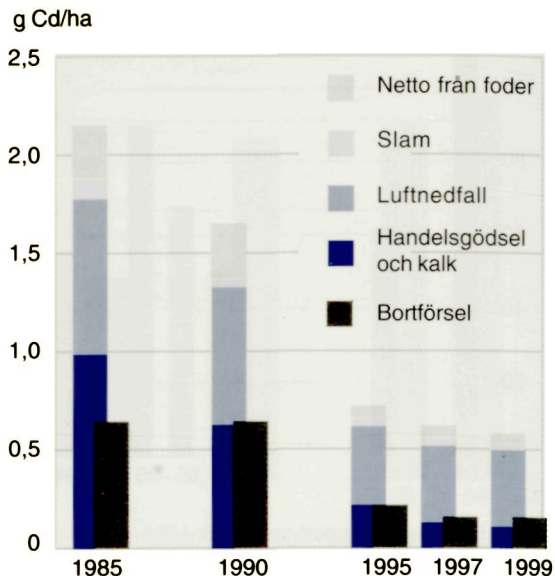
Källa: Naturvårdsverket.

Figur 12H
Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

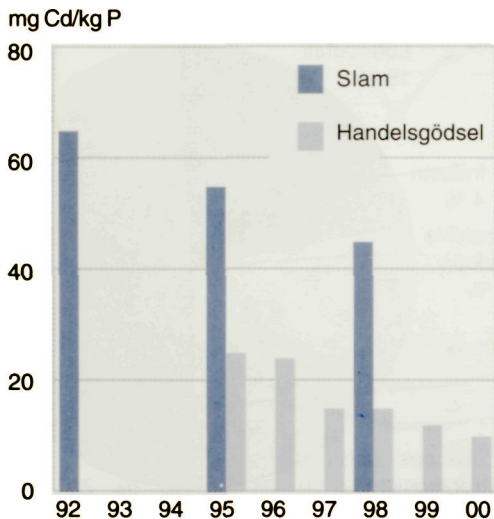
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I
Kadmium i åkermark, tillförsel och bortförsel per år
Cadmium in arable land, supply and removal

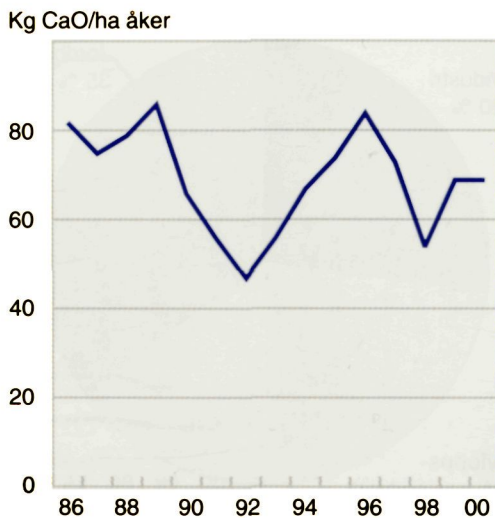
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12K
Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

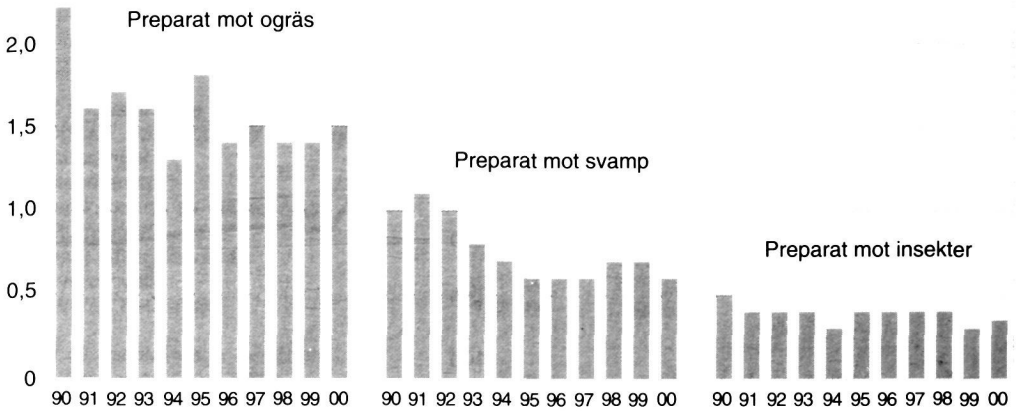

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L**Bekämpningsmedel i jordbruket, genomsnittlig hektardos 1990–2000***Pesticides in agriculture, mean dose per hectare*

Kg/ha

2,5

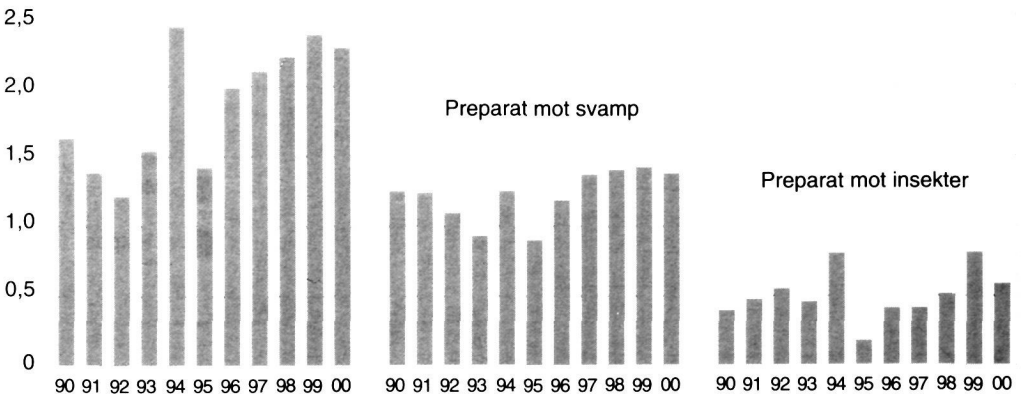

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12M**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1990–2000***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

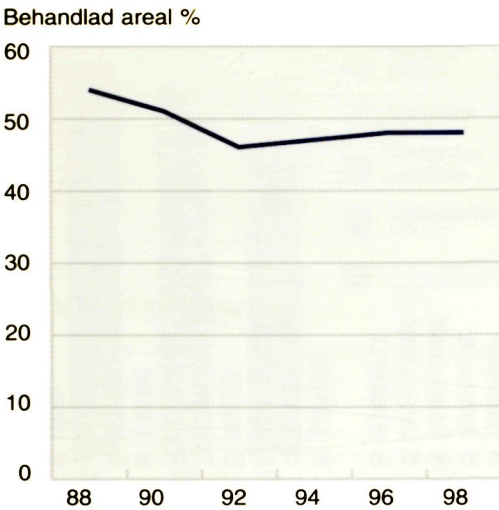
Miljoner doser

3,0

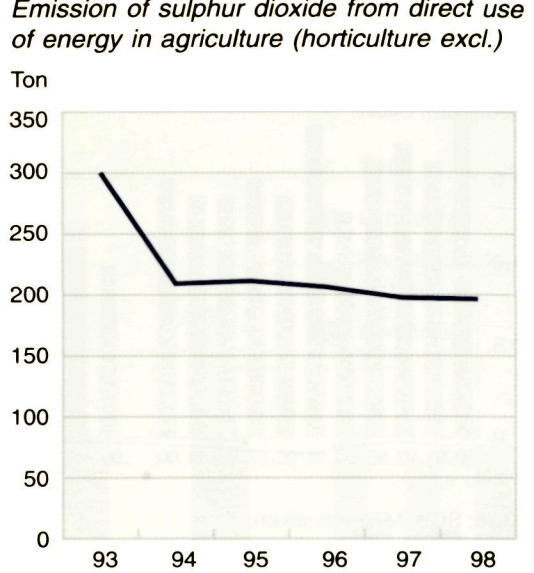
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12N
Andel behandlad areal med bekämpningsmedel, totalt
Percentage treated area with pesticides

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

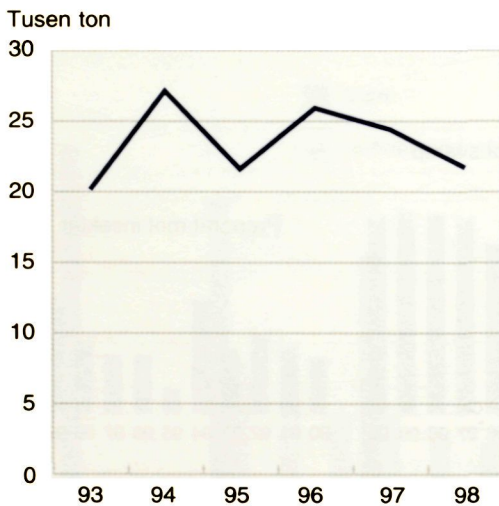
Figur 12O
Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

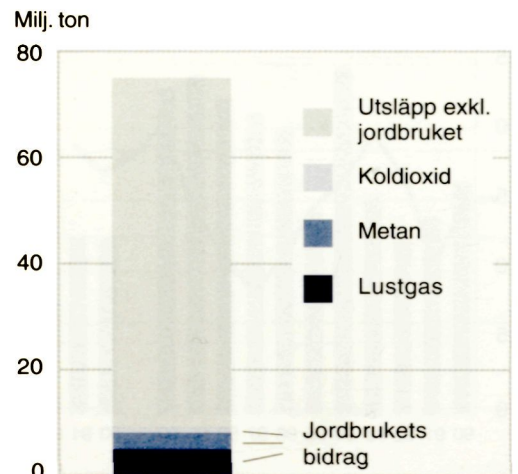
Figur 12P
Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)
Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12Q
Jordbrukets utsläpp av klimatgaser 1998
Emission of climate gases from agriculture

Källa: Klimatkommittén, SOU:2000:23.

Tabell 12.1

Totalt ansluten areal i det svenska miljövårdsprogrammet samt måluppfyllelse i förhållande till femårsbesluten för perioden 1996–2000, hektar*Total area included in the Swedish environment programme and target fulfilment of objectives*

	1999	2000	Mål för 1996–2000	Målupp- fyllelse, %
<i>Stöd till bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövården</i>				
– Slätterängar	4 960	4 850	4 500	108
– Betesmarker	209 820	208 050	263 000	79
– Återskapande av slätterängar ¹	917	800	1 000	80
– Kulturmiljöer ²	604 780	596 380	575 000	104
– Öppet odlingslandskap	804 480	741 680	956 000	78
varav vall	621 820	576 160		
varav betesmark	182 660	165 520		
<i>Stöd till miljökänsliga områden</i>				
– Våtmarker och småvatten	1 490	1 660	13 000	13
– Extensiv vall och skydds zoner	2 940	2 900	13 000	22
– Fånggrödor	11 720	11 660	40 000	29
– Traditionell odling av bruna bönor på Öland	1 003	980	1 200	82
– Resurshushållande konventionellt jordbruk	537 030	530 190	1 400 000	37
– Resurshushållande odling av sockerbeter på Gotland	2 150	2 140	2 400	89
<i>Ekologisk odling</i>	311 240	342 190	300 000	114
<i>Flerårig vallodling</i>	811 560	808 330	1 000 000	81

1) Preliminära uppgifter.

2) Huvudsakligen jordbruksskiften med stödberättigade landskapselement.

Källa: Jordbruksverket, Årsredovisning för räkenskapsåret 2000.

Tabell 12.2

Utnyttjad åkerareal, handels- och stallgödslade arealer samt djurantal 1999

Utilized arable land, arable land treated with commercial fertilizers and manure and number of livestock

Produk- tions- område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR	Därav gödslad med		Antal djur enligt LBR m.m., 1 000-tal					
		Handels- gödsel, %	Stall- gödsel, %	Nöt- kreatur	Svin inkl. små- grisar	Fjäder- fä ¹	Häs- tar ²	Får exkl. lamm	Minkar och rävar ³
Gss	311 300	89	24	110	606	6	..
Gmb	299 300	82	42	276	414	44	..
Gns	381 500	87	23	197	401	15	..
Ss	523 500	78	21	221	314	30	..
Gsk	471 300	68	54	595	279	58	..
Ssk	172 100	72	25	118	39	16	..
Nn	150 900	47	43	116	32	15	..
Nö	105 900	48	47	79	31	10	..
<i>Hela riket</i>									
1999	2 415 800	75	34	1 713	2 115	17 250	194	252
1997	2 530 800	76	32	1 780	2 351	18 472	195	273
1995	2 386 900	76	33	1 777	2 313	195	..

1) Värphöns enligt LBR, slaktkycklingar (djurplatser) enligt Svensk Fågel.

2) Enligt SCB:s hästinventering 2000 finns närmare 300 000 hästar i landet.

3) Enligt Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3

Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 1999

Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödselad med växtnäringsämnen från handels- o/ el stallgödsel					
		Kväve		Fosfor		Kalium	
		Gödselad areal, %	Växtillgång- ligt kväve, kg/ha	Gödselad areal, %	Giva, kg/ha	Gödselad areal, %	Giva kg/ha
<i>Län</i>							
Stockholm	74 700	77	95	59	20	42	65
Uppsala	129 400	84	95	71	20	40	75
Södermanlands	109 700	80	105	64	25	54	70
Östergötlands	176 700	89	110	65	25	56	75
Jönköpings	90 300	85	80	81	25	81	110
Kronobergs	50 800	78	80	75	25	76	105
Kalmar	118 200	86	95	68	25	69	115
Gotlands	79 900	87	85	74	25	76	75
Blekinge	32 000	86	95	62	30	64	75
Skåne	426 200	91	125	64	30	67	75
Hallands	108 200	88	105	79	30	82	85
Västra Götalands	418 600	87	105	70	25	69	80
Värmlands	91 200	77	90	67	20	67	55
Örebro	92 700	83	95	74	20	61	60
Västmanlands	100 200	82	95	62	20	43	45
Dalarnas	55 200	82	80	74	20	74	95
Gävleborgs	66 500	82	70	75	15	75	60
Västernorrlands	48 900	63	70	52	20	52	110
Jämtlands	42 100	58	40	56	20	56	100
Västerbottens	64 400	77	65	74	20	74	85
Norrbottnens	34 300	76	75	76	15	76	65
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	311 300	92	130	61	30	65	70
Gmb	299 300	89	100	68	25	70	80
Gns	381 500	90	105	67	25	63	60
Ss	523 500	82	95	67	20	49	60
Gsk	471 300	82	95	75	25	75	110
Ssk	172 100	77	90	65	20	63	70
Nn	150 900	73	65	66	20	66	90
Nö	105 900	76	65	74	20	74	80
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	336 000	63	60	55	20	54	60
20,1– 50,0	606 500	83	85	69	25	68	80
50,1– 100,0	682 800	89	105	73	25	69	85
100,1–	791 700	91	120	69	25	63	80
<i>Hela riket</i>							
1999	2 410 100	84	100	69	25	65	80
1997	2 530 800	84	100	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	62	25	60	80
1993	2 496 800	85	100	59	25	57	80
1991	2 418 100	83	95	59	30	57	85

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; Storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i handels- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	5 510	5 090	1 020	850	560	2 050	690
Uppsala	10 340	9 560	2 250	1 820	1 110	3 810	710
Södermanlands	9 310	8 070	2 790	1 590	760	4 320	890
Östergötlands	17 140	15 300	4 640	2 790	1 430	7 510	2 090
Jönköpings	6 120	3 860	5 970	1 940	280	7 990	830
Kronobergs	3 130	1 940	2 730	900	180	4 070	570
Kalmar	9 900	6 290	7 140	2 040	360	9 430	830
Gotlands	5 940	5 100	2 290	1 350	640	4 630	1 590
Blekinge	2 670	2 100	1 210	600	160	1 570	480
Skåne	47 900	42 980	12 020	8 100	3 510	21 890	9 650
Hallands	9 950	7 660	5 090	2 670	800	7 440	2 370
Västra Götalands	38 770	33 540	12 320	7 270	3 840	22 930	7 400
Värmlands	6 250	5 420	1 910	1 300	710	3 460	1 500
Örebro	7 270	6 690	1 270	1 340	980	3 320	1 600
Västmanlands	7 800	7 400	1 060	1 230	840	1 980	770
Dalarnas	3 700	2 790	2 110	910	400	3 820	970
Gävleborgs	3 890	3 180	1 580	850	460	2 960	900
Västernorrlands	2 130	1 180	2 000	530	..	2 750	..
Jämtlands	960	..	1 730	460	..	2 400	..
Västerbottens	3 200	2 000	2 620	980	280	4 040	670
Norrbottens	1 910	1 570	740	450	270	1 650	600
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	36 780	33 660	6 810	5 640	2 900	13 870	7 770
Gmb	27 130	22 470	10 900	5 480	1 830	17 370	5 220
Gns	36 750	33 990	6 870	6 200	3 890	14 400	6 690
Ss	41 830	38 280	8 650	7 190	4 490	15 790	5 160
Gsk	37 400	25 950	26 710	9 280	2 270	38 890	5 630
Ssk	12 090	10 610	3 710	2 260	1 260	7 590	2 580
Nn	7 350	4 570	6 040	1 970	580	9 180	1 380
Nö	5 310	3 640	3 650	1 490	550	6 090	1 280
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	12 950	11 330	6 010	3 700	1 560	10 890	3 670
20,1– 50,0	42 260	34 900	19 010	9 850	3 930	32 240	8 870
50,1–100,0	62 910	52 720	23 050	11 750	5 400	39 300	10 820
100,1–	84 280	72 310	25 190	14 310	6 820	40 700	12 730
<i>Hela riket</i>							
1999	203 780	171 970	74 490	39 960	17 680	124 020	35 400
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840
1993	210 220	185 520	64 240	39 800	19 030	111 120	37 280
1991	190 490	166 850	62 560	40 760	20 870	113 840	38 840

Tabell 12.4

Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser)*Nitrogen- and phosphorus balances for arable land*

	Kväve, kg/ha		Fosfor, kg/ha	
	1995	1997	1995	1997
<i>Tillförsel</i>				
handelsgödsel	71	70	7	6,5
stallgödsel	25	25	8	7,5
betesgödsel	15	15	2	2
utsäde	2	2	(0,3)	(0,3)
deposition	11	9	(0,3)	(0,3)
slam	1	1	0,7	0,7
kvävefixering	10	11	–	–
Totalt	134	132	18	17
<i>Bortförsel</i>				
skörd	83	86	13	14
skörderester	2	2	(0,3)	(0,3)
Summa skördeprodukter	85	89	13	14
<i>Överskott, totalt</i>				
därav	50	44	5	3
ammoniak från växter	2	2	–	–
läckage	27	27	(0,3)	(0,3)
denitrifikation, fastläggning m.m.	21	15	5	3
dessutom				
ammoniak från handels-, stall- och betesgödsel	16	16	–	–
Effektivitet, %	63	67	72	82

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5

Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton
Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000 ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	78	46	0,35	12,4	11	0,37	3,1
Uppsala	138	56	0,50	38,8	14	0,35	6,6
Södermanlands	117	55	0,40	26,0	12	0,32	4,3
Östergötlands	189	58	0,45	49,4	22	0,36	15,1
Jönköpings	92	16	0,61	9,1	1,5
Kronobergs	53	21	0,29	3,1	0,2
Kalmar	122	39	0,79	37,8	10	0,92	11,1
Gotlands	81	42	0,63	21,5	3	0,83	2,2
Blekinge	31	46	0,89	12,7	17	2,09	11,4
Skåne	441	74	1,20	389,5	40	0,68	118,2
Hallands	113	50	0,46	25,9	12	1,24	16,7
Västra Götalands	446	48	0,41	88,6	10	0,49	21,5
Värmlands	97	29	0,37	10,4	2	1,44	2,7
Örebro	101	56	0,45	25,2	11	0,51	5,9
Västmanlands	109	61	0,42	28,3	8	0,29	2,7
Dalarnas	58	32	0,46	8,5	1,3
Gävleborgs	69	17	0,50	5,8	0,5
Västernorrlands	50	2,1	0,1
Jämtlands	43	0,5	0,2
Västerbottens	64	2,5	0,3
Norrbottnens	37	0,3	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	331	82	1,15	311,3	44	0,63	91,5
Gmb	301	55	0,94	154,3	19	1,09	62,4
Gns	410	64	0,41	108,0	20	0,42	34,3
Ss	553	56	0,43	133,4	11	0,37	22,9
Gsk	483	24	0,50	57,9	3	0,82	10,8
Ssk	190	30	0,47	26,9	3	0,61	3,6
Nn	154	9	0,47	6,5	1,3
Nö	108	3	0,74	2,8	0,3
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 - 20,0	360	18	0,64	41,3	2	1,42	9,6
20,1 - 50,0	666	36	0,66	159,0	7	0,85	38,3
50,0 - 100,0	723	49	0,69	243,6	12	0,80	72,2
Över 100,0	780	69	0,66	355,3	28	0,47	103,5
<i>Hela riket</i>							
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	1,00	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1991	2 418	42	0,90	944,1	9	2,20	471,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
	%	kg/ha	ton	%	kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	15	0,05	0,5	48	0,43	16,0
Uppsala	10	0,03	0,4	58	0,57	45,8
Södermanlands	6	0,05	0,3	56	0,47	30,6
Östergötlands	16	0,03	0,8	60	0,58	65,3
Jönköpings	6	0,09	0,5	17	0,72	11,0
Kronobergs	8	0,02	0,1	21	0,31	3,4
Kalmar	9	0,06	0,7	40	1,02	49,7
Gotlands	3	0,03	0,1	44	0,67	23,9
Blekinge	13	0,20	0,8	47	1,69	24,9
Skåne	33	0,05	7,0	75	1,56	514,6
Hallands	8	0,05	0,4	51	0,75	43,1
Västra Götalands	5	0,02	0,5	50	0,50	110,5
Värmlands	0,0	30	0,46	13,1
Örebro	3	0,02	0,0	58	0,54	31,2
Västmanlands	4	0,01	0,0	62	0,46	31,0
Dalarnas	0,0	34	0,50	9,8
Gävleborgs	0,0	18	0,52	6,3
Västernorrlands	-	-	-	2,2
Jämtlands	-	-	-	0,7
Västerbottens	0,0	2,8
Norrbottnens	-	-	-	0,3
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	37	0,05	5,6	83	1,48	408,4
Gmb	15	0,07	3,0	56	1,30	219,7
Gns	12	0,02	1,1	67	0,53	143,5
Ss	7	0,05	1,8	57	0,50	158,2
Gsk	5	0,06	1,4	24	0,59	70,1
Ssk	2	0,03	0,1	31	0,52	30,6
Nn	-	-	-	10	0,52	7,8
Nö	0,0	3	0,82	3,1
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>						
5,1- 20,0	2	0,05	0,4	18	0,79	51,3
20,1- 50,0	5	0,09	3,2	37	0,81	200,4
50,0- 100,0	10	0,04	3,1	50	0,88	318,9
Över 100,0	21	0,04	6,8	70	0,85	465,6
<i>Hela riket</i>						
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1991	7	0,05	8,0	44	1,30	1 424,0

Tabell 12.6

**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1999/2000.
Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans,
kg/ha och ton**

Use of pesticides in arable crops. Treated crop area, per cent and active substance

Gröda	Gröd- areal, 1 000 hektar	Ogräsmedel			Antal obs	Svampmedel			Antal obs
		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal			Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		
			Kg/ha	Ton			Kg/ha	Ton	
Höstvete	359,0	91	0,54	175,7	1 659	60	0,32	69,1	1 025
Vårvete	39,0	85	0,54	18,2	451	40	0,32	5,1	224
Råg	34,6	71	0,57	14,0	356	12	0,27	1,1	56
Höstkorn	15,9	81	0,73	9,4	156	50	0,37	2,9	97
Vårkorn	429,0	78	0,50	167,7	2 024	17	0,30	21,1	383
Havre	311,5	73	0,41	92,4	1 596	1	0,35	1,6	52
Rågvete	66,8	71	0,54	25,6	623	6	0,27	1,1	48
Blandsäd	27,0	35	0,40	3,8	111	0,0	1
Slåttervall	742,1	0,8	5	–	–	0,0	0
Grönfoder	21,9	0,7	28	–	–	0,0	0
Betevall	221,4	0,0	2	–	–	0,0	0
Frövall	9,0	50	1,20	5,4	72	0,2	6
Kok- o. Foderärter	49,2	77	1,03	39,2	660	0,0	3
Konservärter	8,5	88	0,78	5,9	89	–	–	0,0	0
Bruna bönor	0,9	25	–	–	..	0
Matpotatis	25,1	57	0,84	12,1	182	76	3,83	73,4	271
Potatis för stärkelse	8,6	81	0,96	6,6	88	94	2,71	21,8	102
Socketbetor	58,7	98	3,09	178,5	496	0,1	1
Höstraps	23,2	83	0,84	16,0	264	16	0,57	2,1	43
Vårraps	16,7	54	0,48	4,4	148	1,3	25
Höstrybs	1,5	0,0	9	0,0	1
Vårrybs	13,2	28	0,42	1,5	53	0,3	9
Oljelin	15,1	56	0,13	1,1	189	–	–	0,0	0
Trädgårdsväxter	13,1	50	2,62	17,1	65	37	5,02	24,1	42
Andra växtslag	3,0	0,3	6	0,2	1
Energiskog	14,5	0,0	4	–	–	0,0	0

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6 (forts.)

Gröda	Insektssmedel			Antal obs	Summa			Antal obs
	Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal			Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		
		Kg/ha	Ton			Kg/ha	Ton	
Höstvete	33	0,02	2,5	503	92	0,75	247,3	1 949
Vårvete	23	0,04	0,3	117	86	0,70	23,5	594
Råg	17	0,01	0,1	79	72	0,61	15,2	577
Höstkorn	0,0	14	84	0,92	12,3	189
Vårkorn	9	0,09	3,5	212	78	0,57	192,3	2 755
Havre	9	0,04	1,3	309	73	0,42	95,3	2 226
Rågvete	6	0,03	0,1	61	72	0,56	26,9	973
Blandsäd	0,0	8	35	0,40	3,8	418
Slättervall	-	-	0,0	0	0,8	2 696
Grönfoder	0,0	3	0,7	325
Betevall	-	-	0,0	0	0,0	1 917
Frövall	0,0	15	52	1,19	5,6	169
Kok- o. Foderärter	18	0,07	0,6	147	77	1,05	39,8	924
Konservärter	40	0,07	0,3	42	88	0,81	6,1	107
Bruna bönor	-	-	..	0	25
Matpotatis	20	0,13	0,7	66	77	4,47	86,2	545
Potatis för stärkelse	57	0,25	1,2	61	94	3,68	29,6	115
Socketbetor	11	0,05	0,3	66	98	3,10	178,9	512
Höstraps	55	0,01	0,2	189	89	0,89	18,3	354
Vårraps	82	0,01	0,2	208	88	0,40	5,9	269
Höstrybs	0,0	10	0,1	55
Vårrybs	64	0,01	0,1	149	75	0,20	2,0	239
Oljelin	0,0	3	56	0,13	1,1	294
Trädgårdsväxter	19	0,35	0,9	31	56	5,70	42,0	182
Andra växtslag	0,0	1	0,5	91
Energiskog	-	-	0,0	0	0,0	232

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- Sysselsättning
- Arealer och företag
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur

Redovisningen hänför sig främst till förhållandena 1999 men vissa tabell avser 1997 eller 1998.

Sammanfattning

Växtodling och företag

Sysselsättning (Tabell 13.1)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet i Luxemburg och Irland.

Den största andelen sysselsatta i jordbruket hade Grekland med 17 %, Portugal med 13 % och Irland med 9 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien var motsvarande tal 3 %, 2 %, 4 % respektive 5 %. Storbritanniens andel var också den lägsta andelen något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Danmark, Nederländerna och Sverige med 3 % samt Belgien och Luxemburg med 2 %.

Portugal och Tyskland var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 35 respektive 34 %, medan Luxemburg och Nederländerna hade högst andel sysselsatta i övriga näringar, 76 respektive 75 %.

Arealer och företag (Tabell 13.2–3)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen följt av Tyskland, Storbritannien och Italien. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien och Tyskland medan Spanien, Frankrike och Storbritannien har den största arealen betesmark. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemslän-

derna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 1997 knappt 7 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade 56 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för drygt 5 % av arealen. Företag med minst 100 hektar, som utgjorde endast 3,2 % av det totala antalet företag, brukade 41 % av jordbruksarealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Italien följt av Spanien, Grekland och Portugal. I Italien utgjorde dessa företag 76 % av antalet företag och svarade för 19 % av arealen.

Frankrike, Spanien och Storbritannien hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, 17 %, av det totala antalet företag och där deras andel av arealen var störst, 66 %.

Skördar (Tabell 13.4–5)

Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 5,1 miljoner hektar och även den största skörden. Spanien hade den största kornarealen, men Tyskland hade den största kornskörden följt av Frankrike och Spanien.

Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Grekland och Portugal hade de största skördarna av tomater.

Husdjur

Nötkreatur (Tabell 13.6)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Det framgår att mjölk-korna utgjorde 25 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var 14 %. Flest mjölkkor hade Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

Svin, får och getter (Tabell 13.7)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Det bör uppmärksammas att de svenska fåren räknats i juni medan uppgifterna för övriga länder avser december, då totala antalet får normalt är betydligt lägre, eftersom en stor del av lammen då har slaktats. Flest svin fanns i Tyskland och flest får i Storbritannien. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med nötkreatur (Tabell 13.8)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 1997. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid knappt en miljon företag. Av dessa hade 37 % mindre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Tyskland, Frankrike, Spanien och Italien. De flesta mjölkborna återfanns i storleksgrupperna 50–99 respektive 30–49 mjölkkor.

Animalieproduktion (Tabell 13.9)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen.

Konsumtion och självförsörjningsgrad (Tabell 13.10)

I tabellen redovisas konsumtionen per person samt självförsörjningsgraden för vissa livsmedel år 1998. Det framgår att skillnaderna mellan länderna är stor. Finland, Irland, Sverige och Danmark har den högsta förbrukningen av konsumtionsmjölk och Grekland och Italien den lägsta. I fråga om grädde och smör har Spanien och Portugal tillsammans med Grek-

land den lägsta konsumtionen. Grekland och Frankrike ligger högst vad avser ostkonsumtionen. Finland och Sverige har betydligt lägre total köttkonsumtion än de flesta övriga medlemsländer. Detta beror främst på en relativt sett mycket låg konsumtion av fjäderfäkött men också på att konsumtionen av griskött är betydligt lägre än i flera av de andra medlemsländerna.

Flera länder är för alla eller de flesta av de redovisade livsmedlen mer än självförsörjande. Grekland och Storbritannien är dock inte för något av livsmedlen helt självförsörjande. Italien och Spanien är endast självförsörjande för ett respektive två av livsmedlen. De högsta siffrorna för självförsörjningsgrad redovisas av Irland för nötkött (989 %), smör (783 %) och ost (417 %) samt av Danmark för griskött (508 %) och ost (357 %) och av Nederländerna för ost (318 %) och griskött (273 %). De lägsta siffrorna redovisas av Grekland för nötkött (26 %) och smör (30 %) samt av Belgien/Luxemburg för ost (38 %).

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal. Uppgifterna till detta kapitel har till största delen hämtats från årsboken *Agriculture – Statistical yearbook 2000*, som innehåller uppgifter från en mängd olika områden. Årsboken innehåller tabeller med rubriker på tyska, engelska och franska. Därutöver finns viss förklarande text på samma språk. Boken omfattar förutom uppgifter om jordbruk även avsnitt om skogsbruk och fiske.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Även uppgiften för EUR 15 totalt bygger i sådana fall på dessa oftast enstaka äldre uppgifter. Summorna har dock inte försetts med not.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar ska genomföras av medlemsländerna minst vartannat år (1995, 1997 osv.). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1989/1990.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Utöver uppgifter för hela riket krävs även redovisning på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken "Företagens driftsinriktning" i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdnärigen

är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 2 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor (t.ex. fruktodlingar).

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras årligen avseende antalet djur den första veckan i april, augusti och december. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att räkningen i december genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat och publiceras i *Agriculture, Statistical Yearbook*. Publicering sker också i EU:s kvartalsrapporter *Quarterly Bulletins*.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt i databasen *New Cronos*.

Tabell 13.1**Sysselsättning fördelad på sektorer 1999, 1 000 personer och procent***Civilian employment by sector of activity*

Land	Jordbruk, skogsbruk fiske	Industri	Övrigt	Totalt
<i>1 000-tal personer</i>				
Belgien	95	1 028	2 864	3 987
Danmark	90	727	1 882	2 699
Tyskland	1 034	12 210	22 845	36 089
Grekland	669	902	2 369	3 940
Spanien	1 020	4 215	8 538	13 773
Frankrike	968	5 991	15 789	22 748
Irland	136	451	996	1 582
Italien	1 118	6 675	12 825	20 618
Luxemburg	3	39	133	175
Nederländerna	232	1 610	5 368	7 210
Österrike	229	1 094	2 354	3 678
Portugal	611	1 704	2 516	4 830
Finland	148	645	1 532	2 326
Sverige	121	1 013	2 917	4 051
Storbritannien	421	7 058	19 603	27 082
EUR 15	6 895	45 360	102 533	154 788
<i>Procent</i>				
Belgien	2	26	72	100
Danmark	3	27	70	100
Tyskland	3	34	63	100
Grekland	17	23	60	100
Spanien	7	31	62	100
Frankrike	4	26	69	100
Irland	9	29	63	100
Italien	5	32	62	100
Luxemburg	2	22	76	100
Nederländerna	3	22	75	100
Österrike	6	30	64	100
Portugal	13	35	52	100
Finland	6	28	66	100
Sverige	3	25	72	100
Storbritannien	2	26	72	100
EUR 15	5	29	66	100

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.2**Total areal och jordbruksareal 1999, 1 000 hektar***Total and agricultural area*

Land	Utnyttjad Jordbruks- areal	Därav			Skogsmark	Total areal land och vatten- areal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Belgien	1 394	854	21	515	617 ²	3 052
Danmark	2 684	2 508	5	171	445	4 309
Tyskland	17 152	11 821	208	5 114	10 491 ²	35 703
Grekland	5 109 ³	3 870	1 108	1 789 ³	2 940 ⁴	13 196
Spanien	28 882	13 264	4 872	10 600	15 915 ¹	50 599
Frankrike	29 937	18 193	1 154	10 386	15 190	54 398
Irland	4 418	1 076	3	3 339	327 ⁴	7 030
Italien	15 401 ¹	8 273 ¹	2 697 ¹	4 388	6 434 ⁶	30 132
Luxemburg	127	62	1	64	88	257
Nederländerna	1 962	970	33	926	330	4 153
Österrike	3 410	1 385	73	1 943	3 274 ¹	8 386
Portugal	3 908	2 206	773	903	3 324	9 191
Finland	2 201	2 177	3	21	23 186 ⁴	33 815
Sverige	3 071	2 696	3	372	22 323 ²	44 996
Storbritannien	15 859 ⁴	5 796	39	10 023	2 430 ⁵	24 410
EUR 15	135 515	75 151	10 993	50 554	107 314	323 626

1) Avser 1998

2) Avser 1997

3) Avser 1996

4) Avser 1995

5) Avser 1993

6) Avser 1990

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.3**Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1997***Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0-19,9	20,0-49,9	50,0-99,9	100,0-	
<i>Antal företag</i>						
Belgien	21 600	21 000	17 800	5 600	1 100	67 200
Danmark	2 200	23 800	19 600	12 000	5 600	63 200
Tyskland	168 100	168 200	122 400	53 300	22 300	534 400
Grekland	626 800	169 900	21 600	2 700	500	821 400
Spanien	647 100	347 100	115 300	51 500	47 300	1 208 300
Frankrike	182 400	136 800	158 900	125 700	76 100	679 800
Irland	11 100	58 500	57 400	16 600	4 200	147 800
Italien	1 753 600	424 100	96 000	27 400	14 100	2 315 200
Luxemburg	700	500	600	900	200	3 000
Nederländerna	34 500	36 500	29 200	6 600	1 100	107 900
Österrike	79 600	86 200	35 800	5 700	2 800	210 100
Portugal	317 100	75 200	14 800	4 200	5 400	416 700
Finland	7 900	41 900	33 700	7 000	1 100	91 400
Sverige	12 800	34 100	23 600	13 100	6 000	89 600
Storbritannien	36 200	63 100	55 400	39 900	38 600	233 200
EUR 15	3 901 700	1 686 900	802 000	372 200	226 300	6 989 100
1995	4 193 600	1 742 300	848 400	370 900	214 800	7 370 000
<i>Utnyttjad jordbruksareal 1 000-tal hektar</i>						
Belgien	42	236	568	376	161	1 383
Danmark	5	270	640	834	939	2 689
Tyskland	371	1 878	3 930	3 649	7 332	17 160
Grekland	1 108	1 528	619	173	70	3 499
Spanien	1 306	3 422	3 558	3 565	13 779	25 630
Frankrike	374	1 525	5 356	8 865	12 212	28 331
Irland	35	731	1 805	1 110	661	4 342
Italien	2 818	3 970	2 903	1 868	3 274	14 833
Luxemburg	1	5	21	66	33	127
Nederländerna	72	403	919	429	188	2 011
Österrike	190	964	1 063	373	825	3 415
Portugal	548	700	446	288	1 840	3 822
Finland	23	513	1 039	451	145	2 172
Sverige	34	373	761	901	1 040	3 109
Storbritannien	78	711	1 833	2 834	10 712	16 169
EUR 15	7 008	17 229	25 459	25 784	53 211	128 691
1995	7 317	17 788	26 826	25 616	50 949	128 497

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.4

Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 1999*Harvested area and production of some of the most import crops*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
<i>1 000-tal hektar</i>					
Belgien	181	1	53	9	33
Danmark	638	51	728	26	–
Tyskland	2 601	748	2 210	309	371
Grekland	868	14	119	50	210
Spanien	2 422	122	3 107	409	398
Frankrike	5 115	41	1 534	170	1 759
Irland	68	–	192	20	–
Italien	2 387	5	350	142	1 028
Luxemburg	8	1	13	3	1
Nederländerna	102	3	58	3	16
Österrike	261	56	244	45	153
Portugal	227	50	24	70	183
Finland	118	12	581	416	–
Sverige	275	25	482	339	–
Storbritannien	1 847	8	1 178	94	–
EUR 15	17 118	1 136	10 873	2 104	4 151
1998	17 242	1 414	11 386	2 085	4 179
1997	17 290	1 339	11 879	2 159	4 358
<i>1 000-tal ton</i>					
Belgien	1 528	4	388	48	405
Danmark	4 471	248	3 675	130	–
Tyskland	19 615	4 329	13 301	1 529	3 257
Grekland	2 021	31	320	114	1 800
Spanien	5 084	220	7 434	531	3 769
Frankrike	37 005	186	9 539	748	15 656
Irland	597	–	1 278	136	–
Italien	7 743	12	1 313	331	10 016
Luxemburg	46	4	68	16	3
Nederländerna	851	14	365	14	112
Österrike	1 416	218	1 153	193	1 464
Portugal	373	52	31	76	965
Finland	254	24	1 568	1 021	–
Sverige	1 659	117	1 853	1 148	–
Storbritannien	14 866	43	6 578	550	–
EUR 15	97 531	5 501	48 862	6 585	37 447
1998	103 764	6 337	51 864	6 922	36 210
1997	94 877	6 067	52 490	7 367	39 381

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.4 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
<i>1 000-tal hektar</i>				
Belgien	7	–	67	101
Danmark	152	–	38	63
Tyskland	1 198	33	309	489
Grekland	–	30	48	39
Spanien	48	850	136	135
Frankrike	1 369	799	171	442
Irland	3	–	17	34
Italien	51	209	86	288
Luxemburg	4	–	1	–
Nederländerna	1	–	180	120
Österrike	66	24	23	46
Portugal	–	55	88	8
Finland	63	0	32	35
Sverige	76	–	33	60
Storbritannien	422	–	178	183
EUR 15	3 460	2 001	1 378	2 043
1998	3 095	2 213	1 341	2 069
1997	2 804	2 255	1 367	2 130
<i>1 000-tal ton</i>				
Belgien	25	–	3 007	7 112
Danmark	412	–	1 502	3 545
Tyskland	4 285	84	11 568	27 569
Grekland	–	36	880	2 160
Spanien	64	579	3 367	8 162
Frankrike	4 468	1 868	6 644	32 919
Irland	5	–	559	1 712
Italien	52	434	2 070	13 326
Luxemburg	14	–	26	–
Nederländerna	4	–	8 221	7 317
Österrike	194	64	712	3 217
Portugal	–	31	1 367	507
Finland	88	0	791	1 172
Sverige	162	–	991	2 778
Storbritannien	1 679	–	7 100	10 328
EUR 15	11 453	3 096	48 804	121 824
1998	9 542	3 611	43 336	114 507
1997	8 717	2 685	47 947	121 942

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.5**Skörd av vissa grönsaker 1999, 1 000 ton***Harvested production of selected fresh vegetables*

Land	Blomkål	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Belgien	98	19	228	102	292	25	28	150
Danmark	7	16	6	7	19	12	46	77
Tyskland	157	559	70	192	42	64	262	380
Grekland	64	186	38	71	1 888	158	198	37
Spanien	368	148	60	1007	3 865	421	1 005	330
Frankrike	459	80	206	356	921	139	349	672
Irland	11	–	2	10	7	2	6	22
Italien	686	122	12	450	7 176	39	459	510
Luxemburg	–	0	0	0	0	–	0	0
Nederländerna	59	130	100	83	525	455	735	379
Österrike	9	45	6	50	20	29	135	76
Portugal	34	–	–	94	1 387	–	121	174
Finland	5	22	1	5	36	30	16	62
Sverige	6	20	3	20	19	23	35	84
Storbritannien	243	268	46	176	117	84	433	703
EUR 15	2 206	1 616	779	2 622	16 315	1 480	3 827	3 656
1998	2 266	1 544	725	2 546	14 620	..	3 437	3 144

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.6
Antal nötkreatur i maj/juni 1999, 1 000-tal
Number of bovines

Land	Kor		Övriga nötkreatur 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Belgien	608	560	711	231	977	3 085
Danmark	640	122	418	53	654	1 887
Tyskland	4 757	777	3 149	1 408	4 727	14 819
Grekland ¹	168	137	67	62	156	590
Spanien	1 231	1 724	758	217	2 233	6 163
Frankrike	4 124	4 173	4 964	1 800	5 433	20 494
Irland	1 284	1 183	1 352	1 926	1 826	7 572
Italien	2 106	571	1 421	792	2 203	7 261 ²
Luxemburg	45	32	54	22	55	208
Nederländerna	1 630	90	791	152	1 515	4 178
Österrike	699	180	424	234	634	2 170
Portugal ¹	351	325	238	103	386	1 403
Finland	372	30	187	118	379	1 087
Sverige	449	165	374	227	500	1 713
Storbritannien	2 440	1 924	2 538	1 516	3 004	11 423
EUR 15	20 904	11 993	17 446	8 861	24 082	84 053
1998	21 137	12 109	17 453	9 105	25 112	85 081
1997	21 514	11 811	17 937	9 042	25 332	85 784
1996	22 081	11 798	18 013	9 361	25 749	87 112
1995	22 359	11 398	17 617	9 386	25 648	86 429

1) Avser december.

2) Inklusive bufflar.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.7

Antal svin, får och getter i december 1999, 1 000 tal

Number of pigs, sheep and goats

Land	Svin		Övriga svin		Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dråk- tiga tack- lamm	Totalt	
Belgien	14	720	4 610	1 979	7 322	109	160	10
Danmark	33	1 256	6 919	3 706	11 914	72	106	0
Tyskland	64	2 582	16 837	6 519	26 003	1 550	2 100	123
Grekland	7	120	549	230	906	6 081	9 041	5 293
Spanien	84	2 431	14 201	5 702	22 418	18 420	23 934	2 639
Frankrike	39	1 467	10 686	3 798	15 991	7 377	9 492	1 076
Irland	4	186	1 087	486	1 763	4 183	5 393	14
Italien	35	704	6 197	1 467	8 403	8 200	10 970	1 364
Luxemburg	0	9	42	31	82	6	7	1
Nederländerna	18	1 320	7 010	4 791	13 139	864	1 152	165
Österrike	11	333	2 227	863	3 433	229	352	58
Portugal	20	327	1 321	682	2 350	2 244	3 460	781
Finland	7	186	882	420	1 493	50	77	6
Sverige ¹	5	206	1 213	598	2 021	194	437	5
Storbritannien	35	750	4 302	1 950	7 037	19 884	29 742	77
EUR 15	375	12 597	78 083	33 220	124 274	69 463	96 423	11 612
1998	415	13 062	77 883	34 122	125 482	69 343	98 748	11 952
1997	429	12 862	73 418	31 869	118 577	70 640	98 822	12 297
1996	433	12 572	73 059	32 028	118 092	67 487	96 058	12 047
1995	442	12 266	72 056	30 805	115 569	66 507	94 631	12 467

1) Uppgifterna för Sverige avser juni månad och är därför inte direkt jämförbara med övriga länder.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 2000.

Tabell 13.8**Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1997, 1 000-tal***Structure of dairy cow holdings*

Land	Antal mjölkkor per företag							Totalt
	1-2	3-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	
<i>Antal företag 1 000-tal</i>								
Belgien	0 ¹	2 ¹	4	4	6	4	0	20
Danmark	0	1	1	1	4	5	1	13
Tyskland	13	34	48	37	34	17	4	186
Grekland	9	10	20	0	0	0	24	
Spanien	29	34	23	10	7	2	1	106
Frankrike	5	11	26	34	49	20	1	146
Irland	2	3	8	8	11	6	1	39
Italien	15	36	19	10	10	7	3	102
Luxemburg	0	0	0	0	1	0	0	1
Nederländerna	2	3	3	4	11	13	2	37
Österrike	14	43	23	5	1	0	0	86
Portugal	38	23	5	2	2	1	0	70
Finland	1	7	16	4	1	0	0	29
Sverige	0 ¹	2 ¹	4	4	4	2	0	16
Storbritannien	1	1	3	3	8	13	8	36
EUR 15	129	210	184	128	147	89	21	911
<i>Antal mjölkkor 1 000-tal</i>								
Belgien	0 ¹	11 ¹	55	99	211	225	31	633
Danmark	1	3	15	34	154	339	125	670
Tyskland	18	207	681	885	1 266	1 062	1 074	5 193
Grekland	14	48	35	19	26	23	15	184
Spanien	41	183	269	236	262	143	127	1 261
Frankrike	8	71	376	833	1 813	1 238	138	4 476
Irland	2	22	110	185	420	392	138	1 268
Italien	24	191	261	244	363	463	533	2 078
Luxemburg	0	0	2	7	26	11	2	47
Nederländerna	3	14	50	107	430	825	214	1 643
Österrike	22	236	306	114	38	5	1	720
Portugal	50	95	68	41	35	45	28	362
Finland	1	52	210	92	22	4	2	383
Sverige	0 ¹	9 ¹	57	101	154	107	40	468
Storbritannien	1	7	38	78	302	935	1 135	2 496
EUR 15	185 ¹	1 149 ¹	2 532	3 075	5 521	5 817	3 601	21 883

1) Fördelningen för Belgien och Sverige av antalet företag respektive mjölkkor på de två lägsta storleksklasserna har inte redovisats av Eurostat men uppskattats här. Till denna del är även uppgifterna för EUR 15 uppskattade.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

Tabell 13.9
Animalieproduktion 1999, 1 000 ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, get		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Belgien-Luxemb.	282	1 005	5	3 649	651	90	112	60	263 ¹
Danmark	157	1 642	1	4 591	519	59	93	293	78
Tyskland	1 374	4 113	44	28 356	5 390	669	427	1 594	866
Grekland	65	138	126	1 865	372	11	2	143	118
Spanien	678	2 892	239	6 804	3 622	86	36	258	620
Frankrike	1 609	2 349	138	25 569	3 887	309	452	1 678	1 053
Irland	643	250	89	5 172	546	23	208	114	29
Italien	1 164	1 472	73	11 816	3 208	127	147	1 024	736
Nederländerna	508	1 711	17	11 174	858	48	163	659	647
Österrike	203	520	8	3 373	504	55	34	105	92
Portugal	96	344	13	2 146	895	12	25	63	110
Finland	90	183	1	2 475	743	38	60	93	59
Sverige	144	325	4	3 350	1 006	94	48	128	107
Storbritannien	678	1 047	362	15 017	6 908	275	141	326	629
EUR 15	7 689	17 991	1 119	125 357	29 109	1 896	1 948	6 538	5 407
1998	7 649	17 637	1 126	124 396	29 082	1 846	1 920	6 445	5 346
1997	7 889	16 250	1 090	124 341	28 988	1 799	1 945	6 335	5 263
1996	7 950	16 317	1 127	124 979	29 537	1 765	1 890	6 254	5 184

1) Avser 1998.

Källa: Eurostat, Agricultural statistics – Quarterly bulletin 2001–1 och 2 samt Animal production 1999–1.

Tabell 13.10**Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 1998, kg per person respektive procent***Human consumption and self sufficiency for certain food products*

Land	Konsum- tions- mjölk	Grädd e	Smör	Ost	Kött totalt	Därv		
						Nötkött inklusive kalvkött	Griskött	Fjäderfä- kött
<i>Konsumtion per person, kilo</i>								
Belgien-Luxemb.	92	7	6	16	97	20	46	21
Danmark	145	10	2	14	107	20	63	18
Tyskland	88	8	7	19	93	15	56	15
Grekland ¹	65	1	1	25	86	21	26	18
Spanien	135	2	1	8	128	16	66	28
Frankrike	101	4	9	24	110	27	38	25
Irland	177	3	4	7	105	17	37	31
Italien	69	2	3	20	89	24	36	18
Nederländerna	125	3	6	15 ²	85	19	43	21
Österrike	100	7	5	16	98	19	57	17
Portugal	109	1	2	8	101	16	42	30
Finland	189	7	8	16	69	19	34	12
Sverige	146	10	6	16	71	20	38	10
Storbritannien	128	5	3	9	78	16	24	28
EUR 15	105	5	5	16	96	20	43	21
<i>Självförsörjningsgrad, procent</i>								
Belgien-Luxemb.	124	116	131	38	182	146	224	158
Danmark	101	110	134	357	378	159	508	209
Tyskland	114	105	77	99	84	118	82	63
Grekland	95	68	30	83	58	26	51	78
Spanien	94	94	92	80	104	99	108	94
Frankrike	104	112	89	116	114	116	104	157
Irland	98	68	783	417	310	989	183	108
Italien	89	92	75	89	74	62	63	109
Nederländerna	82	111	152	318	236	168	273	210
Österrike	103	99	99	84	110	141	105	..
Portugal	104	130	111	87	83	60	79	100
Finland	101	100	128	104	102	94	105	..
Sverige	100	100	103	88	98	83	100	..
Storbritannien	97	–	90	64	88	74	82	92
EUR 15	100	121	99	105	107	105	109	110

1) Avser 1999.

2) Avser 1997.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical Yearbook 2000.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1 – 14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig som regel till år 1999.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binärningar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna runt 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken

baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa. Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras av FAO i *Production Yearbook*, senast i *Production Yearbook 1999*. Publicering sker också på FAO:s webbplats www.fao.org som fortlöpande uppdateras med senast tillgängliga uppgifter.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 1999¹, 1 000 hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	295	24	496	316	–	–	–	34	59
Danmark	631	51	715	27	–	–	–	38	63
Finland	128	10	596	388	–	–	–	40	34
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	53	1	186	95	–	–	–	18	–
Belgien, Luxemburg	210	3	65	10	26	–	–	55	104
Bulgarien	915	10	250	33	370	–	4	51	4
Estland	68	38	165	60	–	–	–	34	–
Frankrike	5 115	40	1 534	122	1 763	53	17	170	444
Grekland	838	15	129	44	210	1	22	48	42
Irland	75	–	190	20	–	–	–	19	33
Italien	2 383	4	349	143	1 031	30	221	87	283
Jugoslavien ²	681	6	111	65	1 395	2	–	116	61
Lettland	146	47	147	47	–	–	–	50	15
Litauen	330	154	477	49	–	–	–	120	31
Moldavien	338	2	107	4	402	–	–	66	61
Nederländerna	137	5	38	2	7	–	–	183	114
Polen	2 583	2 242	1 107	572	104	–	–	1 268	372
Portugal	242	51	33	72	190	–	25	82	9
Rumänien	1 666	11	214	246	3 006	6	2	274	65
Ryssland	22 985	3 535	10 700	4 920	744	14	146	3 250	813
Schweiz	95	4	51	6	22	–	–	14	18
Slovakien	298	30	249	24	130	–	–	27	34
Spanien	2 422	122	3 119	410	399	9	112	135	138
Storbritannien	1 847	8	1 178	92	–	–	–	178	185
Tjeckien	867	55	544	54	39	–	–	72	59
Tyskland	2 609	747	2 213	267	363	–	–	298	488
Ukraina	5 911	622	3 469	531	688	5	25	1 513	950
Ungern	734	39	333	71	1 120	5	2	56	66
Vitryssland	280	750	768	280	2	–	–	680	53
Österrike	261	56	244	36	177	–	–	23	47

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1999.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	1 372	–	469	47	–	–	–	65	–
Egypten	1 000	13	57	–	900	161	655	84	54
Etiopien	1 030	–	1 050	59	1 650	1 040	–	51	–
Kenya	100	–	21	3	1 490	140	17	93	–
Marocko	2 691	2	2 070	36	331	30	7	62	52
Nigeria	49	–	–	–	4 250	7 600	2 050	23	–
Sydafrika	718	40	102	22	3 491	99	1	63	–
Tanzania	57	–	2	–	1 764	660	474	37	–
Förenta staterna	21 816	155	1 926	993	28 546	3 458	1 442	539	618
Kanada	10 364	159	4 069	1 398	1 141	–	–	156	17
Mexico	639	–	217	65	7 224	1 850	83	67	–
Argentina	5 800	62	170	250	2 509	739	281	117	–
Brasilien	1 252	6	136	204	11 626	362	3 810	174	–
Chile	339	1	27	79	73	–	15	60	50
Peru	131	2	142	5	458	–	310	271	–
Indien	27 398	–	780	–	6 300	10 400	44 800	1 300	–
Irak	1 600	–	1 220	1	62	3	130	26	–
Iran	5 396	–	1 338	–	156	–	550	163	185
Japan	169	–	52	1	–	–	1 788	103	70
Kazakstan	8 736	19	1 701	139	66	–	71	156	17
Kina	28 823	500	1 650	400	25 869	1 461	31 720	3 202	296
Pakistan	8 312	–	153	–	880	380	2 400	105	8
Syrien	1 400	–	1 100	–	76	6	–	20	22
Turkiet	8 650	153	3 770	159	625	–	60	205	500
Australien	11 636	33	2 262	877	58	675	140	43	–
Nya Zeeland	53	–	80	11	18	–	–	15	–
Hela världen	215 272	9 907	56 410	13 914	139 214	43 663	155 128	17 993	6 708

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 1999¹, 1 000 ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Sverige	1 779	115	1 909	1 094	–	–	–	986	2 571
Danmark	4 444	237	3 619	137	–	–	–	1 477	3 567
Finland	323	32	1 788	1 215	–	–	–	756	818
Island	–	–	–	–	–	–	–	9	–
Norge	239	7	657	396	–	–	–	453	–
Belgien, Luxemburg	1 634	8	356	35	245	–	–	2 700	6 150
Bulgarien	3 000	10	700	52	1 100	–	11	478	40
Estland	135	44	198	85	–	–	–	340	1
Frankrike	37 009	184	9 548	550	15 628	330	101	6 475	32 776
Grekland	1 900	35	414	92	1 900	2	210	900	2 350
Irland	611	–	1 275	136	–	–	–	500	1 400
Italien	7 743	12	1 329	346	9 996	185	1 362	2 077	14 100
Jugoslavien ²	2 167	10	300	122	6 100	5	–	991	2 318
Lettland	352	89	233	66	–	–	–	796	452
Litauen	837	266	835	75	–	–	–	1 699	890
Moldavien	782	4	181	4	1 139	–	–	329	1 005
Nederländerna	1 000	25	240	10	58	–	–	8 200	5 505
Polen	9 051	5 181	3 401	1 446	599	–	–	19 927	12 554
Portugal	400	52	43	75	1 092	–	159	1 150	420
Rumänien	4 658	21	624	390	10 014	11	4	3 162	1 360
Ryssland	30 960	4 780	10 600	4 400	1 070	7	444	31 200	15 200
Schweiz	500	19	263	30	183	–	–	484	1 187
Slovakien	1 207	74	761	53	779	–	–	384	1 405
Spanien	5 084	220	7 399	531	3 777	47	845	3 312	7 998
Storbritannien	14 870	44	6 510	540	–	–	–	7 100	10 328
Tjeckien	4 028	206	2 227	179	260	–	–	1 460	2 691
Tyskland	19 684	4 319	13 322	1 347	3 036	–	–	11 420	27 587
Ukraina	13 476	908	6 382	759	1 733	5	72	15 405	13 890
Ungern	2 637	81	1 038	178	7 109	9	8	1 035	2 901
Vitryssland	600	1 024	1 250	376	3	–	–	8 000	1 000
Österrike	1 285	223	1 215	150	1 728	–	–	660	3 000

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1999.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorg- hum	Ris	Potatis	Socker- betor
Algeriet	1 100	–	410	29	1	–	–	996	–
Egypten	6 347	25	114	–	6 350	937	5 816	1 900	2 560
Etiopien	1 150	–	970	55	2 840	1 340	–	370	–
Kenya	135	–	50	4	2 100	130	40	350	–
Marocko	2 154	2	1 474	27	136	19	35	1 141	3 223
Nigeria	98	–	–	–	5 777	8 443	3 397	107	–
Sydafrika	1 561	3	91	22	7 712	209	3	1 645	–
Tanzania	82	–	6	–	2 458	561	676	255	–
Förenta staterna	62 662	279	6 136	2 122	239 719	15 118	9 546	21 700	30 227
Kanada	26 850	367	13 196	3 641	9 096	–	–	4 204	744
Mexico	3 072	–	469	89	18 324	6 297	399	1 503	–
Argentina	14 500	67	400	385	13 183	3 233	1 576	3 450	–
Brasilien	2 436	8	315	287	32 178	582	11 779	2 848	–
Chile	1 197	4	81	201	624	–	61	995	3 100
Peru	169	1	170	1	1 058	–	1 947	3 050	–
Indien	70 778	–	1 468	–	10 500	8 000	131 200	22 500	–
Irak	800	–	500	1	100	1	240	380	8
Iran	8 687	–	1 919	–	941	–	2 300	3 430	4 987
Japan	583	–	205	2	–	–	11 469	3 400	3 803
Kazakstan	11 242	17	2 265	194	198	–	199	1 695	294
Kina	114 400	800	3 850	800	126 244	4 544	200 499	55 354	14 590
Pakistan	17 970	–	150	–	1 200	228	6 900	1 426	200
Syrien	2 691	–	424	1	125	3	–	250	950
Turkiet	18 000	237	9 000	310	2 400	–	317	5 315	20 000
Australien	21 269	21	4 360	1 503	319	1 664	1 410	1 372	–
Nya Zeeland	290	–	400	40	170	–	–	520	–
Hela världen	583 624	20 177	130 064	24 787	600 418	62 827	596 485	294 332	263 020

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 1999¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	87	1 757	2 321	420	–	8
Danmark	38	1 968	11 991	156	–	18
Finland	55	1 101	1 541	128	7	6
Island	80	75	43	477	–	–
Norge	24	1 042	690	2 399	82	3
Belgien, Luxemburg	67	3 185	7 632	155	12	38
Bulgarien	126	671	1 721	2 774	1 048	15
Estland	4	308	326	31	–	3
Frankrike	348	20 214	16 190	10 240	1 199	241
Grekland	33	577	933	9 290	5 520	28
Irland	50	7 093	1 801	5 624	–	11
Italien	280	7 150	8 225	10 770	1 365	106
Jugoslavien ²	76	1 831	4 372	2 392	–	24
Lettland	23	376	403	27	10	3
Litauen	75	928	1 168	16	24	6
Moldavien	68	525	807	940	95	14
Nederländerna	112	4 184	13 418	1 465	119	100
Polen	567	6 555	18 538	392	–	50
Portugal	25	1 270	2 341	5 850	793	28
Rumänien	839	3 143	7 194	8 409	585	69
Ryssland	2 000	28 634	17 300	13 650	1 950	350
Schweiz	46	1 615	1 420	490	65	7
Slovakien	10	705	1 593	326	51	13
Spanien	260	6 065	21 600	23 751	2 600	127
Storbritannien	173	11 423	7 284	44 656	–	154
Tjeckien	20	1 657	4 001	94	35	28
Tyskland	670	14 942	26 294	2 298	114	103
Ukraina	721	11 722	10 083	1 198	828	105
Ungern	74	873	5 479	909	109	31
Vitryssland	233	4 515	3 608	122	62	39
Österrike	74	2 172	3 810	384	58	14

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1999.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	55	1 650	6	18 200	3 400	105
Egypten	46	3 150	29	4 400	3 261	87
Etiopien	2 750	35 095	25	22 000	16 950	55
Kenya	2	13 392	110	5 800	7 600	30
Marocko	150	2 560	8	16 576	5 114	100
Nigeria	204	19 850	12 400	20 500	24 300	126
Sydafrika	258	13 565	1 531	28 680	6 457	60
Tanzania	–	14 350	345	4 150	9 900	28
Förenta staterna	6 180	98 522	62 206	7 238	1 400	1 720
Kanada	508	12 981	12 403	656	29	145
Mexico	6 250	30 293	13 855	5 900	8 800	420
Argentina	3 300	55 000	3 200	14 000	3 428	60
Brasilien	6 400	163 470	27 425	18 300	12 600	950
Chile	590	4 134	2 221	4 116	740	70
Peru	665	4 898	2 784	13 700	2 068	80
Indien	990	214 877	16 005	57 600	122 530	383
Irak	46	1 100	–	6 000	1 300	18
Iran	250	8 047	–	53 900	25 757	230
Japan	27	4 658	9 879	16	29	296
Kazakstan	986	3 958	892	9 000	556	17
Kina	8 982	107 586	429 102	127 163	141 956	3 421
Pakistan	327	18 000	–	31 300	49 700	223
Syrien	29	905	1	15 000	1 200	21
Turkiet	391	11 185	5	30 238	8 376	166
Australien	220	26 710	2 680	119 600	180	85
Nya Zeeland	85	8 876	413	46 100	230	13
Hela världen	61 095	1 338 201	912 708	1 068 669	709 934	14 139

Tabell 14.4
Animalieproduktion i olika länder 1999¹
Livestock production in different countries

Land	Köttproduktion (1 000 ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ³ 1 000 ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000 ton	
Sverige	145	4	331	449	7 356	3 303	106
Danmark	175	2	1 778	690	6 565	4 530	78
Finland	93	1	185	380	6 435	2 447	62
Island	3	8	4	30	3 569	105	2
Norge	91	24	106	319	5 744	1 833	48
Belgien, Luxemburg	350	4	1 090	685	4 809	3 294	235
Bulgarien	65	53	258	430	3 198	1 375	93
Estland	18	–	34	164	3 924	644	15
Frankrike	1 810	142	2 360	4 374	5 627	24 609	1 044
Grekland	53	122	137	168	4 583	770	120
Irland	602	91	257	1 277	4 201	5 365	30
Italien	856	50	1 336	2 110	5 325	11 236	783
Jugoslavien ⁴	150	30	625	1 050	2 093	2 197	91
Lettland	19	–	37	185	4 308	797	27
Litauen	102	1	98	582	3 385	1 970	44
Moldavien	25	4	59	286	1 996	571	31
Nederländerna	395	20	1 956	1 590	6 852	10 895	644
Polen	420	4	2 029	3 077	4 021	12 373	420
Portugal	105	24	343	355	4 930	1 750	110
Rumänien	194	64	609	1 600	2 781	4 450	310
Ryssland	2 227	174	1 203	13 500	2 356	31 800	1 853
Schweiz	149	6	239	720	5 315	3 827	38
Slovakien	–	3	209	262	4 096	1 073	65
Spanien	563	250	2 736	1 350	4 667	6 300	631
Storbritannien	678	378	1 050	2 440	6 157	15 023	584
Tjeckien	166	1	617	660	4 173	2 754	184
Tyskland	1 449	44	3 744	4 925	5 746	28 300	860
Ukraina	787	19	668	6 050	2 182	13 200	482
Ungern	60	9	603	379	5 558	2 107	188
Vitryssland	261	3	296	1 900	2 506	4 762	188
Österrike	226	8	588	716	4 548	3 256	99

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusive buffelkött.

3) Hönsägg.

4) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1999.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000 ton)			Antal mjölkcor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ³ 1 000 ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris- kött		Kg per djur	1 000 ton	
Algeriet	117	198	–	800	1 300	1 040	120
Egypten	511	123	3	1 253	1 079	1 352	169
Etiopien	290	145	1	4 700	204	961	76
Kenya	252	54	6	4 550	510	2 320	50
Marocko	120	141	1	1 300	869	1 130	180
Nigeria	243	231	465	1 585	243	386	629
Sydafrika	487	124	117	1 000	2 990	2 990	334
Tanzania	214	37	10	3 300	206	680	56
Förenta staterna	11 776	152	8 446	9 136	8 043	73 482	4 885
Kanada	1 613	11	1 851	1 221	6 830	8 340	346
Mexico	1 496	61	966	6 700	1 326	8 885	1 605
Argentina	2 652	52	155	2 500	3 900	9 750	236
Brasilien	6 175	129	1 751	27 800	809	22 495	1 500
Chile	227	18	244	1 465	1 399	2 050	95
Peru	132	37	93	520	1 948	1 013	161
Indien	2 829	694	468	35 500	1 014	36 000	1 733
Irak	41	26	–	370	750	278	23
Iran	306	409	–	3 543	1 243	4 403	538
Japan	508	–	1 282	1 265	6 704	8 480	2 526
Kazakstan	331	119	76	2 000	1 733	3 466	84
Kina	5 015	2 319	40 011	4 633	1 541	7 138	17 358
Pakistan	984	837	–	4 366	1 078	4 708	286
Syrien	45	167	–	425	2 635	1 120	126
Turkiet	364	376	1	5 700	1 579	9 000	820
Australien	2 166	723	356	2 002	4 906	9 822	200
Nya Zeeland	548	502	50	3 285	3 462	11 372	32
Hela världen	58 963	11 417	88 585	232 065	2 071	480 659	48 986

Tabell 14.5**Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärsarbetande befolkningen i olika länder 1999¹***Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries*

Land	Förvärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tal personer	I procent av den totala förvärsarbetande befolkningen
Sverige	157	3,3
Danmark	115	3,9
Finland	150	5,7
Island	13	8,5
Norge	108	4,7
Belgien, Luxemburg	84	1,9
Bulgarien	321	7,5
Estland	91	11,6
Frankrike	937	3,5
Grekland	794	17,3
Irland	164	10,5
Italien	1 412	5,6
Jugoslavien ²	1 054	20,8
Lettland	161	12,2
Litauen	246	12,8
Moldavien	521	23,7
Nederländerna	254	3,5
Polen	4 423	22,2
Portugal	663	13,2
Rumänien	1 709	15,9
Ryssland	8 451	10,8
Schweiz	170	4,3
Slovakien	273	9,3
Spanien	1 342	7,7
Storbritannien	538	1,8
Tjeckien	484	8,5
Tyskland	1 066	2,6
Ukraina	3 837	14,9
Ungern	532	11,1
Vitryssland	746	13,7
Österrike	203	5,3

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1999.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tal personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen
Algeriet	2 499	24,6
Egypten	8 620	34,0
Etiopien	22 170	82,8
Kenya	11 551	75,9
Marocko	4 152	36,9
Nigeria	15 173	34,2
Sydafrika	1 620	9,9
Tanzania	13 561	80,9
Förenata staterna	3 040	2,2
Kanada	405	2,4
Mexico	8 744	22,1
Argentina	1 466	10,0
Brasilien	13 421	17,3
Chile	977	16,1
Peru	2 900	30,7
Indien	262 767	60,1
Irak	653	10,6
Iran	6 167	27,1
Japan	2 915	4,3
Kazakstan	1 434	18,1
Kina	511 205	67,5
Pakistan	26 927	47,5
Syrien	1 400	28,3
Turkiet	14 628	46,9
Australien	443	4,7
Nya Zeeland	174	9,1
Hela världen	1 316 727	45,2

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare vegetabilie- och animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädling vid kvarnar, slakterier och mejerier. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom redovisas uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik RAMS.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (Tabell 15.1)

Produktionen av nötkött uppgick 2000 till 145 430 ton, vilket var 4 % mer än 1999. Närmare hälften av produktionen härrörde från tjur. Produktionen har ökat obetydligt sedan 1995 men med en viss variation mellan åren. Slakten av stut, som representerar 6 % av den totala slakten, har fyrdubblats.

Får och lamm (Tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2000 till totalt 3 900 ton, vilket var 7 % mer än 1999. Av den totala produktionen utgjorde lammkött över 80 %. Sedan 1995 har produktionen av lammkött ökat med 20 % medan produktionen av fårkött minskat med 13 %.

Griskött (Tabell 15.3)

Produktionen av griskött ökade varje år fram till 1998, men minskade därefter kraftigt, med 15 % mellan 1998 och 1999. Den uppgick år 2000 till 277 000 ton vilket var 10 % mindre än 1995. Minskningen har förklarats av den för producenterna ogynnsamma prisutvecklingen på griskött som sammanhängt med konkurrensen från i första hand Danmark.

Fjäderfä (Tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött redovisas i form av antal slaktade kycklingar. Slakten uppgick 2000 till 69 milj. djur, vilket var 12 procent fler

än 1995. Mellan 1999 och 2000 ökade slakten med 3 %.

Ägg (Tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2000 till 66 300 ton vilket var 4 % lägre än 1999. Från 1995 fram t.o.m. 1999 hade invägningen varje år i stort sett samma omfattning. Invägningen år 2000 har beräknats motsvara en total produktion av 102 000 ton, beräknat på förutsättningen att 35 % av den totala produktionen inte passerar partihandeln.

Kött av ren och vilt (Tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2000 till preliminärt 17 600 ton, vilket innebar en ökning med 10 % sedan 1995. Under samma period minskade produktionen av renkött med 52 %. Denna uppgick år 2000 till preliminärt 1 100 ton. Produktionen av renkött motsvarar endast 0,7 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltköttet är 12 %.

Mjölk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (Tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Företagsvis redovisning är ej tillgänglig fr.o.m. år 1994. Mejeribranschen är under snabb omstrukturering. Antalet mjölkleverantörer har minskat successivt sedan åtskilliga år och uppgick år 2000 till ca 12 200, en minskning sedan 1995 med 29 %. Samtidigt har den invägda

genomsnittliga leveransen per leverantör och dag ökat. Totalt invägdes 3 297 000 ton mjölk år 2000. Per leverantör och dag var invägningen 742 kg, en ökning av medelinvägningen med 44 % sedan 1995. Mjölakens medelfetthalt och proteinhalt har minskat obetydligt sedan 1995.

Mjölakens användning (Tabell 15.8)

Av den totala invägningen användes 41 % till konsumtionsmjölkprodukter och 37 % till ostframställning år 2000. Dessa användningsområden för mjölken har minskat något sedan 1995 till förmån för produkter som mjölkpulver och kondensmjölk. Sålunda har användningen för kondensmjölk ökat med 56 % och för mjölkpulver med 9 % sedan 1995.

Produktion av mejerivaror (Tabell 15.9)

Totalt har produktionen av konsumtionsmjölk minskat med 6 % sedan 1995. Produktionen av grädde har ökat med 8 % medan produktionen av ost och smör varit i stort sett oförändrad. Produktionen av mjölkpulver har ökat med 36 %.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (Tabell 15.10)

Av tillverkningsindustrins anställda 1999, 662 000 personer, återfanns 9 % inom livsmedelsindustrin (57 000 personer). Flest anställda hade slakterier och köttvaruindustri (13 000 personer) och brödindustri (12 000 personer). Även mejeriindustrin och dryckesvaruindustrin hade förhållandevis många anställda (9 000 respektive 6 000 personer).

Medan antalet anställda inom tillverkningsindustrin ökat sedan 1993, med 13 %, har de minskat inom livsmedelsindustrin, med 7 %. Minskningen är kraftigast inom slakteriindustrin där antalet anställda minskat med 19 %. Ökningen inom dryckesvaruindustrin har till stor del samband med en omklassificering av arbetsställen i bryggerinäringen

I tabellen redovisas även industrins förädlingsvärden per anställd. Det framgår att tillverkningsindustrin totalt sett redovisar högre

förädlingsvärden än livsmedelsindustrin men att några undantag finns, t.ex. kvarnproduktindustrin och dryckesvaruindustrin.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (Tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och spannmålsprodukter. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas mjöl och gryn m.m., mjölk och grädde (inkl. yoghurt), bakverk och bröd, griskött samt beredda köttprodukter.

Förändringarna i produktionen sedan 1996 är förhållandevis små men en viss tendens till minskning i produktionsvärdena kan noteras för köttsegmentet (med undantag för beredda köttprodukter) medan mjölkprodukterna ökat något. Även produktionen av starksprit har ökat, med 45 %.

Livsmedelssektorns sysselsättning (Tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken. Statistiken baseras på individdata vilket för livsmedelsindustrin i allmänhet ger högre tal än redovisningen i **tabell 15.12** som baseras för industristatistiken. Detta beror bl.a. på att industristatistiken är begränsad till företag av viss storlek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns 325 000 sysselsatta återfinns inom restauranger (89 000 personer) och detaljhandel (82 000 personer). Livsmedelsindustrin sysselsätter totalt 67 000 personer, de flesta inom bagerier och slakterier.

Primärproduktion inom jordbruk och fiske sysselsätter enligt tabellen ett förhållandevis litet antal av det totala antalet sysselsatta inom sektorn, ca 17 % (se dock nedan).

Kvinnorna dominerar i restauranger och detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom industrin liksom inom primärproduktion och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 65 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Jägareförbundet och Naturvårdsverket.

Mjök och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjök. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Statistiska uppgifter om livsmedelsindustrin inhämtas fr.o.m. 1997 från den nya företagsstatistiken vid SCB. Företagsstatistiken är en årlig totalundersökning till vilken samtliga företag med minst 50 anställda enligt SCB:s Företagsregister är skyldiga att lämna uppgifter. För företag med färre än 50 anställda inhämtas uppgifter via administrativt material från Riksskatteverket. Företagsstatistiken ersätter de tidigare undersökningarna "Finansstatistik för företag" och "Industristatistik".

I tabell 15.12 sker redovisning för åren 1997–1999 enligt Företagsstatistiken medan upp-

gifterna för åren dessförinnan baseras på den tidigare industristatistiken. Industristatistiken omfattade företag med minst 10 anställda. För jämförbarhetens skull har här enbart uppgifter för företag med minst tio anställda tagits med även för åren 1997–1999.

Företagsstatistikens uppdelning av livsmedelsindustrin på olika delbranscher sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92). Denna standard baseras på de vid företagets olika verksamhetsenheter producerade varornas branschillhörighet enligt ett mestkriterium.

Livsmedelsindustrin enligt SNI innefattar även branscher som bara berör livsmedelsstatistiken i det avseendet att de förser livsmedelsproduktionen med insatsvaror. Vissa livsmedelsföretag ingår inte alls i industristatistiken, då de inte har någon egen produktion, t.ex. särskilda styckningsföretag och potatispackerier.

Bland annat innehåller SCB:s företagsstatistik för livsmedelssektorn uppgifter om antal anställda, förädlingsvärde, antal arbetstimmar, rörelseintäkter och -kostnader. Varustatistiken är fr.o.m. 1996 frikopplad från företagsstatistiken och redovisas i en egen undersökning (se nedan).

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr. o m 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser fr.o.m. 1997 företag med minst 20 anställda. Fram t.o.m. 1996 var gränsen 10 anställda. Genom olika modellantaganden och registerbearbetningar för företag med 10–19 anställda erhålles dock i det här avseendet jämförbarhet med den tidigare statistiken.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **tabell 15.11**. Tabellen är ett aggregat för 1996–1999 avseende den produktion av drygt 600 varor (i termer av åttasiffriga KN-koder) som

redovisas fr.o.m 1996. För närmare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5. I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin (vilket är fallet för t.ex. ris).

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta "problem" är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15A** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande definitioner och avgränsningar är det svårt att "summera" statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela "livs-

medelssektorn". För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS (tidigare benämnt Årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS). Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärvsarbetande personer fördelats på näringsgren. RAMS baseras för löntagare på skatteadministrationens kontrolluppgifter och för rörelseidkare på taxeringsuppgifter. Klassificering av de sysselsatta på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB (tidigare Centrala företags- och arbetsställeregistret, CFAR) och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI. Personer som både arbetat som löntagare och rörelseidkare hänförs i RAMS till den näringsgren som bedöms ha gett den högsta novemberinkomsten.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i "livsmedelssektorn" år 1998 och 1999 med näringsgrensgruppering enligt SNI 92 (se bilaga 4). Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärvsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärvsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köksträdgården. Vidare har som förvärvsarbetande inte räknats medhjälpande familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till "livsmedelssektorn" har i tabell 15.12 hänförts branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla "livsmedelssektorn" inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln
- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin

- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 1999 uppgick antalet till 90 000 (2,3% av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i CFAR/FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdeskatt. Fr.o.m. 1997 år dock alla företag mervärdeskatteskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS

Ändringarna i underlaget till RAMS försvårar möjligheterna till en beskrivning av den faktiska sysselsättningsutvecklingen inom "livsmedelssektorn" under en längre period. Därför lämnas i tabell 15.12 bara uppgifter för 1998 och 1999. Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket och fisket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) och annat material torde det faktiska antalet sysselsatta inom jordbruket vara närmare 80 000 personer och inom fisket ca 2 000 personer. Exempelvis arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 83 000 personer mer än 450 timmar per år med jord-

bruk på företag med mer än 2,0 hektar åker år 1999. Av dessa arbetade 61 000 mer än 900 timmar.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om jordbruksproduktionen i "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet. Månadsstatistik". Fr.o.m. år 2000 är publikationen enbart tillgänglig på webben under rubriken "Statistik och fakta".

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk i den årliga publikationen "Mejeristatistik".

Uppgifter om antal arbetsställen, sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och -kostnader m.m. för olika näringsgrenar har t.o.m. 1996 varje år publicerats av SCB i serien SOS, Industri, senast i "Industri 1996, Del 1, Branschdata". Fr.o.m. redovisningsåret 1997 sker enbart publicering i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om industriproduktionens leveranser, uttryckta i saluvärden och kvantiteter för olika varor enligt HS-nomenklaturen, publicerades t.o.m. 1995 varje år av SCB i serien SOS, Industri. Statistik för åren 1996–1999, som grupperats enligt KN-nomenklaturen, finns enbart publicerad i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se. Kvantitetsuppgifter finns bara redovisade på KN:s åtta-siffriga nivå.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI 92 för landets samtliga yrkesverksamma. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 0101.

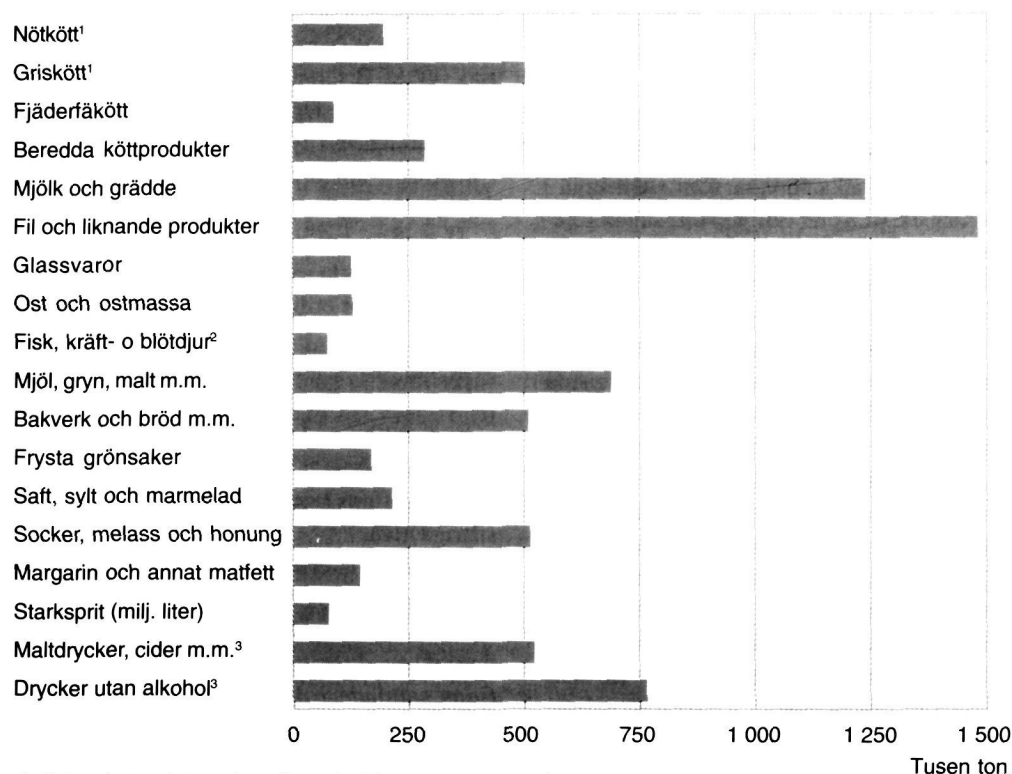
Statistik över jordbrukets sysselsättnings-

förhållanden 1999 har redovisats i Statistiska meddelanden J 30 SM 0001.

SM-publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Figur 15A
Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 1999,
1 000 ton

Industrial production of certain food products and groups of food products

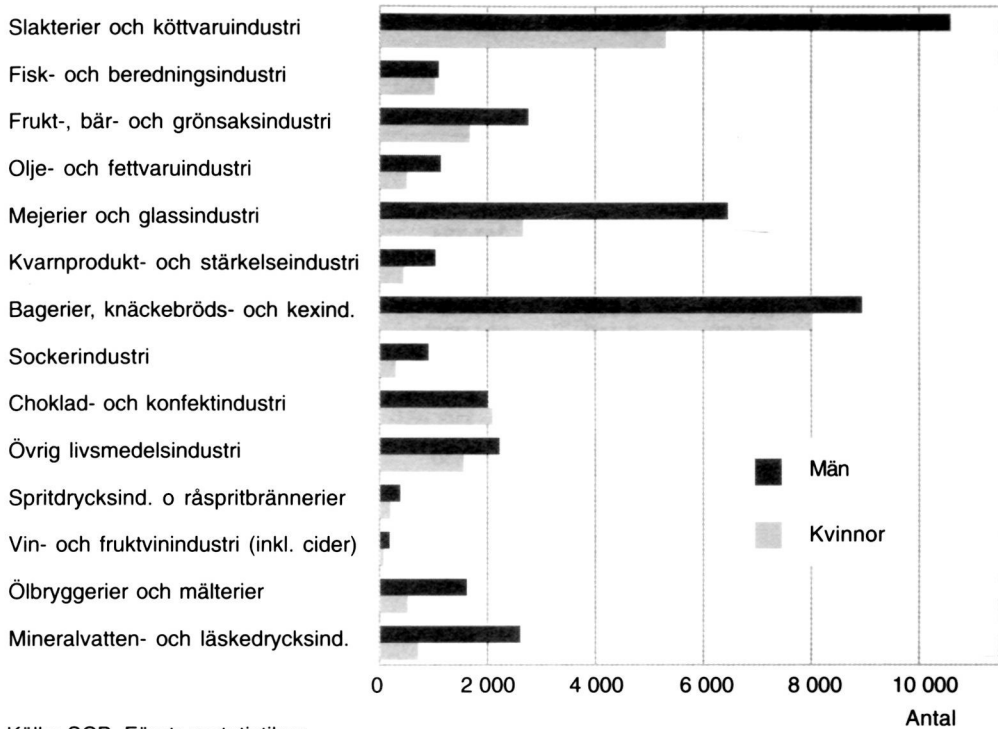

1) Exkl. visst saltat, torkat eller rökt kött av nöt resp. svin

2) Inklusive beredning

3) Milj. liter

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Figur 15B**Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 1999***Number of employees in food manufacturing*

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1995–2000¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1999	38 417	21 163	217 734	49 035	191 929	479 861
1998	52 208	14 216	231 279	50 991	189 610	486 096
1997	55 963	11 388	251 813	53 694	201 744	518 639
1996	35 032	8 968	238 156	46 155	185 278	478 557
1995	29 930	8 419	234 308	52 179	206 779	501 685
<i>Slaktade kvantiteter (1 000 ton)</i>						
2000	4,38	9,42	69,50	14,40	51,99	145,43
1999	4,29	6,15	68,59	12,09	52,92	139,75
1998	3,97	4,02	70,80	12,93	51,49	138,54
1997	4,18	3,16	75,26	12,40	53,89	144,71
1996	3,66	2,51	71,29	10,68	49,30	133,78
1995	3,15	2,39	70,35	12,19	55,16	140,09

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1995–2000¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Får	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt 2000	28 301	173 849
1999	27 850	162 729
1998	27 911	155 401
1997	31 226	158 892
1996	33 343	167 943
1995	32 727	155 903
<i>Slaktade kvantiteter (1 000 ton)</i>		
2000	0,73	3,18
1999	0,71	2,95
1998	0,71	2,78
1997	0,78	2,73
1996	0,84	2,82
1995	0,84	2,65

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4**Antal slaktade kycklingar 1995–2000¹, 1 000-tal***Number of slaughtered chickens*

År	Kycklingar
Godkänd slakt 2000	68 617
1999	66 608
1998	62 345
1997	65 987
1996	63 228
1995	61 313

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1995–2000¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2000	3 251 100
1999	3 797 533
1998	3 872 887
1997	3 914 568
1996	3 844 037
1995	3 742 660
<i>Slaktade kvantiteter (1 000 ton)</i>	
2000	276,98
1999	325,43
1998	330,41
1997	325,35
1996	318,92
1995	308,81

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5**Partihandelns invägning av ägg 1995–2000¹, 1 000 ton***Eggs delivered to wholesalers*

År	Invägning	Total produktion
2000	66,3	102
1999	69,3	107
1998	69,2	106
1997	69,6	107
1996	71,4	110
1995	68,5	105

1) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att 35 % av produktionen inte passerar partihandeln.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1995–2000², ton

Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2000	1 100	17 600
1999	1 100	17 600
1998	1 000	17 100
1997	1 250	15 900
1996	1 900	16 200
1995	2 300	16 000

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

2) Preliminära uppgifter för år 2000.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1995–2000¹

Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1000 ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1999	50	13 243	3 299	682	4,19	3,30
1998	51	14 174	3 278	634	4,26	3,31
1997	52	15 001	3 276	598	4,28	3,32
1996	55	15 913	3 258	561	4,29	3,33
1995	57	17 176	3 243	517	4,33	3,34

1) Antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjölk.

Tabell 15.8**Användning av vid mejerier invägd mjölk 1995–2000, 1 000 ton***Disposition of milk delivered to dairies*

År	Konsumtions- mjölkprodukter	Ost	Smör m.m.	Mjök- pulver ¹	Kondens- mjölk m.m.	Skum- och kärmjök till foder ²	Svinn m.m. ³	Summa invägning
2000	1 357	1 212	49	480	142	27	29	3 297
1999	1 373	1 220	48	450	145	22	40	3 299
1998	1 386	1 202	51	411	167	19	41	3 278
1997	1 399	1 129	57	448	156	19	68	3 276
1996	1 396	1 206	55	465	82	14	41	3 258
1995	1 393	1 215	55	440	91	23	28	3 243

1) Exklusive återblandat pulver.

2) Inklusive blandat pulver.

3) Inklusive lagerförändringar och export.

Källa: Svensk Mjök.

Tabell 15.9**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1995–2000, 1 000 ton***Dairy production and production of milk powder*

År	Produktion av mejerivaror						Total mjök- produk- tion
	Konsum- tions- mjök	Syrad mjök m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjök- pul- ver ²	
2000	996	264	96	50	127	49	3 348
1999	1 006	273	94	48	128	42	3 352
1998	1 024	270	93	53	125	40	3 331
1997	1 039	268	92	59	118	38	3 334
1996	1 058	252	92	61	127	39	3 316
1995	1 057	252	89	53	129	36	3 304

1) Inkl. smördel i annat matfett.

2) Inkl. kärmjökspulver.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.10**Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92***Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92*

SNI 92	Tillverknings- industri	Varav						
		Livsme- dels- och dryckes- varu- industri	Varav Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri
	15-37	151-159	151	152	153	154	155	156
Antal arbetsställen								
1993	8 153	841	202	44	36	9	77	33
1994	8 210	829	194	41	42	6	75	33
1995	8 510	845	204	47	48	6	76	33
1996	8 707	837	190	44	43	7	76	35
1997	9 106	877	187	44	43	4	96	33
1998	9 330	906	186	40	47	6	97	35
1999	9 366	895	182	41	53	8	89	33
Antal anställda								
1993	585 509	61 031	16 504	1 525	3 450	1 504	8 550	1 022
1994	599 051	59 461	15 377	1 444	3 454	1 605	8 689	1 046
1995	633 210	59 397	15 368	1 753	3 760	1 413	8 709	1 045
1996	637 119	57 538	14 068	1 778	3 386	1 474	8 859	1 266
1997	637 139	56 753	13 972	1 689	3 103	1 366	8 645	1 238
1998	663 314	58 202	13 819	1 677	3 251	1 579	8 826	1 351
1999	662 045	56 834	13 438	1 618	3 480	1 598	8 568	1 289
Förädlingsvärde, mkr								
1993	229 430	22 268	4 673	525	1 254	973	2 443	626
1994	268 560	22 702	4 449	475	1 111	837	2 560	653
1995	307 953	22 919	4 737	550	1 435	925	2 974	711
1996	291 918	25 624	4 305	617	1 544	1 013	4 263	812
1997	332 827	27 305	4 988	690	1 470	892	3 419	918
1998	355 749	27 228	4 975	692	1 584	921	3 675	906
1999	373 674	27 750	4 718	694	1 729	889	3 921	878
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
1993	392	365	283	344	364	647	286	612
1994	448	382	289	329	322	521	295	624
1995	486	386	308	314	382	655	342	680
1996	458	445	306	347	456	687	481	641
1997	522	481	357	409	474	653	395	741
1998	536	468	360	413	487	583	416	670
1999	564	488	351	429	497	556	458	681

1) Ökningen av antalet arbetsställen 1997 och 1998 har samband med en omklassificering av verksamheter inom bryggerinäringen.

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.10 (forts.)

	Foder- medels- industri	Övrig livsme- dels- industri	Varav Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Choklad- och kon- fekt- industri	Dryckes- varu- industri ¹	Varav Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
SNI 92	157	158	1581-82	1584	159	1596	1598
Antal arbetsställen							
1993	27	380	297	29	33	11	15
1994	22	383	292	32	33	10	15
1995	21	377	296	33	33	12	12
1996	22	387	298	35	33	14	10
1997	18	379	295	32	73	39	26
1998	28	370	282	35	97	41	42
1999	23	366	280	32	100	47	42
Antal anställda							
1993	1 062	23 062	12 890	3 672	4 352	1 544	1 725
1994	748	22 926	12 447	3 609	4 172	1 452	1 691
1995	751	22 061	12 522	3 591	4 537	1 847	1 654
1996	623	21 742	12 112	3 629	4 342	1 926	1 494
1997	545	20 301	11 795	3 585	5 894	2 385	2 678
1998	869	20 735	11 946	3 691	6 095	2 401	2 875
1999	657	20 295	11 948	3 273	5 891	2 266	2 733
Förädlingsvärde, mkr							
1993	667	8 281	3 580	1 426	2 827	539	1 439
1994	483	8 858	3 589	1 364	3 276	701	1 486
1995	480	7 940	3 643	1 448	3 166	753	1 374
1996	431	9 150	3 973	1 516	3 489	1 202	1 358
1997	305	10 355	4 286	1 970	4 270	1 242	1 908
1998	619	9 875	4 376	2 059	3 980	1 604	1 151
1999	549	10 365	4 406	1 898	4 007	1 089	1 456
Förädlingsvärde per anställd, tkr							
1993	628	359	278	388	650	349	834
1994	646	386	288	378	785	483	879
1995	639	360	291	403	698	408	831
1996	692	421	328	418	804	624	909
1997	560	510	363	549	724	521	713
1998	712	476	366	558	653	668	400
1999	836	511	369	580	680	481	533

Tabell 15.11

Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1996–1999, milj. kr

Industrial production of agricultural products and foodstuffs

SITC	1996	1997	1998	1999
02 Kött och köttvaror				
Nötkött	5 303	5 353	4 985	5 078
Griskött	9 517	10 368	9 799	8 971
Får-, lamm- och getkött	93	103	101	22
Fjäderfäkött	1 477	1 692	1 473	1 413
Övrigt kött inkl. vilt	181	147	115	92
Beredda köttprodukter	7 327	7 196	7 486	8 091
03 Mejeriprodukter och ägg				
Mjölk, gräddde yoghurt m.m.	10 100	10 986	10 890	11 100
Smör o. andra smörfettsprodukter	1 687	2 316	2 165	1 729
Glassvaror	2 090	2 262	2 004	1 728
Ost och ostmassa	4 712	4 592	4 638	4 681
Ägg och äggalbuminer	121	136	151	156
04 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.				
Fisk, kräft- o. blötdjur	343	299	393	349
Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	2 369	2 322	2 216	2 121
05 Spannmål o. varor därav				
Spannmål (exkl. ris)	2	5	7	1
Mjöl, gryn, malt m.m.	10 756	11 162	11 210	11 718
Ris	0	0	0	0
Bakverk, bröd m.m.	8 991	9 343	9 473	9 863
Okokt pasta	243	256	231	227
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 051	1 054	1 187	1 271
06 Frukt och grönsaker				
Färska o. kylda grönsaker	7	12	0	21
Frysta grönsaker	772	735	793	758
Torkade grönsaker m.m.	36	40	43	72
Beredda potatisprodukter	1 001	1 059	1 100	1 108
Övriga beredningar av grönsaker	455	426	543	632
Färsk, kyld, torkad frukt bär o. nötter	8	9	7	6
Frost frukt o. bär	148	143	155	164
Saft, sylt o. marmelad	2 064	1 928	1 991	1 907
Övriga beredningar av frukt o. bär	32	46	33	53
07 Socker, sockervaror m.m.				
Socker melass o. honung	2 744	2 664	2 705	2 657
Sockerkonfektyrer	1 503	1 565	1 582	1 585
08 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.				
Kaffe o. kaffeersättning	3 495	3 787	3 515	3 160
Choklad o. kakaoberedningar	2 923	2 939	2 931	2 916
Te, kakao o. kryddor	23	31	20	12
09 Djurfoder	4 945	4 411	4 729	4 555
Diverse livsmedelsprodukter				
Soppor, såser och buljonger	1 683	1 846	1 953	2 113
Margarin o. annat matfett	2 481	2 946	2 711	1 788
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	666	682	660	744
Övriga livsmedel	1 947	1 672	1 541	1 570
11 Drycker				
Starksprit	2 352	2 457	2 777	3 420
Vin	544	558	455	406
Övriga drycker med alkohol	3 795	3 944	3 732	3 816
Drycker utan alkohol	3 718	3 568	3 500	4 309
12 Tobak	2 704	2 555	2 277	2 439
22 Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	0	0	0	0
4 Oljor och fetter	1 645	1 190	1 193	1 576

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12

**Sysselsatta minst en timme per vecka inom olika livsmedelsbranscher
1998 och 1999 enligt SNI 92**
*Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector
according to SNI 92*

SNI 92		1998	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtil	59 089	24,6
01.1–3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	50 915	23,4
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 703	33,3
01.251, 253	Renskötsel och biodling	433	15,9
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	38	18,4
05	Fiske m.m.¹	1 037	9,5
05.01	Fiske	768	5,6
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	269	20,4
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	67 568	37,8
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 877	33,5
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 109	48,3
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 230	37,8
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 693	31,5
15.5	Mejerier och glassindustri	9 007	29,9
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 498	29,9
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 191	47,7
15.83	Sockerindustri	1 269	23,0
15.84	Choklad- och konfektindustri	4 406	51,9
15.85–89	Övrig livsmedelsindustri	4 037	40,6
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	529	34,6
15.93–95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	258	27,1
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 114	22,9
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 350	22,7
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	31 519	29,5
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	1 231	37,6
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	4 015	27,8
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	26 273	29,3
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	82 613	71,3
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	70 924	72,2
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 689	65,7
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	87 080	57,1
55.111, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	78 577	56,2
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 503	65,1
	Summa livsmedelssektor²	328 906	48,1
	Ej specificerad verksamhet	98 413	47,0
	Samtliga näringsgrenar	3 929 974	47,4

1) RAMS anses underskatta antalet sysselsatta något inom jordbruk och fiske.

2) Det faktiska antalet sysselsatta torde vara något större.

Källa: SCB, RAMS.

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 92		1999	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	55 401	24,4
01.1-3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	47 705	23,4
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 298	31,8
01.251, 253	Renskötsel och biodling	360	16,1
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	38	21,1
05	Fiske m.m.¹	1 038	7,4
05.01	Fiske	812	5,8
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	226	13,3
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	67 027	37,4
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 888	33,4
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 118	48,3
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 434	37,7
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 638	30,7
15.5	Mejerier och glassindustri	9 123	29,2
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 483	30,1
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	16 969	47,3
15.83	Sockerinindustri	1 206	23,2
15.84	Choklad- och konfektindustri	4 103	51,1
15.85-89	Övrig livsmedelsindustri	3 783	41,2
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	585	34,7
15.93-95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	256	28,5
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 129	24,4
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 312	21,5
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	30 629	29,2
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	1 332	39,8
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 884	29,4
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	25 413	28,6
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	81 923	70,9
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	70 242	71,9
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 681	65,0
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	89 150	56,3
55.111, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	80 481	55,2
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 669	65,9
	Summa livsmedelssektor²	325 168	48,0
	Ej specificerad verksamhet	90 092	48,3
	Samtliga näringsgrenar	3 959 795	47,6

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Sveriges Statistiska Databaser i oktober 2001. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag i maj 2001.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel (Tabell 16.1, 16.2 och 16.6)

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för 42 miljarder kr. under 2000. Värdet i löpande priser ökade därmed med 3 % sedan föregående år. Ökningstakten var något mindre än 1999 och betydligt mindre än 1998 då den låg på 9 %. Värdet av den totala importen ökade med 18 % 2000 och med 4 % 1999. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 6 % år 2000 och 7 % år 1999.

Importen kom under 2000 till 70 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2000 var Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland.

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av, t.ex. vin, bananer och kaffe. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt största under 2000 då den representerade närmare en fjärdedel av den totala im-

porten av jordbruksvaror och livsmedel. Drycker svarade för 10 % och kaffe, te, kakao m.m. för 9 %. Större än de sistnämnda produktgrupperna var dock fisk, kräft- och blötdjur (16 %). Kött och köttvaror hade också stor betydelse (9 %).

Förändringarna för olika varugrupper var relativt små jämfört med 1999. Undantag var dock kött och köttvaror som ökade med 17 % sedan 1999 och fisk, kräft- och blötdjur som ökade med 10 %.

Levande djur (Tabell 16.4)

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (5 milj. kr år 2000). Främst avser importen fjäderfä. Importvärdet mer än halverades mellan 1999 och 2000.

Förädlade livsmedel (Tabell 16.5)

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel omkring 60 %. De viktigaste produktgrupperna i denna import var alkoholhaltiga drycker, frukt och grönsaker m.m. samt styckat kött och köttvaror. Förändringar sedan 1999 var relativt små med undantag för styckat kött och köttvaror som ökade med 19 %.

Export

Jordbruksvaror och livsmedel (Tabell 16.1, 16.2 och 16.7)

Under 2000 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för 21 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser ökade med 10 % sedan föregående år. Detta var en något bättre utveckling än under de närmast föregående åren. Ökningen var 4 % år 2000 och 0,5 % år 1999.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2000 närmare 3 % av den totala varuexporten. Andelen var densamma 1999.

Exporten gick till närmare 60 % till länder inom EU. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma alla år sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 %.

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Tyskland och Frankrike. Dessa fyra länder tog tillsammans emot 39 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var fisk, kräft- och blötdjur (20 %), spannmål och varor därav (16 %) samt drycker (16 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var USA och Norge. Tillsammans tog dessa länder emot en fjärdedel av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Ungefär tre fjärdedelar av exporten till USA utgjordes av drycker.

Levande djur (Tabell 16.4)

Exporten av husdjur uppgick år 2000 till ca 50 milj. kr. Sedan 1995 har den nära nog tredubbats. Hälften av livdjursexporten utgörs fjärdedä.

Förädlade livsmedel (Tabell 16.5)

Exporten av förädlade livsmedel har i värde termer ökat med 39 % sedan 1995 men med en tendens till stagnation under senare år. Ett undantag är dock vodka där exporten mer än fördubblats sedan 1995. Vodka representerade år 2000 nästan en fjärdedel av den totala exporten av förädlade livsmedel mot bara 15 %

1995. Även exporten av bakverk och bröd har ökat kraftigt i värde sedan 1995, med 85 %. Exporten av styckat kött och köttvaror, som år 2000 utgjorde 6 % av den totala exporten av förädlade livsmedel, har gått ned varje år sedan 1997.

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastat-systemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastat-systemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, företag med en varuhandel med EU som understiger 1,5 milj. kr per år, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerings måste göras. Sådan korrigerings, som även innefattar korrigerings för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet

är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här avseendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a år t+1 redovisas under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specificeringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit grupptillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigerings för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas mer detaljerad information om de olika varu-

indelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utførselhamn.

Det är viktigt att observera att de förändringar i import- och exportvärden mellan 1994 och 1995, som kan utläsas av tabell 16.1, inte i sin helhet indikerar förändringar i den svenska aktiviteten på utrikeshandelns område. Sålunda beror den mycket kraftiga ökningen av såväl import som export av fisk- och skaldjursprodukter till stor del på att norsk export till EU av framförallt lax, registrerats som svensk import i de fall tullbehandling, för EU:s räkning, skett i Sverige. Den del av denna import, som sedan gått vidare till slutdestinationen i annat EU-land har i Intrastat-systemet registrerats som export avsänd från Sverige till detta land. Förhållandet kan vara detsamma för en del andra varugrupper. Re-export av importerade varor förekom även tidigare men inte med samma dramatiska effekt på förändringarna från det ena året till det andra av redovisade import- och exportvärden.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Framst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2000 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2 – 16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tablan på sid. 234.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i tabellerna 16.6 och 16.7 något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses

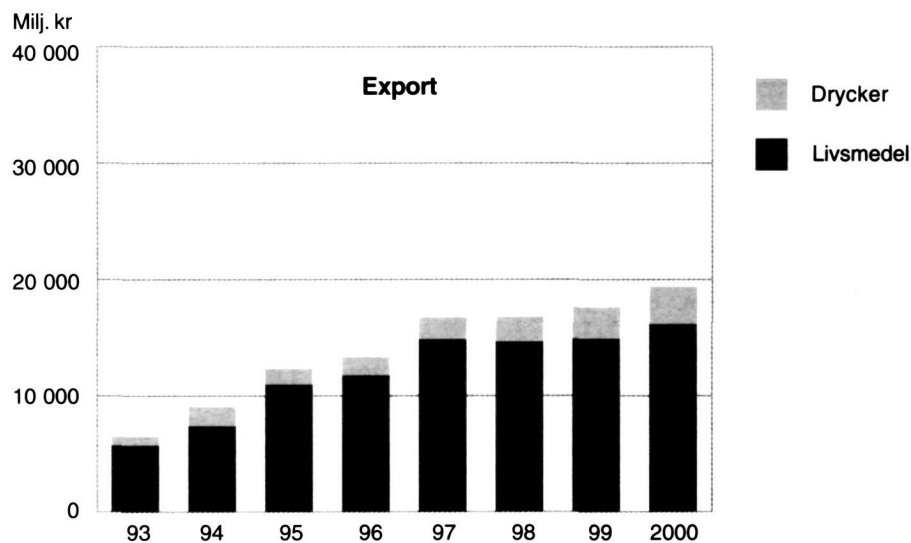
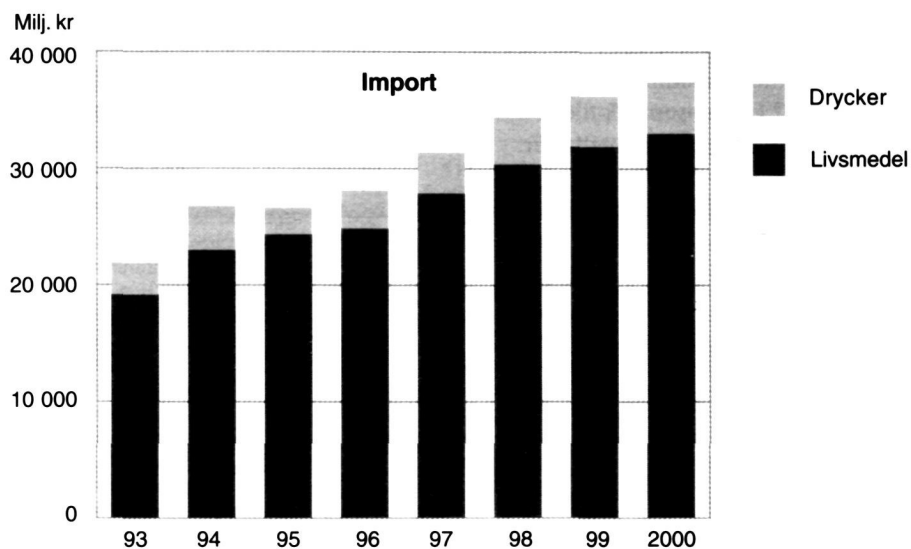
livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storhushåll. Avgränsningen av varuområdet baseras på den definition som utförats av *Food from Sweden*. Food from Sweden är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett i tabellen.

Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Sveriges statistiska databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisning sker av insamlade värden, dvs. utan korrigering för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 0103 "Utrikeshandel. Export och import på varor och länder. Januari–december 2000". Bortfallskorrigering görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 1998–2000", Rapport 2001:16. Uppgifterna i detta kapitel följer i allt väsentligt, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A**Import och export av livsmedel och drycker 1993–2000, milj. kr***Imports and exports of foodstuffs and beverages*

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigerig har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigerig enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC		1995	1996	1997	1998	1999	2000
	Import						
00	Levande djur	1,12	1,07	1,10	1,14	1,15	1,05
01	Kött och köttvaror	1,06	1,06	1,06	1,09	1,08	1,06
02	Mejeriprodukter och ägg	1,09	1,08	1,07	1,08	1,07	1,08
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur mm	1,04	1,03	1,02	1,04	1,03	1,03
04	Spannmål o. varor därav	1,06	1,04	1,03	1,06	1,05	1,06
05	Frukt och grönsaker	1,04	1,03	1,04	1,06	1,05	1,06
06	Socker, sockervaror m.m.	1,14	1,07	1,05	1,10	1,08	1,07
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,05	1,03	1,02	1,03	1,03	1,03
08	Djurfoder	1,04	1,04	1,02	1,04	1,04	1,06
09	Diverse livsmedelsprodukter	1,07	1,05	1,04	1,07	1,08	1,10
11	Drycker	1,06	1,05	1,06	1,08	1,07	1,12
12	Tobak	1,00	1,01	1,01	1,04	1,06	1,03
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	1,06	1,01	1,02	1,02	1,03	1,02
4	Oljor och fetter	1,07	1,02	1,02	1,06	1,06	1,04
	Summa import	1,05	1,04	1,04	1,06	1,05	1,06
	Export						
00	Levande djur	1,23	1,23	1,21	1,15	1,18	1,17
01	Kött och köttvaror	1,08	1,03	1,04	1,08	1,05	1,07
02	Mejeriprodukter och ägg	1,27	1,08	1,04	1,06	1,04	0,99
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	1,19	1,05	1,06	1,08	1,05	1,06
04	Spannmål o. varor därav	1,08	1,02	1,06	1,04	1,03	1,03
05	Frukt och grönsaker	1,13	1,09	1,09	1,16	1,10	1,11
06	Socker, sockervaror mm	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,06
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1,03	1,02	1,03	1,03	1,03	1,02
08	Djurfoder	1,05	1,04	1,05	1,08	1,09	1,10
09	Diverse livsmedelsprodukter	1,04	1,02	1,03	1,03	1,03	1,02
11	Drycker	1,01	1,01	1,02	1,02	1,02	1,01
12	Tobak	1,00	1,01	1,01	1,06	1,03	1,04
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	1,29	1,19	1,13	1,19	1,13	1,09
4	Oljor och fetter	1,02	1,01	1,02	1,03	1,02	1,04
	Summa export	1,09	1,04	1,04	1,05	1,04	1,04

Tabell 16.1

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1993–2000, milj. kr.

Varugruppering enligt SITC

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Import								
00 Levande djur ¹	97	114	86	86	91	133	120	145
01 Kött och köttvaror	1 184	1 452	2 214	2 407	2 652	2 954	3 349	3 928
02 Mejeriprodukter och ägg	932	1 008	1 155	1 247	1 399	1 740	1 899	1 932
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	2 812	3 382	3 985	4 110	4 620	5 243	6 061	6 642
04 Spannmål o.varor därav	1 546	1 833	1 766	1 970	2 120	2 501	2 590	2 497
05 Frukt och köksväxter	7 259	8 236	7 939	8 349	8 904	9 657	10 090	9 986
06 Socker, sockervaror m.m.	848	1 072	1 052	1 072	1 156	1 285	1 321	1 379
07 Kaffe, te, kakao m.m.	2 859	4 213	4 269	3 691	4 924	4 537	3 893	3 821
08 Djurfoder	1 725	2 008	1 856	1 987	2 233	1 948	1 868	2 095
09 Diverse livsmedel	1 684	1 767	1 908	1 969	2 061	2 398	2 633	2 772
11 Drycker	2 739	3 782	2 298	3 265	3 514	4 030	4 340	4 416
12 Tobak och tobaksvaror	847	1 000	598	708	637	840	1 034	996
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	152	310	409	528	290	461	513	448
4 Oljor och fetter	750	1 011	1 276	925	1 488	1 555	1 309	1 104
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	25 435	31 187	30 811	32 314	36 089	39 282	41 020	42 161
Därav EU-länder, %	56,9	54,3	65,0	67,7	65,9	67,9	68,5	69,6
All varuimport	334 283	399 152	460 578	448 739	501 098	544 761	566 637	667 223
Därav EU-länder, %	62,7	62,7	70,6	70,3	69,3	70,4	68,9	65,7
Export								
00 Levande djur ¹	100	74	81	75	98	92	105	112
01 Kött och köttvaror	406	483	838	1 218	1 436	1 107	1 019	817
02 Mejeriprodukter och ägg	503	662	1 488	1 111	1 645	1 726	1 643	1 741
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	687	926	2 064	2 032	2 660	3 211	3 738	4 379
04 Spannmål o.varor därav	1 046	1 496	1 817	2 595	3 374	3 163	2 832	3 433
05 Frukt och köksväxter	680	581	671	882	929	1 088	1 027	1 054
06 Socker, sockervaror m.m.	361	381	517	513	840	599	690	750
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1 133	1 484	1 739	1 673	1 675	1 634	1 644	1 695
08 Djurfoder	148	163	225	246	282	327	290	295
09 Diverse livsmedel	938	1 400	1 741	1 736	2 309	2 127	2 332	2 289
11 Drycker	794	1 673	1 385	1 602	1 895	2 143	2 703	3 229
12 Tobak och tobaksvaror	171	190	168	192	224	219	223	280
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	38	23	18	44	26	32	27	38
4 Oljor och fetter	670	884	789	680	1 038	1 059	943	1 009
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	7 673	10 422	13 541	14 599	18 431	18 527	19 216	21 121
Därav EU-länder, %	47,3	42,7	60,8	60,0	59,4	60,8	61,0	58,7
All varuexport	388 291	471 603	567 836	569 167	632 709	675 148	700 945	796 673
Därav EU-länder, %	59,1	59,3	59,8	57,1	55,6	58,0	58,4	55,9

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1995-2000, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00	Levande djur	77	80	83	117	104	138
01	Kött och köttvaror	2 088	2 276	2 504	2 698	3 110	3 711
	Nötkött	669	866	795	891	1 031	1 006
	Griskött	728	709	772	862	922	1 280
	Får-, lamm- och getkött	79	72	103	89	108	106
	Fjäderfäkött	28	53	90	97	242	446
	Övrigt kött inkl. vilt	121	110	118	89	89	104
	Beredda köttprodukter	463	467	627	670	718	769
02	Mejeriprodukter och ägg	1 056	1 156	1 305	1 608	1 772	1 790
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	134	141	153	157	228	190
	Smör o. andra smörfettsprodukter	2	4	18	13	4	3
	Glassvaror	106	93	59	151	205	233
	Ost och ostmassa	769	855	1 000	1 194	1 256	1 255
	Ägg och äggalbuminer	45	63	76	92	79	108
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur mm	3 820	3 983	4 510	5 049	5 856	6 447
	Fisk, kräft- o. blötdjur	2 765	2 873	3 299	3 811	4 529	5 095
	Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	1 056	1 110	1 211	1 238	1 327	1 351
04	Spannmål o. varor därav	1 671	1 888	2 052	2 369	2 474	2 357
	Spannmål (exkl. ris)	167	195	137	252	281	224
	Mjöl, gryn, malt m.m.	114	137	144	124	100	75
	Ris	114	227	258	266	277	282
	Bakverk, bröd m.m.	668	700	773	907	948	977
	Okokt pasta	239	208	232	219	231	198
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	369	421	508	601	636	601
05	Frukt och grönsaker	7 616	8 078	8 602	9 132	9 641	9 456
	Färska o. kyllda grönsaker	1 938	1 973	1 935	1 956	2 156	2 290
	Frysta grönsaker	238	204	234	264	291	295
	Torkade grönsaker m.m.	112	109	125	131	157	134
	Beredda potatisprodukter	304	275	314	357	411	363
	Övriga beredningar av grönsaker	643	675	686	764	843	771
	Färsk, kylld, torkad frukt bär o. nötter	3 107	3 572	3 912	4 057	3 966	3 935
	Fryst frukt o. bär	150	157	186	218	249	217
	Saft, sylt o. marmelad	659	661	710	815	952	917
	Övriga beredningar av frukt o. bär	465	450	499	570	617	533
06	Socker, sockervaror mm	922	1 005	1 096	1 169	1 219	1 295
	Socker melass o. honung	217	272	300	360	329	385
	Sockerkonfektyrer	705	733	796	809	890	910
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	4 082	3 578	4 819	4 119	3 542	3 452
	Kaffe o. kaffeersättningar	2 640	2 200	3 329	2 455	1 853	1 668
	Choklad o. kakaoberedningar	793	767	800	887	951	1 041
	Te, kakao o. kryddor	650	611	689	777	738	743
08	Djurfoder	1 777	1 912	2 183	1 864	1 793	1 981
09	Diverse livsmedelsprodukter	1 784	1 876	1 973	2 233	2 438	2 531
	Soppor, säser och buljonger	526	530	570	591	670	703
	Margarin o. annat matfett	75	87	92	95	68	73
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	155	158	189	214	237	275
	Övriga livsmedel	1 028	1 100	1 123	1 332	1 464	1 480
11	Drycker	2 169	3 119	3 302	3 720	4 069	3 957
	Starksprit	485	655	676	778	829	717
	Vin	1 268	1 904	1 893	2 262	2 437	2 392
	Övriga drycker med alkohol	294	387	397	365	391	378
	Drycker utan alkohol	122	173	336	315	412	470
12	Tobak	596	701	629	811	974	966
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	387	523	285	451	496	438
4	Oljor och fetter	1 193	906	1 466	1 460	1 232	1 065
	Totalt	29 238	31 080	34 810	36 801	38 724	39 584

1) Se faktaruta på sid. 234.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts)

SITC Export	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00 Levande djur	66	61	81	80	89	96
01 Kött och köttvaror	773	1 178	1 379	1 028	969	764
Nötkött	80	123	128	122	82	84
Griskött	320	600	783	501	511	290
Får-, lamm- och getkött	6	6	5	2	2	6
Fjäderfåkött	65	66	148	65	41	64
Övrigt kött inkl. vilt	60	80	63	62	73	73
Beredda köttprodukter	242	302	252	276	260	248
02 Mejeriprodukter och ägg	1 169	1 033	1 587	1 635	1 580	1 762
Mjölk, grädde, yoghurt m.m.	310	253	446	341	356	504
Smör o. andra smörfettsprodukter	467	407	503	443	381	390
Glassvaror	214	197	194	287	269	226
Ost och ostmassa	133	116	369	483	473	552
Ägg och äggalbuminer	45	60	75	79	100	91
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur mm	1 741	1 927	2 505	2 968	3 554	4 143
Fisk, kräft- o. Blötdjur	1 256	1 266	1 822	2 306	2 923	3 462
Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	486	661	683	662	631	681
04 Spannmål o. varor därav	1 684	2 542	3 181	3 039	2 745	3 325
Spannmål (exkl. ris)	515	1 160	1 705	1 394	1 100	1 535
Mjöl, gryn, malt m.m.	83	145	214	286	224	268
Ris	3	4	8	5	9	12
Bakverk, bröd m.m.	900	1 003	1 017	1 129	1 212	1 317
Okokt pasta	11	27	39	14	8	6
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	172	204	199	212	191	187
05 Fruk och grönsaker	596	807	855	940	935	950
Färska o. kyllda grönsaker	33	30	40	52	63	58
Frysta grönsaker	132	156	192	176	198	200
Torkade grönsaker m.m.	7	8	15	22	19	15
Beredda potatisprodukter	67	87	85	89	65	58
Övriga beredningar av grönsaker	21	27	30	96	99	75
Färsk, kylld, torkad frukt bär o. nötter	60	192	215	229	183	189
Fryst frukt o. bär	169	216	186	168	181	226
Saft, sylt o. marmelad	54	55	66	81	99	97
Övriga beredningar av frukt o. bär	53	35	26	27	28	31
06 Socker, sockervaror mm	491	489	801	569	657	708
Socker melass o. honung	157	145	424	182	239	302
Sockerkonfektyrer	335	344	377	388	418	406
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1 687	1 635	1 631	1 584	1 603	1 665
Kaffe o. kaffeersättningar	522	471	579	495	376	360
Choklad o. kakaoberedningar	1 083	1 077	956	973	1 105	1 135
Te, kakao o. kryddor	82	87	97	117	123	169
08 Djurfoder	214	236	268	304	266	268
09 Diversa livsmedelsprodukter	1 672	1 695	2 236	2 059	2 266	2 245
Soppor, säser och buljonger	271	268	312	358	409	426
Margarin o. annat matfett	679	713	1 105	939	998	934
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	159	144	193	128	234	191
Övriga livsmedel	563	570	626	633	625	694
11 Drycker	1 373	1 579	1 859	2 102	2 650	3 199
Starksprit	1 231	1 398	1 627	1 897	2 330	2 857
Vin	5	14	64	55	41	48
Övriga drycker med alkohol	43	54	48	55	113	138
Drycker utan alkohol	94	113	120	94	166	155
12 Tobak	168	190	221	206	216	268
22 Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	14	37	23	27	24	35
4 Oljor och fetter	510	460	633	1 032	925	972
Totalt	12 158	13 867	17 261	17 573	18 477	20 399

Tabell 16.3

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1995–2000, 1 000 ton, insamlade värden¹*Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data*

SITC	Import	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00	Levande djur	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,6
01	Kött och köttvaror	54,4	67,2	70,8	83,5	99,9	121,4
	Nötkött	15,5	26,3	22,7	26,9	31,9	33,2
	Griskött	19,2	19,6	20,8	26,8	30,1	42,3
	Får-, lamm- och getkött	2,8	2,9	3,1	3,3	3,8	3,7
	Fjäderfäkött	0,9	2,1	2,9	3,5	8,4	15,2
	Övrigt kött inkl. vilt	4,0	3,3	3,2	2,9	3,1	3,3
	Beredda köttprodukter	12,2	13,1	18,1	20,2	22,7	23,8
02	Mejeriprodukter och ägg	47,7	56,9	66,0	77,2	90,8	90,7
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	15,1	17,8	22,2	22,0	30,5	27,2
	Smör o. andra smörfettsprodukter	0,1	0,2	0,7	0,5	0,2	0,1
	Glassvaror	4,9	5,2	3,8	8,0	10,4	12,0
	Öst och ostmassa	20,9	25,8	30,7	35,4	39,0	39,4
	Ägg och äggalbuminer	6,8	8,0	8,7	11,3	10,7	12,0
03	Fisk-, kraft- o. blötdjur mm	130,1	155,4	164,9	168,0	183,3	194,4
	Fisk, kraft- o. blötdjur	97,3	116,5	123,9	125,1	139,4	149,3
	Beredningar av fisk, kraft o. blötdjur	32,8	38,8	41,1	42,9	43,9	45,2
04	Spannmål o. varor därav	228,7	295,4	279,8	371,9	393,6	343,7
	Spannmål (exkl. ris)	87,1	113,4	75,8	167,4	187,5	153,2
	Mjöl, gryn, malt m.m.	42,1	56,3	61,9	52,5	43,1	21,9
	Ris	14,5	32,6	36,1	37,1	39,2	40,8
	Bakverk, bröd m.m.	39,2	43,3	47,7	53,5	55,1	58,8
	Okokt pasta	24,7	25,2	27,6	27,8	31,3	32,8
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	21,1	24,7	30,7	33,5	37,4	36,3
05	Frukt och grönsaker	1 007,0	1 081,2	1 102,7	1 122,3	1 203,8	1 213,0
	Färnska o. kylida grönsaker	301,7	295,3	257,4	250,3	291,2	287,8
	Frysta grönsaker	29,4	27,6	30,2	32,1	36,7	37,5
	Torkade grönsaker m.m.	9,6	10,0	10,2	9,0	19,3	8,6
	Beredda potatisprodukter	31,1	38,1	45,3	46,1	50,8	56,0
	Övriga beredningar av grönsaker	69,7	85,0	89,8	92,8	97,2	97,5
	Färsk, kylid, torkad frukt bär o. nötter	465,8	514,7	540,2	545,8	550,4	572,6
	Fryst frukt o. bär	12,7	16,3	17,9	18,0	20,6	17,9
	Saft, sylt o. marmelad	54,3	57,0	73,6	81,6	92,5	95,2
	Övriga beredningar av frukt o. bär	32,8	37,3	38,0	46,6	45,2	39,8
06	Socker, sockervaror mm	128,4	136,4	143,0	143,2	158,4	156,9
	Socker melass o. honung	100,3	104,1	109,1	106,8	118,9	115,1
	Sockerkonfektyrer	28,1	32,3	33,9	36,4	39,4	41,8
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.²	139,7	152,0	149,0	145,2	146,5	144,2
	Kaffe o. kaffeersättning ²	90,8	101,5	97,0	90,4	91,9	83,5
	Choklad o. kakaoberedningar	24,0	24,8	26,4	28,7	29,6	33,1
	Te, kakao o. kryddor	24,9	25,7	25,6	26,1	24,9	27,6
08	Djurfoder	830,0	806,8	892,5	837,1	851,5	882,3
08	Diverse livsmedelsprodukter	65,0	80,9	91,7	99,4	97,4	100,7
	Soppor, såser och buljonger	28,3	31,8	31,9	34,1	39,0	41,6
	Margarin o. annat matfett	4,2	11,2	10,3	10,9	6,7	7,6
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	10,6	13,0	14,4	16,5	16,2	20,0
	Övriga livsmedel	21,9	25,0	35,0	37,9	35,4	31,5
11	Drycker	173,2	254,2	292,4	266,6	273,1	262,8
	Starksprit	14,9	20,1	19,0	19,8	19,3	15,7
	Vin	93,4	139,3	134,4	130,6	128,1	118,0
	Övriga drycker med alkohol	45,6	60,8	68,5	58,2	61,2	56,3
	Drycker utan alkohol	19,3	33,9	70,5	58,0	64,5	72,8
12	Tobak	9,1	9,1	6,5	11,3	13,5	11,3
22	Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	150,0	231,8	114,4	169,5	258,0	212,8
4	Oljor och fetter	203,4	168,7	339,8	229,9	211,3	202,6

1) Se faktaruta sid. 234.

2) Exkl. vissa essenser, extrakter och koncentrat av kaffe 1998–2000 (KN 2101.11).

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00	Levande djur	0,6	0,6	2,2	1,6	3,5	2,1
01	Kött och köttvaror	42,6	67,6	85,0	76,4	71,8	49,7
	Nötkött	3,1	8,4	7,2	11,1	6,0	4,6
	Griskött	18,9	32,5	44,1	36,3	43,7	18,9
	Får-, lamm- och getkött	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
	Fjäderfåkött	8,2	10,8	21,2	16,3	11,4	15,8
	Övrigt kött inkl. vilt	1,0	1,7	1,2	1,3	1,2	1,2
	Beredda köttprodukter	11,3	14,0	11,2	11,3	9,5	9,1
02	Mejeriprodukter och ägg	69,5	58,4	83,4	95,0	95,4	97,2
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	23,0	22,4	35,2	41,3	39,7	44,3
	Smör o. andra smörfettsprodukter	22,8	17,7	22,1	17,1	16,4	17,7
	Glassvaror	14,4	10,1	9,2	15,8	16,8	12,4
	Ost och ostmassa	5,3	4,0	12,1	16,1	16,6	18,5
	Ägg och äggalbuminer	4,0	4,2	4,8	4,6	6,0	4,4
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur mm	127,8	234,2	213,8	237,2	226,0	264,0
	Fisk, kräft- o. blötdjur	110,0	208,0	186,5	212,6	203,0	240,7
	Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	17,8	26,2	27,3	24,6	23,0	23,4
04	Spannmål o. varor därav	521,1	1 098,7	1 616,3	1 618,5	1 489,7	1 659,1
	Spannmål (exkl. ris)	424,4	964,1	1 448,9	1 418,0	1 302,9	1 454,5
	Mjöl, gryn, malt m.m.	39,3	64,7	95,7	130,8	115,3	129,8
	Ris	0,3	0,5	1,3	0,4	1,1	1,2
	Bakverk, bröd m.m.	47,0	52,0	51,5	55,9	59,5	63,8
	Okokt pasta	1,3	6,1	9,0	2,1	1,0	0,7
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	8,9	11,3	10,0	11,2	9,9	9,1
05	Frukt och grönsaker	56,5	79,5	95,1	98,8	98,9	90,2
	Färska o. kyllda grönsaker	6,1	6,3	9,2	10,5	11,3	10,9
	Frysta grönsaker	18,3	22,9	29,3	24,4	25,5	26,1
	Torkade grönsaker m.m.	0,6	0,7	5,7	6,7	4,1	2,0
	Beredda potatisprodukter	5,1	6,3	6,4	7,5	5,6	5,2
	Övriga beredningar av grönsaker	1,7	2,3	2,8	6,0	6,3	4,9
	Färsk, kyld, torkad frukt bär o. nötter	4,4	22,4	24,2	24,9	24,2	21,4
	Fryst frukt o. bär	11,1	12,8	11,7	11,2	12,9	11,6
	Saft, sylt o. marmelad	4,8	3,4	3,9	5,9	7,1	6,5
	Övriga beredningar av frukt o. bär	4,4	2,4	1,9	1,8	1,9	1,8
06	Socker, sockervaror mm	44,0	51,6	114,4	82,5	106,3	126,0
	Socker melass o. honung	30,1	37,5	98,7	66,7	89,4	108,8
	Sockerkonfektyrer	13,9	14,1	15,7	15,9	16,9	17,2
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	48,2	48,4	44,6	44,5	49,7	53,5
	Kaffe o. kaffeersättning	10,1	11,3	11,7	9,5	8,8	8,6
	Choklad o. kakaoberedningar	36,7	35,8	31,4	33,3	39,1	42,7
	Te, kakao.o. kryddor	1,4	1,4	1,5	1,7	1,8	2,2
08	Djurfoder	98,0	69,8	98,3	111,6	95,0	86,9
09	Diverse livsmedelsprodukter	123,6	123,1	175,5	149,1	169,4	153,2
	Soppor, såser och buljonger	12,1	12,7	14,5	15,4	17,2	17,6
	Margarin o. annat matfett	75,0	80,8	121,1	101,1	116,6	102,3
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	10,2	8,2	12,2	9,4	14,8	11,3
	Övriga livsmedel	26,3	21,4	27,6	23,1	20,6	22,1
11	Drycker	94,1	80,4	78,8	76,5	105,6	102,0
	Starksprit	62,3	43,7	42,7	47,8	55,8	62,7
	Vin	0,3	0,5	2,0	2,6	1,4	1,4
	Övriga drycker med alkohol	10,2	12,2	10,6	11,4	21,1	18,9
	Drycker utan alkohol	21,2	24,0	23,5	14,7	27,3	19,0
12	Tobak	5,0	1,9	3,0	4,2	3,4	3,8
22	Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	1,1	13,0	5,2	10,3	6,0	10,9
4	Oljor och fetter	78,7	84,6	102,7	159,8	161,7	189,5

Tabell 16.4**Import och export av husdjur, ton resp. 1 000 kr, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
	Import						
		Ton					
01.02	Nötkreatur	8	4	10	2	2	2
01.03	Svin	0	0	0	0	2	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	7	22	9	15	10	6
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	711	304	731	183	90	241
01.03	Svin	217	79	5	0	157	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	7 625	9 352	12 646	11 886	10 861	5 043
	Summa import, tkr	8 553	9 735	13 382	12 069	11 108	5 284
	Export						
		Ton					
01.02	Nötkreatur	143	169	194	531	616	518
01.03	Svin	41	108	1 624	683	2 454	1 042
01.04	Får och getter	3	1	2	0	0	0
01.05	Fjäderfä	32	54	51	55	68	74
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	4 717	5 187	3 356	13 004	14 508	14 163
01.03	Svin	4 534	7 025	23 538	6 975	18 596	11 905
01.04	Får och getter	214	11	6	0	0	3
01.05	Fjäderfä	8 807	13 262	15 240	18 320	17 008	23 539
	Summa export, tkr	18 272	25 485	42 140	38 299	50 112	49 610

1) Se faktaruta på sid. 234.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5

Import och export av förädlade livsmedel, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data

Import	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Styckat kött och köttvaror	1 972	2 058	2 373	2 583	2 966	3 528
Styckat griskött	711	663	710	814	861	1 172
Styckat kött av nöt, får och lamm	683	796	855	938	1 081	1 063
Kött av fjäderfä	28	53	90	97	242	446
Övrigt kött inkl. vilt	89	80	93	69	70	84
Beredningar av kött	461	465	625	665	713	763
Ost och ostmassa	769	855	1 000	1 194	1 256	1 255
Andra mejerivaror och fett	380	290	266	357	440	474
Yoghurt	101	59	69	54	98	92
Glassvaror	106	93	59	151	205	233
Fast margarin	22	52	44	54	39	41
Flytande margarin och matfett	53	35	48	42	29	32
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	99	51	47	57	70	76
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	1 077	1 148	1 244	1 270	1 360	1 384
Rökt fisk	21	38	33	32	33	33
Sill och strömming beredd och konserverad	74	112	104	106	92	85
Övriga fisk och skaldjur; beredd o.kons.	982	998	1 106	1 132	1 235	1266
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 431	1 479	1 687	1 928	2 036	2 033
Knäckebröd	56	39	43	46	60	49
Skorpor	11	15	15	17	17	16
Övriga bakverk och bröd	601	646	715	844	872	912
Pasta	304	275	312	306	320	312
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	459	504	602	714	767	744
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	3 204	3 340	3 358	3 422	3 668	3 815
Frysta grönsaker	238	204	234	264	291	295
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	2 039	2 067	2 047	2 074	2 298	2 410
Blåbär	25	84	41	38	61	167
Annan frukt och bär	902	984	1 035	1 047	1 019	942
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	2 052	2 047	2 207	2 494	2 805	2 566
Saft	552	561	616	709	858	820
Sylt och marmelad	107	101	94	108	99	100
Beredda potatisprodukter	287	255	292	332	380	331
Andra beredn. av grönsaker	637	671	687	764	839	768
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	469	458	517	581	629	546
Sockerkonfektyr, choklad m.m.	1 490	1 494	1 587	1 691	1 836	1 946
Sockerkonfektyr	698	727	787	804	885	905
Choklad m.m.	793	767	800	887	951	1 041
Diverse livsmedel	1 992	2 071	2 256	2 360	2 503	2 499
Rostat kaffe	204	200	242	173	172	115
Essenser och konc. av kaffe m.m.	247	255	332	280	236	235
Såser och beredn. av grönsaker	379	378	426	441	516	549
Soppor och buljonger	147	153	146	151	156	159
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	1 015	1 84	1 110	1 315	1 422	1 442
Drycker	2 288	3 256	3 438	3 873	4 236	4 106
Vodka	10	21	27	32	42	37
Övriga drycker med alkohol	2 142	3 045	3 054	3 500	3 744	3 560
Drycker utan alkohol	121	172	335	314	411	469
Ättika	16	18	23	27	39	40
Summa import av förädlade livsmedel	16 655	18 037	19 416	21 171	23 106	23 605

1) Se faktaruta på sid. 234.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Styckat kött och köttvaror	720	1 008	1 110	851	822	693
Styckat griskött	284	489	555	401	409	266
Styckat kött av nöt, får och lamm	69	72	94	48	41	47
Kött av fjäderfå	65	66	148	65	41	64
Övrigt kött inkl. vilt	60	78	61	61	72	70
Beredningar av kött	242	302	252	275	259	247
Ost och ostmassa	133	116	369	483	473	552
Andra mejerivaror och fett²	990	995	1 374	1 024	832	775
Yoghurt	97	84	75	57	47	36
Glassvaror	214	197	194	287	269	226
Fast margarin	270	275	682	469	378	375
Flytande margarin och matfett	409	438	423
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	211	139	138
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	495	671	694	680	654	702
Rökt fisk	10	10	11	18	23	21
Sill och strömming beredd och konserverad	166	311	315	286	274	337
Övriga fisk och skaldjur, beredd o.kons.	320	350	368	376	357	344
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 243	1 352	1 423	1 459	1 625	1 683
Knäckebröd	185	195	172	193	195	188
Skorpor	230	257	225	232	231	231
Övriga bakverk och bröd	485	551	620	704	786	898
Pasta	31	45	60	32	28	27
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	312	304	346	299	384	339
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	368	443	467	447	489	537
Frysta grönsaker	132	156	192	176	198	200
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	40	38	55	73	82	73
Blåbär	58	95	93	84	108	161
Annan frukt och bär	138	154	127	113	101	103
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	191	216	222	318	330	315
Saft	31	34	44	56	72	69
Sylt och marmelad	24	21	25	46	55	68
Beredda potatisprodukter	61	71	71	66	50	48
Andra beredn. av grönsaker	21	27	30	99	104	81
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	54	63	52	51	48	50
Sockerkonfektyr, choklad m.m.	1 416	1 420	1 331	1 360	1 522	1 541
Sockerkonfektyr	334	343	375	387	418	406
Choklad m.m.	1 083	1 077	956	973	1 105	1 135
Diverse livsmedel	1 361	1 318	1 485	1 470	1 380	1 445
Rostat kaffe	424	377	473	410	289	303
Essenser och konc. av kaffe m.m.	95	89	72	84	81	56
Såser och beredn. av grönsaker	220	226	271	287	294	312
Soppor och buljonger	58	66	76	101	127	135
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	563	560	593	588	589	639
Drycker	1 390	1 614	1 906	2 163	2 721	3 274
Vodka	1 205	1 366	1 566	1 837	2 258	2 789
Övriga drycker med alkohol	91	133	208	219	286	320
Drycker utan alkohol	92	112	119	94	166	153
Ättika	2	2	13	13	11	12
Summa export av förädlade livsmedel	8 306	9 152	10 381	10 255	10 849	11 516

2) Exkl. hydrerade veg. fetter och oljor 1995–1997 (KN 1516.20) och flytande margarin och matfett 1998–2000 (KN 1517.90).

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2000, milj. kr, insamlade värden¹.
Varugruppering enligt SITC
*Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data.
Specification according to SITC*

SITC	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00 Levande djur	77	80	83	117	104	138
USA	17	18	22	57	8	67
Island	6	9	11	10	11	16
Norge	14	15	14	15	11	13
Storbritannien och Nordirland	10	8	11	10	14	12
Danmark	11	11	10	10	8	9
Nederländerna	10	10	6	8	34	6
01 Kött o köttvaror	2 088	2 276	2 504	2 698	3 110	3 711
Danmark	779	730	986	1 171	1 284	1 561
Tyskland	177	253	222	193	404	639
Irland	240	338	275	422	322	359
Nederländerna	76	103	159	188	308	281
Finland	102	154	184	145	159	183
Nya Zeeland	151	101	110	111	123	97
02 Mjök, mejeriproduktersamt ägg	1 056	1 156	1 305	1 608	1 772	1 790
Danmark	309	390	442	553	583	563
Tyskland	173	149	177	268	282	301
Nederländerna	119	184	231	235	291	272
Frankrike	118	93	120	168	184	169
Finland	147	137	118	114	151	141
Storbritannien och Nordirland	24	19	24	66	79	105
03 Fisk,kräft- o blötdjur,varor därav	3 820	3 983	4 510	5 049	5 856	6 447
Norge	1 979	1 985	2 590	3 157	3 763	4 431
Danmark	932	1 035	846	798	896	933
Nederländerna	111	120	128	143	167	161
Kina	36	52	84	69	125	123
Kanada	95	77	105	86	151	119
Island	97	123	123	109	104	82
04 Spannmål o varor därav	1 671	1 888	2 052	2 369	2 474	2 357
Danmark	387	411	452	602	468	470
Tyskland	225	279	291	304	427	401
Storbritannien och Nordirland	218	241	257	240	283	304
Belgien och Luxemburg	123	182	129	218	254	216
Italien	221	201	235	242	247	198
Nederländerna	134	149	175	180	189	173
05 Frukt o köksväxter	7 616	8 078	8 602	9 132	9 641	9 456
Nederländerna	2 205	2 220	2 307	2 616	2 837	2 765
Spanien	646	791	923	850	924	970
Italien	514	607	662	651	646	684
Tyskland	533	567	588	645	631	644
Danmark	409	389	387	457	532	511
Frankrike	234	287	313	406	415	431
06 Socker,sockervaror o honung	922	1 005	1 096	1 169	1 219	1 295
Danmark	347	383	436	524	517	548
Tyskland	106	117	116	131	110	126
Nederländerna	92	95	113	83	126	120
Storbritannien och Nordirland	92	124	129	100	100	105
Belgien och Luxemburg	39	50	54	67	83	84
Finland	42	40	36	49	50	58
07 Kaffe,te,kakao,kryddor o varor därav	4 082	3 578	4 819	4 406	3 789	3 702
Brasilien	645	474	1 000	659	566	554
Tyskland	602	608	569	405	500	534
Nederländerna	411	392	479	504	461	410
Colombia	572	400	626	605	345	266
Danmark	178	190	206	273	297	231
Finland	315	294	305	168	190	213

1) Se faktaruta på sid. 234.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
08 Djurfoder	1 777	1 912	2 183	1 864	1 793	1 981
Nederländerna	422	545	493	428	361	513
Tyskland	423	365	418	390	443	472
Danmark	284	278	397	291	345	369
Norge	251	305	378	309	229	211
Brasilien	25	20	13	18	70	64
USA	73	85	89	89	74	63
09 Diverse livsmedel	1 784	1 876	1 973	2 233	2 438	2 531
Irland	232	315	204	324	560	558
Danmark	353	349	427	451	464	487
Nederländerna	222	228	254	265	307	287
Tyskland	145	170	200	227	180	209
Storbritannien och Nordirland	204	214	241	207	186	192
Norge	152	143	178	220	143	115
11 Drycker	2 169	3 119	3 302	3 720	4 069	3 957
Spanien	437	689	595	732	771	572
Frankrike	296	382	407	504	579	496
Italien	136	318	335	421	391	434
Tyskland	263	265	251	292	380	399
Storbritannien och Nordirland	224	406	438	524	436	357
Danmark	96	116	165	192	185	207
12 Tobak och tobaksvaror	596	701	629	811	974	966
Nederländerna	257	361	358	394	504	507
Danmark	57	82	88	108	89	117
USA	70	70	26	62	112	104
Zimbabwe	39	40	21	49	72	61
Brasilien	24	10	7	21	35	25
Indien	5	5	7	13	16	23
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	387	523	285	451	496	438
Tyskland	131	141	76	122	215	213
Danmark	66	76	69	66	79	60
USA	28	23	21	27	25	30
Nederländerna	18	13	25	14	15	26
Ungern	20	25	29	34	30	22
Guatemala	6	5	3	8	10	10
4 Oljor och fetter	1 193	906	1 466	1 460	1 232	1 065
Nederländerna	261	327	389	494	389	291
Tyskland	243	162	416	274	184	152
Italien	38	56	67	96	110	127
Danmark	174	46	83	126	128	108
Storbritannien och Nordirland	45	21	123	86	72	75
Norge	65	72	84	84	73	68
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	29 238	31 079	34 810	37 088	38 970	39 834
Danmark	4 382	4 486	4 995	5 624	5 875	6 174
Nederländerna	4 395	4 830	5 222	5 650	6 094	5 947
Norge	2 893	2 943	3 697	4 199	4 638	5 330
Tyskland	3 098	3 146	3 387	3 334	3 842	4 160
Spanien	1 175	1 630	1 668	1 766	1 844	1 729
Italien	1 094	1 347	1 513	1 639	1 670	1 719
Frankrike	994	1 202	1 306	1 621	1 753	1 684
Storbritannien och Nordirland	1 364	1 579	1 742	1 766	1 702	1 598
Belgien och Luxemburg	831	909	1 071	1 194	1 174	1 206
Irland	635	827	652	865	994	1 067
USA	1 061	1 120	1 155	1 157	1 141	1 065
Finland	977	1 036	1 070	958	1 006	1 008
Brasilien	731	538	1 048	718	710	738
Costa Rica	194	125	234	534	540	440
Österrike	258	224	270	275	346	412

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mot-tagarländerna 2000, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC*

SITC	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
00 Levande djur	66	61	81	80	89	96
Danmark	7	10	19	23	22	27
Norge	23	25	19	21	20	25
USA	6	5	8	17	12	11
Tyskland	1	1	16	4	18	10
Nederländerna	2	0	1	0	2	5
Zimbabwe	0	0	0	0	0	3
01 Kött o köttvaror	773	1 178	1 379	1 028	969	764
Finland	180	271	261	204	211	172
Storbritannien och Nordirland	22	93	98	149	154	140
Danmark	79	97	191	136	127	95
Frankrike	94	152	172	116	97	52
Tyskland	54	121	183	84	65	50
Norge	108	81	54	39	36	45
02 Mjök, mejeriproduktersamt ägg	1 169	1 033	1 587	1 635	1 580	1 762
Finland	265	267	313	335	348	316
Danmark	245	300	187	190	246	272
Tyskland	94	51	220	217	211	228
Nederländerna	172	50	113	70	132	161
Grekland	9	12	93	126	116	126
Belgien-Luxemburg	42	25	88	118	118	72
03 Fisk,kräft- o blötdjur,varor därav	1 741	1 927	2 505	2 968	3 554	4 143
Frankrike	421	311	532	576	690	665
Danmark	474	666	630	600	617	821
Italien	47	56	203	397	544	531
Tyskland	118	203	249	293	285	350
Storbritannien och Nordirland	14	57	102	171	230	280
Portugal	23	27	41	42	150	268
04 Spannmål o varor därav	1 684	2 542	3 181	3 039	2 745	3 325
Norge	285	370	410	391	428	453
Danmark	183	242	266	467	376	510
USA	118	106	205	400	326	305
Finland	228	276	326	293	253	301
Tyskland	287	380	284	239	248	278
Frankrike	160	180	172	178	181	168
05 Frukt o köksväxter	596	807	855	940	935	950
Finland	120	205	230	280	223	229
Italien	107	123	126	128	153	161
Norge	111	82	100	118	121	128
Tyskland	66	132	107	96	96	107
Frankrike	17	20	29	61	79	49
Danmark	39	58	58	67	76	80
06 Socker,sockervaror o honung	491	489	801	569	657	708
Danmark	88	177	405	156	146	183
Norge	87	128	175	124	130	153
Finland	77	70	73	90	117	116
Ryssland	17	4	5	18	1	44
Storbritannien och Nordirland	9	6	6	22	40	41
Estland	1	16	38	27	18	30
07 Kaffe,te,kakao,kryddor o varor därav	1 687	1 635	1 631	1 584	1 603	1 665
Norge	331	350	341	343	360	378
USA	303	272	346	314	244	269
Finland	189	165	195	201	186	220
Danmark	207	223	177	202	178	211
Tyskland	183	109	91	74	162	178
Nederländerna	26	32	15	8	58	65

1) Se faktaruta på sid. 234.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
08 Djurfoder	214	236	268	304	266	268
Danmark	37	35	26	72	69	37
Finland	53	62	82	90	59	51
Norge	62	67	73	66	53	61
Tyskland	5	7	8	13	24	33
Lettland	23	25	32	29	20	32
USA	1	4	2	2	7	12
09 Diverse livsmedel	1 675	1 695	2 236	2 059	2 266	2 245
Finland	268	282	468	538	569	594
Norge	176	181	228	274	317	362
Danmark	114	104	126	150	274	326
Ryssland	211	238	522	335	170	162
Polen	160	92	34	66	114	100
Nederländerna	20	16	21	33	53	64
11 Drycker	1 373	1 579	1 859	2 102	2 650	3 199
USA	935	1 015	1 246	1 454	1 742	2 116
Norge	21	22	48	59	149	135
Finland	25	34	52	34	79	108
Kanada	32	35	40	53	59	94
Storbritannien och Nordirland	14	21	64	45	47	77
Danmark	50	99	118	95	100	71
12 Tobak och tobaksvaror	168	190	221	206	216	268
Danmark	19	14	28	12	21	54
Norge	31	35	36	38	49	52
USA	42	35	24	33	25	30
Estland	0	9	49	44	32	27
Tyskland	7	16	14	14	13	24
Finland	3	4	9	6	7	14
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	14	37	23	27	24	35
Norge	6	7	7	9	11	11
Danmark	1	21	6	4	3	11
Finland	2	6	3	9	8	10
Tyskland	0	1	2	0	1	2
Polen	0	0	1	1	0	1
Tjeckien	0	0	0	0	0	0
4 Oljor och fetter	771	672	1 016	1 032	925	972
Tyskland	155	109	171	178	155	187
Norge	54	48	55	86	105	132
Finland	75	74	165	156	132	107
Danmark	52	55	99	114	105	85
Storbritannien och Nordirland	69	68	63	57	52	58
Nederländerna	64	35	50	62	37	49
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	12 422	14 080	17 643	17 573	18 477	20 399
USA	1 548	1 568	1 998	2 379	2 506	2 839
Danmark	1 594	2 100	2 337	2 286	2 360	2 785
Finland	1 628	1 874	2 342	2 439	2 361	2 415
Norge	1 414	1 518	1 682	1 724	1 922	2 172
Tyskland	1 175	1 237	1 424	1 287	1 372	1 548
Frankrike	995	1 003	1 249	1 240	1 270	1 112
Storbritannien och Nordirland	353	476	615	745	807	857
Italien	328	496	827	749	850	792
Nederländerna	427	293	460	434	543	598
Spanien	164	281	265	388	481	445
Ryssland	546	579	825	587	348	425
Belgien och Luxemburg	283	255	313	334	391	414
Polen	212	266	324	209	203	346
Estland	147	141	288	283	264	313
Portugal	40	44	67	64	180	291

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive kr.

Enligt **tabell 17.1** har per capita-konsumtionen av *mjöl och gryn* sedan 1995 fram t.o.m. 1999 sjunkit något medan konsumtionen av färdiga produkter av mjöl och gryn ökat. Framförallt visar pastaprodukterna en stigande trend men även kaffebröd och konditorivaror.

Konsumtionen per capita av *kött* har ökat förhållandevis kraftigt under senare år, framförallt av griskött, medan konsumtionen av charkprodukter uppvisar en sjunkande trend. Konsumtionsökningen förklaras av den gynnsamma prisutvecklingen på kött, bl.a. som följd av EU-inträdet.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt utvecklingsmönster. Möjligen skulle det kunna hävdas att konsumtionen av färsk och djupfrost fisk delvis ersatts av fiskkonserver och beredd fisk.

I direktkonsumtionen av *mjölk* har sedan 1995 lätt- och minimjölk minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som standardmjölken minskat kraftigt, med 13 %.

Konsumtionen av *ost och ägg* har sedan 1995 legat på en stabil nivå.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med 17 % mellan 1995 och 1999. Såväl konsumtionen av lättmargarin som av det fetare smöret och margarinet har gått ned medan matolja (tillsammans med majonnäs) ökat med runt 40 %.

I fråga om *köksväxter* redovisas överlag kraftiga höjningar av per capita-konsumtionen. Sålunda har konsumtionen av rotfrukter (främst morötter) ökat med 30 % och av färska köksväxter (med bl.a. tomat) med 20 %.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis splittrat. Konsumtionen av citrusfrukter och vindruvor har minskat något medan bananer, meloner och övrig färsk frukt ökat, med drygt 20 %.

Konsumtionen av *färsk potatis* har gått ned från 57 till 44 kg per person, dvs. med 23 %. Samtidigt har konsumtionen av potatisprodukter som t.ex. chips och olika slags frysta och kylda potatisprodukter ökat från 7,5 till 11 kg eller med 47 %. Till en del torde den ökade konsumtionen av pastaprodukter (se ovan) förklara nedgången i potatiskonsumtionen.

Konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* har ökat från 70 till 83,5 liter, dvs. med 19 % medan konsumtionen av *lätt- och folköl* minskat, från 43,5 till 35 liter (12 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* har en viss övergång skett från spritdrycker till det alkoholsvagare starkölet och vinet.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, 12,2 mJ/år 1999 (**Tabell 17.3**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 25 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 94 g år 1999. Våra viktigaste proteinkällor är kött, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost (**Tabellerna 17.3–4**).

Fettkonsumtionen har minskat sedan mitten av 1980-talet och år 1999 konsumerades 121 g per person och dag. År 1999 bidrog fett

med drygt 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av matfett och kött (**Tabellerna 17.3–4**).

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* varit tämligen konstant och det uppgick 1999 till 340 g per person. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**Tabellerna 17.3–4**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, köksväxter och matfett. Frukt och bär, köksväxter samt potatis svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för järnintaget är mjölk och ost. Tiaminet (B₁-vitamin) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**Tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2000 drygt 12 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 22 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**Tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökat med 12 % sedan 1993 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion är knappt 17 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 20 % medan de alkoholhaltiga dryckerna minskat med 5 %. Minskningen för starkspriten är närmare 30 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**Tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket, (tidigare Jordbruksnämnden) har sedan början av 1940-talet svarat för beräkningarna av livsmedelskonsumtionen i landet. Fram t.o.m. 1999 skedde beräkningar av både *direktkonsumtionen* och den s.k. *totalkonsumtionen*, men fr.o.m. 2000 avser beräkningarna primärt bara totalkonsumtionen. Eventuellt kommer dock för vissa grövre aggregat att längre fram även utföras beräkningar av direktkonsumtionen.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt konsumenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumentionen. Direktkonsumtionen av olika livsmedel har angivits i både kvantiteter och värden. Så långt det är möjligt har redovisning skett i den form varorna nått konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion. Resultaten redovisas endast i kvantiteter (kg eller liter).

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är verkets statistik rörande t.ex. slakt och egna undersökningar av t.ex. kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Omläggningar och försämringar i samband därmed i SCB:s utrikeshandelsstatistik samt i statistiken över industrins varuproduktion är den främsta anledningen till nedläggningen av direktkonsumtionsberäkningarna i deras hittillsvarande form fr.o.m år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 700 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser. Beräkningarna har hittills haft direktkonsumtionsberäkningarna som underlag men fr.o.m. 2000 planeras de, till följd av dessas nedläggning, ske enligt annan teknik.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (SNR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionsidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på privat konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i SNR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För den privata konsumtionen sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till SNR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen är i första hand Jord-

bruksverket:s konsumtionsberäkningar. SNR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i SNR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i SNR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper är ändrad fr.o.m. maj 1999. Den baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

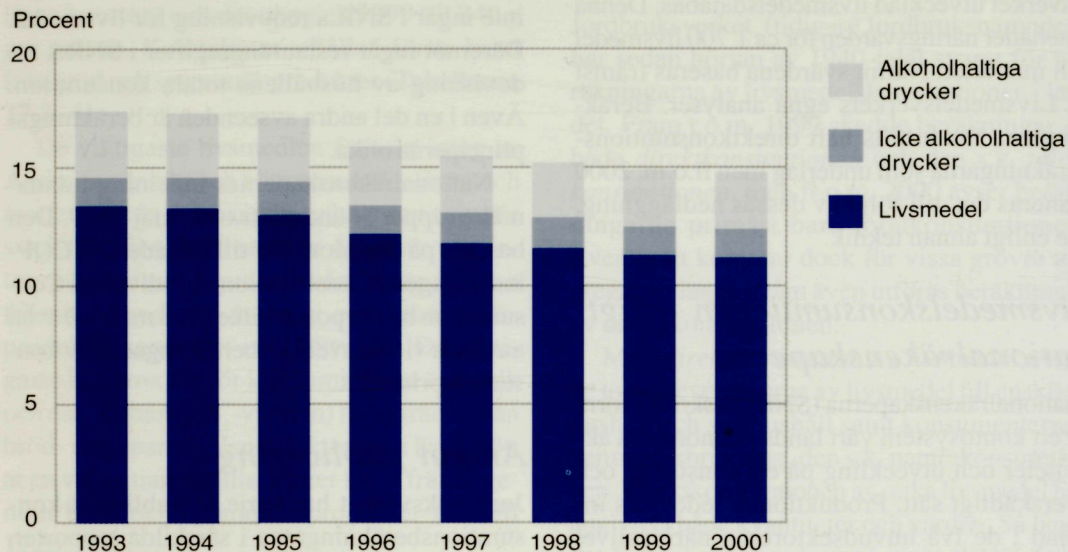
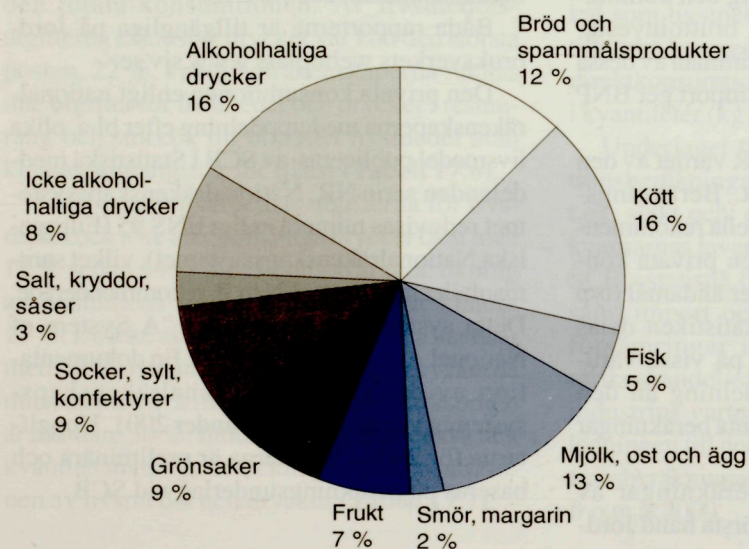
Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Konsumtionen av livsmedel m.m. 1996–1999", Jordbruksverket, Rapport 2000:13

Totalkonsumtionsberäkningarna har senast redovisats "Totalkonsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll", Jordbruksverket, Statistikenheten, 2000-09-13.

Båda rapporterna är tillgängliga på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas numera enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. Detta system har beskrivits i "A System of National Accounts (SNA 93)". En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet väntas föreligga under 2001. Uppgifterna för 2000 i tabellerna är preliminära och baseras på beräkningsunderlag vid SCB.

Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1993–2000***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures***Figur 17B****Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2000 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilogrammes or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet.

Sälunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,827	8,841	8,846	8,851	8,858
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	21,3	18,9	18,7	18,7	18,0
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	14,1	13,2	12,7	12,4	11,6
Risgryn	kg	4	4,1	3,1	3,4	3,7	3,8
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	3,1	2,6	2,6	2,6	2,5
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	10,6	11,7	11,9	12,2	12,9
Mixer m.m. av mjöl el. annan spannmål, vållingpulver	kg	7–8	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	5,4	5,9	6,3	6,5	6,9
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	kg	10	3,7	4,3	4,1	4,3	4,6
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	55,2	57,7	58,5	56,5	58,0
Knäckebröd m.m. ¹	kg	12	4,2	4,1	3,9	3,8	3,7
Skorpor och skorpmjöl	kg	13	0,5	0,8	0,9	0,5	0,5
Mjukt matbröd	kg	14	36,6	37,3	37,9	36,2	37,6
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	4,6	4,8	4,7	4,9	4,8
Kaffebröd m.m. ²	kg	16	3,9	4,5	4,7	4,8	4,8
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk ²	kg	17	5,5	6,2	6,4	6,3	6,6
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och djupfryst³</i>	kg	20–27	31,3	32,4	34,8	36,6	38,0
Hemslakt av kalv, svin och får	kg	20	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3
Nöt- och kalvkött, färskt ³	kg	21–22	7,1	8,2	9,0	9,0	9,5
Griskött, färskt ³	kg	23	12,9	13,3	14,7	15,7	15,2
Fårkött, färskt	kg	24	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Fjäderfäkött, färskt och djupfryst ³	kg	25	8,2	8,1	8,4	8,9	10,2
Renkött, färskt och djupfryst	kg	26	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
Kött av vilt, färskt och djupfryst	kg	27	1,9	1,9	1,8	2,0	2,0
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.³</i>	kg	29–32	23,2	25,6	24,1	24,0	23,6
Lever, njure och tunga ³	kg	29	0,5	0,7	0,8	0,7	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ³	kg	30	5,7	6,0	5,4	5,8	5,7
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ³	kg	31	15,7	18,3	17,2	16,7	16,3
Köttkonserver (exkl. soppor) ³	kg	32	1,4	0,5	0,8	0,8	0,8
<i>Övriga köttprodukter³</i>	kg	34, 36	9,7	12,6	12,4	13,0	13,9
Kött soppor ³	kg	34	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ³	kg	36	6,3	9,2	8,8	9,5	10,3
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Färsk och djupfryst fisk ⁴	kg	38–43	5,9	6,6	5,9	5,7	5,7
Djupfryst filéad fisk	kg	45–47	2,0	2,0	2,1	2,0	1,9
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	5,8	5,8	5,9	6,5	6,7
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	kg	58–59	3,0

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

3) Ändrat beräkningsunderlag för kött fr.o.m. 1996 försvårar direkta jämförelser med uppgifterna t.o.m.1995.

4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfisket på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

5) Naturkonsumtion ingår inte.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Mjölk							
Direktförsåld o. hemmaförbrukad mjölk	liter	62	2,0	1,8	1,7	1,5	1,4
Lätt- och minimmjölk	liter	63	25,8	24,1	23,0	22,0	21,5
Mellanmjölk m.m.	liter	64	45,0	47,8	48,6	49,2	49,4
Lättfil m.m.	liter	65	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2
Standardmjölk	liter	66	43,7	42,5	40,9	39,8	38,1
Filmjölk	liter	67	9,6	9,2	10,2	10,2	10,3
Yoghurt, Kefir etc.	liter	68	15,2	15,6	16,3	16,2	16,9
Gräddor, ost och ägg							
<i>Gräddor</i>	<i>liter</i>	<i>70–72</i>	<i>9,2</i>	<i>9,5</i>	<i>9,6</i>	<i>9,7</i>	<i>9,8</i>
Tunn gräddor	liter	70	1,3	1,4	1,4	1,5	1,5
Gräddfil	liter	71	1,2	1,3	1,4	1,4	1,5
Tjock gräddor	liter	72	6,7	6,8	6,8	6,8	6,7
Mjölkpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	<i>kg</i>	<i>75–78</i>	<i>16,4</i>	<i>16,3</i>	<i>15,9</i>	<i>16,2</i>	<i>16,7</i>
Hårdost	kg	75	13,3	13,2	12,6	12,6	12,9
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,1	3,1	3,4	3,5	3,8
Ägg	kg	80	10,4	10,9	10,7	11,0	11,1
Matfett och majonnäs							
<i>Smör och margarin</i>	<i>kg</i>	<i>82–84</i>	<i>17,2</i>	<i>16,7</i>	<i>15,6</i>	<i>15,2</i>	<i>14,2</i>
Smör	kg	82	2,0	1,7	1,7	1,5	1,3
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	kg	83	9,8	9,9	9,2	9,0	8,3
Lättmargarin	kg	84	5,4	5,1	4,7	4,7	4,6
Majonnäs och matolja	kg	86–87	1,7	1,8	2,0	2,0	2,4
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	<i>kg</i>	<i>89–90</i>	<i>8,7</i>	<i>9,5</i>	<i>10,2</i>	<i>11,0</i>	<i>11,3</i>
Morötter	kg	89	7,5	8,1	8,9	9,9	10,1
Övriga rotfrukter	kg	90	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2
<i>Färska köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>92–99</i>	<i>31,0</i>	<i>33,1</i>	<i>34,0</i>	<i>35,9</i>	<i>37,2</i>
Gurka	kg	92	3,3	3,3	3,6	3,7	3,7
Lök, purjolök	kg	93–94	6,3	6,7	6,1	6,8	6,8
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål	kg	95–96	6,5	7,2	7,1	7,0	7,1
Sallad	kg	97	4,0	4,3	4,7	5,0	5,4
Tomater	kg	98	7,4	7,6	8,2	8,7	9,2
Övriga köksväxter, färska	kg	99	3,5	4,1	4,4	4,6	4,8
Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter ²	kg	101–104	15,6	16,0	15,6	15,9	16,6
Fruktar och bär							
Citrusfrukter och vindruvor	kg	106–107	17,2	17,8	17,3	16,7	15,5
Mandel och nötter	kg	108	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Äpplen och päron ⁵	kg	109	13,5	13,9	15,4	14,3	14,1
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁵	kg	110–111	21,3	20,9	22,3	23,3	25,8
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁵	kg	112–113	1,6	1,6	1,8	1,6	1,6
Fruktar och bär, hela eller i stycken, mosade, torkade eller konserverade	kg	114–115	4,2	4,3	4,7	4,8	5,2
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer	kg	116	6,3	7,2	6,6	6,7	6,6
Soppor och buljonger, ej innehållande kött, även konserverade	kg	117–118	3,6	3,4	3,1	2,9	2,8
Safter och juicer	liter	119–120	19,7	19,8	19,3	19,1	19,3

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk	kg	122	57,2	50,0	50,2	45,7	44,1
Potatisprodukter	kg	123-127	7,5	9,6	9,5	10,7	11,0
Socker	kg	129-130	11,3	11,9	11,5	11,2	10,1
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	7,5	8,4	7,7	7,5	7,5
Te	kg	134	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	kg	135-137	2,0	2,5	2,5	2,4	2,1
Honung	kg	139	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,8	13,6	12,3	12,8	12,0
Såser (exkl. majonnäs)	kg	141	5,6	5,9	6,6	7,0	7,4
Glans	liter	142-143	13,7	13,8	14,2	12,7	13,0
Kryddor och salt	kg	145-146	2,6	2,5	2,4	2,4	2,4
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	<i>liter</i>	<i>148-149</i>	<i>70,2</i>	<i>74,5</i>	<i>76,4</i>	<i>77,5</i>	<i>83,5</i>
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	liter	148	58,2	64,6	69,1	70,5	76,1
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	liter	149	12,0	9,9	7,3	7,0	7,4
<i>Maltdrycker</i>	<i>liter</i>	<i>151-152</i>	<i>43,5</i>	<i>39,0</i>	<i>40,3</i>	<i>35,9</i>	<i>35,2</i>
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	liter	151	10,7	10,1	9,4	8,6	8,1
Öl, klass II (folköl)	liter	152	32,8	28,9	31,0	27,3	27,1
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>							
Starköl	liter	156	21,8	20,6	21,8	21,9	24,7
Vin	liter	157	12,6	13,3	14,5	14,7	15,8
Spritdrycker	liter	158	3,4	3,1	2,8	2,7	2,8

Tabell 17.2

Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, milj. kr

Consumption of food, million SEK

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet.

Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17.

medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Bröd och spannmålsprodukter		19 740	18 573	18 696	18 651	19 460
Mjöl och gryn	1–5	1 484	1 189	1 154	1 186	1 200
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	1–3	591	478	439	427	422
Risgryn	4	570	456	507	536	582
Havregryn och gryn av annan spannmål	5	323	255	208	223	196
Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror	7–10	2 862	2 774	2 907	3 050	3 249
Mixer m.m. av mjöl eller annan spannmål, vällingpulver	7–8	627	537	543	563	573
Makaroner, spaghetti och liknande produkter	9	1 040	943	1 049	1 045	1 121
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	10	1 195	1 294	1 315	1 442	1 555
Bröd och konditorivaror	12–17	15 394	14 610	14 635	14 415	15 011
Knäckebröd m.m. ¹	12	1 087	1 005	1 009	1 020	1 007
Skorpor och skorpmjöl	13	198	211	247	173	178
Mjukt matbröd	14	7 604	6 843	6 842	6 634	7 044
Kex, rån och torra småkakor	15	1 977	1 908	1 897	1 858	1 845
Kaffebröd m.m. ²	16	1 754	1 804	1 716	1 782	1 830
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övriga bakverk ²	17	2 774	2 839	2 924	2 948	3 107
Kött och köttvaror³		32 093	32 837	32 781	33 547	33 736
Kött, färskt och djupfryst ³	20–27	13 880	13 431	14 403	14 680	14 754
Hemslakt av kalv, svin och får	20	79	40	35	32	43
Nöt- och kalvkött, färskt ³	21–22	4 980	5 088	5 285	5 382	5 686
Griskött, färskt ³	23	6 021	5 745	6 517	6 535	5 993
Fårkött, färskt	24	304	290	309	341	361
Fjäderfåkött, färskt och djupfryst ³	25	1 653	1 532	1 555	1 645	1 901
Renkött, färskt och djupfryst	26	188	144	115	117	145
Kött av vilt, färskt och djupfryst	27	655	592	587	628	625
Charkuterivaror, köttkonserver m.m. ³	29–32	14 733	15 014	14 116	14 265	13 887
Lever, njure och tunga ³	29	155	221	239	227	223
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ³	30	5 947	5 809	5 257	5 609	5 391
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ³	31	7 926	8 748	8 250	8 061	7 899
Köttkonserver (exkl. soppor) ³	32	705	236	370	368	374
Övriga köttprodukter ³	34–36	3 480	4 392	4 262	4 602	5 095
Kött soppor ³	34	184	136	140	144	145
Värdeomräknat förädl.tillägg för ej djupfryst färdiglagad mat	35	281	251	213	216	221
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ³	36	3 015	4 005	3 909	4 242	4 729
Fisk, kräftdjur och blötdjur		8 992	9 041	8 500	8 589	9 226
Färsk och djupfryst fisk ⁴	38–43	2 451	2 758	2 354	2 329	2 446
Djupfryst filéad fisk	45–47	906	813	829	868	905
Konserver och beredd fisk	49–56	3 213	2 997	3 201	3 336	3 539
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	58–59	2 422	2 473	2 116	2 056	2 336

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

3) Ändrat beräkningsunderlag för kött fr.o.m. 1995 försvårar direkta jämförelser med uppgifterna t.o.m.1995.

4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfiske på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

5) Naturkonsumtion ingår inte.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.2 (forts.)

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Mjök		8 804	8 387	8 629	8 666	8 777
<i>Konsumtionsmjök</i>	62–68	8 804	8 387	8 629	8 666	8 777
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjök	62	67	61	56	49	45
Lätt- och minimjök	63	1 361	1 199	1 158	1 125	1 117
Mellanmjök m.m.	64	2 430	2 448	2 541	2 616	2 667
Lättfil m.m.	65	217	203	206	201	209
Standardmjök	66	2 431	2 265	2 221	2 191	2 134
Filmjök	67	616	570	657	665	673
Yoghurt, Kefir etc.	68	1 682	1 641	1 790	1 819	1 932
Grädde, ost och ägg		13 187	12 767	12 558	12 815	13 058
<i>Grädde</i>	70–72	2 433	2 338	2 379	2 402	2 418
Tunn grädde	70	253	252	259	270	278
Gräddfil	71	258	252	282	292	307
Tjock grädde	72	1 922	1 834	1 838	1 840	1 833
Mjökpulver	74	41	31	25	23	22
<i>Ost</i>	75–78	8 538	8 287	8 040	8 153	8 434
Härdost	75	6 854	6 677	6 295	6 318	6 418
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	76–78	1 684	1 610	1 745	1 835	2 016
Ägg	80	2 175	2 111	2 114	2 237	2 184
Matfett och majonnäs		4 425	4 159	4 078	3 984	3 904
<i>Smör och margarin</i>	82–84	3 975	3 752	3 621	3 523	3 354
Smör	82	578	504	518	475	409
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	83	2 225	2 175	2 082	2 026	1 926
Lättmargarin	84	1 172	1 073	1 021	1 022	1 019
Majonnäs och matolja	86–87	450	407	457	461	550
Köksväxter		9 081	8 775	9 261	9 922	10 282
<i>Rotfrukter</i>	89–90	766	842	952	1 066	1 172
Morötter	89	693	760	869	989	1 086
Övriga rotfrukter	90	73	82	83	77	86
<i>Färska köksväxter</i>	92–99	5 122	4 956	5 354	5 790	5 839
Gurka	92	585	530	635	659	654
Lök, purjolök	93–94	644	483	461	590	513
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön o. salladskål	95–96	619	619	608	661	740
Sallad	97	887	900	1 028	965	1 092
Tomater	98	1 300	1 193	1 210	1 467	1 371
Övriga köksväxter, färska	99	1 087	1 231	1 412	1 448	1 469
Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter ²	101–104	3 193	2 977	2 955	3 066	3 271
Frukter och bär		13 897	13 128	13 535	13 558	13 888
<i>Citrusfrukter och vindruvor</i>	106–107	1 893	1 765	1 814	1 785	1 781
Mandel och nötter	108	535	484	541	524	504
Äpplen och päron	109	1 684	1 710	1 824	1 717	1 636
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁵	110–111	2 994	2 715	3 097	3 256	3 390
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁵	112–113	613	718	776	694	738
Frukter och bär, hela, i stycken, mosade, torkade eller konserverade	114–115	805	689	779	830	928
Sylter, marmelader, fruktmos o. geléer	116	1 614	1 506	1 317	1 373	1 419
Soppor och buljonger, ej innehållande kött, även konserverade	117–118	1 525	1 322	1 219	1 200	1 176
Safter och juicer	119–120	2 234	2 219	2 168	2 179	2 316

Tabell 17.2 (forts.)

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Övriga livsmedel		28 274	27 322	27 177	28 023	28 260
Potatis, färsk	122	3 304	2 218	1 809	1 843	2 518
Potatisprodukter	123-127	2 039	2 214	2 178	2 746	2 854
Socker	129-130	1 091	1 049	1 006	1 003	949
Sirap	131	64	58	53	51	49
Kaffe, rostat	133	5 058	4 472	4 890	5 065	4 306
Te	134	302	311	333	333	350
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	135-137	904	1 004	1 206	1 131	958
Honung	139	170	211	234	256	228
Choklad och konfektyrvaror	140	8 232	8 942	8 248	8 840	8 725
Såser (exkl. majonnäs)	141	1 825	1 803	2 001	2 090	2 384
Glass	142-143	4 556	4 323	4 499	3 935	4 203
Kryddor och salt	145-146	729	717	720	730	736
Alkoholfria och alkoholhaltiga drycker		34 749	35 552	35 986	36 353	39 397
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	<i>148-149</i>	<i>5 367</i>	<i>5 554</i>	<i>6 006</i>	<i>6 101</i>	<i>6 688</i>
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	148	4 703	5 095	5 515	5 664	6 222
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	149	664	459	491	437	466
<i>Maltdrycker</i>	<i>151-152</i>	<i>4 322</i>	<i>3 903</i>	<i>4 521</i>	<i>4 182</i>	<i>4 198</i>
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	151	670	623	586	539	527
Öl, klass II (folköl)	152	3 652	3 280	3 935	3 643	3 671
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	<i>156-158</i>	<i>25 060</i>	<i>26 095</i>	<i>25 459</i>	<i>26 070</i>	<i>28 511</i>
Starköl	156	7 599	7 977	7 608	7 526	8 516
Vin	157	8 419	9 317	9 486	9 994	11 109
Spritdrycker	158	9 042	8 801	8 365	8 550	8 886
Summa livsmedel och drycker		173 242	170 541	171 201	174 108	179 988

Tabell 17.3

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen*Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi	Pro- tein	Fett	Kolhyd- rater	Alko- hol	Pro- tein	Fett	Kolhyd- rater	Alko- hol	Summa
	mJ ¹	g	g	g	g	%	%	%	%	%
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1996	12,2	90	120	343	12,0	12,6	36,5	48,0	2,9	100
1997 ³	12,2	92	121	343	12,4	12,8	36,6	47,6	2,9	100
1998, prel.	12,3	93	122	341	12,8	12,9	36,7	47,3	3,0	100
1999, prel.	12,2	94	121	340	12,8	13,1	36,5	47,4	3,0	100

1) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier).

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej fibrer i kolhydrat och energivärdet.

3) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 1999 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	1999 prel.	1980	1999 prel.	1980	1999 prel.	1980	1999 prel.
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 296	17	20	12	15	134	142
Kött och köttvaror	1 321	1 442	23	27	23	25	5	4
Fisk, kräft- och blötdjur	220	228	6	6	3	3	1	1
Mjök	1 129	855	17	13	11	8	25	21
Grädde och mjölkpulver	247	335	1	1	6	8	1	1
Ost	544	628	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	163	4	3	3	3	0	0
Matfett	1 747	1 204	0	1	47	32	0	0
Köksväxter	205	277	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	778	1	2	1	2	36	40
Potatis och potatisprodukter	625	624	3	3	1	4	31	26
Socker och sirap	919	481	0	0	0	0	54	28
Andra livsmedel	891	1 078	3	3	8	10	32	38
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	259	455	0	0	0	0	11	22
Starksprit, vin och starköl	326	366	0	0	0	0	2	4
Totalt livsmedel	12 319	12 211	87	94	126	121	342	340

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 1999, milligram. Preliminära uppgifter*Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data*

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	89	1	0,76	4,1	97	10
Kött och köttvaror	592	1	0,53	3,8	28	0
Fisk, kräft- och blötdjur	31	0	0,04	0,4	15	0
Mjök	139	3	0,15	0,2	442	0
Grädde och mjölkpulver	76	0	0,01	0,0	22	0
Ost	95	0	0,03	0,1	285	0
Ägg	56	0	0,02	0,5	13	0
Matfett	379	0	0,00	0,0	8	0
Köksväxter	462	42	0,11	1,2	52	4
Frukt och bär	21	46	0,10	0,7	29	3
Potatis och potatisprodukter	3	14	0,09	0,8	10	3
Socker och sirap	0	0	0,00	0,0	1	0
Andra livsmedel	22	3	0,04	1,0	72	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	2	0,00	0,3	13	0
Starksprit, vin och starköl	0	0	0,00	0,5	11	0
Totalt livsmedel	1 964	111	1,88	13,7	1 097	21

1) Redovisning i retinolekvivalenter.

2) B₁-vitamin.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.6

Privat konsumtion efter ändamål 1993–2000 enligt nationalräkenskaperna (SNR), löpande priser, milj. kr

Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices

	COICOP ¹	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
Livsmedel o drycker	1	112 924	118 198	120 729	115 166	117 430	119 700	122 121	125 688
Livsmedel	11	103 669	107 358	109 148	104 428	105 872	107 980	110 166	113 358
Bröd och spannmålsprodukter	111	18 204	18 330	18 083	17 188	17 431	17 399	17 717	18 245
Kött	112	23 801	24 305	24 438	22 924	23 057	23 642	24 086	24 770
Fisk	113	5 933	6 324	6 273	6 504	6 604	6 953	7 123	7 314
Mjök, ost och ägg	114	18 394	18 761	19 162	18 631	18 935	19 189	19 540	20 052
Smör, margarin	115	3 951	3 846	3 712	3 572	3 447	3 395	3 463	3 556
Frukt	116	7 921	8 454	9 096	8 835	9 486	9 538	9 741	10 011
Grönsaker	117	9 848	10 837	11 913	10 823	10 981	11 990	12 236	12 582
Socker, sylt, konfektyrer	118	11 999	12 728	12 576	12 320	12 290	12 187	12 489	12 945
Salt, kryddor, såser	119	3 618	3 773	3 895	3 631	3 641	3 687	3 771	3 883
Icke alkoholhaltiga drycker	12	9 255	10 840	11 581	10 738	11 558	11 720	11 955	12 330
Kaffe, te, choklad	121	3 671	4 927	5 287	4 616	5 127	5 206	5 314	5 460
Läsk, juice	122	5 584	5 913	6 294	6 122	6 431	6 514	6 641	6 870
Alkoholhaltiga drycker	21	21 579	22 214	22 345	21 772	21 835	21 814	23 191	24 103
Sprit	211	8 373	8 269	7 846	7 417	6 957	6 902	7 064	7 285
Vin	212	6 605	7 191	7 392	7 809	8 190	8 446	9 212	9 517
Öl	213	6 601	6 754	7 107	6 546	6 688	6 466	6 915	7 301
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		773 680	808 180	836 502	859 207	895 968	929 240	972 366	1 010 571

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7

Privat konsumtion efter ändamål 1993–2000 enligt nationalräkenskaperna (SNR), fasta priser, index (1993=100)*Private final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²
Livsmedel o drycker	1	100,0	102,8	103,5	106,0	107,4	108,2	109,1	112,3
Livsmedel	11	100,0	102,6	103,6	105,9	107,3	108,3	108,6	111,5
Bröd och spannmålsprodukter	111	100,0	103,4	104,7	106,5	108,3	107,3	106,5	108,1
Kött	112	100,0	102,4	107,1	108,3	109,2	112,8	116,3	118,1
Fisk	113	100,0	107,4	103,8	113,2	112,7	113,3	110,3	112,9
Mjök, ost och ägg	114	100,0	101,1	101,9	102,6	103,0	103,7	104,4	106,0
Smör, margarin	115	100,0	99,3	99,7	101,4	96,1	93,8	93,3	96,1
Frukt	116	100,0	100,7	100,7	103,9	110,9	109,1	110,7	116,9
Grönsaker	117	100,0	102,5	107,0	111,8	117,2	124,7	120,0	128,7
Socker, sylt, konfektyrer	118	100,0	104,3	98,4	101,0	100,7	98,4	98,6	100,9
Salt, kryddor, såser	119	100,0	102,0	101,6	100,3	100,2	100,3	100,5	102,2
Icke alkoholhaltiga drycker	12	100,0	104,3	103,3	107,4	108,2	107,1	114,4	120,1
Kaffe, te, choklad	121	100,0	100,0	92,3	99,9	95,3	92,6	107,5	116,2
Läsk, juice	122	100,0	107,1	112,1	112,7	117,9	118,4	117,8	120,7
Alkoholhaltiga drycker	21	100,0	99,5	97,3	91,8	92,2	90,2	93,4	95,5
Sprit	211	100,0	92,8	86,1	78,6	71,9	69,6	69,9	70,7
Vin	212	100,0	104,0	100,2	102,2	105,8	106,2	110,8	111,6
Öl	213	100,0	103,4	109,0	98,0	104,6	100,2	106,2	112,0
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		100,0	101,7	102,4	103,8	105,9	108,8	113,1	116,6

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelskvalitet

Den statistik över livsmedelskvalitet som är av återkommande karaktär är i stort sett begränsad till de provtagningar som Livsmedelsverket ombesörjer vad avser bekämpningsmedelsrester i vegetabilier. I kapitel 18 återges en del av resultaten från dessa provtagningar

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelskvalitet är ett mycket komplext begrepp. Det innefattar såväl egenskaper som bedöms subjektivt eller visuellt, som objektivt mätbara egenskaper. I många fall innefattas även en värdering i kvalitetsbegreppet. Detta innebär att olika personer lägger olika vikt vid en och samma egenskap utifrån de olika värderingar man har. Kvalitet har också olika betydelse beroende på i vilka sammanhang egenskapen bedöms.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien har 1995 indelat kvalitetsegenskaperna hos livsmedel i följande begrepp och definitioner:

Objektiv produktkvalitet är egenskaper som kan mätas med objektiva metoder och uttryckas i registrerade mätvärden. Till objektiv kvalitet hör komponenterna

– *Funktionell kvalitet*, som innefattar livsmedelstekniska egenskaper, beredningskvalitet, matlagningsspekter o.dyl.

– *Ätkvalitet*, som innefattar de egenskaper som vi som konsumenter lägger i begreppet kvalitet och i de flesta fall benämner sensoriska egenskaper (såsom utseende, smak, lukt och konsistens).

– *Hygienisk kvalitet*, som innefattar begrepp som har med säkerhet att göra.

– *Näringskvalitet*, som innefattar råvarornas sammansättning och innehåll av de näringsämnen som är väsentliga för en fullvärdig kost (t.ex. protein-, fett- och kolhydratinnehåll).

Miljökvalitet rör produktionens påverkan på den yttre miljön, t.ex. att intensiv djurhållning ger stora mängder gödsel som kan försäkra

problem om inte tillräckliga arealer finns tillgängliga för spridning. Till miljökvalitetsbegreppet hör också frågor om arbetsmiljö och arbetarskydd i produktionen.

Immateriell kvalitet rör etiska aspekter på produktionsmetoder såsom odling utan onödiga tillsatser, användning av djurvänliga uppfödningssformer, frihet från användning av hormoner m.m. Hit hör också etniska/kulinariska aspekter på livsmedel som har med tradition, kultur och ursprung att göra.

Servicekvalitet handlar om att produkten skall motsvara konsumentens förväntningar med avseende på dels direkt mätbara kvalitetsegenskaper, dels på pris och leveranssäkerhet.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelskvalitet kan i första hand hänföras till kvalitetsegenskapen objektiv produktkvalitet och har tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Bland annat sammanställs information från verkets livsmedelskontroll. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger. Den kunskap som finns om livsmedlens kvalitet baseras främst på erfarenhet och vetenskapliga rön samt på en mängd olika undersökningar, huvudsakligen av ad hoc-karaktär.

Den presentation av statistik på området som görs i det följande har begränsats till de undersökningar som Livsmedelsverket regel-

mässigt genomför rörande bekämpningsmedelsrester i vegetabilier.

Undersökningsresultat

År 1999 undersöktes genom Livsmedelsverkets försorg 3 428 prov av frukt, grönsaker, juicer, fruktdrinkar, spannmål och spannmålsprodukter, vegetabiliska oljor samt oljefröer med avseende på förekomsten av bekämpningsmedelrester. Högsta tillåtna gränsvärden överskreds i 73 av dessa prov (2,1 % av samtliga). Inget av proven för de inhemskt producerade produkterna innehöll bekämpningsmedelsrester ovanför gränsvärdena.

Blomkål, meloner, paprika och vete ingick i det med EU samordnade undersökningsprogrammet. Totalt omfattade denna undersökning 383 prov och EU:s gränsvärden överskreds i 36 fall (9,4 %). Antalet pesticider som ingick i kontrollerna var något färre än i de svenska.

Kontrollverksamheten 1999 resulterade i att totalt 38 ton av importerad frukt, i första hand citroner och paprika, stoppades för försäljning.

I **figur 18A** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 1999. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var citrusfrukter och dill som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för citrusfrukterna. Överskridna gränsvärden noterades främst för paprika och persilja. Även för mango, papaya, bönor och dill redovisades förhållandevis höga värden men uppgifterna för i varje fall bönor och dill får betecknas som något osäkra då antalet tagna prov var litet (10 st).

Figur 18B visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Om statistiken

Sedan mitten av 1960-talet har Livsmedelsverket varje år genomfört provtagningar rörande förekomsten av bekämpningsmedelsrester i färsk frukt och grönsaker. År 1991 utökades programmet med provtagningar i cerealier och i bearbetade produkter. År 1994 utökades programmet ytterligare med vegetabiliska oljor och oljefröer.

Under senare år har antalet prov varit runt 3 800. Fördelningen på olika produkter har fördelats i ungefärlig proportion till konsumtionen. Viss hänsyn har också tagits till tidigare års undersökningsresultat beträffande vissa importprodukter och -länder.

Undersökningen för 1999 omfattade totalt 202 olika pesticider.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

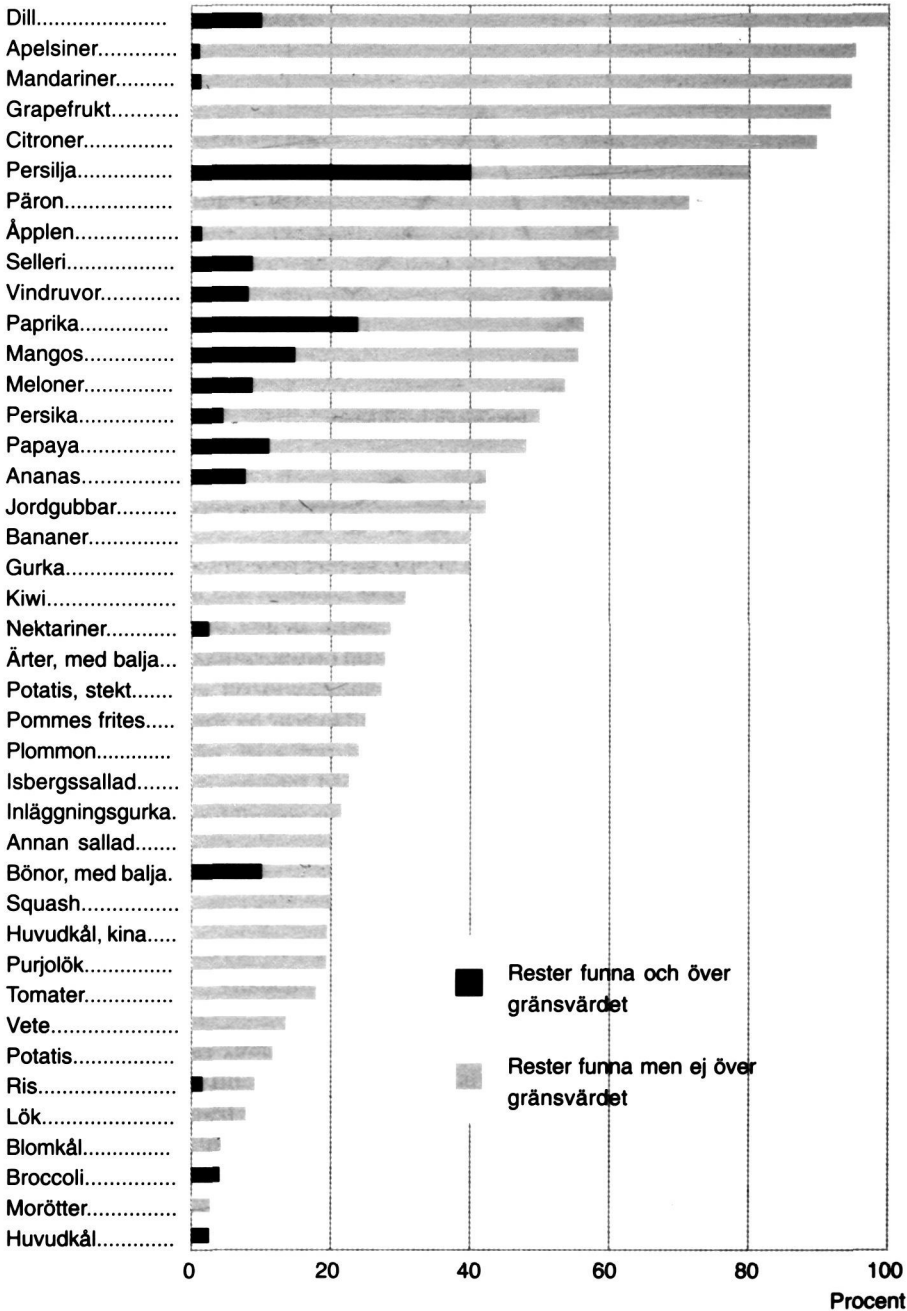
Övrig publicering

Resultaten från 1999 års provtagningar har publicerats av Livsmedelsverket i "The Swedish Monitoring and Pesticide Residues in Food of Plant Origin 1999, EC and National Report". I rapporten, som är den första som samordnats med redovisningen till EU, finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Figur 18A

Andel prov med högst förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 1999, procent

Products with highest rate of pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals, percentages

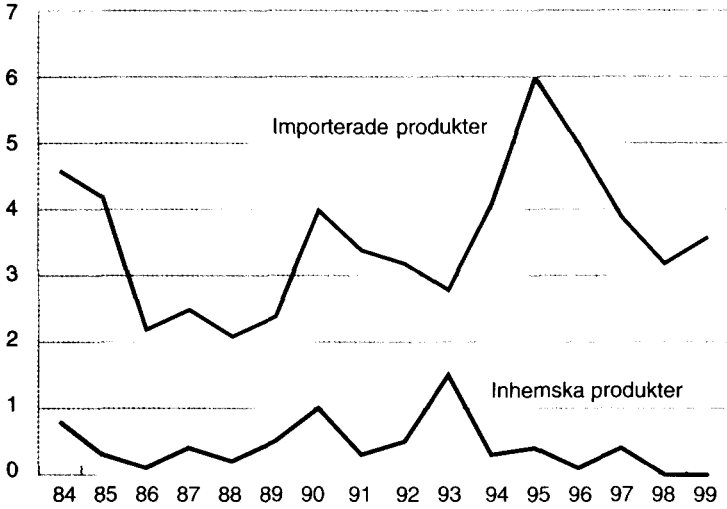
Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B

Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–1999. Inhemska respektive importerade produkter, procent

The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

Procent

Källa: Livsmedelsverket.

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om
 – *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
 – *Konsumentprisindex för livsmedel*
 – *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser under senare år för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har inget annat syfte än att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter vid olika tidpunkter. För studier av prisutvecklingen bör index användas (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 132 % medan den allmänna prisnivån stigit med 161 %. Fram till början av 1990-talet var skillnaderna i prisutveckling den omvända, dvs. prisutvecklingen för livsmedel var snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Bl.a. har justeringar av momsatsen för livsmedel bidragit till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna under 1990-talet:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsen på livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsen på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammast för kaffe och andra alkoholfria drycker, för frukt och grönsaker, för oljor och fetter samt för kött. Bl.a. fisk, spritdrycker och vin har ökat snabbare är priserna generellt. Ökningen av priserna på alkoholhaltiga drycker har samband med moms-

beläggningen av Systembolagets alkoholförsäljning med 25 % den 1 januari 1995 i samband med EU-inträdet.

Det kan noteras att restaurangpriserna ökade med 238 % mellan 1980 och 2000. Till denna höjning bidrar momsbeläggningen av serveringstjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995, även det en konsekvens av EU-inträdet.

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex sedan 1995 redovisas utförligt i kapitel 10. Nedan lämnas ett sammandrag av utvecklingen av de olika indexserierna (**Tabell 19.3**). Som konstateras i kapitel 10 har jordbrukets avräkningspriser utvecklats långsammare än kostnaderna för att ta fram olika produkter.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex (se nedan). Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 300 varuvarianter (exklusive vissa färskvaror). Vilket urval som utnyttjas i de utvalda butikerna beror på vilken grossist som är huvudleverantör. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färsk grönsaker insamlas

priser på ett urval av 39 s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet. I butiken väljs slutligen den variant av varan som skall prismätas.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 60 butiker. Under åren 1983–1992 hämtades prisnoteringarna i stor utsträckning från cirkaprislistor, kompletterade med kampanjpriser i förekommande fall. Cirkaprismätningen kompletterades dessutom med pris-mätning i butik i december.

Konsumentprisindex

Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte. Urvalet av noteringsställen förnyas årligen i december, vilket på ett slumpmässigt sätt inverkar på den tidsmässiga jämförbarheten. Direkta jämförelser med tidigare serier bör av bl.a. detta skäl inte göras. Index – och inte priser – bör användas vid studier av prisutvecklingen. Vid indexberäkningarna elimineras nämligen effekterna av urvalsbyten.

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner. Konsumentprisindex beräknas av SCB enligt principer som fastställs av regering och riksdag.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s natio-

nalräkenskaper. Vid uppdelning av konsumtionen inom en grupp av varor och tjänster på mindre poster har använts bl.a. resultat från SCB:s senaste undersökning om hushållens utgifter och, när det gäller livsmedel, uppgifter från Jordbruksverket.

Konsumentprisindex är en kedjeindex med årslänkar. Varje årslänk beräknas med december föregående år som bas. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt. Inför varje ny årslänk sker revidering av vägningstalen utifrån nya konsumtionsdata. Dessa nya konsumtionsdata utnyttjas också för beräkning av en särskild årslänk avseende december det gångna året. Långtidsindex, där 1980=100, bildar utgångspunkt för nästa års officiella indextal.

Beräkningarna baseras på ett butiksurlval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är tämligen representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Indelningen i varugrupper är ny fr.o.m. år 2000. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion enligt SNA (A system of National Accounts, se avsnitt 7.2), vilket tillämpas i EU-ländernas nationalräkenskaper. Syftet med det nya systemet i KPI är bl.a. att möjliggöra analyser och jämförelser av prisutvecklingen och den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna. Index-tal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter det att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindextalet. Det omprövas därefter inte, och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Denna ordning gäller även fortsättningsvis. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräk-

ningsunderlaget, som inneburit att indextalen gett en i någon mån missvisande bild av prisförändringen. Fr.o.m. våren 2000 redovisas i SCB:s publicering dels de oreviderade fastställda totalindextalen fr.o.m. 1980 och dels reviderade s.k. *skuggindextal* för KPI totalt samt reviderade indextal för produktgrupper, konsistenta med skuggindextalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindextal.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indextal avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Som anpassning till motsvarande indexsystem inom EU sker beräkningarna fr.o.m. 2000 med 1995 som basår (tidigare 1990). Indextalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

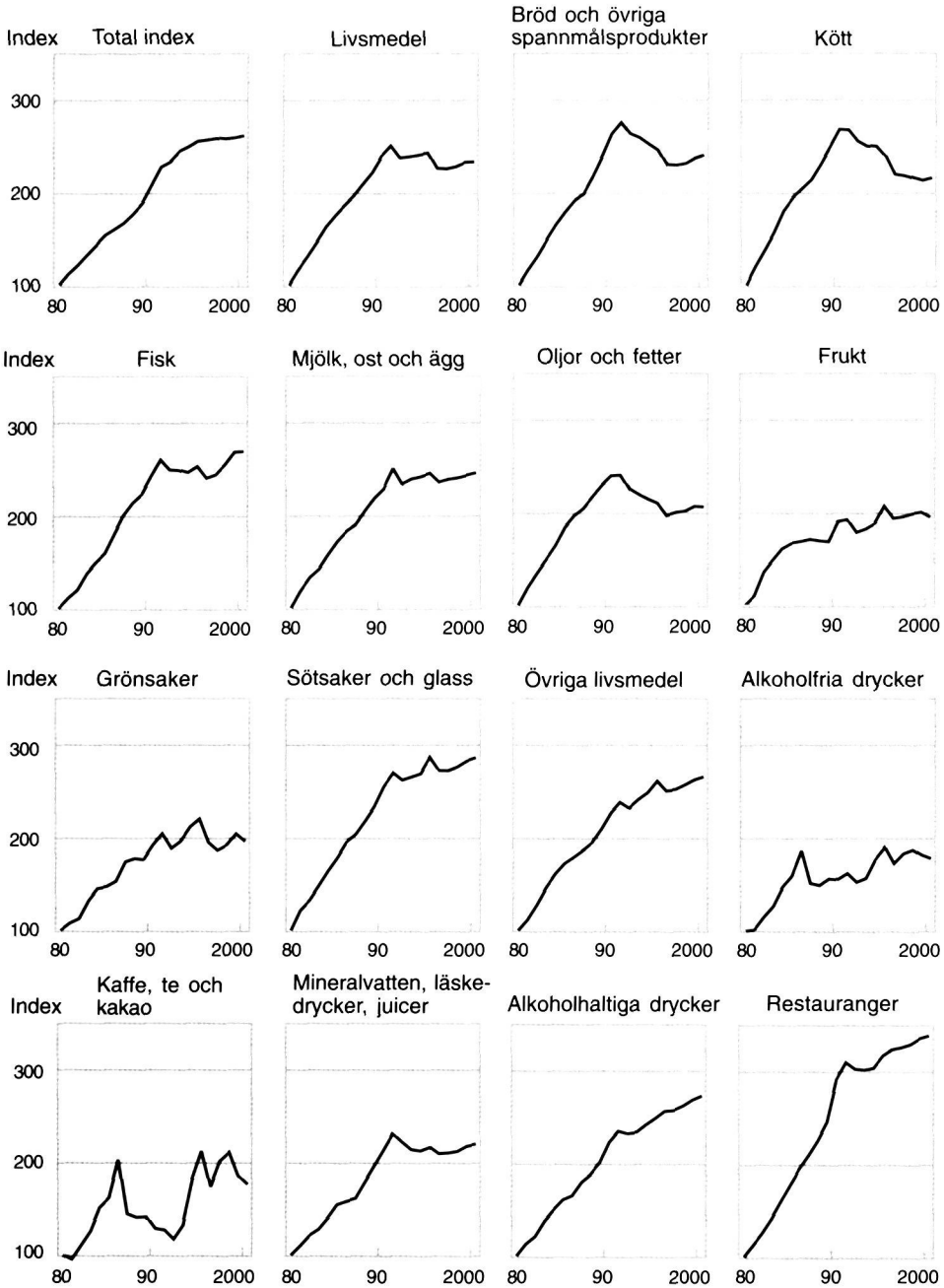
Prisstatistik publiceras varje år av SCB i Statistiska meddelanden, senast PR 15 SM 0101 "Konsumentprisindextal 1830–2000".

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nås från SCB:s webbplats www.scb.se. Den nya varuklassificeringen enligt COICOP har beskrivits i informationsblad bifogat Statistiska meddelanden P 14 SM 9911.

Jordbruksverket publicerade fram t.o.m. 1999 sina indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Fr.o.m. 2000 sker enbart publicering på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta. Indexsystemet har omarbetats fr.o.m. 2000 och redovisas numera med 1995 som basår (tidigare 1990).

Diagram 19A
Konsumentprisindex 1980–2000 (1980 = 100)

Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1
Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods

	Kvantitet	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Vetemjöl	2 kg	13,70	10,20	8,80	8,40	8,40	8,90	9,30
Knäckebröd ¹	400 g	12,40	11,80	10,80	11,70	12,80	13,30	13,40
Vetelängd	350 g	18,20	17,50	15,20	15,60	15,70	16,30	17,40
Nötkött, stek	1 kg	89,10	82,30	72,70	72,40	75,90	74,30	77,20
Nötkött, högrev	1 kg	75,70	70,80	61,50	59,10	61,00	57,80	58,10
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	63,20	58,00	50,40	45,90	47,00	43,70	43,90
Mellankalvstek	1 kg	132,00	137,10	113,70	112,10	114,60	101,30	118,90
Fläskkotlett	1 kg	61,00	54,90	50,70	52,10	52,90	52,00	56,60
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	163,90	147,00	131,70	126,10	121,70	126,70	130,60
Bloodpudding	1 kg	27,20	27,60	23,70	23,40	23,60	22,60	22,10
Falukorv	1 kg	48,30	47,90	42,60	41,70	42,40	40,40	40,60
Kyckling, djupfryst	1 kg	25,50	22,90	21,60	26,20	25,60	30,60	24,50
Sill/strömming, färsk	1 kg	28,20	27,50	27,40	31,20	33,80	33,50	33,60
Torskfilé, färsk	1 kg	72,80	69,70	59,40	67,10	78,30	83,90	89,60
Torskfilé, djupfryst	400 g	29,50	28,60	26,20	24,90	30,00	33,80	33,90
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,20	6,30	6,00	6,10	6,20	6,30	6,40
Filmjök	1 l	7,20	7,30	7,10	7,30	7,40	7,40	7,60
Ägg, lösvikt ²	1 kg	28,20	29,50	25,50	27,20	19,00	18,30	18,80
Ost, herrgårds-	1 kg	59,00	62,60	62,20	61,00	60,70	62,40	62,60
Smör ³	500 g	35,20	40,40	41,20	41,80	20,90	21,40	21,70
Hushållsmargarin ⁴	500 g	26,00	12,80	12,10	11,30	11,10	11,50	11,80
Potatis ³	2 kg	4,75	8,30	6,85	5,90	13,00	16,50	14,20
Morötter, tvättade ⁴	500 g	13,00	6,00	5,80	5,80	5,90	6,30	5,60
Lök, gul	1 kg	9,00	9,80	5,50	6,00	8,00	6,40	5,80
Tomater	1 kg	24,80	21,40	19,50	18,70	21,30	19,60	22,10
Gurka	1 kg	20,90	21,20	17,40	19,30	19,50	17,90	20,60
Isbergssallad	1 kg	21,40	21,10	20,10	20,50	18,30
Apelsiner	1 kg	11,00	12,60	10,90	10,70	10,50	11,50	10,70
Päron	1 kg	13,90	14,60	13,10	12,90	14,30	13,30	13,70
Kaffe	500 g	32,00	38,10	29,30	36,70	38,60	31,90	30,50
Strösocker	1 kg	7,35	10,65	9,50	9,40	9,50	9,55	9,45
Läskedryck	1/3 l	3,90	3,80	3,60	3,30	3,40	3,50	3,50
Renat brännvin	1/1 but.	178,00	182,00	188,00	193,00	198,00	199,70	201,70
Öl, klass II	1/3 l	6,40	6,40	6,10	7,10	7,00	7,80	7,30

1) T.o.m. 1996 pris för 500 g; fr.o.m. 1997 pris för 400 g.

2) T.o.m. 1997 förpackade ägg; fr.o.m. 1998 lösviktsägg (1 kg).

3) T.o.m. 1997 pris per kg.

4) T.o.m. 1994 pris per kg.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP¹, skuggindex² (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total-index	Varav									
		Livsmedel	Bröd och övriga spannmålsprodukter	Kött	Fisk	Mjök, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön-saker	Söt-saker och glass	Övriga livsmedel
1985	153,7	175,0	178,7	193,9	159,1	171,7	183,6	166,7	147,0	178,3	172,1
1990	207,6	238,5	262,5	267,1	241,6	228,2	239,1	190,1	191,6	254,3	226,5
1991	227,2	249,5	274,7	266,7	259,3	249,5	239,9	192,1	203,9	269,1	238,0
1992	232,6	236,8	262,5	254,7	248,8	233,0	224,6	178,6	188,4	261,5	231,8
1993	243,6	238,1	258,6	249,5	248,2	238,5	218,9	182,3	196,0	264,9	240,9
1994	248,8	239,8	251,9	249,0	245,8	240,9	214,0	188,4	211,1	268,4	248,2
1995	254,9	241,8	245,5	238,2	252,2	244,4	209,9	206,6	219,8	285,8	260,7
1996	256,3	225,6	229,2	219,2	239,9	235,2	196,5	193,6	194,7	271,7	250,1
1997	258,0	225,1	228,8	217,8	243,5	238,2	199,6	195,2	186,3	271,7	251,6
1998	257,3	227,4	230,7	215,2	254,2	239,8	201,3	198,2	191,8	275,7	256,5
1999	258,5	231,8	236,6	212,6	267,6	242,5	206,4	200,0	203,8	282,0	262,0
2000	260,8	232,4	240,1	215,4	268,4	245,1	205,9	194,7	195,5	285,5	265,4

1) Fr.o.m. januari 2000 varuindelning enligt COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose).

2) Benämningen "skuggindex" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Alkohol- fria drycker	Kaffe, te och kakao	Mine- vat- ten, läske- dryck- er, juicer	Alkohol- haltiga drycker	Varav			Res- tau- rang- er
					Stark- sprit	Vin	Öl	
1985	158,9	161,3	154,5	160,8	159,2	164,2	157,5	177,5
1990	155,3	128,4	212,8	222,8	217,0	217,5	236,0	291,2
1991	161,6	126,9	230,5	234,8	226,2	227,7	253,6	309,3
1992	152,4	117,2	221,7	232,2	225,8	222,9	250,1	302,4
1993	156,6	132,2	213,6	233,6	231,3	224,7	245,7	301,5
1994	176,8	181,0	212,2	241,5	246,1	235,1	242,7	303,6
1995	189,7	211,8	216,2	248,4	251,7	250,9	242,5	316,6
1996	172,3	173,4	209,3	256,2	260,6	259,9	248,0	323,3
1997	182,9	201,0	210,0	257,1	267,2	263,4	240,0	325,4
1998	186,9	210,4	211,7	261,7	273,9	271,1	239,7	328,7
1999	181,3	185,2	217,4	268,3	279,0	283,0	241,7	335,0
2000	177,7	176,0	219,6	272,7	284,4	290,1	242,3	338,1

Tabell 19.3**Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)***Price index numbers in the food sector*

		1995	1996	1997	1998	1999	2000
Produktionsmedelsprisindex	PM-index	100,0	107,5	106,9	105,3	106,5	110,8
Avräkningsprisindex	A-index	100,0	95,5	93,8	92,5	91,1	89,8
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	100,0	98,9	100,0	99,4	102,0	102,5
Konsumentprisindex för jordbruks- reglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	100,0	93,1	92,6	93,1	94,9	95,4
Konsumentprisindex för jordbruks- reglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,0	100,5	100,0	100,6	102,5	103,0
Konsumentprisindex för ej jordbruks- reglerade livsmedel, inkl. moms		100,0	93,1	94,7	96,6	97,2	96,4
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		100,0	93,1	93,4	94,5	95,9	95,9
Konsumentprisindex totalt, exkl jordbruks- reglerade livsmedel		100,0	101,2	101,8	101,6	102,0	102,9
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,0	100,5	101,0	100,9	101,3	102,4

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar. Dessa möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdeskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

Kostnaderna för mat och dryck är en tung post för hushåll i alla länder. Priser och prisutveckling på livsmedel är följaktligen en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.1** visas livsmedelsutgifterna andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 1998. Ju mindre andel av den individuella konsumtionen som utgörs av livsmedel, desto mer utvecklat kan landet anses vara. Tabellen visar att sydeuropeiska länder som t.ex. Portugal, Grekland och Spanien har betydligt högre livsmedelandelar – drycker inräknade – än övriga EU-länder. För Sverige redovisas den lägsta andelen, 11 %, som kan jämföras med EU-genomsnittets 12,6 %.

Räknat per invånare har Sverige – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU. Framför allt har Sverige en låg konsumtion av kött där genomsnittet för EU var närmare 50 % högre än i Sverige år 1998. Även i fråga om fisk var konsumtionen lägre än genomsnittet för EU, runt 10 %, men bl.a. Österrike, Irland, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien låg lägre än Sverige (**Tabell 20.2**).

Konsumtionen i kg per person har av Eurostat tagits fram för vissa animalieprodukter. Redovisning sker i kapitel 13 (**Tabell 13.10**). Det framgår av tabellen att Sverige vad avser nötkött och kalvkött har en med EU-genomsnittet likvärdig konsumtion, 20 kg per person år 1998. I fråga om övriga köttprodukter har vi som regel

en betydligt lägre konsumtion än inom EU. Exempelvis var konsumtion av griskött i Sverige 38 kg och av fjäderfäkött 10 kg 1998. Motsvarande genomsnittet för EU var 43 respektive 21 kg.

Prisnivåer

Livsmedelspriserna var år 1998 omkring 11 procent högre i Sverige än inom EU. Av de nordiska länderna hade endast Finland lägre priser än Sverige, ca 2 %. Endast i fråga om fisk hade Sverige lägre priser än EU, ca 7 %. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, drygt 70 %. Även för icke alkoholhaltiga drycker var pris-skillnaden stor, närmare 40 % (**Tabell 20.3**).

Den allmänna prisnivån i Sverige var 1999 17 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större tidigare under 1990-talet, exempelvis 45 % år 1990 och 31 % 1996 (**Tabell 20.4**).

Prisutveckling

Sedan 1996 har de svenska livsmedelspriserna stigit obetydligt mer än EU:s, med 4,0 respektive 3,5 %. Inom EU har Grekland och Irland haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, 13,8 respektive 12,3 %. Av samtliga länder i **tabell 20.5** har Island och Norge haft den kraftigaste prishöjningen på livsmedel, 13,8 respektive 13,3 %.

Den allmänna prisutvecklingen har i Sverige varit något långsammare än inom EU, 4,8 respektive 6,4 %.

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den högsta basskattesatsen för moms inom EU, 25 %. Sverige kommer dock först på tredje plats när det gäller livsmedelsmoms. Här är den svenska skattesatsen 12 % som kan jämföras med Danmarks 25 % och Finlands 17 %. I Europaperspektiv är dock livsmedelsmomsen ändå hög i Sverige. Högst livsmedelsmoms i övrigt inom EU har Österrike, 20 %. För resterande länder varierar skattesatsen mellan 0 % (Storbritannien) och 8 % (Grekland).

Samtliga länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 %.

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att medge jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräken-

skaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Sverige deltog i det av OECD administrerade PPP-projektet under perioden 1985–1990. Uppgifter lämnades om medelpriser avseende de olika produktområden, som ingår i BNP. Redan vid denna tid administrerade EU:s statistiska kontor (Eurostat) motsvarande beräkningar för EU:s medlemsstater samt för vissa andra länder. Sedan 1991 ingår Sverige i det av Eurostat administrerade projektarbetet.

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I **tabell 20.2** visas konsumtionsvolym per invånare i olika länder varvid Sverige satts till 100. Eftersom jämförelsen baseras på reala värden i internationella priser uttrycker indextalen skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvikelserna från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land än i Sverige.

I **tabell 13.10** i kapitel 13 redovisas konsumtionen i kg per person av vissa animalieprodukter. Statistiken baseras på varubalansberäkningar och är i princip ingen paritetstalsprodukt.

Prisnivåer

Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för ett lands dyrhet i förhållande till ett annat land. Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen och talar om hur många enheter av den valda jämförelsevalutan som behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i respektive länder. Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.3** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från de svenska i olika länder år 1998. Indextalen har erhållits genom framskrivning av de tal som Eurostat redovisat för 1997. Härvid har utnyttjats konsumentprisutvecklingen i respektive länder och förändringen i valutakurserna.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.3** visas i **tabell 20.4** hur skillnaderna i allmän prisnivå mellan olika länder inom OECD utvecklats sedan 1990. Redovisningen avser de år under 1990-talet för

vilka OECD genomfört paritetstalsberäkningar.

Prisutveckling

Ett av Maastricht-fördragets s.k. konvergenskrav för medlemskap i den europeiska monetära unionen (EMU) är prisstabilitet. För att kunna avgöra om de olika EU-länderna uppfyller detta konvergenskrav krävs att konsumentprisutvecklingen kan jämföras mellan olika länder. Detta nödvändiggör en harmonisering av de olika ländernas konsumentprisindex.

Från och med januari 1997 beräknas i detta syfte i Sverige, liksom i övriga länder, en ny index – Harmoniserad Index för Konsumentpriser (HIKP) – vars uppbyggnad bestäms i enlighet med indexens framtida användning som mått på inflationen uppfattad från ett centralbanksperspektiv. Nuvarande konsumentprisindex beräknas även fortsättningsvis och publiceras parallellt med den nya indexen.

I **tabell 20.5** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna samt Norge och Island.

Annan publicering

Eurostat redovisar varje år paritetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i "Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998" Eurostat, 2000 Edition. Tabellerna 20.1–20.2 samt 20.5 baseras på bearbetningar vid SCB av statistik lämnad i denna rapport.

Uppgifterna i tabell 20.3 grundas på statistik publicerad av SCB i Statistiska meddelanden PR 15 SM 0101 "Konsumentprisindex 1830–2000". Indextalen publiceras fortlöpande av Eurostat och är tillgängliga på Internet under adressen www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/serve/home.htm.

Uppgifterna i tabell 20.4 har hämtats från Konkursverkets rapport "Varför är de svenska konsumentpriserna så höga?", Konkursverkets rapportserie 2000:2, oktober 2000. Publicering har skett i anslutning till Konkursverkets webbplats www.konkurrens-

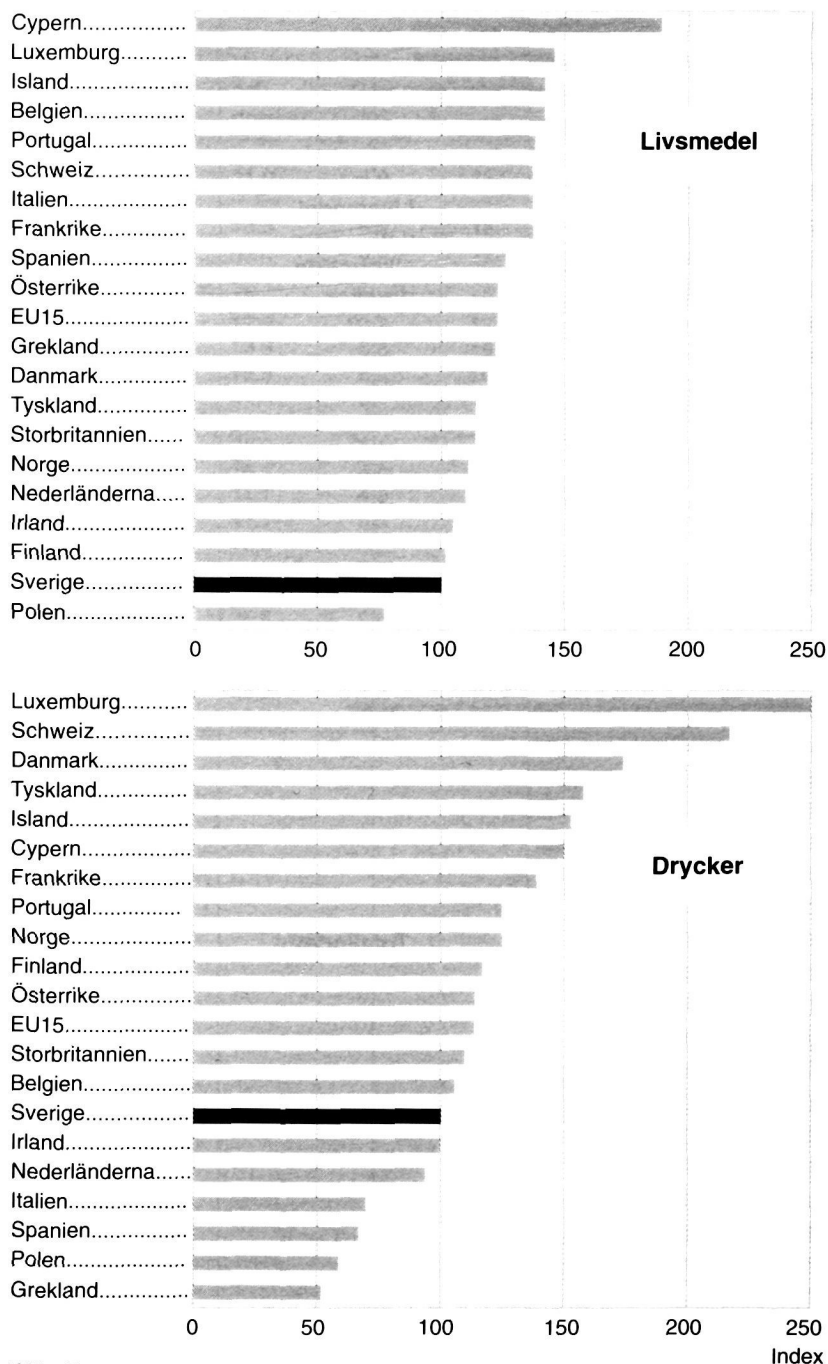
verket.se. Underlaget till rapporten är i första hand statistik insamlad av OECD för organisationens paritetstalsberäkningar.

Uppgifter om mervärdeskatter i olika länder (tabell 20.6) redovisas varje år av EU-kommissionen i en särskild promemoria, senast i "VAT-rates applied in the member states of the community. Situation at 1st Mai 2001". (DOC/2905/2001-EN). Det påpekas att den är baserad på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna. Dokumentet är även tillgängligt i anslutning till kommissionens webbplats <http://europa.eu.int/comm/>.

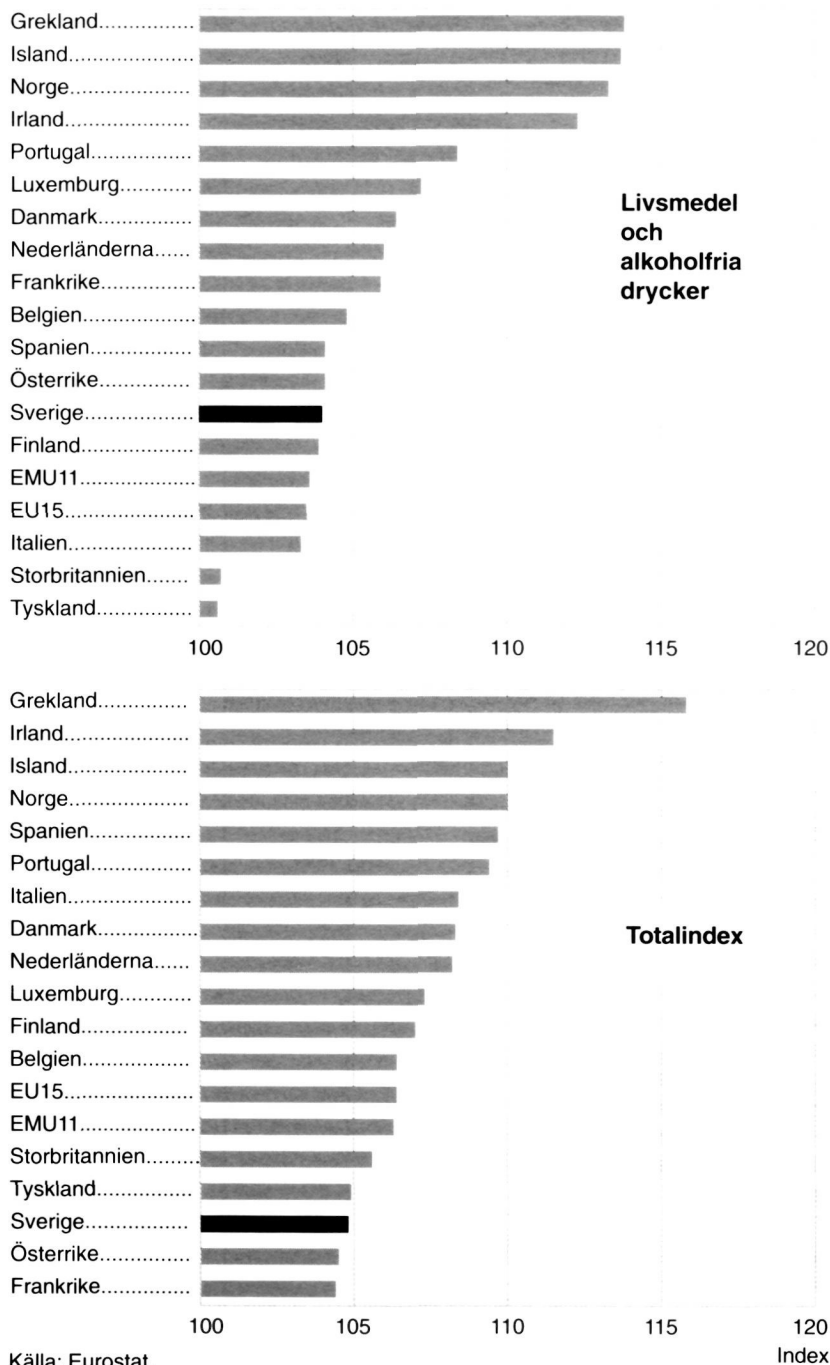
Figur 20A

Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1998 (Sverige=100)

Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

Källa: Eurostat.

Figur 20B**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2000 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland*

Tabell 20.1
Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 1998, procent

Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries

ICP-klassificering

	Livs- medel och drycker	Bekläd- nadsar- tiklar och skor	Bostad, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	11,0	4,0	23,0	62,0	100	67,9
Belgien	13,3	5,9	18,1	62,7	100	68,9
Danmark	11,3	3,9	18,9	65,9	100	71,9
Finland	13,0	3,9	19,7	63,4	100	64,0
Frankrike	13,9	4,4	18,7	63,0	100	70,6
Grekland	17,2	10,2	18,9	53,7	100	77,2
Irland	13,3	5,8	16,0	65,0	100	55,8
Italien	13,5	8,2	16,9	61,4	100	71,0
Luxemburg	11,6	6,7	14,1	67,5	100	53,8
Nederländerna	11,0	5,4	17,4	66,2	100	60,7
Portugal	22,0	8,1	9,8	60,1	100	72,5
Spanien	16,1	6,5	14,5	62,9	100	65,2
Storbritannien	11,1	4,9	16,3	67,7	100	75,5
Tyskland	11,1	5,5	19,3	64,1	100	70,1
Österrike	12,5	6,2	17,7	63,6	100	64,8
EU15	12,6	5,7	17,8	63,9	100	70,1
Cypern	25,8	9,6	8,4	56,2	100	73,6
Island	15,6	5,9	11,4	67,1	100	77,3
Norge	13,8	4,6	16,4	65,2	100	63,8
Polen	25,2	4,2	19,0	51,5	100	71,4
Schweiz	13,0	3,9	20,7	62,5	100	68,4

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2**Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1998 (Sverige=100)***Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Privat slutlig kon- sum- tion	Livs- medel, drycker, tobak	Livs- medel	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, pota- tis	Andra livs- medel
Sverige	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	114	141	142	134	184	158	100	202	126	129
Danmark	127	133	119	119	129	89	110	114	105	137
Finland	90	106	102	107	109	87	102	88	111	82
Frankrike	107	139	137	131	185	120	111	153	111	133
Grekland	76	124	122	90	134	97	95	248	169	86
Irland	93	113	105	129	147	47	62	127	104	96
Italien	110	129	137	179	159	138	97	256	149	70
Luxemburg	143	222	146	164	200	82	120	144	144	108
Nederländerna	106	111	110	139	101	68	95	78	143	93
Portugal	76	142	138	180	197	222	74	195	146	35
Spanien	76	127	126	111	166	226	81	222	149	43
Storbritannien	111	115	114	139	124	74	73	88	123	128
Tyskland	111	127	114	157	125	63	85	111	103	124
Österrike	105	128	123	147	150	33	109	175	124	109
EU15	104	127	123	143	147	111	91	156	125	103
Cypern	83	189	189	217	246	104	115	231	273	105
Island	134	143	142	159	135	229	112	106	119	181
Norge	114	114	111	84	109	158	103	84	90	160
Polen	42	77	77	76	128	22	51	83	66	78
Schweiz	123	158	137	139	107	52	153	95	184	149

1) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2 (forts.)

	Drycker		Alkoholhaltiga ¹	Tobak	Restauranger, caféer, hotell
Sverige	100	100	100	100	100
Belgien	106	120	100	187	280
Danmark	174	173	173	198	138
Finland	117	76	127	128	153
Frankrike	139	138	138	167	215
Grekland	52	79	45	289	318
Irland	100	139	89	209	398
Italien	70	133	52	161	248
Luxemburg	250	118	289	1 065	290
Nederländerna	94	100	93	170	153
Portugal	125	36	155	213	215
Spanien	67	89	62	241	428
Storbritannien	110	134	103	156	355
Tyskland	158	146	162	202	135
Österrike	114	125	109	194	390
EU15	114	125	110	185	250
Cypern	150	323	104	269	340
Island	153	353	100	117	205
Norge	125	249	89	128	148
Polen	59	40	64	122	33
Schweiz	217	230	211	272	345

Tabell 20.3**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 1998 för EU-länderna och de nordiska länderna (Sverige=100)**

Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (Sweden=100)

SNA-klassificering

	Total privat slutlig kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
Sverige	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	81	91	76	96	128	99	95	86	85
Danmark	104	123	110	137	139	114	106	127	119
Finland	97	98	103	91	82	91	101	106	103
Frankrike	87	99	96	107	116	94	93	96	91
Grekland	66	78	80	70	96	85	85	65	103
Irland	77	84	73	79	89	101	85	91	77
Italien	74	90	80	93	118	105	86	78	97
Luxemburg	83	93	82	108	126	84	93	88	83
Nederländerna	80	83	69	105	102	81	68	81	71
Portugal	60	70	56	65	91	72	62	73	89
Spanien	67	72	75	67	96	80	51	72	77
Storbritannien	88	91	73	89	95	101	95	109	81
Tyskland	88	92	87	101	125	77	83	95	85
Österrike	87	94	84	105	113	89	96	93	87
EU15	83	90	82	93	108	92	80	88	87
Island	97	119	113	142	94	126	89	120	106
Norge	104	130	106	147	110	146	123	130	121
Norden	101	111	104	116	104	110	105	112	111

- 1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive länder i reala värden år 1998 förhåll sig till motsvarande nivåer i Sverige.
- 2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Drycker	Icke alko- hol- hal- tiga	Alko- hol- hal- tiga ²	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
Sverige	100	100	100	100
Belgien	55	67	52	74
Danmark	85	139	74	106
Finland	102	89	104	91
Frankrike	53	66	50	76
Grekland	58	68	55	71
Irland	104	98	108	64
Italien	49	56	48	68
Luxemburg	49	58	48	75
Nederländerna	54	63	51	70
Portugal	41	58	39	50
Spanien	39	51	36	64
Storbritannien	88	104	85	88
Tyskland	47	70	42	81
Österrike	51	57	50	76
EU15	61	72	58	74
Island	116	114	123	119
Norge	127	124	133	104
Norden	102	116	98	100

Tabell 20.4**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna vissa år under 1990-talet (OECD=100)***Comparative price levels for total private consumption some years in the 1990-ties*

	1990	1993	1995	1996	1997	1998	1999
OECD	100	100	100	100	100	100	100
Australien	99	84	88	92	95	83	84
Belgien	108	99	115	108	102	104	99
Danmark	139	124	138	131	126	128	123
Finland	153	98	123	116	113	115	109
Frankrike	112	106	119	117	112	114	108
Grekland	82	74	81	80	83	82	80
Irland	105	89	94	98	100	99	96
Island	130	113	108	105	110	118	118
Italien	109	89	88	93	94	97	92
Japan	124	152	166	138	133	126	140
Kanada	103	90	79	79	83	79	78
Korea	70	68	73	71	66	48	55
Luxemburg	109	105	121	117	112	115	109
Mexico	50	62	43	46	55	55	60
Nederländerna	109	105	116	110	102	104	99
Norge	143	116	133	129	128	122	123
Nya Zeeland	88	75	89	92	95	80	78
Polen	29	38	43	46	50	54	49
Portugal	67	67	72	72	68	70	67
Schweiz	145	132	157	150	133	138	131
Spanien	99	84	90	89	84	86	83
Storbritannien	98	88	95	91	104	110	107
Sverige	145	116	125	131	125	123	117
Tjeckien	23	30	38	39	38	42	40
Turkiet	52	50	45	44	46	47	46
Tyskland	119	117	130	12	113	114	109
Ungern	38	43	44	44	45	45	44
USA	92	92	92	91	97	100	100
Österrike	113	109	125	117	109	110	105

Källa: OECD och Konkursverket.

Tabell 20.5

Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper*Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Sverige	103,8	104,0	111,4	113,2	105,0	106,6	103,4	104,8
Belgien	104,1	104,8	107,5	109,3	105,6	108,7	103,6	106,4
Danmark	104,8	106,4	105,0	107,4	107,7	110,9	105,4	108,3
Finland	102,8	103,9	105,1	107,8	107,4	110,6	103,9	107,0
Frankrike	103,6	105,9	110,7	114,0	105,3	107,3	102,5	104,4
Grekland	111,4	113,8	122,7	126,1	122,9	128,5	112,6	115,8
Irland	108,9	112,3	111,3	124,6	111,3	117,5	106,0	111,5
Italien	101,7	103,3	110,5	111,7	108,4	111,9	105,7	108,4
Luxemburg	105,0	107,2	107,5	110,9	105,1	107,8	103,4	107,3
Nederländerna	105,2	106,0	109,5	112,5	107,6	111,4	105,8	108,2
Portugal	106,2	108,4	114,5	115,6	108,3	112,3	106,4	109,4
Spanien	101,8	104,1	123,1	126,9	110,2	114,9	106,0	109,7
Storbritannien	101,2	100,7	116,8	122,2	111,5	115,1	104,8	105,6
Tyskland	101,1	100,6	105,2	106,7	103,8	105,0	102,8	104,9
Österrike	102,5	104,1	103,3	104,3	105,3	107,5	102,5	104,5
EU15	102,6	103,5	111,0	113,9	108,0	111,1	104,3	106,4
EMU11	102,5	103,6	108,8	111,1	106,6	109,5	103,8	106,3
Island	109,2	113,7	116,4	118,8	111,2	117,5	105,4	110,0
Norge	111,1	113,3	122,8	131,2	110,3	113,6	106,8	110,0
EU samt Island och Norge	102,6	103,6	111,1	114,4	108,0	111,2	104,3	106,5

Källa: Eurostat.

Tabell 20.6

Mervärdeskattesatser inom EU den 1 maj 2001, procent

VAT rates in EU-countries at 1st May 2001, per cent

	Sverige ¹	Belgien	Danmark	Finland	Frankrike	Grekland	Irland	Italien
Livsmedel ²	12 25	6 12 21	25	17	5,5 19,6	8	0 12,5 20	4 10
Drycker								
– Spritdrycker	25	21	25	22	19,6	18	20	20
– Vin	25	21	25	22	19,6	18	20	20
– Öl	25	21	25	22	19,6	18	20	20
– Mineralvatten	12	21	25	17	5,5	8	20	20
– Läskedrycker	12	21	25	17	5,5	8	20	20
– Fruk juice	12	21	25	17	5,5	8	20	20
Restaurang ³	25	21	25	22	19,6	8 18	12,5	10
Basskattesats ⁴	25	21	25	22	19,6	18	20	20

1) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12,0 %.

2) Vid differentierad livsmedelsmoms gäller de lägre skattesatserna baslivsmedel i enlighet med de avgränsningar av varugruppen som gjorts i respektive land.

3) Högre skattesatser tillämpas i vissa länder för restauranger av lyxkaraktär.

4) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

Källa: EU-kommissionen.

Tabell 20.6 (forts.)

	Luxem- burg	Neder- länderna	Portugal	Spanien	Storbri- tannien	Tyskland	Österrike
Livsmedel ²	3	6	5 12 17	4 7	0	7 16	10
Drycker							
– Spritdrycker	15	19	17	16	17,5	16	20
– Vin	12	19	5	16	17,5	16	20
– Öl	15	19	17	16	17,5	16	20
– Mineralvatten	3	6	12	7	17,5	16	20
– Läskedrycker	3	6	5	7	17,5	16	20
– Fruk juice	3	6	5	7	17,5	16	20
Restaurang ³	3	6	12	7	17,5	16	10 20
Basskattesats ⁴	15	19	17	16	17,5	16	20

Lantbruksregistret

Inledning

Denna beskrivning avser i huvudsak Lantbruksregistret (LBR) fram t.o.m. 1999. Fr.o.m. 2000 bygger lantbruksregistret främst på registret för stödutbetalningar vid Jordbruksverket (IACS). Registret för år 2000, som inte innehållsmässigt avviker från registren för tidigare år, beskrivs nedan i avsnittet

LBR innehåller uppgifter om företagen inom jord- och skogsbruket. LBR infördes 1968 och innebär en registrering av uppgifter som insamlats årligen i juni genom postenkät.

Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU fick registret i stort sett bara rollen som underlag för lantbrukets strukturstatistik.

Företag i registret

I LBR registreras företag inom jordbruk, skogsbruk, husdjurskötsel, fruktodling eller trädgårdsodling. Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område SFS 1992:888, förordningen SFS 1992:1032 och SCB:s årliga föreskrifter.

Företagen i LBR kan indelas i följande grupper:

- a) företag med mer än 2 hektar åkermark.
- b) företag med högst 2 hektar åkermark men som omfattar fastighet taxerad som jordbruksfastighet. Gruppen består huvudsakligast av företag som enbart har skogsmark eller annat ägoslag än åkermark.
- c) företag med högst 2 hektar åkermark men med djurbesättningar avseende nötkreatur, får, svin eller höns.
- d) företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Vissa företag i grupp c) eller d) återfinns även bland företagen i grupp a) eller b).

Uppgifter insamlades t.o.m. 1995 samt 1999 varje år från företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Trädgårdsföretagen ingick normalt i uppgiftsinsamlingen till LBR i juni. Vissa år, senast 2000, genomförs separata trädgårdsundersökningar.

Den årliga registreringen kallades lantbruksräkning de år de s.k. skogsbruksföretagen, företag i grupp b) ovan, ingått i uppgiftsinsamlingen. Lantbruksräkningar har genomförts 1971, 1976, 1981, 1988 och 1992.

Insamlade uppgifter

I LBR ingår t.o.m. 1999 dels fasta uppgifter, dels tillfälliga, som i vissa fall återkommer.

De uppgifter som insamlas varje år avser:

- företagarens namn och adress, personnummer, telefonnummer
- fastigheter som ingår i företaget och deras areal av åkermark och skogsmark. Uppgift om ägare till arrenderad åkermark respektive arrendator till utarrenderad åkermark
- åkerarealens användning samt arealen av olika ägoslag i varje församling
- orsakerna till förändringar i åkerarealen
- antalet husdjur

Bland uppgifter som till följd av EU-kraven skall insamlas vartannat år kan nämnas uppgifter om maskiner och sysselsatta på företaget samt hästar.

Uppgifter om arealer för odling av trädgårdsväxter på friland respektive i växthus har insamlats från trädgårdsföretagen.

För skogsbruksföretagen registrerades uppgifter om företagare, fastigheter, arealer av olika ägoslag samt uppgift om utarrenderad åkermark och arrendator.

Bearbetning

Undersökningen var t.o.m. 1995 en totalräkning men har därefter delvis baserats på urval. De insamlade uppgifterna skall avse förhållandena en viss dag i juni respektive år. För åren 1996–

1998 har uppgifter på totalbasis insamlats för företagare, fastigheter och areal ägoslag medan uppgifter om grödor, husdjur m.m. insamlats från ett urval av företag. Medelfelen för grödor och husdjur understiger på riksnivå oftast 3 %. Statistiken för 1999 bygger dock på totalräknade uppgifter och i huvudsak också för år 2000. I resultatberäkningarna utnyttjas både de totalräknade uppgifterna och uppgifterna från urvalet.

Blankett och anvisningar för uppgiftslämnandet har fastställts av SCB i samråd med Jordbruksverket.

SCB har fram t.o.m. 1999 sänt ut blanketter i slutet av maj till alla kända uppgiftsskyldiga.

Av dem som berörts av uppgiftsinsamlingen ett normalår har uppgifter erhållits från de flesta. Bortfallet har som regel understigit 3 %.

Lantbruksregistrets användningsområden

Lantbruksregistret har använts för statistiska ändamål, vissa begränsade administrativa ändamål samt som urvalsram för bl.a. skördeuppskattningarna och de lantbruksekonomiska undersökningarna.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Utöver den officiella statistik som publicerats har från registret framställts särskild regional statistik åt länsstyrelsernas lantbruksenheter (motsvarande).

Nytt lantbruksregister 2000

År 2000 insamlades uppgifter till lantbruksregistret (nya lantbruksregistret) enligt en helt ny modell. Det nya registersystemet har konstruerats för att kunna utnyttja informationen i de administrativa stödregister som Jordbruksverket ansvarar för. Systemet innehåller uppgifter motsvarande de som ingått i hittillsvarande lantbruksregister och erhålls genom stödregistren (IACS), det centrala nötkreatursregistret (CDB) och kompletterande enkäter.

Registerpopulationen består härutöver av en s.k. restpopulation, dvs. företag som funnits med i hittillsvarande LBR men inte finns i IACS eller CDB. Antingen är dessa företag inte berättigade till jordbruksstöd och inte har några nötkreatur och av den anledningen inte finns med i registren eller också är de berättigade till stöd men av olika anledningar inte sökt sådant.

Restpopulationen har omfattats av den postenkät som år 2000 gick ut till samtliga företag enligt 1999 års lantbruksregister. Uppgifterna i postenkäten avsåg vilka personer som drev företaget år 2000, åkers och betesmarkens storlek samt antalet djur på företaget den 1 augusti 2000. Genom postenkäten erhöles en ytterligare uppdelning av djuren som inte finns i CDB (t.ex. uppdelning av korna på "mjölkkor" och "am- och dikor"). Vid statistikbearbetningen förutsattes att i princip samtliga stödberättigade grödor täckts in av IACS och att gröduppgifterna för restpopulationen begränsats till vallarealerna med i huvudsak samma fördelning som i LBR 1999. Uppgifterna i enkäten låg också till grund för att klara ut eventuella oklarheter beträffande enhets/företagsbegreppet.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län. Huvudområden.

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för län. Länsindelningarna har emellertid ändrats över tiden i och med att såväl hela församlingar som församlingsdelar flyttats mellan län. Omfattningen av större förändringar belyses i tabblän nedan.

År	Antal län som berörts	Antal församlingar som flyttats mellan län
1952	6	5
1967	6	6
1968 ¹	1	–
1969	4	3
1971	15	55
1974	8	13
1997 ²	2	–
1998 ³	4	7

- 1) Stockholms stad sammanslogs med Stockholms län.
- 2) Kristianstads län och Malmöhus län sammanslogs till Skåne län.
- 3) Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län och Skaraborgs län (utom Habo och Mullsjö kommuner) sammanslogs till Västra Götalands län.

I allmänhet används i statistikredovisningen den länsindelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker dock i regel en omräkning till den senast gällande indelningen.

I vissa fall sammanförs länen till tre *huvud-*

områden, nämligen Götaland, Svealand och Norrland.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden. Riksområden.

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t. ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden. Ett av de 18 produktionsområdena (Vänerslätten) delas dock av gräns mellan två av de åtta produktionsområdena.

De åtta produktionsområdena kan sammanföras till tre *riksområden*. Dessa tre riksområden sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen på nästa sida.

3 Riksområden*8 Produktionsområden*

- 18 Produktionsområden
- 61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder*1 Götalands södra slättbygder (Gss)*

- 01 Skåne-Hallands slättbygd
 - 19 F.d. Kristianstads län, slättbygden
 - 22 F.d. Malmöhus län, slättbygden
 - 23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

- 02 Sydsvenska mellanbygden
 - 10 Kalmar län, Kalmarslätten
 - 16 Blekinge län, slättbygden
 - 18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden
 - 21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden
- 03 Öland och Gotland
 - 13 Kalmar län, Öland
 - 14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

- 04 Östgötaslätten
 - 05 Östergötlands län, Östgötaslätten
- 05 Vänerslätten, del av
 - 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
 - 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
 - 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden

4 Svealands slättbygder (Ss)

- 05 Vänerslätten, del av
 - 35 Värmlands län, slättbygden
 - 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
- 06 Mälar- och Hjälmärlbygden
 - 01 Stockholms län
 - 02 Uppsala län
 - 03 Södermanlands län
 - 40 Örebro län, slättbygden
 - 43 Västmanlands län, slättbygden

2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder*5 Götalands skogsbygder (Gsk)*

- 07 Sydsvenska höglandet
 - 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 08 Jönköpings län
 - 09 Kronobergs län
 - 12 Kalmar län, skogsbygden
 - 15 Blekinge län, skogsbygden
 - 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
 - 20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
 - 24 Hallands län, skogsbygden
 - 30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
 - 34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
 - 61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
- 08 Östsvenska dalbygden
 - 07 Östergötlands län, södra kustlandet
 - 11 Kalmar län, norra kustlandet
- 09 Västsvenska dalbygden
 - 25 Hallands län, norra Halland
 - 26 F.d. Göteborgs och Bohus län, länet utom södra höglandet
 - 28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna

6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10 Södra Bergslagen
 - 04 Östergötlands län, norra skogsbygden
 - 33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 39 Örebro län, södra skogsbygden
- 11 Västsvenska dalsjöområdet
 - 29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12 Norra Bergslagen
 - 37 Värmlands län, Bergslagen
 - 41 Örebro län, Bergslagen
 - 42 Västmanlands län, Bergslagen

- 44 Kopparbergs län, Bergslagen
- 13 Östra Dalarna-Gästrikland
- 45 Kopparbergs län, östra Dalarna
- 48 Gävleborgs län, Gästrikland

3 Norra Sverige

- 7 *Nedre Norrland (Nn)*
 - 14 Kustlandet i nedre Norrland
 - 49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 51 Västernorrlands län, kustlandet
 - 16 Nordsvenska mellanbygden
 - 38 Värmlands län, norra Värmland
 - 46 Kopparbergs län, mellanbygden
 - 50 Gävleborgs län, inlandet
 - 52 Västernorrlands län, inlandet
 - 55 Jämtlands län, mellanbygden
 - 17 Jämtländska silurområdet
 - 54 Jämtlands län, silurområdet
- 8 *Övre Norrland (Nö)*
 - 15 Kustlandet i övre Norrland
 - 57 Västerbottens län, kustlandet
 - 59 Norrbottens län, kustlandet
 - 18 Fjäll- och moränbygden
 - 47 Kopparbergs län, fjällbygden
 - 56 Jämtlands län, fjällbygden
 - 58 Västerbottens län, inlandet
 - 60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

En sammanställning över av SCB använda områdesindelningar i lantbruksstatistiken lämnas i figuren på nästa sida.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabelldel. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

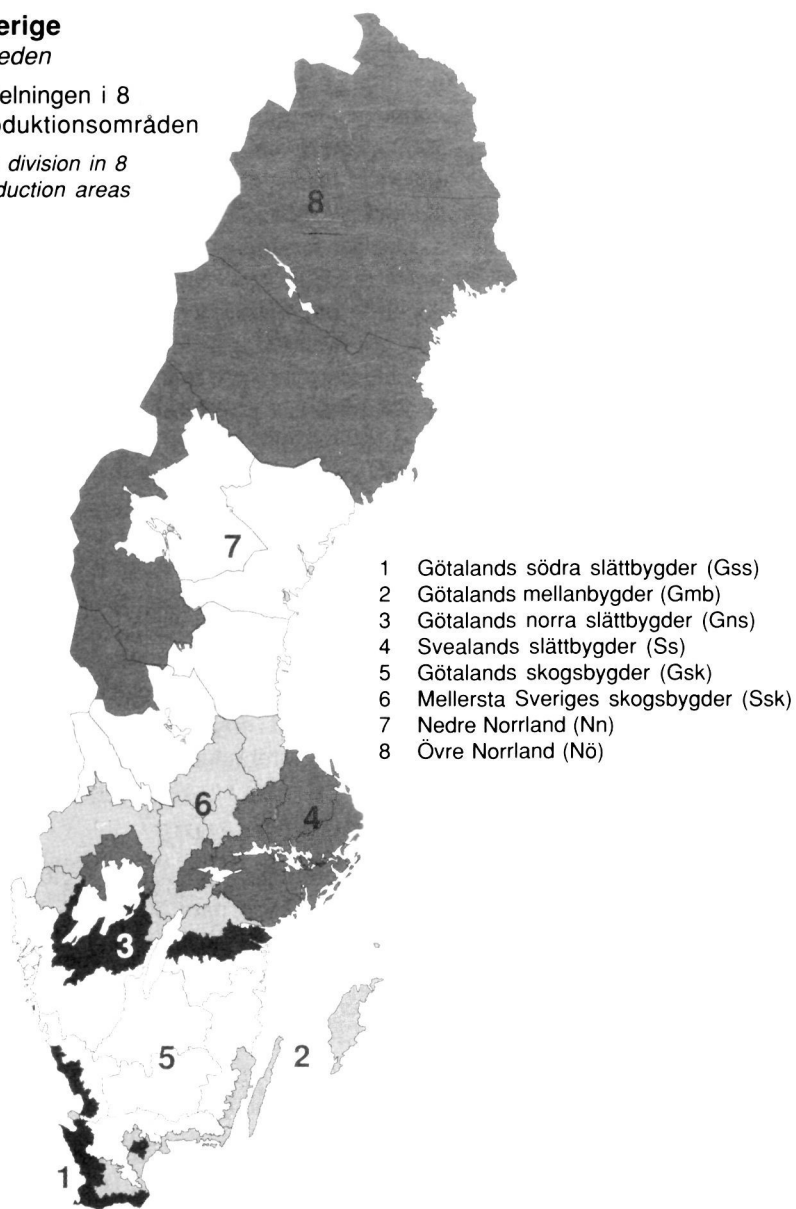
Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområden

The division in 8
production areas

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

I detta avsnitt redovisas olika kvalitetsaspekter på boken enligt SCB:s "Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik", MIS 2001:1. Redovisningen har begränsats till den lantbruksstatistik som utnyttjats för framställningen. När det gäller annan statistik än lantbruksstatistik som använts i redovisningen lämnas som regel vissa uppgifter om kvalitet i anslutning till respektive kapitel. I det följande ges också en översikt över lantbruksstatistikens organisation.

Innehåll

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att presentera en lättillgänglig sammanfattning av befintlig statistik inom jordbruks- och livsmedelsområdet.

Huvuddelen av tabellerna sammanfattar statistik som främst baseras på uppgifter från Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna. Ett flertal andra källor bidrar också med underlag till boken. Uppgifter till de internationella avsnitten hämtas från Eurostat och FAO.

För engelskspråkiga läsare finns en sammanfattning i början av boken, engelska tabellrubriker samt i slutet av boken en ordlista.

Text och tabeller

Boken består av närmare 200 sammanställningar i tabeller och diagram. Av dessa härrör ett 70-tal från undersökningar i anslutning till Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna.

I anslutning till tabellerna i boken finns förklarande text. Texten innehåller information om undersökningarnas uppläggning där information som påverkar statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tiden betonas. Vidare lyfter texten som regel fram viktiga resultat i tabellerna och förklarar termer och uttryck som är nödvändiga att förstå för att kunna tolka tabellerna.

Boken framställs i Page Maker. Underlag levereras som regel i Excel eller Word.

Källhänvisningar

Under varje tabell och diagram finns en källhänvisning. I anslutning till varje avsnitt finns också rubriken Annan publicering där källan till det material som finns i tabellerna anges.

Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas bl.a. efter olika storleksgrupper för areal åkermark samt efter olika regionala indelningar, lägst länsnivå.

Tid

I tabellrubrikerna finns information om vilket år som uppgifterna i tabellen avser. De flesta tabellerna avser år 2000 eller produktionsåret 1999/2000. Där så är möjligt redovisas tidsserier för hela riket fem år bakåt i tiden. En viss del äldre material förekommer också i boken.

Punktlighet

Publiceringstidpunkten är enligt SCB:s publiceringsplan som regel juni månad men med senareläggning av 2001 års publikation till december. Detta hänger både samman med omläggningar inom lantbruksstatistiken och den omfattande nyredigering av boken som skett inför 2001 års utgåva.

Framställningstid

Framställningstiden för Jordbruksstatistisk årsbok 2001 har varit ungefär åtta månader.

Frekvens

Boken ges ut årligen.

Jämförbarhet över tiden

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar jämförbarheten över tiden. För en grundligare genomgång hänvisas till angivna källor.

Jämförbarheten över tiden för de tabeller som baseras på statistik från Lantbruksregistret är god. Från och med 1996 slopades dock det tidigare kravet på att minst 0,3 hektar av den

redovisade arealen skulle vara brukad. Antalet företag som tillkom 1996 genom denna förändring beräknas till ca 3 800 och deras åkerareal till ca 27 000 hektar. Endast ett fåtal av dessa företag hade djur. Osäkerheten i statistiken är från och med 1996 generellt större än tidigare eftersom en del av uppgifterna från Lantbruksregistret numera är urvalsbaserade vissa år.

Statistikens tillförlitlighet

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar statistikens tillförlitlighet. För en mera grundlig genomgång hänvisas till angivna källor.

För den statistik som är framtagen vid SCB, finns i de angivna källorna en kvalitetsdeklaration enligt SCB:s *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik*.

Osäkerheten i tabeller som bygger på resultat från Lantbruksregistret härrör främst från urvalsfelen när det gäller grödor och husdjur (1996–1998). De relativa medelfelen ligger vanligen under tre procent på riksnivå för olika grödor och djurslag. På länsnivå kan medelfelen ibland vara betydligt större. För den totalräknade statistiken över företag, företagare och ägoslag finns bl.a. brister i täckning, bortfall och mätfel. Dessa fel anses dock inte vara av sådan storlek att några justeringar av resultaten behöver göras. Medelfelen i resultaten från Skördeuppskattningarna är omkring tre procent på riksnivå, men kan på länsnivå vara betydligt större.

Den statistik som hämtas från Jordbruksverket härrör dels från olika statistiska undersökningar som genomförs av verket och dels från uppgifter i det administrativa register IACS som förs av Jordbruksverket.

De tabeller som hämtas från Eurostat bygger på uppgifter som samlats in i EU:s medlemsländer och vidarebefordrats till Eurostat. Uppgifterna från FAO bygger förutom på insamlade uppgifter också på FAO:s egna uppskattningar.

Tillgänglighet

Spridningsformer

Förutom i denna publikation publiceras jordbruksstatistiken i Statistiska meddelanden och i statistiska databaser.

Dokumentation

Vad gäller dokumentation av de undersökningar som ingår i Jordbruksstatistisk årsbok 2001 hänvisas till angivna källor.

Primärmaterial

Flertalet av de uppgifter som återfinns i boken finns publicerade i andra källor. Vad gäller möjligheterna att utnyttja primärmaterial för särskilda bearbetningar hänvisas till angivna källor.

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om lantbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson och Rolf Selander vid SCB:s avdelning för miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Lantbruksstatistikens organisation

Statistikansvaret

Under det senaste decenniet har ett antal utredningar genomförts rörande den statliga statistiken. Detta ledde 1994 till att ett nytt system för den statliga statistiken infördes och begreppet *Sveriges officiella statistik (SOS)* fick en vidare innebörd. Syftet med den nya organisationen av den statliga statistiken var bland annat att öka effektiviteten i systemet genom att användarna gavs större inflytande.

I det nya statistiksystemet har ansvaret inklusive finansieringen för lantbruksstatistiken decentraliserats. Ansvaret för ungefär hälften av den officiella statistik, som SCB vid organisationsförändringen hade ansvar för, fördelades på 24 myndigheter. Den statistik som SCB har kvar statistikansvaret för är i huvudsak

sådan statistik som är efterfrågad av ett stort antal användare och inte entydigt kan hänföras till en enskild sektor. Exempel på sådan statistik är befolkningsstatistik och ekonomisk statistik, t.ex. konsumentprisindex.

SCB har vid sidan av nämnda statistikansvar getts ett övergripande ansvar för Sveriges officiella statistik. SCB har för detta ändamål tilldelats ett förvaltningsanslag, som skall finansiera samordning och bevakning av SOS, information och statistikservice, nationell statistiksamordning, internationellt statistiksamarbete, grundläggande metodutveckling samt ansvar för centrala databaser

Statistikansvarig myndighet för huvuddelen av jordbruksstatistiken har varit Livsmedelsekonomiska samsamordningsnämnden (LES) vars roll fr.o.m. 1999 övertagits av Jordbruksverket. För en mindre del (animaliestatistiken) var Jordbruksverket även tidigare ansvarig. På skogsområdet delar Skogsstyrelsen (SKS) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) på statistikansvaret.

EU-medlemskapet

Under en lång följd av år har Sverige aktivt tagit del i det internationella samarbetet på det statistiska området i bl.a. ECE, OECD och det Nordiska statistiksamarbetet. I början av 1990-talet flyttades tyngdpunkten i de svenska insatserna till det statistiska samarbetet med den Europeiska unionen (EU).

När Sverige fr.o.m. 1995 blev medlem av EU, kunde de flesta av EU:s statistikkraav uppfyllas. EU-krav påverkar i hög grad utvecklingsarbetet inom den svenska statistiken. Femårsplanerna för utvecklingen av EU-statistiken fyller här en viktig roll, liksom det växande antalet EU-förordningar och standarder inom statistikområdet. Jordbruk och utrikeshandel är exempel på områden där EU-medlemskapet lett till omläggningar i den svenska statistiken.

Statistik från SCB

Lantbruksregistret (LBR) har en dubbel roll inom jordbruksstatistiken. LBR utgör basen för strukturstatistiken och har även en viktig funktion som urvalsram för en lång rad stickprov-

undersökningar. Omfattande förändringar i uppläggningsen av LBR har skett under senare år, vilket närmare beskrivs i bilaga 1 Lantbruksregistret.

Uppgifter om skördens storlek av spannmål, örter och oljevaxter samlas in via intervjuer med ett urval lantbrukare. Undersökningen om skörd av potatis baseras på en postenkät. Undersökningarnas uppläggning, som undergått omfattande ändringar under senare år, beskrivs närmare i kapitel 4 Skördar.

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är en årlig bokföringsundersökning. Under en treårsperiod genomfördes en utökning av urval och datainnehåll i JEU för att EU-kraven skall uppfyllas. Vissa år genomförs registerbearbetningar av LBR och taxeringsuppgifter för att belysa jordbrukarhushållens inkomster. Ytterligare information om de lantbruksekonomiska undersökningarna återfinns i kapitel 10 Ekonomi.

Statistik från Jordbruksverket

Jordbruksverket sammanställer statistik över bl.a. priser, vidareförädling av olika jordbruksprodukter, konsumtion av livsmedel och utbetalade jordbruksstöd.

Verket upprättar kalkyler över jordbrukets inkomster och utgifter. Dessa kalkyler har sammanfattats i sektorskalkylen för jordbruket, som fr.o.m. 2001 ersatts av den s.k. EAA-kalkylen (Economic Accounts for Agriculture).

Några jordbruksstatistiska publikationer

Jordbruksstatistiken publiceras främst i Statistiska meddelanden (SM). Jordbruksstatistik återfinns huvudsakligen i serie JO (t.o.m. 1999 serie J).

I publikationen *När mat kommer på tal*, *Tabeller om livsmedel* har fram t.o.m. år 2000 presenterats statistik för livsmedelsområdet; från uppgifter om primärproduktion fram till slutlig konsumtion. Delar av denna statistik har fr.o.m. 2001 infogats i *Jordbruksstatistisk årsbok*.

Huvuddelen av Jordbruksverkets statistik har under en lång följd av år redovisats varje månad i *Jordbruksekonomiska meddelanden*, JEM. Utgivningen av JEM är nu nedlagd och

istället publicerar verket statistik i separata rapporter och i månadspublikationen *Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet* samt på sin webbplats www.sjv.se. Månadsstatistiken är fr.o.m. 2000 enbart publicerad på verkets webbplats.

Viss basstatistik för jordbruket publiceras i Sveriges statistiska databaser som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. En vägvisare till jordbruksstatistiken kan nås på adressen www.jordbruk.scb.se.

Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. Den baseras på den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification). Den nuvarande standarden – SNI 92 – har tillämpats sedan början av 1990-talet då den ersatte den tidigare standarden SNI 69.

De fyra första nivåerna i SNI 92 är identiska med EU:s näringsgrensstandard NACE, Rev.1. För specifikt svenska behov har gjorts en utbyggnad med en femte nivå.

SNI 92 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån anges av bokstäver, som i avdelning C och D även har en underavdelning utan att bilda en separat nivå. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två

siffror med efterföljande punkt. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra. En näringsgren kan entydigt identifieras utan angivande av avdelning/underavdelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 92 (Avdelning/Underavdelning/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera "livsmedelssektorn".

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn "livsmedel", t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

"Livsmedelsbranscher" enligt SNI 92

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk
01.111	Spannmålsodling m.m.
01.112	Vallodling
01.113	Potatisodling
01.114	Socketbetsodling
01.115	Odling av jordbruksväxter, blandat
01.117	Odling av växter, blandat, mest jordbruksväxter
01.119	Övrig odling av jordbruksväxter
01.121	Odling av köksväxter på friland
01.123	Odling av köksväxter i växthus
01.125	Odling av köks-, prydnads- och plantskoleväxter, blandat
01.127	Odling av växter, blandat, mest köks-, prydnads- och plantskoleväxter
01.129	Svampodling m.m.

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.131	Frukt- och bärodling
01.137	Odling av växter, blandat, mest frukt och bär
01.139	Odling av kryddväxter m.m., bärplockning (vilda bär till försäljning)
01.211	Mjolkproduktion
01.212	Nötköttsproduktion
01.213	Produktion av mjölk och nötkött, blandat
01.217	Husdjursskötsel, blandat, mest nötkreatur
01.221	Fåruppfödning
01.222	Getuppfödning
01.223	Uppfödning av får och getter, blandat
01.227	Husdjursskötsel, blandat, mest får och getter
01.231	Smågrisuppfödning,
01.232	Slaktsvinsuppfödning
01.233	Uppfödning av smågrisar och slaktsvin, blandat
01.237	Husdjursuppfödning, blandat, mest svin
01.241	Äggproduktion
01.242	Slaktkycklingsuppfödning
01.243	Fjäderfäskötsel, blandat
01.247	Husdjursuppfödning, blandat, mest fjäderfä
01.249	Övrig fjäderfäskötsel (gäss, kalkoner, ankor)
01.251	Renskötsel
01.253	Bi-, mask- och annan smådjursuppfödning
01.300	Blandat jordbruk (växtodling i kombination med djurskötsel)
01.410	Service till växtodling
01.420	Service till djurskötsel utom veterinärverksamhet
01.500	Jakt och viltvård samt service i anslutning härtill
52.112	Småbruk
52.113	
B	Fiske
05.011	Trålfiske i saltvatten
05.012	Övrigt saltvattenfiske
05.013	Sötvattenfiske
05.021	Matfiskodling
05.022	Sätffiskodling
05.023	Kräftdjursodling
05.024	Blötdjursodling
DA	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning
15.111	Kreatursslakt
15.112	Stykning av kött
15.120	Fjäderfäslakt, beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
15.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
15.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk och fiskprodukter

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
15.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
15.320	Juice- och safttillverkning
15.330	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
15.410	Utvinning av råa vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.420	Framställning av raffinerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.430	Matfettstillverkning
15.511	Ostillverkning
15.512	Annan mejerivarutillverkning (utom ost)
15.520	Glasstillverkning
15.611	Mjöttillverkning (ej potatismjöl)
15.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra beredningar av kvarnprodukter
15.620	Stärkelsestillverkning
15.810	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk (ej pastaprodukter)
15.821	Knäckebrödstillverkning
15.822	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
15.830	Sockertillverkning
15.841	Tillverkning av sockerkonfektyrer (även tuggummi, kanderade frukter m.m.)
15.842	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
15.850	Tillverkning av pastaprodukter
15.860	Tillverkning av te och kaffe
15.870	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
15.880	Framställning av homogeniserade livsmedelspreparat inkl. dietmat
15.890	Framställning av andra livsmedel
15.910	Framställning av destillerade alkoholhaltiga drycker
15.920	Framställning av råsprit ur jästa råvaror
15.930	Framställning av vin
15.940	Framställning av cider och andra fruktviner
15.950	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
15.960	Framställning av öl
15.970	Framställning av malt
52.112	Framställning av mineralvatten och läskedrycker
G	Agentur- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m.
51.110	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textiltillverkningsfabrikat
51.170	Agenturhandel med livsmedel, drycker och tobak
51.210	Partihandel med spannmål, utsäde och djurfoder
51.230	Partihandel med levande djur
51.310	Partihandel med frukt och grönsaker
51.320	Partihandel med kött och köttvaror
51.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
51.340	Partihandel med alkoholhaltiga och andra drycker

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
51.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
51.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
51.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
51.390	locke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
52.111	Varuhus och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
52.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
52.210	Butikshandel med frukt och grönsaker
52.220	Butikshandel med kött och charkuterier
52.230	Butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
52.241	Butikshandel med bröd och konditorivaror
52.242	Butikshandel med konfektyrer
52.250	Butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
52.271	Butikshandel med hälsokost
52.279	Övrig specialicerad butikshandel med livsmedel
H	Hotell- och restaurangverksamhet
55.111	Hotellverksamhet med restaurang utom konferensanläggningar (även motell och liknande)
55.300	Restaurangverksamhet
55.400	Barverksamhet
55.510	Drift av personalmatsalar
55.521	Catering för transportsektorn
55.522	Centralköksverksamhet för sjukhus
55.523	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
55.529	Övrig catering (t.ex. för privathushåll och fester)

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
DA 15.710	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning Framställning av beredda fodermedel
DG 24.150 24.200	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter Industri för gödselmedel och kväveprodukter Industri för bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
DH 25.220	Tillverkning av gummi- och plastvaror Plastförpackningsindustri
DI 26.131 26.132	Tillverkning av icke metalliska mineraliska produkter Tillverkning av buteljer och glasförpackningar Tillverkning av hushålls- och prydnadsglas
DK 29.310 29.320	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning Tillverkning av traktorer Tillverkning av andra jord- och skogsbruksmaskiner
G 51.660	Agenturhandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m. Partihandel med maskiner och verktyg för jordbruket, inkl. traktorer
I 60.100 60.240 61.102 61.200 62.100 62.200 63.110 63.120 63.400	Transport, magasinering och kommunikation Järnvägstransport Vägtransport av gods Annan havs- och kustsjöfart än färjetrafik Sjöfart på inre vattenvägar Reguljär lufttransport Icke reguljär lufttransport Godshantering Varulagring och magasinering Annan transportförmedling (speditörsverksamhet, skeppsmäkleri m.m.)

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper byggs på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev. 3 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsifvernivå.

KN-nomenklaturen byggs på Tulltaxan, i

vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna. I redovisningarna i kapitel 15 och 16 har dock, för att ge tidsmässig jämförbarhet, de "gamla" koderna tagits med för de år (i huvudsak 1995) dessa var tillämpliga.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

Varubeskrivningarna är av utrymmesskäl starkt förkortade och därmed oftast ofullständiga.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.6. Varugrupperingen ansluter till Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00 Levande djur	01	
01 Kött o köttvaror		
Nöt- o. kalvkött	02.01	Nöt- o. kalvkött, färskt el. kylt
	02.02	Nöt- o. kalvkött, fryst
	02.06.10-29	Delar av nöt, kalv o. andra oxdjur
	02.10.20	Nöt- o. kalvkött, saltat, torkat el. rökt
Griskött	02.03	Griskött, färskt, kylt el. fryst
	02.06.30-49	Delar av svin
	02.10.11-19	Griskött, saltat, torkat el. rökt
Får-, lamm- o. getkött	02.04	
Fjäderfåkött	02.07	
Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst o. åsna
	02.06.80-90	Delar av andra djur än nöt o. gris
	02.08	Kött av andra djur
	02.10.90	Kött av ren, fjäderfå o. andra djur, saltat, torkat el. rökt
	03.07.60	Sniglar, andra än havssniglar

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Beredda köttprodukter	16.01 16.02.20-90 16.03	Korv o. liknande beredningar Köttkonserver o. liknande beredningar Extrakter o. saft av kött, fisk, kräft- o. blötdjur
02 Mejeriprodukter o. ägg		
Mjöl, grädde, yoghurt m.m.	04.01 04.02 04.03 04.04	Mjölk o. grädde, ej sötd Mjölk o. grädde, sötd Fil, yoghurt, kefir m.m. Vassle
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	
Glassvaror	21.05	
Ost o. ostmassa	04.06	
Ägg o. äggalbuminer	04.07 04.08 35.02.10-19	Ägg med skal Ägg utan skal Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01 03.02 03.03 03.04 03.05 03.06 03.07.10-59 03.07.91-99	Levande fisk Fisk, ej filéer, färska el. kylda Fisk, ej filéer, frysta Fiskfiléer, färska, kylda el. frysta Fisk m.m., saltad, torkad el. rökt Kräftdjur Blötdjur, ej sniglar, pelletar m.m. Pelletar, mjöl m.m. av vissa blötdjur
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04 16.05	Fisk, beredd el. konserverad, kaviar Kräftdjur, blötdjur, beredda el. konserverade
04 Spannmål mm		
Spannmål (exkl. ris)	10.01 10.02 10.03 10.04 10.05 10.07 10.08	Vete inkl. blandningar med råg Råg Korn Havre Majs Sorghum Bovete, hirs, kanariefrö, annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01 11.02 11.03 11.04 11.07	Finmalet mjöl av vete el. vete blandat med råg Finmalet mjöl av annan spannmål Krossgryn, grovt mjöl, pelletar av spannmål Spannmål, bearbetad på annat sätt (ej ris) Malt, även rostat
Ris	10.06	
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	
Okokt pasta	19.02.11-19	

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.20 19.04	Mixer o. degar för beredning av bakverk Livsmedelsberedn. erhållna genom svällning, t.ex. majsflingor
05 Frukt o. grönsaker		
Färska o. kylda grönsaker	07.01 07.02 07.03 07.04 07.05 07.06 07.07 07.08 07.09 1210 12.12.10 12.12.91-99	Potatis, färsk el. kyld Tomater, färska el. kylda Lök, färsk el. kyld Kål, färsk el. kyld Trädgårdssallat, färsk el. kyld Morötter, rödbetor m.m., färska el. kylda Gurkor, färska el. kylda Baljfrukter m.m., färska el. kylda Andra köksväxter, färska el. kylda Humle Johannesbröd Sockerbetor, sockerrör m.m.
Frysta grönsaker	07.10	
Torkade grönsaker m.m.	07.11 07.12 07.13 07.14	Tillfälligt konserverade köksväxter Torkade köksväxter, hela el. i bitar m.m. Torkade o. spritade baljväxtfrön, även skalade el. delade Maniokrot, batater o. liknande rötter el. rotknölar
Beredda potatisprodukter	11.05 19.03 20.04.10 20.05.20	Mjöl m.m. av potatis Flingor, gryn o.d. framställda av stärkelse Potatis, beredd el. fryst Produkter av potatis el. potatismjöl
Övriga beredningar av grönsaker	11.06 20.01.10-20 20.01.9020-9085 20.02 20.03 20.04.90 20.05.30-90	Sagomjöl m.m. Ättikgurka o. -lök Ättiksinläggningar av andra köksväxter Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra Andra beredda grönsaker o. grönsaksblandningar, frysta Andra beredda grönsaker o. grönsaksblandningar, ej frysta
Färsk, kyld, torkad frukt o. bär o. nötter	08.01 08.02 08.03 08.04 08.05 08.06 08.07 08.08	Kokos-, para- o. casjunötter Andra nötter Bananer Dadlar, fikon, ananas, mango m.fl. frukter Citrusfrukter Vindruvor Meloner o. papayafrukt Äpplen, päron o. kvittenfrukter

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor, plommon o. slånbar
	08.10	Annan frukt o. andra bär
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade
	08.13	Frukt o. bär, torkade (ej 0803-0806)
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner
	12.12.30	Aprikos-, persiko- o. plommonkärnor
Frost frukt o. bär	08.11	
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, safter, marmelader m.m., andra än homogeniserade
	20.09	Frukt- o. bärsaft, köksväxtsaft, ojäst
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Frukt, bär o. nötter, beredningar med ättika, mango chutney
	20.01.9091-9096	Frukt, bär o. nötter, beredningar med ättika, tropiska frukter o. nötter m.m.
	20.08	Frukt, bär o. nötter, beredda på annat sätt
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socket, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socket från betor o. rör
	17.02	Mjölksocker, druvsocker, fruktos m.m.
	17.03	Melass
Socketkonfektyrer	17.04	Socketkonfektyrer, ej innehållande kakao
	20.06	Frukt, bär o. nötter, kanderade
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersättningar	09.01	Kaffe
	21.01.10-12	Extrakter m.m. av kaffe
	21.01.30	Andra kaffesurrugat o. extrakter m.m. av sådana produkter
Choklad- o. kakaoberedningar	18.06	
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te
	09.03	Matte
	09.04	Peppar m.m.
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor m.m.
	09.08	Muskot, kardemumma m.m.
	09.09.	Anis, kummin m.m.
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan m.m.
	18.01	Kakaoböner
	18.02	Kakaoskal o. annat kakaoavfall
	18.03	Kakaomassa
	18.04	Kakaosmör
	18.05	Kakaopulver utan sockertillsats
	21.01.20	Extrakter m.m. av te el. matte

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
08 Djurfoder		
	12.13	Halm m.m. av spannmål
	12.14	Kålrötter, foderbetor, hö m.m.
	23.01	Mjöl o. pelletar av kött, fisk el. kräft- o. blötdjur
	23.02	Kli, fodermjöl o. andra återstoder erhållna vid bearbetning av spannmål m.m.
	23.03	Återstoder från stärkelseframställning m.m.
	23.04	Oljekakor o. andra återstoder från sojabönolja
	23.05	Oljekakor o. andra återstoder från jordnötsolja
	23.06	Oljekakor o. andra återstoder från veg. fetter o. oljor
	23.07	Vindruv, rå vinsten
	23.08	Vegetabiliska ämnen, avfall o. återstoder, andra
	23.09	Beredningar för utfodring av djur
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser o. beredningar för framställning av såser, senapspulver o. senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för framställning av sådana produkter
Margarin o. annat matfett	15.17	
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Barnmat
	19.01.90	Maltextrakt o. beredningar av mjölk o. mjölkprodukter m.m.
	19.02.20-40	Pastaprodukter, kokta
Övriga livsmedel	04.10	Andra ätbara produkter av animaliskt ursprung
	16.02.10	Beredningar av kött m.m., homogeniserade
	20.05.10	Beredningar av vissa köksväxter, homogeniserade
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgeléer o. andra beredningar, homogeniserade
	21.02	Jäst, beredda bakpulver m.m.
	21.04.20	Homogeniserade sammansatta livsmedelsberedningar
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner
	21.06.9010	Ostfonduer
	21.06.9030-9098	Andra livsmedelsberedningar
	22.09	Ättika
11 Drycker		
Starksprit	21.06.9020	Sammansatta beredningar för framställning av alkoholdrycker
	22.08	Starksprit
Vin	22.04	"Lättvin"
	22.05	"Starkvin"
Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
	22.06	Cider o. mjöd
Drycker utan alkohol	22.01.10	Mineralvatten o. kolsyrat vatten

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	22.02	Läskedrycker
12 Tobak o. tobaksvaror	24	
22 Oljefrön o. oljehaltiga nötter		
	12.01	Sojaböner
	12.02	Jordnötter
	12.03	Kopra
	12.04	Linfrön
	12.05	Raps- o. rybsfrön
	12.06	Solrosfrön
	12.07	Andra oljeväxtfrön
	12.08	Mjöl av oljeväxtfrön m.m.
4 Oljor o. fetter		
	02.09	Svin- o. fjäderfåfett
	15.01	Ister m.m.
	15.02	Fetter av nöt, får el. getter
	15.03	Solstearin, isterolja, talgolja m.m.
	15.04	Fetter o. oljor av fisk m.m.
	15.05	Fetter o. oljor av ull.
	15.06	Fetter o. oljor av andra djur
	15.07	Sojabönlja
	15.08	Jordnötsoolja
	15.09	Olivolja, ej kemiskt modifierad
	15.10	Andra oljor från oliver
	15.11	Palmolja
	15.12	Solrosolja
	15.13	Kokosolja
	15.14	Raps-, rybs- o. senapsolja
	15.15.	Andra fasta vegetabiliska oljor o. fetter, ej kemiskt modifierade
	15.18	Animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor, andra
	15.21	Vegetabiliska o. andra vaxer
	15.22	Restprodukter vid beredning av vegetabiliska o. animaliska vaxer
	38.23.11-19	Sura oljor och vissa fettsyror från raffinering

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
1 Styckat kött och köttvaror	
1a Styckat griskött	02.03.12,19,22,29, 02.10.11,12,19
1b Styckat kött av nöt, får, lamm	02.01.2090,30 02.02.2090,30, 02.04.22,23,42,43,50, 02.10.20
1c Kött av fjäderfä, färskt o fryst	02.07
1d Övrigt kött inkl. vilt	02.08.10,90, 02.10.90
1e Beredningar av kött	16.01, 16.02
2 Ost och ostmassa	04.06
3 Andra mejerivaror och fett	
3a Yoghurt	04.03.10,
3b Glassvaror	21.05
3c Fast margarin	15.17.10
3d Flytande margarin och matfett	15.17.90
3e Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	15.16.20
4 Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	
4a Rökt fisk	03.05.41,42,49
4b Sill o. strömming beredd o. konserverad	16.04.12
4c Övrig fisk och skaldjur; beredd o. konserverad	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05
5 Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	
5a Knäckebröd	19.05.10
5b Skorpor	19.05.40
5c Övriga bakverk och bröd	19.05.20,30,90
5d Pasta	19.02
5e Övrig beredningar av spannmål och mjöl	19.01, 19.03, 1904.10, 2091,2095,2099,90
6 Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	
6a Frysta grönsaker	07.10
6b Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	07.01, 07.02, 07.03, 07.04, 07.05, 07.06, 07.07, 07.08, 07.09, 07.11, 07.12, 07.13, 07.14
6c Blåbär	08.10.4030,5000, 08.11.9050
6d Annan frukt och bär	08.08, 08.09.20,40, 08.10.1005,1010,1020,1030,1080, 1090,20,30,4010,4050,4090, 08.11.10,20,9011,9019,9031,9039,9075,9080, 9085,9095

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
7 Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	
7a Saft	20.09
7b Sylt och marmelad	20.07
7c Beredda potatisprodukter	20.04.10
	20.05.20
7d Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,20,9010,9020,9030,9040,9050,9060,9065,9070,9075,9085
	20.02, 20.03, 20.04.90, 20.05.10,30,40,51,59,60,70,80,90,20.05.10,30,40,51,59,60,70,80,90
7e Andra beredningar av frukt, bär m.m.	20.01.9091, 9096, 20.06, 20.08, 19.04.2010
8 Sockerkonfektyr, choklad m.m.	
8a Sockerkonfektyr	17.04
8b Choklad m.m.	18.06
9 Diverse livsmedel	
9a Rostat kaffe	09.01.21,22
9b Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.1011,1019,1092,1098,1111,1119,1292,1298
9c Såser och beredningar av grönsaker	21.03
9d Soppor och buljonger	21.04
9e Övrigt (bl.a. smörblandningar)	21.01.20,30
	21.02, 2106 (exkl. 21.06.9020), 04.05.2010,2030
	33.02.1021,1029
10 Drycker	
10a Vodka	22.08.6011,6019, 6091,6099,9031,9035
10b Övriga drycker med alkohol	22.03, 22.04, 22.05, 22.06, 22.07, 22.08.10,20,30,40,50,22.08.10,20,30,40,50,7010,7090,9011,9019,9033,9038,9041,9048,9052,9057, 9058,9065,9069,9071,9073,9074,9078,9079,9091,9099,
	21.06.9020,33.02.1010
10c Drycker utan alkohol	22.01.10, 22.02
10d Ättika	22.09

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää nad Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A	
Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Nonalcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Andel	Proportion; share
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work
Arbetskraft	Labour force
Arbetskraftsundersökningen	The labour force survey
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsställe	Establishment
Arbetstagare	Employee
Arbetstid	Working hours
Arbetsstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area-based support
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Breeding pig
Avgångna	Departed
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avrinningsområden	Drainage areas
Avräknad	Discounted

Avräkningsprisindex	Producer price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of dispatch
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built up
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Belopp	Amount
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besådd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Pasture
Betmassa	Beetpulp
Betringsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Non-response
Bostad	Dwelling
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Dwelling house
Branschindelning	Division in branches
Brukare	Holder; farmer
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Bruttoton	Gross tonnage
Buffel	Buffalo

Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berry-bush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; ca	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of
Delad	Separated
Delbranscher	Subbranches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diskmedel	Dishwashing detergent
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual
Eget	Own

Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi, ekonomisk	Economy, economic
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensiling	Ensiling
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorpris	Factor price
Fakultet	Faculty
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Out doors cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary

Frukt	Fruit
Fruktträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Fårkött	Mutton
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Employer; holder
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förmödenheter	Requisites
Förpröva	Pre test
Församling	Parish
Första	First
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance sheet of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets
Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork

Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gåva	Gift, bequest
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plain district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plain districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Handelsgödsel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden
Hela världen	Whole of the world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjorddjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Hortonom	Horticulturist
Husdjur	Livestock
Husdjursskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållsvinn	Household waste
Huvudsaklig händelse	Main incident
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hygienartiklar	Sanitary articles
Hälften av	Half the
Hälsovådlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högst	At most
Höns	Fowls

Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumnsown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststråsäd	Autumnsown cereals
Höstsådd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektssmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in
Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture

Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (<i>Poinsettia</i>)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Compareability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättning	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	<i>Lime</i>
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kedjeindex	Chain index
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kokärter	Field peas for cooking
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality; commune
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex	Consumer price index
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Korttidsindex	Short term index
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish Kronor (SEK)
Krukväxter	Pot-plants
Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures

Kurser	Training courses
Kurstimmar	Teaching-hours
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kviga	Heifer
Kvinna(or)	Woman(men)
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kämmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Kötträs	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Laktationer	Lactation
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbrukets företagsregister	Register of enterprises in agriculture and forestry
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelsändamål	Food purposes
Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee

Långtidsindex	Long term index
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onions
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Maskinlegor	Machine hiring
Material	Material
Matfett	Edible fats
Matkorg	Food basket
Matlök	Onions
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpare familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdeskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Milliard, one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljökvallitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement

Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjölk	Milk
Mjölkavkastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölkkö	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjölkucenter	Milk producers
Mjölproduktion	Milk production
Mjölkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdesskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horse-power at crank-shaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Nedsatt fruktsamhet	Reduced fertility
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
NOLA	Environmental support
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle
Nötkreatur	Cattle
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content
Oljelin	Lin seed
Oljeväxter	Oil seed; oil seed crops
Oljeväxtfön	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease

Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Område	Region
Omställning	Conversion
Omställningsstöd	Conversion grant
Omställningsåtgärder	Conversion measures
Omsättning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osäker	Uncertain
Outnyttjad åker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invägning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor för vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkät	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminära uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisnivå	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstöd	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat ägda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Expressed as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index
Produktionsområde	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvärde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content
Provtäthet	test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication

Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer industry
Renrasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rovdjursrivna	Torned by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saltvattenfiske	Sea fishing
Saluvärde	Seleable value; market value
Sambo	Cohabiting man or woman
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors
Sektorprodukt	Sector product
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea

Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplantor	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuld	Debt; liability
Skummjök	Skim milk
Skyddsgödor	Barrier crop
Skyddszoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slumpmässigt urval	Random sample
Slättervall	Grass on arable land for hay or silage
Slätteräng	Meadow
Slätköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small-sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Specialkurser	Special courses
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments
Staten	Government; state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security
Statlig stöd	Government support

Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsåd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkellavverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Stödåtgärder	Support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Total
Superfosfat	Superphosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Såd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessment units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer
Tillverkning	Production
Tillväxt	Growth
Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull

Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	(Metric) ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskin	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödning förlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade
Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment
Utsåde	Seed
Utsådesmängd	Quantity of seed

Uttagen areal	set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Grass land on arable land for hay or silage
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårrops	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate
Växthus	Greenhouse
Växtnäringsämne	Plant nutrient
Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time

Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
Å	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Forn
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut)
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland

Jordbruksstatistisk årsbok 2001

med data om livsmedel

Yearbook of agricultural statistics

including food statistics

Boken ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Den ger dessutom ett sammandrag av den viktigaste statistiken inom livsmedelsområdet. Vissa internationella jämförelser görs också.

Årsboken innehåller resultat från undersökningar utförda av SCB, Jordbruksverket och andra myndigheter samt av branschorganisationer. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning och information om var utförligare redovisningar finns. I anslutning till varje kapitel ges också en del kommentarer till vad statistiken visar.

ISSN 0082-01199
ISBN 91-618-1083-5

Statistikpublikationer kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, e-post: publ@scb.se, telefon: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44. De kan också köpas genom bokhandeln eller direkt hos SCB, Karlavägen 100 i Stockholm och Klostergatan 23 i Örebro. Aktuell publicering redovisas på vår webbplats (www.scb.se). Ytterligare hjälp ges av SCB:s Informationsservice, e-post: infoservice@scb.se, telefon: 08-506 948 01 eller 019-17 62 00, fax: 08-506 948 99.

This statistical report and other publications can be ordered from Statistics Sweden, Publication Services, SE-701 89 ÖREBRO, Sweden (phone: +46 19 17 68 00, fax: +46 19 17 64 44, e-mail: publ@scb.se). If you do not find the data you need in the publications please contact Statistics Sweden, Information Services, Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM, Sweden (phone: +46 8 506 948 01, fax: +46 8 506 948 99, e-mail: infoservice@scb.se).

www.scb.se